

Locatie Elhorst-Vloedbelt

Nota van Antwoord

7 januari 2019

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Provinciaal inpassingsplan en vergunningen	4
1.3	Milieueffectrapportage	5
1.4	Twee zienswijzenprocedures	6
2	HOOFPUNTEN/VEEL GESTELDE VRAGEN	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Provinciaal belang	8
2.3	Nut en noodzaak	9
2.4	Locatiekeuze	9
2.5	Effecten op milieu, veiligheid en gezondheid	9
2.6	Ladder duurzame verstedelijking	10
2.7	Planwijzigingen	11
2.8	Type mest	11
3	GEMEENTE BORNE	13
4	STICHTING BEHOUD ELHORST VLOEDBELT	24
5	PARTICULIER 1	52
6	STICHTING LEEFBAAR BUITENGEBIED	53
7	PARTICULIER 2	56
8	PARTICULIER 3	61
9	STICHTING BORNE ENERGIE	63
10	PARTICULIER 4	65

11	PARTICULIER 5	75
12	PARTICULIER 6	76
13	GEMEENTE BORNE	77
14	STICHTING BEHOUD ELHORST VLOEDBELT	79
15	PARTICULIER 7	98
16	STICHTING LEEFBAAR BUITENGEBIED	110
17	PARTICULIER 8	111
18	PARTICULIER 9	112

Laatste pagina	112
----------------	-----

	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Advies Brandweer Twente	6
II	Eerste aanvulling op het MER	24
III	Tweede aanvulling op het MER	6

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

Twence B.V. wil een verwerkingsinstallatie voor varkensmest op de afvalverwerkingslocatie Elhorst-Vloedbelt realiseren. Twence staat voor de hoogwaardige inzet van biomassa, afval en reststromen als bron van herbruikbare grondstoffen en energie. Hiermee levert Twence een bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. In dit geval kan Twence met de realisatie van een mestverwerkingsinstallatie een oplossing bieden aan veehouders om te voldoen aan hun verplichting om het overschot aan mest, dat bedrijven produceren, te (laten) verwerken en zodoende bij te dragen aan de verwijdering van fosfaat uit de Nederlandse landbouw en het milieu. Nederland kampt immers met een urgent mestoverschot, waardoor bij het realiseren van mestverwerkingsinstallaties haast geboden is. Bovendien worden door middel van de mestverwerkingsinstallatie hoogwaardige eindproducten voor bijvoorbeeld de landbouw gerealiseerd en wordt er biogas opgewekt, waarmee wordt bijgedragen aan de klimaatdoelen (CO₂ reductie) en de realisatie van de energietransitie.

Naast de realisatie van de mestverwerkingsinstallatie wil Twence de reeds bestaande afvalstortplaatsen op de locatie Elhorst-Vloedbelt kunnen blijven gebruiken. Stortplaatsen vormen de laatste schakel in de afvalbeheerketen en zijn een 'achtervang' voor afvalstoffen, die om bepaalde redenen niet op een hoogwaardige wijze kunnen worden verwerkt. Voor de opvang van deze afvalstoffen moet voldoende stortcapaciteit zijn. Het stortgas uit het reeds volgestorte deel van de afvalstort kan daarbij nuttig gebruikt worden voor de mestverwerker, zo treedt er synergie op tussen de afvalstort en de mestverwerking.

1.2 Provinciaal inpassingsplan en vergunningen

Om de realisatie van de mestverwerkingsinstallatie mogelijk te maken heeft Twence op 30 september 2015 een omgevingsvergunning aangevraagd voor onder meer het bouwen en gebruiken van een mestverwerkingsinstallatie. Bij besluit van 25 april 2016 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de aangevraagde omgevingsvergunning verleend. Deze vergunning is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) in hoger beroep vernietigd op 18 oktober 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2817 en ECLI:NL:RVS:2017:2816). Hieraan liggen de volgende redenen ten grondslag:

- de aanduidingen 'Stortlocatie' en 'Verwerkingslocatie' ontbreken op de verbeelding bij het bestemmingsplan, zodat het bewerken en verwerken van afvalstoffen op het perceel niet is toegestaan;
- de verwerking van mest valt niet onder de bestemming 'Afvalverwerkingsplaats' in het vigerende bestemmingsplan;
- de aangevraagde silo's zijn hoger dan drie meter, terwijl bouwwerken op grond van het vigerende bestemmingsplan niet hoger dan drie meter mogen zijn.

De Afdeling heeft er in de uitspraken van 18 oktober 2017 voor gekozen om het niet te laten bij louter de vernietiging van het besluit waarbij de vergunning is verleend. De Afdeling heeft ook, uit het oogpunt van proceseconomie en als bijdrage aan finale geschilbeslechting, andere bezwaren tegen de vergunning inhoudelijk behandeld. Het gaat dan om bezwaren over onder meer externe veiligheid, geur en verkeer. De betreffende overwegingen van de Afdeling zijn ook voor de onderhavige procedure van belang, dit mede gelet op het feit dat deze procedure betrekking heeft op de (op enkele ondergeschikte punten gewijzigde)

aanvraag van 30 september 2015. Verderop in deze nota komen de betreffende overwegingen van de Afdeling nog aan de orde.

Omdat de provincie Overijssel van mening is dat de realisatie van een mestverwerkingsinstallatie op de locatie Elhorst-Vloedbelt van provinciaal belang is, is besloten hiervoor een provinciaal inpassingsplan vast te stellen. De mestverwerkingsinstallatie dient een groot maatschappelijk belang dat de lokale belangen overstijgt. De mestverwerkingsinstallatie levert een substantiële bijdrage aan het oplossen van het mestprobleem in de regio Oost-Nederland. Hierbij speelt mee dat het mestoverschot een urgent probleem is, waar de provincie Overijssel op korte termijn een oplossing voor wil realiseren. Daarnaast levert de installatie een belangrijke duurzaamheidsbijdrage door de productie van groengas.

Verder acht de provincie ook het continueren van de bestaande stortplaats van provinciaal belang. De stortplaats op Elhorst-Vloedbelt is in het Landelijk Afvalplan (LAP3) in de capaciteitsplanning opgenomen. Daarnaast is de locatie ook in de Omgevingsvisie Overijssel 2017 als bestaande afvalstortplaats aangewezen. De stortplaats heeft, zoals elke stortplaats, een achtervangfunctie. Vandaar dat is besloten om onderhavig inpassingsplan ook betrekking te laten hebben op de bestaande stortplaats.

Naast het opstellen en vaststellen van het PIP is ook een nieuwe ontwerp-omgevingsvergunning op grond van de Wabo opgesteld. Eerder zijn voor het voornemen al de andere benodigde vergunningen verleend, volgens het kader van de Natuurbeschermingswet (hierna: Wet natuurbescherming en afgekort als Wnb) en de Waterwet. Deze vergunningen zijn onherroepelijk en omvatten de activiteiten waarop ook het provinciaal inpassingsplan en de omgevingsvergunning betrekking hebben.

1.3 Milieueffectrapportage

Voor zorgvuldige besluitvorming over het PIP en over de benodigde omgevingsvergunning voor het voornemen, is een m.e.r.-procedure gestart en is een MER opgesteld. Op grond van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) en op grond van hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm) geldt voor het project geen m.e.r.-plicht. Er is voor gekozen om een vrijwillig MER op te stellen en om vrijwillig de m.e.r.-procedure te doorlopen.

De onafhankelijke Commissie voor de m.e.r. (hierna: Cmer) heeft het MER beoordeeld. In algemene zin luidde het voorlopige toetsingsadvies over het MER: 'de Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd. Welk type mest de installatie ingaat en welke stoffen de installatie uit komen is echter nog onvoldoende duidelijk. Hierdoor is niet te controleren of de effecten, zoals op de luchtkwaliteit, de natuurwaarden en de geuroverlast, zo beperkt zijn als het rapport aangeeft.'

Mede naar aanleiding van het voorlopige toetsingsadvies is een aanvulling op het MER opgesteld waarin twee optimalisaties van het plan zijn beschreven, te weten: de opwerking van biogas naar groengas en de optimalisatie van de luchtbehandeling. Na de eerste aanvulling op het MER vroeg de Cmer nog nader inzicht in de wijze van de monitoring van geur- en stikstofemissies en de milieugevolgen van de groengasopwerking. Die zaken zijn in een tweede aanvulling op het MER beschreven. De positieve eindconclusie van de Cmer luidt: 'Het aangevulde rapport geeft nu voldoende inzicht in de gevolgen van de mestverwerker en de opwerking van groengas om hierover een besluit te nemen.'

De eerste en tweede aanvulling op het MER zijn opgenomen in bijlagen II en III van deze nota. De adviezen van de Cmer zijn te vinden op: <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3290>.

Het MER is gebaseerd op diverse specialistische onderzoeken inzake onder meer geluid, geur en externe veiligheid. In voorliggende nota wordt hierna vaak kortweg volstaan met een verwijzing naar het MER, waarmee ook de aanvullingen op het MER en de onderliggende onderzoeken worden bedoeld.

De provincie Overijssel deelt de conclusies van het MER, inclusief bijbehorende aanvullingen en onderliggende onderzoeken.

1.4 Twee zienswijzenprocedures

Van 9 augustus 2018 tot en met 19 september 2018 lagen het ontwerp inpassingsplan en de ontwerp omgevingsvergunning voor de realisatie van een mestverwaardingsinstallatie door Twence B.V. te Zenderen ter inzage. Eenieder kon hierop zienswijzen indienen. Er zijn in de eerste zienswijzenperiode tien zienswijzen ingediend, zie tabel 1.1.

Tabel 1.1 Ingediende zienswijzen (zienswijzen van particulieren zijn geanonimiseerd)

Zienswijze	Naam
1	gemeente Borne
2	stichting behoud Elhorst/Vloedbelt stichting gemeenschapsbelangen Zenderen
3	particulier 1
4	stichting leefbaar buitengebied
5	particulier 2
6	particulier 3
7	stichting Borne Energie
8	particulier 4
9	particulier 5
10	particulier 6

Van 9 november 2018 tot en met 20 december 2018 lagen het ontwerp inpassingsplan en de ontwerp omgevingsvergunning voor de realisatie van een mestverwaardingsinstallatie door Twence B.V. te Zenderen opnieuw ter inzage. Dit naar aanleiding van de planoptimalisaties die in paragraaf 1.3 zijn benoemd en mede naar aanleiding van de zienswijzen die in de eerste zienswijzenperiode zijn ingediend. Eenieder kon in de tweede zienswijzenperiode opnieuw zienswijzen indienen. Er zijn in de tweede zienswijzenperiode zes zienswijzen ingediend, zie tabel 1.2.

Tabel 1.2 Ingediende zienswijzen (zienswijzen van particulieren zijn geanonimiseerd)

Zienswijze	Naam
11	gemeente Borne
12	stichting behoud Elhorst/Vloedbelt stichting gemeenschapsbelangen Zenderen
13	particulier 7
14	stichting leefbaar buitengebied
15	particulier 8
16	particulier 9

Elke zienswijze is in voorliggende nota individueel beantwoord. In elk volgend hoofdstuk is één zienswijze behandeld. De zienswijzen zijn gesplitst naar individuele vragen en opmerkingen. Elke individuele vraag of opmerking is vervolgens beantwoord. Als een zienswijze aanleiding geeft tot wijzigingen in het inpassingsplan, is dat in de beantwoording expliciet vermeld. Provinciale Staten kunnen de zienswijzen en antwoorden betrekken bij het vaststellen van het inpassingsplan en bij het verlenen van de omgevingsvergunning.

Een aantal onderwerpen komt in meerdere zienswijzen terug. Omwille van de leesbaarheid is ervoor gekozen om over die onderwerpen een algemene reactie te geven. Die algemene reactie is opgenomen in hoofdstuk 2. Daar waar de betreffende onderwerpen in de individuele zienswijzen aan de orde komen en in deze nota worden behandeld, wordt dikwijls verwezen naar de algemene reactie in hoofdstuk 2. Waar in verband met de individuele zienswijze nodig, is die algemene reactie dan aangevuld met een op die zienswijze toegespitste reactie.

2

HOOFDPUNTEN/VEEL GESTELDE VRAGEN

2.1 Inleiding

Zoals in hoofdstuk 1 is opgemerkt, komt een aantal onderwerpen in meerdere zienswijzen terug en is ervoor gekozen om over die onderwerpen een algemene reactie te geven. Die algemene reactie is in dit hoofdstuk opgenomen. Het betreft een reactie over de volgende onderwerpen:

- provinciaal belang bij de realisatie van de mestverwaardingsinstallatie;
- de realisatie van de mestverwaardingsinstallatie is niet (meer) nodig;
- de mestverwaardingsinstallatie moet op een andere locatie gerealiseerd worden;
- de mestverwaardingsinstallatie leidt tot negatieve effecten op milieu, gezondheid en externe veiligheid;
- de 'ladder voor duurzame verstedelijking' is niet doorlopen en moet wel worden doorlopen;
- de planwijzigingen van september/oktober 2018 zijn niet duidelijk omschreven;
- verwerking van alleen varkensmest.

Over meerdere van deze onderwerpen heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRvS) (hierna: de Afdeling) in de uitspraken van 18 oktober 2017 al het een en ander geoordeeld. Deze beoordeling van de Afdeling is ook voor de onderhavige procedure van belang, onder meer omdat in deze procedure opnieuw wordt besloten over de aanvraag van 30 september 2015 (welke aanvraag ook ten grondslag ligt aan de uitspraken van 18 oktober 2017).

Daarbovenop zijn meerdere van bovenstaande onderwerpen, met name nut en noodzaak, locatiekeuze en effecten op milieu, gezondheid en veiligheid, in een MER onderzocht. Het MER heeft tegelijk met het ontwerp PIP ter inzage gelegen. Het MER is beoordeeld door de onafhankelijke Cmer. Na drie toetsrondes en na twee aanvullingen op het MER, heeft de Cmer geconcludeerd dat er voldoende informatie is om het milieubelang op volwaardige wijze mee te nemen in de besluitvorming. De algemene conclusie in het MER is dat het voornemen niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen leidt.

2.2 Provinciaal belang

In enkele zienswijzen wordt opgemerkt dat het niet aan Gedeputeerde Staten (GS) en Provinciale Staten (PS) van de provincie Overijssel is om voor de mestverwaardingsinstallatie een (ontwerp-)PIP op en vast te stellen, omdat er geen sprake zou zijn van een provinciaal belang. Het is aan de gemeente om een planologisch regime (bestemmingsplan) vast te stellen, zo wordt dan ook gesteld.

Zoals hiervoor in hoofdstuk 1 is aangegeven, is er wel degelijk sprake van een provinciaal belang. Voor de mestverwerkingsinstallatie heeft dat belang vooral te maken met het bestaande mestoverschot in de provincie en de productie van groene energie. Ook het continueren van de stortlocatie is een aspect van provinciaal belang. Nu er sprake is van een provinciaal belang, kan een PIP worden vastgesteld.

2.3 Nut en noodzaak

Er is een groot fosfaat- en mestoverschot in Nederland en ook in het Twentse deel van de regio Nederland-Oost. Het Nederlandse mestbeleid is erop gericht om fosfaat uit de Nederlandse landbouw en het Nederlandse milieu te verwijderen. Dit is ook het hoofddoel van het voornemen van Twence B.V. De problematiek van het mestoverschot en de mestverwerkingsplicht zijn nader beschreven in paragraaf 1.3 van het MER.

In de zienswijzen wordt aangevoerd dat het voornemen niet nuttig of noodzakelijk is en/of dat de nieuwe landbouwvisie van de Minister het voornemen overbodig maakt omdat met die visie al op afzienbare termijn een balans in de mesthuishouding zou ontstaan. Met het nieuwe beleid wordt gestreefd naar het sluiten van kringlopen.

Het nieuwe beleid van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft niet tot gevolg dat het voornemen van Twence B.V. overbodig wordt. Het mestoverschot is dusdanig groot, dat de komende jaren behoefte blijft aan meerdere mestvervaardingsinstallaties, inclusief de mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V. Bovendien is het voornemen juist in lijn met het streven om kringlopen te sluiten: van mest worden onder meer hoogwaardige meststoffen gemaakt en uit mest wordt energie in de vorm van groengas onttrokken.

2.4 Locatiekeuze

In meerdere zienswijzen wordt gesteld dat de locatie Elhorst-Vloedbelt geen goede locatie is voor de beoogde mestvervaardingsinstallatie. Er wordt onder meer voorgesteld de mestvervaardingsinstallatie te verplaatsen naar het bedrijventerrein Businesspark XL bij Almelo. In het kader van het MER is een alternatievenonderzoek uitgevoerd waarin ook het Businesspark XL bij Almelo is meegenomen, zie hoofdstuk 12 van het MER. De locatiekeuze is in hoofdstuk 2 van het MER onderbouwd. De provincie onderschrijft de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt. De onafhankelijke Cmer heeft geconcludeerd: *‘De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.’*¹ In het MER is in algemene zin geconcludeerd dat het voornemen te Elhorst-Vloedbelt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen leidt en dat er daarom geen aanleiding is om uit te wijken naar een andere locatie. Voorts biedt Elhorst-Vloedbelt diverse voordelen (bestaande infrastructuur, bestaande gebouwen, benutting stortgas).

2.5 Effecten op milieu, veiligheid en gezondheid

In meerdere zienswijzen wordt gesteld dat het voornemen tot belangrijke nadelige milieugevolgen leidt, onder meer op het gebied van natuur, veiligheid en gezondheid, geur en geluid. Al deze aspecten zijn door Twence uitvoerig onderzocht. De betreffende onderzoeksrapporten maken onderdeel uit van de aanvraag en zijn uitdrukkelijk bij de besluitvorming omtrent het PIP en de omgevingsvergunning betrokken. Conclusie van de onderzoeken is dat er geen sprake is van onacceptabele milieugevolgen. Dat geldt ook voor het aspect veiligheid, waar blijkens meerdere zienswijzen zorgen over bestaan.

Ook in het kader van het MER zijn de aspecten onderzocht. De conclusie van het MER is dat er geen belangrijke nadelige gevolgen optreden, op voorwaarde dat de bedrijfsprocessen beheerst verlopen. Naar aanleiding van de adviezen van de Cmer en de zienswijzen op het ontwerp PIP en de ontwerp-vergunning zijn extra luchtbehandelingsstappen en extra monitoringsmaatregelen in het plan opgenomen. Hiermee zijn ten aanzien van de milieueffecten extra waarborgen geboden. De eindconclusie van de Cmer luidt: *‘Het aangevulde rapport geeft nu voldoende inzicht in de gevolgen van de mestverwerker en de opwerking van groengas om hierover een besluit te nemen.’*

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

De Afdeling heeft verder over de eerder verleende vergunning overwogen dat er geen grond bestaat voor het oordeel dat het aspect externe veiligheid onvoldoende bij de besluitvorming is betrokken. Ten opzichte van de vergunning die in die procedure is beoordeeld, zijn er voor wat betreft het aspect externe veiligheid geen wezenlijke wijzigingen in het plan aangebracht. Om die reden komt aan deze conclusie van de Afdeling nog altijd betekenis toe.

Ook het aspect geur en het daarnaar verrichte onderzoek is eerder al uitgebreid door de Afdeling behandeld. Zoals blijkt uit de uitspraak op het hoger beroep van de gemeente Borne, ziet ook de Afdeling geen reden om te twijfelen aan de juistheid van het geuronderzoek dan wel om anderszins aan te nemen dat de inrichting onacceptabele geureffecten zal veroorzaken.

2.6 Ladder duurzame verstedelijking

In meerdere zienswijzen komt naar voren dat ten onrechte niet zou zijn getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking (art. 3.1.6, lid 2 Bro). De laddertoets moet worden doorlopen indien sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Daarvan is echter geen sprake. Daarvoor is allereerst van belang dat de mestverwerkingsinstallatie zal worden opgericht en in werking zal zijn in de bestaande bedrijfshal op het terrein Elhorst Vloedbelt. Buiten die hal zullen enkele silo's worden opgericht. Er vindt dan ook geen belangrijke toename van ruimtebeslag plaats.

Wat betreft de nieuwe functie die het gebouw krijgt, kan uit de diverse onderzoeken die door Twence zijn verricht, worden geconcludeerd dat de ruimtelijke uitstraling van de nieuwe functie (mestverwerking) ten opzichte van de voormalige functie beperkt is. Ook de wijziging van de functie op zich, ten opzichte van de voormalige situatie (waarbij de hal gebruikt werd voor afvaloverslag), is niet zodanig dat om die reden van een nieuwe stedelijke ontwikkeling kan worden gesproken.

Hierbij zij opgemerkt dat de Afdeling weliswaar heeft geconcludeerd dat afvalverwerking in het huidige bestemmingsplan niet is gereguleerd, maar in het kader van de laddertoets (en de beantwoording daarbij van de vraag of sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling) kan en moet ook het bestaande gebruik (dat in het verleden ook als zodanig bestemd is) worden betrokken. Nu geen sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, behoeft de laddertoets niet te worden uitgevoerd.

Indien de ladder wel van toepassing zou zijn, dan dient het PIP op grond van art. 3.1.6, lid 2 Bro een beschrijving te bevatten van de behoefte aan de ontwikkeling en een motivering te bevatten waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

De behoefte aan de mestverwerkingsinstallatie is in dit kader evident en ook door Twence aangetoond (zie ook paragraaf 2.3 van deze nota). Die behoefte, die vooral te maken heeft met de bestaande mestoverschotten, is mede aanleiding om een PIP vast te stellen (zie ook paragraaf 2.2 van deze nota).

In het kader van het MER is onderzoek gedaan naar alternatieve locaties en is de locatiekeuze voor Elhorst-Vloedbelt onderbouwd. Daarbij zijn ook locaties binnen bestaand stedelijk gebied betrokken. Om redenen die in het MER zijn genoemd verdient de locatie Elhorst-Vloedbelt de voorkeur.

Met het voorgaande is, als de ladder toch van toepassing zou zijn, de toets doorlopen die art. 3.1.6, lid 2 Bro dan voorschrijft.

Uit het voorgaande blijkt tegelijkertijd dat, anders dan in de zienswijzen hier en daar wordt opgemerkt, in het kader van het MER wel degelijk is gezien of er alternatieven beschikbaar zijn. Daarbij moet worden benadrukt dat uit de aanvraag en de diverse door Twence verrichte onderzoeken blijkt dat met de mestverwerkingsinstallatie op Elhorst Vloedbelt een goede ruimtelijke ordening wordt nagestreefd. In zoverre is het wat ons betreft dan ook niet nodig om uit te wijken naar een alternatieve locatie.

2.7 Planwijzigingen

In diverse zienswijzen wordt opgemerkt dat niet duidelijk is welke wijzigingen in het plan zijn doorgevoerd tussen het plan dat op 9 augustus 2018 ter inzage is gelegd en het plan dat op 9 november 2018 ter inzage is gelegd.

Er zijn de volgende planwijzigingen/optimalisaties doorgevoerd: er zijn extra luchtbehandelingsstappen aan de mestverwerkingsinstallatie toegevoegd en groengasopwerking is geïntegreerd in de mestverwerkingsinstallatie. Verder is de monitoring van ammoniak- en geuremissies naar de lucht uitgebreider en/of nader beschreven.

De planwijzigingen en de effecten van de planwijzigingen zijn uitgebreid behandeld in de eerste en tweede aanvulling op het MER. Beide wijzigingen zijn getoetst door de onafhankelijke Cmer. De eindconclusie van de Cmer luidt: 'Het aangevulde rapport geeft nu voldoende inzicht in de gevolgen van de mestverwerker en de opwerking van groengas om hierover een besluit te nemen.'

Inhoudelijk geldt dat de uitbreiding van de luchtbehandelingsinstallatie tot positieve milieueffecten leidt en/of meer zekerheid biedt over het voorkomen van negatieve milieueffecten. Hetzelfde geldt voor het opwerken van biogas tot groengas binnen de inrichting. Immers, groengasopwerking buiten de inrichting houdt in dat er een biogasleiding naar een externe installatie moet worden aangelegd, terwijl groengasopwerking binnen de inrichting inhoudt dat er direct groengas op het gasnet kan worden gevoed. Bovendien heeft Twence minder controle over de werking van een installatie buiten de inrichting. Groengasopwerking leidt op zichzelf overigens niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen, zoals is beschreven in de tweede aanvulling op het MER.

Zie voor een nadere toelichting de notitie 'Aanvulling MER' van 30 oktober 2018 met kenmerk 105489/18-016.605 en zie ook de notitie 'Tweede aanvulling MER' van 3 december 2018 met kenmerk 105489/18-018.679. Deze notities zijn opgenomen als bijlagen II en III van deze nota. Daarenboven geldt dat reeds in het oorspronkelijke MER een doorkijk naar de effecten van groengasopwerking binnen de inrichting is opgenomen. Zie daarvoor paragraaf 12.5 van het MER.

Voorts zijn er naar aanleiding van de zienswijzen meerdere technische aanpassingen in de planregels aangebracht. Zie voor een nadere uitleg met name de reactie op de zienswijze van de gemeente Borne in hoofdstuk 3 van deze nota.

2.8 Type mest

Twence B.V. zal te Elhorst-Vloedbelt alleen varkensmest verwerken. Rundveemest heeft een samenstelling die beter aansluit bij de bemestingsbehoefte binnen de akkerbouw. Varkensmest bevat hogere gehalten aan stikstof en fosfaat waardoor deze mest bij voorkeur verwerkt dient te worden. Door varkensmest te verwerken wordt eerder voldaan aan de verwerkingsplicht die sinds 2014 van kracht is, waarbij 52 % van het mestoverschot in oost-Nederland verwerkt dient te worden. Verwerking betekent fosfaat buiten de Nederlandse landbouw brengen.

Contracten worden door Twence gesloten met varkenshouders en met intermediairs (transporteurs). Voor de rundveesector bestaat de mogelijkheid tot het kopen van vervangende verwerkingsovereenkomsten (VVO)¹. Hiermee kunnen zij aan de verwerkingsplicht voldoen door rechten te kopen van de varkenshouderij (voorbeeld: indien een varkensboer 100 % van zijn mestoverschot laat verwerken dan kan hij voor 42 % aan VVO's verhandelen). Kort gezegd hebben dus ook de rundveeboeren baat bij de realisatie van de varkensmestverwerkingsinstallatie.

¹ <https://mijn.rvo.nl/mestverwerkingsplicht-landbouwer>.

Er is in dit kader dus geen sprake van een planwijziging, maar van een verduidelijking van het voornemen van Twence en de daarmee corresponderende milieueffecten. Overigens is in de milieueffectonderzoeken reeds uitgegaan van de verwerking van 100 % varkensmest.

GEMEENTE BORNE

Inleiding

In het kader van het vooroverleg op uw concept Provinciaal Inpassingsplan is door ons (4 juli 2018/18uit17891) een vooroverlegreactie gegeven. In het ontwerp inpassingsplan is onze reactie niet samengevat en beantwoord. Ambtelijk is meegedeeld dat onze vooroverlegreactie voor kennisgeving was aangenomen. Naar onze mening bood onze vooroverlegreactie de mogelijkheid om gezamenlijk (provincie, gemeente en Twence B.V.) tot een toekomstbestendige invulling van Elhorst-Vloedbelt te komen waar ook de realisatie van een mestverwerkingsinstallatie onderdeel van uitmaakt. Nu er geen concrete toezeggingen liggen dat er naast de realisatie van de mestverwerkingsinstallatie ook andere voor ons van belang zijnde zaken worden opgepakt rest ons helaas niets anders dan een zienswijze in te dienen. Maar laat duidelijk zijn dat wij graag met u in overleg gaan om tot een gezamenlijke oplossing te komen.

Antwoord

Gezien de urgentie van de mestproblematiek en het nut en de noodzaak van onderhavig project, heeft de provincie gekozen voor het opstellen van een PIP. Dit PIP staat de ontwikkeling van de door u genoemde zaken niet in de weg. Hierover is derhalve nog steeds een gesprek mogelijk.

Provinciaal belang

1. Noodzaak PIP/ Provinciale belangen?

In de ruimtelijke ordening/het omgevingsrecht is het uitgangspunt "decentraal wat kan, centraal wat moet". Daaruit spreekt al dat er zo veel als het kan beleidsvrijheid moet zijn voor lagere overheden. Een gemeente staat als overheidsorgaan het dichtst bij de burgers en draagt in eerste instantie zorg voor een veilige en leefbare woon- en werkomgeving. Een provincie zou moeten functioneren als gebiedsregisseur die integrale ontwikkelingsvisies ontwikkelt en afstemt. Wij vinden dat het inpassingsplan geen recht doet aan wat de ruimtelijke ordening/het omgevingsrecht beoogt (decentraal wat kan, centraal wat moet). Door het PIP wordt de gemeente buitenspel gezet en kan daardoor haar (decentrale) rol als eerst aangewezen partij voor een goede lokale ruimtelijke ordening niet vervullen.

De gemeente heeft u voorgesteld (8 januari 2018) om een proces te doorlopen om te komen tot het vaststellen van een bestemmingsplan met als einddatum medio augustus 2018. Wij hebben dat voorgesteld omdat wij als gemeente als eerste verantwoordelijk zijn voor een goede lokale ruimtelijke ordening. Om voor ons nog steeds onduidelijke redenen heeft u de keus gemaakt een PIP te maken. Het toepassen van het instrument van een PIP is een zwaar middel. Voor u bestaan er los van een PIP voldoende middelen om er voor te zorgen dat er een goed bestemmingsplan was gekomen. Waarom hebt u deze niet gebruikt?

Gevolg is dat er een PIP ligt waarin onvoldoende rekening is gehouden met de lokale situatie en waarbij er van de door u beloofde samenspraak met de bevolking weinig is terug te vinden (wel participatie maar met resultaten wordt weinig gedaan). Dit ondanks dat wij hebben aangeboden dit in een open planproces vorm te geven. Het rekening houden met de lokale situatie blijkt ook uit wat onder het kopje "Vooroverleg" staat. Daarin staat onder andere:

Uit het voorgaande blijkt dat wij de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie niet zien als een op zich zelf staande ontwikkeling. Een dergelijke ontwikkeling is alleen aan de orde als ook zaken zoals leefbaarheid van Zenderen, de verkeerproblematiek rondom Zenderen en de doorontwikkelingsmogelijkheden van Elhorst-Vloedbelt daar onlosmakelijk onderdeel van uitmaken. Er wordt veel gevraagd van een kleine gemeenschap als Zenderen. Was Elhorst-Vloedbelt eerst een stortplaats nu komt daar ook een mestvervaardingsinstallatie bij. Het is onze verantwoordelijkheid om duidelijke randvoorwaarden te stellen. Het realiseren van een mestverwerkingsinstallatie zonder daar bovengenoemde zaken bij te betrekken kan wat ons betreft niet."

In paragraaf 1.2 van het PIP "Waarom een provinciaal inpassingsplan" staat onder ander het volgende over provinciale belangen:

"Omdat de provincie Overijssel van mening is dat de realisatie van een mestverwerkingsinstallatie op de locatie Elhorst-Vloedbelt van provinciaal belang is, is besloten hiervoor een provinciaal inpassingsplan vast te stellen. Dit omdat de mestverwerkingsinstallatie een groot maatschappelijk belang dient, dat de lokale belangen overstijgt. De mestverwerkingsinstallatie levert immers een substantiële bijdrage aan het oplossen van het eerder genoemde mestprobleem in de regio Oost-Nederland. Daarnaast levert de installatie een belangrijke duurzaamheidsbijdrage (zie paragraaf 1.1). Gelet op dit alles wordt dan ook voldaan aan het vereiste om een provinciaal inpassingsplan te kunnen vaststellen, te weten dat er sprake is van een project dat van provinciaal belang is.

Hierbij speelt mee dat het mestoverschot een urgent probleem is, waar de provincie Overijssel op korte termijn een oplossing voor wil realiseren. Verder acht de provincie ook het continueren van de bestaande stortplaats van provinciaal belang, aangezien er in de provincie Overijssel slechts drie stortplaatsen zijn, inclusief de locatie Elhorst-Vloedbelt. Vandaar dat is besloten om onderhavig inpassingsplan ook betrekking te laten hebben op de bestaande stortplaats."

Voor het maken van een PIP worden onder andere als argumenten genoemd dat het oplossen van het mestoverschot een urgent probleem is en dat het continueren van de stortcapaciteit een provinciaal belang is. Wij onderschrijven dat het oplossen van het mestoverschot een urgent probleem is, maar u geeft niet aan waarom het provinciaal belang zodanig is dat daarvoor een PIP noodzakelijk is. Wij erkennen dat het continueren van de stortcapaciteit een provinciaal belang is en hiermee rekening te houden in het plan. Maar de gevraagde stortcapaciteit dient dan wel in lijn te zijn met de behoefte binnen de provincie, in relatie tot de stortcapaciteit van andere stortlocaties.

Artikel 3.26, eerste lid, Wro geeft u de mogelijkheid, indien er sprake is van provinciale belangen, een PIP vast te stellen. Er moet dus sprake zijn van provinciale belangen die het noodzakelijk maken een PIP vast te stellen.

Zoals gezegd geldt in de ruimtelijke ordening het uitgangspunt dat wat lokaal (decentraal) geregeld kan worden, ook lokaal geregeld wordt. Dit is slechts anders indien sprake is van provinciale of nationale belangen.

Maar is er in dit geval sprake van provinciale belangen die het gebruik van het instrument van een PIP rechtvaardigen? De Afdeling bestuursrechtspraak is in een aantal uitspraken ingegaan op de vraag wanneer er sprake kan zijn van provinciale belangen (uitspraken van 20 oktober 2010 /200910210 en 16 februari 2011 /201005138). In deze uitspraken heeft de Afdeling verwezen naar de parlementaire geschiedenis bij de totstandkoming van de Wro. Daarin is onder meer overwogen dat alle provincies het tot hun verantwoordelijkheid rekenen om beleid te formuleren voor voorzieningen die naar hun omvang of schaal een groot ruimtelijk beslag leggen of naar hun (economische, milieuhygiënische, infrastructurele, landschappelijke) effecten de schaal van de afzonderlijke gemeente overschrijven.

Bij een PIP zou het moeten gaan om een ontwikkeling met een groot ruimtebeslag (zie uitspraken van de Afdeling van 20 oktober 2010 /200910210 en 16 februari 2011 /201005138). De ontwikkeling van de mestverwaardingsinstallatie beperkt zich echter tot een locatie waar al een bedrijfsbestemming op zit. Het gaat in het voorliggende PIP niet om een plan dat naar aard en omvang een groot ruimtelijk beslag legt (is grotendeels herinvulling van bestaand terrein met bedrijfsbestemming). Een provincie zou moeten functioneren als gebiedsregisseur die integrale ontwikkelingsvisies ontwikkelt en afstemt. Er zou in het PIP sprake moeten zijn van een samenhangende benadering van de (fysieke) leefomgeving. Dat betekent volgens ons dat in het PIP ook zaken als de verkeersproblematiek, leefbaarheid van Zenderen en de doorontwikkeling Elhorst-Vloedbelt in de planvorming meegenomen hadden moeten worden. Nu daarvan geen sprake is is het instrument van een PIP naar onze mening niet het juiste instrument.

Gelet op bovenstaande uitspraken van de Afdeling en de in de toelichting genoemde argumenten zijn wij niet overtuigd van een zodanig provinciaal belang dat noodzaakt tot het inzetten van een PIP. Het gaat in het voorliggende PIP niet om een plan dat naar aard en omvang een groot ruimtelijk beslag legt (is grotendeels herinvulling van bestaand terrein met bedrijfsbestemming). Het mestoverschot wordt een urgent probleem genoemd. Waarom is er dan na de vernietiging van de omgevingsvergunning door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS 18 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2816 en ABRvS 18 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2817) zo lang gewacht met het maken van een PIP? Bovendien zijn er in de regio locaties waar snel een mestverwerkingsinstallatie op een bestaand bedrijventerrein gerealiseerd had kunnen worden.

Wij zijn van mening dat er geen sprake is van zodanige provinciale belangen die het voor u noodzakelijk maken een inpassingplan op te stellen.

Antwoord

Zoals reeds beschreven in de toelichting bij het PIP en in hoofdstuk 2 van deze nota zijn wij van mening dat met zowel de mestverwaardingsinstallatie als met de stortplaats een provinciaal belang is gemoeid. Vandaar ook dat wij ertoe besloten hebben om voor beide onderdelen een PIP vast te stellen.

Anders dan u maken wij uit de jurisprudentie die u aanhaalt niet op dat enkel in het geval van een ontwikkeling met een groot ruimtebeslag een PIP kan worden opgesteld. Er wordt in die jurisprudentie immers gesproken over 'een groot ruimtebeslag of effecten die de schaal van een gemeente overschrijden'. Dat laatste is, zoals ook in paragraaf 1.2 in de toelichting bij het PIP is beschreven, in casu het geval. Vandaar dat wij van mening zijn dat onderhavig PIP kan worden vastgesteld omdat met beide voornoemde ontwikkelingen een provinciaal belang is gemoeid.

Vooroverleg

In het kader van het vooroverleg ex. artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening heeft u ons het concept Provinciaal Inpassingsplan (PIP) mestverwaarding Twence en de daarbij behorende stukken toegezonden.

Wij hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om een vooroverlegreactie te geven. In de toelichting van het ontwerp inpassingplan staat in paragraaf 6.2 onder het kopje "Vooroverleg" het volgende: *"In het kader van het hierboven bedoelde vooroverleg is een concept van onderhavig inpassingplan voorgelegd aan de gemeente Borne, de gemeente Almelo, de Veiligheidsregio, de GGD en het waterschap Vechtstromen. Deze partijen hebben overwegend positief gereageerd en enkele opmerkingen ter verbetering meegegeven. Deze opmerkingen zijn in onderhavige toelichting verwerkt."*

Op grond van artikel 3.1.6 sub c Besluit ruimtelijke ordening dienen in de toelichting van het ontwerp van een bestemmingsplan de uitkomsten van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening te worden neergelegd. Wat in paragraaf 6.2 van de toelichting van het ontwerp inpassingsplan onder het kopje "Vooroverleg" is opgenomen voldoet niet aan wat is opgenomen in artikel 3.1.6 lid 1, sub c Besluit ruimtelijke ordening. Het ontwerpplan voldoet dus niet aan de op dat punt gestelde wettelijke vereisten. De toelichting had op zijn minst een samenvatting moeten bevatten van de vooroverlegreacties met daarbij een reactie op welke wijze daarmee in het plan wordt omgegaan.

Wij zien ons daarom genoodzaakt om onze vooroverlegreactie, voor zover nodig, als zienswijze in te brengen.

Voordat er een PIP is opgesteld zijn er door ons en anderen diverse juridische procedures gevoerd over een door u verleende omgevingsvergunning aan Twence om op Elhorst Vloedbelt een mestverwaardingsinstallatie te realiseren. In hoger beroep is deze omgevingsvergunning uiteindelijk door de Afdeling Bestuursrechtspraak vernietigd (ABRvS 18 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2816 en ABRvS 18 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2817) en onder meer geoordeeld dat een mestverwaardingsinstallatie niet past binnen de bestemming Afvalverwerkingsplaats.

Wij gaan ervan uit dat de door ons ingebrachte reacties in het kader van de bezwaar- en (hoger)beroeps-procedures tegen de hiervoor genoemde omgevingsvergunning u bekend zijn. Ondanks de vernietiging van de omgevingsvergunning (en onze in dat kader ingebrachte reacties) heeft uw college in december 2017 aangekondigd om via een PIP de vestiging van een mestverwaardingsinstallatie op Elhorst Vloedbelt planologisch mogelijk te willen maken. Wij hebben u verzocht daar van af te zien en ons de regie te geven om een open planproces te doorlopen, met als vertrekpunt de aanvraag van Twence. Uw college heeft hier geen gehoor aan gegeven en aangegeven dat het PIP zal worden doorgezet. Wij benadrukken, in aansluiting op onze eerdere schriftelijke en mondelinge inbreng, het erg jammer te vinden dat van uw kant geen gehoor is gegeven om ons de regie te geven om een open planproces te starten met als vertrekpunt de aanvraag van Twence.

In het recentelijk gesloten raadsakkoord en coalitieakkoord is een duidelijk politiek-bestuurlijk standpunt ingenomen over de locatie Elhorst Vloedbelt.

Het standpunt in genoemde akkoorden inzake Elhorst Vloedbelt betreft niet alleen een standpunt over de realisatie van een mestverwaardingsinstallatie. De realisatie van een mestverwaardingsinstallatie is wat ons betreft onlosmakelijk verbonden aan meerdere aspecten. Dat wordt hieronder nader uiteen gezet. Wij willen een toekomstbestendige planologische invulling van de locatie Elhorst Vloedbelt, die tot stand komt op basis van een zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen en die kan rekenen op draagvlak in de gemeenschap van Zenderen. De toekomstbestendigheid gaat in onze ogen verder dan alleen een mestverwaardingsinstallatie.

Voor de komende 4 jaar hebben wij wat betreft de locatie Elhorst Vloedbelt het volgende voor ogen:

- Uitgangspunt is dat ontwikkelingen op deze locatie de leefbaarheid en veiligheid in Zenderen en het buitengebied niet negatief beïnvloeden, maar juist bijdragen aan versterking hiervan.
- Dit is ook het uitgangspunt met betrekking tot het plan van eigenaar Twence voor de realisatie van een mestverwaardingsinstallatie op de locatie Elhorst Vloedbelt. Als dit plan wordt doorgezet, moeten kansen worden benut voor de doorontwikkeling van deze locatie en moet de samenleving kunnen profiteren van de energieopbrengst.
- Waar dit mogelijk is en bijdraagt aan de leefbaarheid en veiligheid van Zenderen, zoeken wij de verbinding met infrastructuur en duurzaamheid, in het bijzonder de verkeersafwikkeling en bereikbaarheid van Zenderen en de werklocaties in Twente.
- Bij een nieuwe invulling van de Elhorst Vloedbelt is voor ons een voorwaarde dat op deze locatie naast eventuele mestverwaarding geen nieuwe stortactiviteiten en/of opslag van afval c.q. vrijkomende materialen, zoals asbest, meer mogelijk is.

Wij willen samen met Twence, inwoners, ondernemers en u de mogelijkheden onderzoeken om op de locatie Elhorst Vloedbelt ontwikkelingen te realiseren die bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelen. Wij denken aan het realiseren van een energiepark.

Uit het voorgaande blijkt dat wij de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie niet zien als een op zich zelf staande ontwikkeling. Een dergelijke ontwikkeling is alleen aan de orde als ook zaken zoals leefbaarheid van Zenderen, de verkeerproblematiek rondom Zenderen en de doorontwikkelingsmogelijkheden van Elhorst-Vloedbelt daar onlosmakelijk onderdeel van uitmaken. Er wordt veel gevraagd van een kleine gemeenschap als Zenderen. Was Elhorst-Vloedbelt eerst een stortplaats nu komt daar ook een mestvervaardingsinstallatie bij. Het is onze verantwoordelijkheid om duidelijke randvoorwaarden te stellen. Het realiseren van een mestverwerkings- installatie zonder daar bovengenoemde zaken bij te betrekken kan wat ons betreft niet. Wij vragen u daarom dat er van uw kant en de kant van Twence (als initiatiefnemer) uitdrukkelijk wordt uitgesproken om gezamenlijk met ons de genoemde zaken (zoals de verkeerproblematiek rondom Zenderen en de doorontwikkelingsmogelijkheden van Elhorst Vloedbelt) op te pakken en te komen tot oplossingen waarbij rekening wordt gehouden met alle belangen.

Graag vragen wij u op dit punt een duidelijk standpunt in te nemen. Wilt u en Twence genoemde zaken gezamenlijk met ons gaan oppakken? Het doorschuiven van genoemde zaken (nadat er een PIP is) of deze zaken zien als losstaande zaken geeft ons geen garantie dat deze zaken worden opgelost en dat vinden wij onacceptabel voor de gemeenschap van Zenderen.

In het kader van het vooroverleg hebben wij u gevraagd een duidelijk standpunt in te nemen. In ons bestuurlijk overleg van 21 maart jl. is immers afgesproken op de drie punten (mestverwaarding, verkeersproblematiek rondom Zenderen, energiepark) gezamenlijk op te trekken qua informatie en afgesproken aanpak ("schouder aan schouder") richting de Zenderense samenleving.

Samengevat waren onze punten in het kader van het vooroverleg:

1. Wij zien de realisatie van de mestvervaardingsinstallatie op Elhorst Vloedbelt niet als een op zich zelf staande ontwikkeling. Wat ons betreft is de ontwikkeling alleen aan de orde als ook zaken zoals leefbaarheid van Zenderen, de verkeerproblematiek rondom Zenderen en de doorontwikkelingsmogelijkheden van Elhorst Vloedbelt daar onlosmakelijk onderdeel van uitmaken en u en Twence zich uitdrukkelijk uitspreken dat in gezamenlijk overleg met ons te doen.
2. De gegeven termijn voor vooroverleg is, mede gelet op het onderwerp, te kort.
3. Graag de start van terinzagelegging verschuiven naar half augustus (hier hebt u gehoor aan gegeven).

Antwoord

Naar aanleiding van uw zienswijze met betrekking tot de weergave van de vooroverlegreacties in de toelichting bij het PIP hebben wij besloten de toelichting op dit punt aan te vullen. Deze aanvulling is opgenomen in het ontwerp-inpassingsplan dat van 9 november tot en met 20 december 2018 ter visie heeft gelegen.

Wij benadrukken dat wij de overwegingen uit de vooroverlegreactie van de gemeente Borne zorgvuldig hebben meegewogen bij de totstandkoming van het PIP en de omgevingsvergunning. De gegeven termijn van drie weken voor een vooroverlegreactie achten wij, gezien de zorgvuldige afstemming met de gemeente Borne, een redelijke termijn.

Bij de totstandkoming van nieuwe initiatieven houdt de provincie altijd rekening met bestaande en nieuwe ontwikkelingen. De leefbaarheid en de veiligheid van de Zenderse gemeenschap is meegewogen bij dit initiatief. Het initiatief staat ook niet in de weg aan de ontwikkeling van verkeers- of duurzaamheidsinitiatieven.

Ontbreken passende beoordeling

In paragraaf 4.7 onder het kopje "Natura 2000" van de toelichting van het inpassingsplan staat het volgende:

"Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben aan Twence een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor het storten en tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking. In dit verband is ook rekening gehouden met de verkeersaantrekkende werking van de inrichting. Deze vergunning is onherroepelijk. Deze vergunning is verankerd in onderhavig plan. Nu het plan geen extra ontwikkelingen mogelijk maakt ten opzichte van de vergunde situatie, kunnen significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied worden uitgesloten. Gelet hierop hoeft voor onderhavig plan geen passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8 Wet natuurbescherming te worden opgesteld."

Wat in deze passage staat is niet juist. Er staat dat de vergunde situatie is verankerd in het inpassingsplan en dat het plan geen extra ontwikkelingen mogelijk maakt ten opzichte van de vergunde situatie. Daarom kunnen volgens u significante gevolgen voor Natura-2000 gebieden in de omgeving van het plangebied worden uitgesloten. Daarom is voor het inpassingsplan geen passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8 Wet natuurbescherming opgesteld.

De regels maken het onder meer mogelijk dat afval wordt gestort en tijdelijk opgeslagen en dierlijke mest en afvalstoffen worden be- en verwerkt. Voor dierlijke mest is opgenomen dat per jaar niet meer dan 250.000 ton mag worden verwerkt. En ook voor de stort van afval is een maximum opgenomen. Al had daar naar onze mening ook het maximum dat per jaar gestort mag worden bij moeten staan.

Het inpassingsplan is echter geen postzegelplan waarin het bouwplan en de daarbij behorende gebruiksmogelijkheden een op een zijn verankerd. Het inpassingsplan maakt het mogelijk dat er naast de vergunde situatie nog verdere uitbreiding/ontwikkeling kan plaatsvinden. Enkele aspecten waaruit blijkt dat het inpassingsplan ontwikkelingsmogelijkheden biedt, naast wat vergund is, zijn:

- Het bebouwingspercentage is van 60% naar 80% gegaan;
- Het geldende bestemmingsplan stond bouwwerken geen gebouwen zijnde toe tot 3 meter. In het inpassingsplan is dat 12 meter;
- Het inpassingsplan staat naast be- en verwerking van dierlijke mest ook de be- en verwerking van afvalstoffen toe. Dierlijke mest valt dus niet onder het begrip afvalstoffen. Ook uit de planregels valt niet op te maken wat onder het begrip afvalstoffen valt. Het plan laat naast de be- en verwerking van dierlijke mest ruimte voor de be- en verwerking van afvalstoffen.

Het is dus onjuist dat er in de toelichting staat dat het inpassingsplan geen extra ontwikkelingen mogelijk maakt. Onterecht is geen passende beoordeling gemaakt.

De verplichte Natura 2000-plantoets is aan de orde bij de vaststelling van (onder meer) een bestemmingsplan (een inpassingsplan is wettelijk gelijk gesteld met een bestemmingsplan) dat significante gevolgen kan hebben voor de waarden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen. Een inpassingsplan komt voor vernietiging in aanmerking, indien de Natura 2000-plantoets niet goed is uitgevoerd.

In artikel 2.7, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (Wnb) is de Natura 2000-plantoets geregeld. In artikel 2.7 lid 1 van de Wnb luidt als volgt:

"Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid."

Op grond van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming had u voor het inpassingsplan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, voordat het plan wordt vastgesteld, een passende beoordeling moeten maken.

Het inpassingsplan kunt u alleen vaststellen als uit de passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast, dan wel indien wordt voldaan aan de zogenaamde 'ADC-toets' (ontstentenis van alternatieven, dwingende redenen van openbaar belang en compenserende maatregelen). Voor het inpassingsplan had dus een passende beoordeling gemaakt moeten worden. Ook is dan op grond van artikel 7.2a, eerste lid, van de Wet milieubeheer een milieueffectrapportage verplicht. Deze heeft u zo staat het in de toelichting op vrijwillige basis gemaakt.

Het inpassingsplan is een plan als bedoeld in artikel 2.7 lid 1 van de Wet natuurbescherming, indien het inpassingsplan ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt die significante effecten kunnen hebben op de waarden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen.

Indien het inpassingsplan alleen de bestaande, planologisch legale situatie voorafgaande aan de vaststelling van het inpassingsplan bestemt, is geen sprake van een plan als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Daarvan is in dit geval geen sprake. Het inpassingsplan maakt namelijk, naast de vergunde situatie, ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk die significante effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Daarvoor is geen passende beoordeling gemaakt.

In de voortoets alsmede in de passende beoordeling dienen de effecten van de maximale planologische mogelijkheden van een plan op Natura 2000-gebieden te worden afgezet tegen de effecten op de Natura 2000-gebieden in de bestaande, planologisch legale situatie direct voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan. Dit wordt ook wel aangeduid als de referentiesituatie in de zin van artikel 2.7 lid 1 en artikel 2.8 van de Wnb.

De beoordeling van de maximale planologische mogelijkheden dient plaats te vinden in het kader van de voortoets en in het kader van de (eventueel noodzakelijke) passende beoordeling. Met het uitgangspunt dat aan de hand van de maximale planologische mogelijkheden beoordeeld dient te worden of sprake kan zijn van significante effecten op Natura 2000-gebieden, wordt bedoeld dat in deze beoordeling niet alleen moet worden gekeken naar wat rechtens is toegestaan, maar ook naar het gebruik dat op grond van de flexibiliteits- bepalingen is toegelaten. Daarnaast dient er in de beoordeling van te worden uitgegaan dat zowel de rechtens toegestane bouw- en gebruiksmogelijkheden, als de gebruiksmogelijkheden op grond van de flexibiliteitsbepalingen gedurende de planperiode ten volle zullen worden benut (een worst case-benadering).

Antwoord

Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben op 25 maart 2015 aan Twence B.V. een vergunning op grond van de Wnb verleend voor het storten en tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking op de locatie Elhorst-Vloedbelt. Deze vergunning, die bij besluit van 14 augustus 2015 is gewijzigd, is na een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 8 juni 2016 onherroepelijk geworden.¹ Het is onze bedoeling geweest om deze vergunde situatie één op één in het inpassingsplan te verankeren. Terecht wordt opgemerkt dat dit op een onjuiste wijze in artikel 3.1 van het ontwerp-inpassingsplan terecht is gekomen. Dit hebben wij aangepast in de versie van het ontwerp-inpassingsplan die van 9 november tot en met 20 december 2018 ter visie heeft gelegen. Hiertoe hebben wij artikel 3.5 aangevuld. Wij zijn van mening dat hiermee het op grond van de Wnb-vergunning toegestane gebruik één op één in het inpassingsplan is ingepast, zodat het is uitgesloten dat het inpassingsplan tot meer of andere effecten op Natura 2000 leidt dan in het kader van voornoemde vergunning is beoordeeld. Dat, zoals opgemerkt, in het inpassingsplan van andere bouwhoogtes en een ander bebouwingspercentage wordt uitgegaan dan in het voorheen geldende plan, doet hier niet aan af, omdat die afwijkingen geen effect op Natura 2000-gebieden sorteren. Gelet hierop hoeft voor de vaststelling van het inpassingsplan geen passende beoordeling te worden opgesteld.

¹ ABRvS 8 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1573.

In het kader van de aanvullingen op het MER zijn de emissies en stikstofdeposities ook nagerekend. Zie bijlagen II en III van deze nota. Hieruit blijkt dat het voornemen past binnen de eerder verleende vergunning.

Nieuwe stedelijke ontwikkeling/ladder duurzame verstedelijking

4. Nieuwe stedelijke ontwikkeling

In het ontwerp inpassingplan wordt geen aandacht besteed aan de vraag of er sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling zoals bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Indien er sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, moet namelijk de Ladder voor duurzame

verstedelijking worden doorlopen. Of er sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling hangt af van diverse factoren. Uit de jurisprudentie is af te leiden, dat een functiewijziging zonder nieuw ruimtebeslag, in beginsel niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling wordt aangemerkt. Dit kan anders zijn, indien sprake is van een substantiële functiewijziging. Dan kan sprake zijn van een functiewijziging van een zodanige aard en omvang, dat toch sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, ook al blijft het ruimtebeslag ongewijzigd.

Het is vaste jurisprudentie dat bij beantwoording van de vraag of sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet worden beoordeeld in hoeverre het plan in vergelijking met het voorgaande plan voorziet in een functiewijziging en welk planologische beslag op de ruimte het plan mogelijk maakt in vergelijking met het voorgaande plan. Voor de situatie waarin een bestemmingsplan voorziet in een functiewijziging maar niet in een nieuw ruimtebeslag heeft de Afdeling al op 20 april 2016 geoordeeld dat een dergelijk bestemmingsplan in beginsel niet voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, tenzij de functiewijziging substantieel is (ECLI:NL:RVS:2016:1075 en ECLI:NL:RVS:2016:1064).

Bij het ontwerp inpassingplan is er zowel sprake van een toename van het ruimtebeslag als van een substantiële functiewijziging.

De toename van het ruimtebeslag (m², m³) blijkt onder andere uit het volgende. Het bebouwingspercentage is in het ontwerp inpassingsplan 80%. Het bebouwingspercentage was in het voorgaande plan (bestemmingsplan buitengebied Borne 2004) 60%. In het inpassingplan is de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde 12 meter (vanwege de mestsilo's). In het voorgaande plan was de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde 3 meter. In de algemene bouwregels is in artikel 6.2 onder c een bepaling opgenomen dat het oppervlak van ondergrondse bouwwerken ten behoeve van de waterhuishouding niet meer mag bedragen dan 15000 m². Een dergelijke regeling is niet opgenomen in het voorgaande plan. Uit artikel 6.2 lid d blijkt dat de bouwdiepte hiervan maximaal 6 meter onder peil mag liggen. Dit betekent dat een ondergronds bouwwerk met een inhoud van 90000 m³ kan worden gerealiseerd.

Bij het inpassingplan is er ook sprake van een substantiële functiewijziging. In het voorgaande plan viel de verwerking van mest niet binnen de bestemming Afvalverwerkingsplaats. Dit blijkt uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 oktober 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2816). De verwerking van mest heeft een geheel andere impact op de locatie en de omgeving dan wat het voorgaande plan mogelijk maakte.

Conclusie is dus dat het inpassingplan veel ruimere mogelijkheden geeft om te bouwen, dat het plan voorziet in een veel groter ruimtebeslag dan het voorgaande plan en dat er sprake is van een substantiële functiewijziging. Dit maakt dat er sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling zoals bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 Bro. In het plan zal alsnog de toets aan de Ladder voor duurzame verstedelijking moeten worden doorlopen.

Antwoord

Zie het antwoord in paragraaf 2.6 van deze nota.

5. Gemeentelijk beleid

In paragraaf 2.3.1 van de toelichting van het inpassingsplan staat dat de voorgenomen realisatie van de mestverwerkingsinstallatie niet in strijd is met het gemeentelijk beleid. Deze conclusie vloeit volgens u voort uit een passage in de Structuurvisie 2030. Daar staat:

"Met betrekking tot de locatie wordt in de structuurvisie het volgende opgemerkt:

'Het bestaande bedrijventerrein Elhorst-Vloedbelt heeft momenteel een specifieke bestemming ten behoeve van afvalverwerking. De mogelijke toekomstige plannen en ontwikkelingen van eigenaar Twence in dit gebied zullen op de daaruit voortvloeiende ruimtelijke consequenties worden getoetst'."

Wat dit punt betreft verwijzen wij naar de gemaakte opmerkingen onder het kopje "Vooroverleg". Daaruit blijkt dat wij de realisatie van de mestvervaardingsinstallatie op Elhorst Vloedbelt niet als een op zich zelf staande ontwikkeling zien. Wat ons betreft is de ontwikkeling alleen aan de orde als ook zaken zoals leefbaarheid van Zenderen, de verkeerproblematiek rondom Zenderen en de doorontwikkelingsmogelijkheden van Elhorst Vloedbelt daar onlosmakelijk onderdeel van uitmaken en u en Twence zich uitdrukkelijk uitspreken dat in gezamenlijk overleg met ons te doen. Nu is er sprake van strijd met het gemeentelijk beleid. Er is wat ons betreft alleen geen strijd met het gemeentelijk beleid indien het voorgaande onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling van de mestvervaardingsinstallatie. Dan pas worden de ruimtelijke consequenties die verbonden zijn aan de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie in onze ogen op een goede wijze meegenomen in dit proces.

Antwoord

Zoals opgemerkt naar aanleiding van uw zienswijze met betrekking tot het vooroverleg hebben wij bij onderhavig initiatief rekening gehouden met bestaande en toekomstige ontwikkelingen. Wij benadrukken nogmaals dat het PIP niet in de weg staat aan de genoemde verkeers- en duurzaamheidsinitiatieven.

Alternatieven

6. Alternatieven

In paragraaf 4.2 van de toelichting onder het kopje "Alternatieven" staat dat het voornemen uit milieuoogpunt niet tot problemen leidt en dat er vanuit het milieubelang daarom geen directe aanleiding is om alternatieven (alternatieve locaties en alternatieve inrichtingen) te onderzoeken. In het MER is wel geverifieerd of er geen andere, evident betere, alternatieven bestaan. Het gaat dan volgens u om alternatieven die ten opzichte van het voornemen, (grote) milieuwinst kunnen bieden. Dergelijke alternatieven zijn er volgens de toelichting niet. In de toelichting staat ook dat er voor de locatie Elhorst-Vloedbelt vanuit bedrijfseconomisch perspectief überhaupt geen reële alternatieven aanwezig zijn. Het initiatief is voor Twence uitsluitend op de locatie Elhorst-Vloedbelt haalbaar.

Aangezien er volgens ons sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling (zie onder 2. Nieuwe stedelijke ontwikkeling) had er bij de toetsing aan de ladder wel degelijk gekeken moeten worden naar alternatieven (beschikbare locaties). In het MER worden mogelijke alternatieven wel aangegeven. Er worden drie alternatieve locaties beschreven.

Uit het MER blijkt dat er op deze locaties mogelijkheden bestaan om een mestverwerkingsinstallatie te realiseren. Op twee van de locaties bij recht en bij één locatie via wijziging van het bestemmingsplan. Qua milieu-impact zijn er weinig grote verschillen met Elhorst-Vloedbelt. Uit de toelichting lijkt het alsof de keus voor Elhorst-Vloedbelt puur is gemaakt om bedrijfseconomische redenen. Uiteraard kan dat een reden zijn maar nu er sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling zal er een nadere afweging moeten plaatsvinden en gemotiveerd moeten worden waarom realisatie op Elhorst-Vloedbelt moet plaatsvinden.

Antwoord

Zie onze antwoorden in hoofdstuk 2 van deze nota.

Planregels

7. Regels

Artikel 3 (bestemmingsregels)

In artikel 3.1 staat:

c.

e. groenvoorzieningen;

f. water en waterhuishoudkundige voorzieningen;

1 in totaal niet meer dan 4,8 miljoen m³ afval mag worden gestort en per jaar niet meer dan 250.000 ton dierlijke mest mag worden verwerkt.

Het is onduidelijk waar "1 in totaal niet meer dan 4,8 miljoen m³ afval mag worden gestort en per jaar niet meer dan 250.000 ton dierlijke mest mag worden verwerkt" bij hoort. Overigens hoort een dergelijke bepaling bij de gebruiksregels thuis.

Artikel 6.2 Ondergronds bouwen

In artikel 6.2 sub c staat "1.5000 m²". Klopt dat wel? De punt staat op rare plek. Moet het niet zijn 1.500 m²?

Artikel 7 Algemene gebruiksregels

In artikel 7 staat

g. een gebruik van:

1 gebouwen, niet zijnde een woning of een klooster;

2 recreatiewoningen;

3 kampeermiddelen;

4 plattelandskamers en plattelandsappartementen;

5 voor permanente bewoning

In deze opsomming moet het getal 5 worden verwijderd.

Artikel 11 Overige regels

In dit artikel staat dat de gemeenteraad van Borne gedurende een periode van 10 jaar na vaststelling van het inpassingsplan locatie Elhorst-Vloedbelt niet bevoegd is om een bestemmingsplan vast te stellen voor de in dat inpassingsplan betrokken gronden.

In artikel 3.26 lid 5 Wro is de mogelijkheid opgenomen om deze periode van 10 jaar in de regels op te nemen. Maar de Wro biedt de mogelijkheid in het plan een kortere periode op te nemen. Wij vragen u deze periode op maximaal 5 jaar vast te leggen. Daarnaast vragen wij u in de regels een wijzigingsbevoegdheid op te nemen dat indien de mestverwerkingsinstallatie niet binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het plan is gerealiseerd u de mogelijkheid heeft het plan zodanig te wijzigen dat de locatie uitsluitend nog kan worden gebruikt als stortplaats zonder be- en verwerking van afvalstoffen en dierlijke mest.

Antwoord

Artikel 3.1 van het PIP bevat een kennelijke verschrijving. Mede naar aanleiding van uw zienswijze met betrekking tot de noodzaak voor een passende beoordeling hebben wij besloten artikel 3 te wijzigen. In dit verband verwijzen wij naar onze reactie met betrekking tot voornoemde zienswijze.

Wat artikel 6.2 (Ondergronds bouwen) betreft: er is per abuis inderdaad een 0 te veel opgenomen. Dit hebben wij aangepast in het kader van het ontwerp-inpassingsplan dat van 9 november tot en met 20 december 2018 ter visie heeft gelegen.

Wat artikel 7 (Algemene gebruiksregels) betreft: de genoemde 5 is inderdaad overbodig en hebben wij geschrapt in het kader van het ontwerp-inpassingsplan dat van 9 november tot en met 20 december 2018 ter visie heeft gelegen.

Wat uw verzoek naar aanleiding van artikel 11 (overige regels) betreft: de provincie houdt zich aan (de strekking van) de wet en ziet geen aanleiding om de duur van de genoemde periode aan te passen. De provincie ziet ook geen aanleiding om een wijzigingsbevoegdheid in de planregels op te nemen. Verwezen zij naar de in hoofdstuk 2 beschreven nut en noodzaak en provinciaal belang van het plan, waarbij geldt dat hier de komende jaren geen verandering in komt. Mocht het plan onverhoopt toch worden gewijzigd, dan kan gebruik worden gemaakt van de reguliere buitenplanse instrumenten.

Overleg

10. Overleg

Met deze zienswijze willen wij u en Twence nadrukkelijk uitnodigen om in overleg te gaan over de wijze waarop de beste invulling gegeven kan worden aan de wens van Twence om een mestverwaardingsinstallatie te realiseren op Elhorst-Vloedbelt. Een invulling waarbij rekening wordt gehouden met ruimtelijke consequenties voor Zenderen, de wensen van omwonenden en overige van belang zijnde zaken zoals genoemd in deze zienswijze.

Antwoord

Gezien de urgentie van de mestproblematiek en het nut en de noodzaak van onderhavig project, heeft de provincie gekozen voor het opstellen van een PIP. Dit PIP staat de ontwikkeling van de door u genoemde zaken niet in de weg. Hierover is derhalve nog steeds een gesprek mogelijk.

4

STICHTING BEHOUD ELHORST VLOEDBELT

De zienswijze van de stichting behoud Elhorst Vloedbelt is ruim 50 pagina's lang. Hieronder zijn de punten in de zienswijze omwille van de leesbaarheid van voorliggende nota vaak verkort weergegeven. Getracht is om de kern van het betreffende punt in de zienswijze weer te geven.

Procesverloop

Omdat door de uitspraak van de Afdeling is vastgesteld dat de mestverwerker niet in het bestemmingsplan past en Twence aangeeft dat Zenderen geen optie meer is kon Zenderen ervan uitgaan dat een mestfabriek van 250.000 ton/jaar van de baan was.

Nu blijkt dat de aanvrager, Twence Holding BV en G.S. van Overijssel niet van plan zijn deze uitspraak te respecteren. Zij hebben dit bekend gemaakt in een persbericht op 20-12-2017. Door middel van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) trachten zij alsnog hun doel te bereiken en de gemeente Borne, als verantwoordelijke gemeente, buiten spel te zetten en wel voor de duur van 10 jaar. Op de vraag aan een juridisch vertegenwoordiger van G.S. tijdens een info-avond op 15-2-2018 in Zenderen over de mestverwerking wie heeft er voor gezorgd dat de provincie met haar Inpassingsplan het van de gemeente overneemt kwam kort en bondig het antwoord TWENCE. Onder grote druk van commerciële ondernemingen wordt op deze manier door het bedrijfsleven bepaald hoe het besluitvormingsproces moet verlopen. Over democratie gesproken.

Voor de burger is dit alles onbegrijpelijk, nota bene een uitspraak in hoger beroep bij de Raad van State en toch deze uitspraak naast zich neer leggen. Het vertrouwen in de Rechtspraak komen bij veel burgers daarom op een laag pitje te staan.

Antwoord

De uitspraak van de Afdeling houdt in dat niet volstaan had kunnen worden met het verlenen van een vergunning voor de Wabo-activiteit bouwen, omdat de aanvraag voor die vergunning naar het oordeel van de Afdeling in strijd met het bestemmingsplan is. Dat betekent niet dat de vergunning onder geen beding had kunnen worden verleend. Om de vergunning te kunnen verlenen, dient het planologisch regime te worden aangepast. De provincie heeft gemeend dat voortvarend op te moeten pakken, dit gelet op het grote belang bij het spoedig kunnen realiseren van een mestverwerkingsinstallatie.

Provinciaal inpassingsplan (PIP)

Primair zijn wij van mening dat het inzetten van het instrument "PIP" in dit geval ten onrechte wordt toegepast en wel om de volgende redenen:

Wij zijn van mening dat in het onderhavige geval er geen sprake is van een provinciaal belang omdat de wettelijke grondslag hiervoor ontbreekt.

De oorspronkelijk berekende hoeveelheid benodigde afval van ca 525.000 ton/j is inmiddels via een aantal procedures teruggebracht naar de huidige aangevraagde hoeveelheid van 95.000 ton/j. De noodzaak om de locatie E/V aan te houden is dan ook niet meer aanwezig, temeer daar eventuele incidentele stortingen in de praktijk al naar de centrale stortlocatie Boeldershoek te Hengelo worden afgevoerd.

G.S. van Overijssel doet voorkomen of uitsluitend en alleen de locatie E/V hiervoor in aanmerking komt teneinde de energietransitie waar Overijssel voor staat en het terugdringen van het mestoverschot in Oost-Nederland aan te pakken.

Waar staat echter geschreven dat dit probleem enkel en alleen op de locatie E/V opgelost kan worden. De locatie E/V is niet alleen zaligmakend.

Voor de invulling van het provinciaal belang in de praktijk willen wij U verwijzen naar het gestelde in de Nota Ruimte dat het onder andere een taak van de provincie is om zorg te dragen voor goede locaties van bedrijventerreinen en een goede afstemming hierop van het verkeer. Zie Nota Ruimte 2004, hoofdstuk 2 p.34 en 35.

Antwoord

Zoals in de toelichting bij het PIP en in hoofdstuk 2 van deze nota is beschreven is zowel met de realisatie van de mestverwaardingsinstallatie als met het behoud (voortzetting) van de afvalstort een provinciaal belang gemoeid. In de toelichting bij het PIP en in hoofdstuk 2 van deze nota zijn ook het nut en de noodzaak van het voornemen beschreven en onderbouwd.

In het kader van het MER is een locatiealternatievenonderzoek uitgevoerd en is de locatiekeuze voor Elhorst-Vloedbelt onderbouwd. De provincie onderschrijft de conclusies in het MER. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.'*¹

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld, waarbij de Nota Ruimte is komen te vervallen (zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-4888.html>). De Nota Ruimte is dus oud beleid en heeft daarmee geen relevantie voor het onderhavige plan. Overigens zijn de effecten op de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid van het voornemen wel onderzocht en blijken hieruit geen knelpunten.

Vooroverleg gemeente Borne

Voor het vaststellen van onderhavig inpassingsplan moet de procedure van afdeling 3.2 Wro worden doorlopen. Artikel 3.26 Wro verklaart deze afdeling namelijk van overeenkomstige toepassing op de vaststelling van provinciale inpassingsplannen. Verder volgt uit dit artikel dat de betrokken gemeenteraad moet worden gehoord voordat het inpassingsplan wordt vastgesteld. Daarnaast volgt uit artikel 3.1.1 Bro dat overleg moet worden gepleegd met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk, die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

Aan dit vooroverleg ligt geen redelijke termijn aan ten grondslag. Gebruik maken van een voorontwerp PIP voldoet aan de eisen. Echter G.S. heeft er voor gekozen om niet eerst een voorontwerp ter inzage te leggen maar direct over te gaan op het definitieve ontwerp.

De provincie heeft pas begin Juni 2018 Borne officieel de gelegenheid gegeven te reageren op het concept-PIP met de daarbij behorende stukken, in eerste instantie tot 27 Juni 2018. Deze periode was veel te kort voor Borne om een goed afgewogen vooroverlegreactie te geven. Dit alles diende nog in de gemeenteraad uitvoerig besproken te worden. Hiervoor kwam in eerste instantie de raadsvergadering op 3 Juli 2018 in aanmerking om deze kwestie op de agenda te zetten. Echter, bestuurlijke besluitvorming kost tijd. Daarbij komt ook nog dat er gekozen is voor de terinzagelegging van het PIP midden in de zomervakantie. Van een redelijke termijn voor vooroverleg kan niet gesproken worden. Daarnaast heeft de provincie overigens bewust gekozen om geen voorontwerp-PIP op te stellen.

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

Antwoord

Uit de Wro volgt geenszins de verplichting om een voorontwerp PIP op te stellen en de gemeente de mogelijkheid te bieden hierop in te spreken. Het is aan het bevoegd gezag om hierin een keuze te maken en in dit geval is besloten om geen voorontwerp op te stellen.

Met betrekking tot het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1, lid 1 Bro merken wij op dat de gemeente, zoals u ook aangeeft, in de gelegenheid is gesteld om een vooroverlegreactie in te dienen. De gemeente Borne heeft, mede namens de gemeenteraad, aan de provincie een schriftelijke reactie in het kader van het vooroverleg gestuurd. En de gemeente Borne heeft, ook mede namens de gemeenteraad, een zienswijze ingediend.

Anders dan u zijn wij van mening dat de geboden termijn voor het vooroverleg afdoende is. Wij verwijzen in dit verband kortheidshalve naar onze reactie op de zienswijze van de gemeente Borne. Wat uw standpunt met betrekking tot de periode van terinzagelegging betreft merken wij op dat wij, juist op verzoek van de gemeente Borne en vanwege de zomervakantie, hebben besloten om de start van de terinzagelegging twee weken naar achteren te schuiven.

Locatiekeuze en alternatieve locaties

Mestverwerking is een industriële activiteit die thuishoort op een bedrijventerrein. Volgens de Verordening Ruimte 2014, (artikel 7.12) is mestverwerking op een bedrijventerrein mogelijk omdat als hoofdregel geldt dat een bestemmingsplan de vestiging en uitbreiding van mestbewerking uitsluit. In het hoger beroep is uitgesproken dat het vigerende bestemmingsplan strijdig is met de plannen voor een mestverwerkingsinstallatie.

Als onderbouwing voor haar keuze voor de E/V voert Twence in haar publicaties o.a. aan dat de E/V centraal gelegen is in het mestproducerend gebied van Oost-Nederland. Dit is niet juist. De locatie E/V ligt centraal in Twente, niet in Oost-Nederland.

Alles pleit er echter voor om een mestverwerkingsinstallatie te situeren op een plek waar de meeste mest wordt geproduceerd. In dit geval ligt het meest voor de hand de gemeente Hof van Twente als grootste mestproducent (240.000 ton/pj) waarin ook een alternatieve mogelijkheid door ons is genoemd namelijk op de voormalige reeds lang gesloten stortlocatie Het Rikkerink (1986) waar ook nog steeds biogas wordt gewonnen.

Als alternatieve locaties worden in de zienswijze onder meer ook genoemd: Businesspark XL en Boeldershoek.

Antwoord

Omdat het voornemen niet past binnen het vigerende bestemmingsplan, is een PIP opgesteld. Het voornemen past binnen het provinciaal beleid. In de omgevingsvisie van de provincie Overijssel staat: *'Grootschalige industriële bio-energie-installaties dienen zich primair te vestigen in bestaand bebouwd gebied op bedrijventerreinen vanaf categorie 3 of op locaties gekoppeld aan grootschalige afvalverwerking en rioolwaterzuiveringen.'* Aan dit beleid wordt voldaan.

In het kader van het MER is een alternatievenonderzoek uitgevoerd, waarin de locaties Businesspark XL en Boeldershoek zijn meegenomen. In algemene zin is in het MER geconcludeerd dat er, vanwege de beperkte milieueffecten van het voornemen, geen directe aanleiding is om naar een alternatieve locatie uit te wijken. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.'*¹

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

Verkeersbewegingen

Om te voorkomen dat het vrachtverkeer hinder veroorzaakt in de bebouwde omgeving zal Twence afspraken maken met de transporteurs over de routing. Contractueel zal worden vastgelegd dat bij aan- en afvoer naar en van de inrichting de dorpskern Zenderen moet worden vermeden. Hierdoor zal de dorpskern geen verkeersstroom ondervinden als gevolg van activiteiten van Twence.

Samengevat; Twence heeft deze verkeersvoorwaarde niet zelf in de hand. Voor het nakomen van deze verplichting is ze afhankelijk van derden en controle hierop is ondoenlijk. Twence voldoet daardoor niet aan o.a. het zorgvuldigheidsbeginsel en handelt in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord

Vooralsnog wordt de routing van het vrachtverkeer niet op een andere manier geborgd dan via particuliere contracten. Met de verplichte GPS tracking voor mesttransporten is controle mogelijk. Twence is daarnaast voornemens om te onderzoeken of het vrachtverkeer ook middels fysieke maatregelen kan worden gedwongen de gewenste route te nemen. Los hiervan geldt dat belangrijke nadelige gevolgen vanwege het vrachtverkeer kunnen worden uitgesloten, zie ook het onderstaande antwoord.

Afwijkende verkeerscijfers

4.1 : In de MER zijn de verkeersbewegingen van o.a. de stort berekend en toegelicht. Op blz. 25/134, 26/134 onder 2.1.2 en 115/134 wordt gesteld dat per werkdag ongeveer 27 vrachtwagens van/naar de stort de inrichting bezoeken, 46 vrachtwagens van/naar de mestverwerking en 16 vrachtwagen overig. Om de passages oftewel verkeersintensiteiten te berekenen moeten deze getallen worden vermenigvuldigd met twee (2). In totaal 89 vrachtwagens per dag oftewel 178 verkeersintensiteiten per dag.

Echter op blz. 70 bij afbeelding 7.11 "aantal vrachtauto's t.b.v. stortactiviteiten" wordt echter gerekend met 59 voertuigen oftewel 118 verkeersintensiteiten. Gaan wij uit van de 59 voertuigen voor de stort dan is er sprake van veel meer verkeer nl. $59 + 46 + 16 = 121 \times 2 = 242$ verkeersintensiteiten per dag. Een duidelijke afwijking van de oorspronkelijke berekening van 178 intensiteiten.

Uitgaande van de openingstijd voor mestverwerking van 07.00-19.00 uur = 12 uur per dag betekent dit 242 vervoersbewegingen gedeeld door 12 uur = 20 verkeersintensiteiten per uur oftewel elke 3 minuten een verkeersbeweging van of naar de inrichting toe. Gaan wij uit van gemiddeld 10 uren per dag dan is de uitkomst $242:10$ uren = 24 verkeersintensiteiten per uur oftewel elke 2,5 minuten een verkeersbeweging met een rood stoplicht.

In plaats van de 242 vervoersbewegingen is slechts rekening gehouden met 178 vervoersbewegingen waardoor er een geheel ander beeld ontstaat van het verkeer naar en van de inrichting met alle gevolgen van dien. De impact hiervan is extra groot zowel op verkeersgebied als op milieugebied. Elke 2,5 minuten een rood stoplicht.

Antwoord

De verkeersgegevens op pagina's 25, 26 en 115 van het MER betreffen werkdaggemiddelden en zijn gehanteerd ten behoeve van de verkeerskundige analyse. Bij de berekening is uitgegaan van gegevens over jaarlijkse transporten, welke dan zijn gedeeld door vijf werkdagen. In werkelijkheid kan er aan- en afvoer plaatsvinden gedurende zes dagen en zijn de verkeersintensiteiten per dag dus lager.

De verkeersgegevens in hoofdstuk 7 betreffen de maximaal representatieve bedrijfssituatie ofwel de bedrijfssituatie die meer dan 12 maal op jaarbasis kan voorkomen en die in de hoogste geluidbijdrage op de in de vergunning genoemde punten resulteert. Die cijfers zijn gehanteerd in het geluidonderzoek.

Aldus schuilt het verschil tussen de beschreven verkeerscijfers in de gehanteerde onderzoeksmethode en daaraan gekoppelde uitgangspunten. In beide gevallen zijn de verkeerscijfers eerder een overschatting dan

een onderschatting. De reden dat voor de verkeerskundige beoordeling is gekozen voor gemiddelden, is omdat de basisgegevens over de N783 ook gemiddelden zijn.

Als voor de verkeerskundige analyse niet 178 passages/dag maar 242 passages/dag wordt gehanteerd, dan leidt dit tot een kleine toename van verkeer op de N783 die reeds met gemiddeld 10.000 mvt/etmaal belast is (+2 %). Bij een totale belasting van ruim 10.000 mvt/etmaal op een 80 km/u weg stroomt het verkeer in de regel goed door en is een kruispuntoplossing met een VRI een logische en veilige oplossing. Ten hoogste in de spits kunnen (kleine) verstoringen/vertragingen in de doorgaande verkeersstroom ontstaan. Belangrijke nadelige gevolgen voor de verkeersdoorstroming of de verkeersveiligheid vanwege extra verkeer van/naar Elhorst-Vloedbelt zijn uitgesloten.

Het vrachtverkeer wordt voorts niet door Zenderen geleid, maar over de randwegenstructuur van Almelo. Verder geldt dat aan- en afvoer van 07.00 tot 19.00 uur plaatsvindt (en niet daarbuiten). Hierdoor worden belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen voorkomen. Ten behoeve van het MER is bepaald dat de (maximale) geluidtoename (in dit antwoord gebruikt als indicator voor de milieukwaliteit/kwaliteit van de leefomgeving) vanwege het wegverkeer ongeveer 1 à 2 dB bedraagt. Op basis daarvan is geconcludeerd dat het extra geluid vanwege het extra vrachtverkeer van/naar Twence wegvalt tegen het geluid van het huidige verkeer op de N783. Belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen kunnen daarom worden uitgesloten.

In meer brede zin geldt dat het aantal gereden kilometers ten opzichte van het vervoer en de export van integrale drijfmest vanwege het voornemen juist afneemt. Zo verlaat ongeveer 80 % van de mest de installatie als schoon water.

Gezondheid en ziekteverwekkers

Een gram mest bevat gemiddeld miljoenen tot honderden miljoenen bacteriën , waarvan een gedeelte ziekteverwekkend kan zijn.

Dit stelt het RIVM in haar recentelijk rapport van Oktober 2017 “ Verkenning van de microbiologische risico's van mest voor de gezondheid”, op basis van een systematisch literatuuronderzoek. RIVM Rapport 2017-0100”.

Alle lucht die vanuit de mestfabriek naar buiten gaat passeert een luchtwasser.

Een hoog percentrage luchtwassers blijken hoge reducties van geur niet waar te maken.

Men gaat uit van een rendement van 85% bij een bio filter. In de praktijk is er sprake van een grove overschatting aldus de StAB. Reducties van slechts 40% blijken in de praktijk vaak voor te komen.

Wij zijn dan ook van mening dat de wettelijke toetsingskaders voor de vergunningsvoorschriften in het onderhavige geval niet of onvoldoende afgestemd zijn op de gevolgen van de vele in de praktijk voorkomende zware incidenten met mogelijk dodelijke gevolgen getuige de vele incidenten.

Het accepteren van de huidige toegepaste toetsingskaders houdt in dat niet kan voorkomen worden dat er onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid op zullen treden.

De conclusie is dat overheden op dit gebied nog geen zorgvuldig besluit kunnen nemen.

Er is geen toetsingskader voor endotoxinen. De Gezondheidsraad hanteert een advieswaarde van 30 EU/m3. Niet is gebleken dat er een onderzoek heeft plaats gevonden op de voor de gezondheid schadelijke stof endotoxine, in het desbetreffende Mer-rapport zijn de gevolgen van emissies van endotoxinen niet terug te vinden.

Antwoord

Uit het onderzoek van het RIVM en de WUR¹ inzake mest en gezondheidsrisico's blijkt:

- dat de aanwezigheid van pathogenen/ziekteverwekkers in mest niet direct iets zegt over het optreden van gezondheidsrisico's. Dit hangt immers af van diverse andere factoren;

¹ 'Verkenning van de microbiologische risico's van mest voor de gezondheid', RIVM, RIVM Rapport 2017-0100, 31 oktober 2017.

- dat door mestverwerking, waterzuivering en luchtbehandeling de gezondheidsrisico's tot een minimum worden gereduceerd. Dit is reeds beschreven in het MER en met name in paragraaf 6.1.8 van het MER.

De in de zienswijze aangevoerde informatie leidt daarmee niet tot een wijziging van de conclusies in het MER. Verder zal Twence het mestverwerkingsproces en de bijbehorende installatie moeten valideren zodat deze door de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit) kan worden erkend. Tijdens deze validatie moet Twence aantonen dat tijdens het proces van vergisten voldoende afdoding van ziekteverwekkende micro-organismen plaatsvindt. Op grond van de uitkomsten van het onderzoek worden eisen voor de procesvoering vastgesteld en vastgelegd in een HACCP-protocol (HACCP staat voor Hazard Analysis and Critical Control Points). De NVWA ziet toe op de naleving van het HACCP-protocol en controleert de verwerker.

Veiligheid

Voor wat betreft het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) met betrekking tot risico's en explosies zijn aanvrager en verweerder er van uitgegaan dat mogelijke negatieve effecten binnen de inrichting blijven en middels voorschriften afdoende veilig zijn gesteld o.a. t.a.v. de opslag van biogas. Het door Twence B.V. aangevraagde onderzoek op dit gebied door de G.G.D. zou dit bevestigen.

Deze aanname vinden wij hoogst onverantwoordelijk gezien de vele ernstige incidenten die daadwerkelijk in de praktijk voorkomen. Wij verwijzen U in dit geval naar Hoofdstuk 5 van onze zienswijze bij "In- en externe veiligheids- en gezondheidsrisico's" waar wij uitgebreid ingaan op de daadwerkelijk in de praktijk voorkomende calamiteiten bij biogasinstallaties. Wij benadrukken het feit dat aan al deze installaties een officiële vergunning is verleend. De praktijk trekt zich niets aan van papieren voorschriften. Zie ook de Wet van Murphy. Dat deze aanname van aanvrager en verweerder bij lange na niet de garantie geeft dat calamiteiten kunnen worden voorkomen, ook al worden de voorschriften nageleefd, moge aan de hand van de praktijkgevallen duidelijk zijn.

De gevolgen bij een mestverwerking- en vergistingsinstallatie zo dicht bij het kerkdorp Zenderen gelegen en de vele omwonenden zullen uiteraard veel zwaarder wegen dan op een industrieterrein waar een dergelijke installatie thuishoort. Rekening dient te worden gehouden met het feit dat in Nederland overwegend Westelijke winden waaien en dat de gevolgen van calamiteiten daarom richting Zenderen plaats vinden.

Het RIVM gaf ook al in 2014 een waarschuwing af, *"het ontbreken van faalcijfers kan leiden tot een onderschatting van de externe veiligheid als de biogasinstallaties steeds groter worden en de inrichtingen van landelijke omgeving opschuiven naar bebouwde omgeving."*

Gekoppeld aan de risico's voor volksgezondheid moet serieus rekening worden gehouden met de incidenten die regelmatig plaats vinden in de praktijk.

In een groot aantal gevallen kan niet meer gesproken worden van "incidenten" doch meer van "rampen".

Deze zgn. incidenten met mestverwerkers nemen verontrustende vormen aan. De reeks incidenten duiden op een wildgroei waarbij de risico's in het vergunningstraject onvoldoende in beeld worden gebracht. Onder verwijzing naar wettelijke regels worden afstanden van nog geen 100 meter aangehouden.

De door verweerder aangevoerde gegevens hebben betrekking op de zgn. "standaard calamiteiten" die vaak voorzienbaar zijn en welke voor de BBT en het Alara-beginsel acceptabel zijn. Hierin schuilt het grote gevaar dat de gevolgen van ernstige calamiteiten zwaar onderschat en niet voldoende onderkend worden.

De vastgestelde normen voor o.a. de B.B.T. en het Alara-beginsel zijn onredelijk en zijn niet afgestemd op extreme calamiteiten c.q. rampen en laten op deze waarden alleen maar toe dat veel mestverwerkingsinstallaties geaccepteerd worden.

Deze regelgeving moet nodig aangepast worden. Door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is daarom een onderzoek hiernaar in gang gezet.

Antwoord

Zoals beschreven in het MER, is de reikwijdte van een explosie of volkbrand maximaal 100 meter. Bij het ontsnappen van biogas kunnen op een afstand tot 200 meter buitenshuis klachten optreden. Binnenshuis zijn klachten na het ontsnappen van biogas uitgesloten. De kortste afstand van de mestvervaardingsinstallatie tot Zenderen is ongeveer 800 meter. Aldus geldt dat negatieve effecten ter hoogte van Zenderen zijn uitgesloten, ook als er calamiteiten optreden. Zie voorts nog paragraaf 2.5 van deze nota.

In het door u genoemde onderzoek d.d. 1 mei 2014¹, waarin ook het onderzoek van Middelkoop uit 2012² is meegenomen, blijkt niet dat er, op voorwaarde dat het mestverwerkingsproces professioneel en beheerst verloopt, (toch) onacceptabele veiligheidsrisico's zullen optreden.

Gevaarlijke gassen

De gevaarlijke gassen die vrijkomen bij biogasinrichtingen zijn o.a. methaan, een zeer licht ontvlambaar gas (CH₄), kooldioxide, een verstikkend gas (CO₂), zwavelwaterstof, een levensbedreigend giftig gas ook wel Sudden death genoemd (H₂S), stikstof, een verstikkend gas (N₂), ammoniak, levensbedreigend (NH₃) en waterstof, een zeer brandbaar gas (H₂).

De aanwezigheid van onderstaande hoeveelheid gevaarlijke stoffen bij de verwerkingsinstallatie op E/V maakt het des te aannemelijker dat gevaarlijke situaties niet uit te sluiten zijn.

Ongebluste kalk	282	ton
Zoutzuur 30%	12	ton
Natronloog 33%	13.8	ton
Salpeterzuur 50%	6.3	ton
Zwavelzuur 37%	38.9	ton
Ammoniakwater 24%	168	ton
Ammoniumsulfaat 10%	336	ton
Biogas	3,5 miljoen m ³	per jaar

Het biogas is in de aanwezige samenstelling altijd ontvlambaar. De aanwezige hoeveelheid is in de dome boven de navergristers: $4300 \text{ m}^3 \times 1.1 \text{ kg/m}^3 / 1000 = 4.7 \text{ ton}$. (Ontleend aan gegevens van Twence onder Hoofdstuk "BRZO en ARIE toets mestverwerking", deel uitmakend van de vergunningaanvraag.

Volgens het veiligheidsinformatieblad Brenntag, als bijlage bij de aanvraag, geldt b.v. voor salpeterzuur 20<65% de navolgende gevaren:

Gevaren voor de gezondheid: Inademing kan longontsteking en/of longoedeem veroorzaken welke zich veelal na enkele uren openbaren en versterkt worden door lichamelijke inspanningen.

Gevaren voor de veiligheid: Kans op explosies door vele reacties.

In ernstige gevallen: kans op dodelijke afloop.

Antwoord

Methaan en koolstofdioxide zijn bestanddelen van biogas. Zwavelwaterstof is toxisch (giftig) in concentraties hoger dan 2.000 ppm. Bij monomestvergiftiging wordt zonder aanvullende behandeling een H₂S-concentratie verwacht van 1.000 ppm. Om het H₂S-gehalte in het biogas nog verder te verlagen wordt vloeibaar waterijzer toegediend aan het mengsel van drijfmest en hulpstoffen. IJzerhydroxide uit het ijzerwater bindt met H₂S waardoor het H₂S niet in het biogas terecht komt, maar in het mengsel opgenomen blijft. Op deze manier wordt het H₂S-gehalte in het biogas gestuurd, op een niveau van circa 100 ppm en altijd ruim onder de 500 ppm. Daarbij wordt het H₂S-gehalte in het biogas gemonitord en gelogd waardoor er continu gestuurd kan worden. Het gevolg is dat het aanwezige biogas niet giftig zal zijn, maar wel brandbaar.

¹ Betreft 'Feitenrelas rond de aspecten 'Gezondheid en Veiligheid' van biovergisting', RIVM briefrapport 2014-0162, welke mede is gebaseerd op "Interne veiligheidsanalyse biogasininstallaties", AVIV, 1 mei 2014. Het RIVM rapport is te vinden op <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2014-0162.pdf>.

² Te vinden op <http://www.werkgroepeterlinden.be/JettyMiddelkoop.pdf>.

Ambtshalve is door de provincie Overijssel een nader indicatief onderzoek voor dit aspect uitgevoerd. Om te kunnen beoordelen of er bij het instantaan falen van een gasopslag van 1.700 m³, waarbij het gas ontsteekt, effecten buiten de inrichting kunnen optreden is een indicatieve berekening gemaakt met het rekenprogramma Safeti-NL, versie 6.54. Daarbij blijkt dat het invloedsgebied (1 % letaliteit - 10 kW/m² warmtebelasting) bij weersklasse D5 circa 73 meter bedraagt. Deze afstand is gerekend vanaf het hart van de opslag (middelpunt van de vergistingstank). De afstand van de dichtst bij de inrichtingsgrens gelegen (geprojecteerde hart van de) gasopslag is in noord-noord-westelijke richting 87 meter en in oost-noord-oostelijke richting 91 meter. Dit betekent dat het invloedsgebied bij een calamiteit binnen de inrichting blijft en het aspect externe veiligheid niet aan de orde is.

Met betrekking tot de genoemde hulpstoffen geldt: de hulpstoffen bevatten uitsluitend producten van de bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Dit zijn door de RVO goedgekeurde producten voor mono-mestvergisting. De opslag van gevaarlijke vloeistoffen in tanks zoals hulpstoffen, waterijzer, ongebluste kalk, anti schuimmiddel, flocculant, zoutzuur, natronloog, salpeterzuur, ammonia en zwavelzuur dient te voldoen aan de relevante voorschriften uit de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen. Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) worden niet toegepast en zijn ook geen eind- of restproduct. Hierbij is uitgegaan van de stoffen die zijn opgenomen in de ZZS-lijst.

Uit het voorgaande blijkt kortweg niet dat er (toch) onacceptabele veiligheidsrisico's zullen optreden.

Biogasopslag hoeveelheden

De Handreiking Vergisting maakt voor de in acht te nemen maatregelen een onderscheid tussen inrichtingen waarbij een biogasopslag mogelijk is van minder dan 4.000 m³ en meer dan 4.000 m³. Bij een biogasopslag tot maximaal 4.000 m³ moet er naar worden gestreefd dat de plaatsgebondenrisicocontour binnen de grens van de inrichting ligt. Het GGD-rapport geeft dan uiteraard ook aan dat bij calamiteiten de gevolgen hiervan beperkt blijven tot binnen de terreingrens.

Het biogas is in de aanwezige samenstelling altijd ontvlambaar. De aanwezige hoeveelheid is in de dome boven de navergristers: $4300 \text{ m}^3 \times 1.1 \text{ kg/m}^3 / 1000 = 4.7 \text{ ton}$. (Ontleend aan gegevens van Twence onder Hoofdstuk "BRZO en ARIE toets mestverwerking",

Echter, in haar aanvraag hanteert Twence voor wat betreft het onderwerp "Procesbeschrijving mestverwerking en mono-mestvergisting" onder hoofdstuk 3.1 "Opslag Biogas" dat de opslagcapaciteit van biogas twee keer ca 1670 m³, zijnde ca 3340 m³ totaal is. Omgerekend zou dit zijn ca 3.8 ton.

In de MER wordt op blz. 56/134 in een noot verwezen naar het rapport "BRZO en ARIE toets mestverwerking". In dit rapport, zie hiervoor, wordt echter een hoeveelheid van 4300 m³ genoemd, omgerekend 4.7 ton.

23.2 Bevi. Op grond van artikel 2, lid 1 van het Bevi, valt de inrichting niet onder de werkingssfeer van dit besluit. Aangezien er totaal circa 3.500 m³ biogas wordt opgeslagen dient getoetst te worden of externe veiligheid misschien toch een relevant aspect is.

Dit alles schept verwarring en het maakt bovendien verschil uit of men voor de Handreiking Vergisting te maken heeft met een biogasopslag van minder dan 4000 m³ of meer dan 4000 m³, met andere woorden, de risicocontouren kunnen ook buiten de grens van de inrichting komen te liggen. Daardoor kunnen kwetsbare objecten binnen de risico-contouren komen te liggen. Ook toetsing aan de BRZO en ARIE en Bevi kan mogelijkwijze andere informatie geven.

Het is onduidelijk of de gegevens van de oorspronkelijke of die van de aanvullende gegevens juist zijn aangehouden en wat de reden is van deze afwijkende uitkomsten. Mogelijkwijze kan dit leiden tot een andere conclusie v.w.b. de BRZO- en ARIE- en Bevi-toets. en wellicht in een MER. Wij zijn daarom van mening dat deze gegevens verwarring scheppen, het zorgvuldigheidsbeginsel is in dit geval geschonden.

Antwoord

De GGD-rapporten zijn geen onderdeel van de aanvraag. Zie voor een nadere uitleg het antwoord hierna.

Er zijn twee BRZO-toetsen in omloop met daarin afwijkende getallen. Door bouwhoogtebeperkingen is tijdens de nadere uitwerking van het technisch ontwerp de maximaal aanwezige hoeveelheid biogas in de dome boven de naverigsters verkleind. Deze is niet langer 4,7 maar 3,8 ton. Dit getal is opgenomen in de (correcte) BRZO-toets. De correcte BRZO-toets is reeds opgenomen in de hernieuwde vergunningaanvraag die vanaf 9 november ter inzage lag. Zie verder over de toetsing van de risico's/gevaren de vorige antwoorden.

GGD rapporten en CGN

Twence heeft GGD Twente gevraagd een 'second-opinion-onderzoek' te doen naar de risico's voor de gezondheid en veiligheid van omwonenden en passanten van deze installatie. Dit heeft geresulteerd in een 2-tal rapporten, fase 1 en fase 2, tezamen 47 pagina's.

Opvallend is dat deze 2 rapporten niet zijn bijgevoegd bij de stukken die ter inzage liggen en dus niet bestudeerd kunnen worden .

In dit rapport komt zij tot de conclusie dat de kans op een ongeluk waarbij veel biogas en giftige stoffen in de lucht komen heel erg klein is. Gebeurt er toch zo'n ongeluk waarbij heel veel biogas vrij komt dan blijven de gevolgen van brand of explosie beperkt tot het terrein van Twence. (zie blz 7 van Rapport van bevindingen, fase 2). Deze conclusie staats haaks op de gevolgen van de hierboven aangehaalde talrijke incidenten in de praktijk.

Opmerkelijk is dat slechts onderzocht is de incidenten waarbij biogas en giftige stoffen in de lucht komen.

Twence gebruikt dit GGD-rapport als onderbouwing voor haar stelling dat de gevolgen van eventuele calamiteiten beperkt zullen blijven tot het bedrijfsterrein zelf en dus binnen de hekken blijft. Dit is natuurlijk onmogelijk. De G.G.D. heeft in haar rapport de gevolgen van ernstige ongevallen niet eens meegenomen.

Het onderzoek van de GGD richt zich enkel en alleen op de omwonenden en passanten van de inrichting aldus het GGD-rapport fase 1 blz 16. De vraag is waarom ook niet op de werknemers in het bedrijf en op de bestuurders van vrachtauto's.

De werknemers in het bedrijf en op de vrachtauto's lopen een beduidend groter risico op mogelijke effecten op gezondheid en veiligheid dan omwonenden en passanten. Deze werknemers en bestuurders worden bewust buiten het onderzoek gehouden.

Echter, hoe staat het met de vele voorbijgangers? Te denken valt aan wandelaars fietsers, mensen die hun hond uitlaten en niet te vergeten de talrijke groepen schoolkinderen uit Zenderen die dagelijks heen en weer fietsen. Het zal je kind maar wezen. Het fietspad c.q. wandelpad loopt pal naast en rond de mestfabriek op slechts enkele tientallen meters afstand.

De mest-en vergistingsilo's staan aan de achterzijde van het gebouw grenzend aan de zandweg (Elhorsterveld). Pal aan de overkant, slechts gescheiden door deze smalle zandweg, wordt een groot ontmoetingscentrum met dienstwoningen, bijgebouwen en voorzieningengebouw annex kleedkamers van de Noorse Broeders (CGN) gevestigd met een bouwoppervlak van ongeveer een halve ha groot. Aan deze zandweg worden daarnaast ook sportvelden gerealiseerd waar de leden van de Noorse Broeders kunnen sporten en vertoeven. Zij vallen zeker binnen de invloedssfeer van extreme calamiteiten. Het betreft hier ca 70.000 bezoekers per jaar. Het desbetreffende bestemmingsplan is onherroepelijk . Grondwerkzaamheden zijn al verricht. Zie ook punt 17 van deze zienswijze.

Met name hier kan men spreken van een "kwetsbaar object" in relatie tot Bevi (Besluit externe veiligheid inrichtingen). Immers, vooral in het ontmoetingscentrum van de Noorse Broeders met zijn vele kamers en zalen komen regelmatig grote groepen personen (meer dan 50 personen) voor langere tijd samen voor o.a. cursussen, bijeenkomsten, vieringen, bruiloften etc. (Zie nadere toelichting onder Hoofdstuk 7).

Antwoord

De GGD rapporten waren en zijn online verkrijgbaar¹. De rapporten maken geen onderdeel uit van de aanvraag. Daar zijn de rapporten ook niet voor bedoeld. Om eventuele zorgen over externe veiligheid bij omwonenden weg te nemen, heeft Twence de GGD gevraagd om onderzoek te doen naar de effecten op veiligheid en gezondheid. In wezen gaat het dus om een second opinion. De bevindingen van de GGD hebben, anders dan in de zienswijze wordt gesuggereerd, ook betrekking op wandelaars en fietsers (passanten). De risico's/gevaren voor werknemers zijn inderdaad niet beschreven in de studies van de GGD. Dit omdat daarover specifieke regelgeving bestaat (Arbo-wetgeving), waaraan Twence zal moeten voldoen.

In het onderzoek van de GGD is rekening gehouden met uiteenlopende weersomstandigheden. Vergiftiging en/of verstikking treden daarbij juist op bij windstille situaties (als de gassen zich niet verspreiden).

Voor zover ook in dit onderdeel van de zienswijze wordt ingegaan op de effecten van bepaalde stoffen, wordt nogmaals verwezen naar de betreffende onderzoeken en naar het MER. Conclusie is dat er geen sprake is van onacceptabele risico's, ook niet bij de meest ongunstige atmosferische omstandigheden.

Op grond van artikel 2, lid 1 van het Bevi, valt de inrichting niet onder de werkingssfeer van dit besluit.

Op de effecten van het voornemen op CGN is verderop nader ingegaan.

Bescherming silo's

Enkelvoudige tanks voldoen niet aan par. 5.1.1.3 van de BREF-emissions from Storage. Er wordt gebruik gemaakt van enkelvoudige tanks, er wordt dus niet voldaan aan de B.B.T. (Best Beschikbare Technieken). Zie blz. 19/20 bij punt 49.5 van onderstaande uitspraak).

Op grond van de BREF "emissions from Storage" dienen tanks c.q. silo's te worden geplaatst binnen een (ondoordringbare) omwalling die in geval van een tankbreuk de hele inhoud binnen de wal houdt. (zie blz. 19/20 bij punt 49.2 en 49.4 van uitspraak Rechtbank Gelderland: ECLI:NL:RBGEL:2014:7797, zaaknr AWB – 13 – 4146 d.d. 16-12-2014. De Rechtbank heeft dan ook, om deze redenen, het beroep gegrond verklaard en het besluit vernietigd).

Antwoord

Met betrekking tot de opslag van mest is in hoger beroep door de Afdeling bestuursrechtspraak de in de zienswijze genoemde uitspraak van de rechtbank vernietigd (zaak 201500737/1/A4 d.d. 16 maart 2016). Uit punt 23 van die uitspraak volgt dat niet hoeft te worden voldaan aan (de eisen in) de genoemde BREF.

Milieuzonering

Vanuit ruimtelijke ordening dient getoetst te worden aan de Handreiking Bedrijven en Milieuzonering van de VNG.

Bij de diverse milieuonderzoeken op het gebied van geur, geluid, verkeer, fijnstof e.d. wordt door de aanvrager gesteld dat de milieubelasting voortkomende uit de mestverwerking weg valt tegen de milieubelasting van de oorspronkelijke milieubelasting voor alleen vuilstort.

Er is hier echter geen sprake van een continue exploitatie van vuilstort vanaf de vergunningverlening ingevolge de Wet-Mb in 2007. Integendeel. Nadat de termijn van de toen vigerende milieuvergunning uit 1988-1998 verstreken was heeft het tot 2007 geduurd voordat er weer een milieuvergunning van kracht was. De praktijk echter is dat storten op de E/V na 2007 niet meer aan de orde was. Enkele uitzonderingen daargelaten. Er was immers niets meer te storten en de uitzonderingsgevallen werden op de nabijgelegen centrale afvalwerkingslocatie Boeldershoek te Hengelo gestort.

Dit betekent dat er sinds 2000 niet meer gestort is waardoor er een soort 0-referentie is ontstaan. De gevolgen van de milieubelasting, veroorzaakt door de mestverwerkinginstallatie, dienen daarom voor de volle 100% meegenomen te worden i.p.v. zoals het nu gebeurt binnen de normen van de vuilstort laten vallen.

¹ <https://www.twence.nl/projecten/mestverwaarding.html>.

Antwoord

De genoemde handreiking bevat richtafstanden. Van die richtafstanden kan worden afgeweken, mits goed onderbouwd. Voor de onderhavige mestverwerkingsinstallatie zijn gedetailleerde onderzoeken uitgevoerd waarvan waar nodig de resultaten hebben geleid tot gedetailleerde vergunningvoorschriften. Hiermee is voldoende onderbouwd dat ook bij de dichtstbijzijnde woningen een goed woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd.

In het MER is het huidige gebruik van de inrichting als referentiesituatie gehanteerd en niet de vergunde situatie, zoals in de zienswijze beschreven. Dit is bovendien een worst case aanname, omdat hiermee de effecten van het voornemen worden gemaximaliseerd. Zie ook paragraaf 5.1 van het MER.

Cumulatie

Rekening dient te worden gehouden met het feit dat er op het nabij gelegen bedrijventerrein de uraniumverrijkingsfabriek Urenco is gevestigd waar UF₆ (uranium) verrijkt wordt voor de vervaardiging van splijtstofstaven als brandstof voor de kernreactoren. Dit bedrijf kan als zeer risicovol worden aangemerkt. Dit bedrijf kent zeer strenge veiligheidseisen. Ondanks deze strenge eisen vonden er toch recentelijk ernstige calamiteiten plaats waarbij doden zijn gevallen. Zie

Antwoord

Met cumulatie van veiligheidsrisico's vanwege Urenco is rekening gehouden. Zie paragraaf 5.2 van het MER.

Bodem- en oppervlaktewaterverontreiniging en waterretentie

Wij zijn van mening dat silo's met een gevaarvolle inhoud aan gassen en vloeistoffen voor de zekerheid moeten worden voorzien van een ondoordringbare omwalling om de significante risico's op bodem- of oppervlaktewaterverontreiniging tegen te gaan. Grenzend aan de installatie loopt o.a. het natuurgebied "De Doorbraak". Zie hieronder De Natte Doorbraak:

In het Provinciaal Inpassingsplan Mestverwaarding, Toelichting, op blz. 33/38 bij "Waterkwantiteit" wordt aangegeven dat er een retentiegebied van 810 m² gerealiseerd moet worden met een geschatte diepte van 1 meter. Met dit retentiegebied van 810 m² is in de vergunningsaanvraag van Twence geen rekening gehouden. Er is dus strijdigheid met de aanvraag. De grondslag van de aanvraag wordt hier verlaten. Het geplande retentiegebied ligt in de bestemming "stort".

Ook in de daarop betrekking Waterwetvergunning, verleend op 26-4-2016, is dit retentieplan niet meegenomen. Aan Twence Holding B.V. is toen een vergunning verleend, als bedoeld in het 1^e lid van artikel 6.2 van de Waterwet voor het lozen van afvalwater, afkomstig van de mestverwerkingsinstallatie op de afvalverwerkingslocatie Elhorst/Vloedbelt, op de waterloop 15-1-0-5 (Flierleiding).

Gelet op het voorgaande kan worden geconcludeerd dat dit voornemen strijdig is met de aanvraag waardoor het plan uit het oogpunt van water niet uitvoerbaar is met als gevolg dat ook de omgevingsvergunning niet verleend kan worden.

Antwoord

Er is geen noodzaak voor een aarden omwalling. Zie daarvoor ons antwoord onder het kopje 'Bescherming silo's'.

Wat uw zienswijze met betrekking tot het retentiegebied betreft merken wij op dat dit gebied dient als compensatie voor de toename aan verhard oppervlak die het gevolg is van het PIP. Dit staat dus los van de Waterwetvergunning, zodat het in die zin ook logisch is dat het retentiegebied in die vergunning niet is meegenomen. Zoals ook wordt opgemerkt in de toelichting bij het PIP, heeft Twence over het retentiegebied reeds afspraken gemaakt met het waterschap, welke in de toekomst (voordat een begin wordt gemaakt met realisatie) verder zullen worden geconcretiseerd in een retentieplan.

Verklaring van geen bedenkingen

Zonder een verklaring van geen bezwaar (vvgb) kan in beginsel een omgevingsvergunning niet worden verleend. Deze vvgb maakt onderdeel uit van de omgevingsvergunning.

De grondslag voor een vvgb is vastgelegd in art. 6.5 van het Besluit Omgevingsrecht (Bor).

Aangezien bij een PIP de inhoudelijke en procedurele aspecten vrijwel gelijk zijn aan een bestemmingsplan dient naar onze mening ook G.S. van Overijssel op de gebruikelijke manier een vvgb aan te vragen bij Provinciale Staten.

Wij zijn van mening dat in het onderhavige PIP in dit geval toch een vvgb door provinciale staten dient te worden afgegeven aan G.S. Hierdoor wordt zowel de Gemeenteraad van Borne als de burger in staat gesteld op gepaste wijze hierop te reageren via een zienswijze.

Derhalve verzoeken wij U alsnog te besluiten dat in het onderhavige geval een "vvgb" dient te worden toegepast.

Antwoord

Wanneer een ontwikkeling niet past in een bestemmingsplan, zijn er verschillende mogelijkheden om een ontwikkeling toch ruimtelijk inpasbaar te maken. Dit kan onder andere door middel van een omgevingsvergunning voor buitenplannen afwijken. In dit geval kan, op grond van artikel 6.5 Besluit omgevingsrecht (Bor), een omgevingsvergunning voor buitenplannen afwijken slechts worden verleend door het college van burgemeester en wethouders/gedeputeerde staten, indien een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven door de gemeenteraad/provinciale staten. In dit geval is de provincie het bevoegd gezag, de beantwoording van dit aspect wordt dan ook toegespitst op de bevoegdheden van de provincie.

Indiener stelt dat in dit geval ook een verklaring van geen bedenkingen moet worden afgegeven door provinciale staten, nu de inhoudelijke en procedurele aspecten van een provinciaal inpassingsplan vrijwel gelijk zijn aan die van een bestemmingsplan. Indiener lijkt daarmee twee procedures door elkaar te halen, namelijk het verlenen van een omgevingsvergunning voor buitenplannen afwijken van een bestemmingsplan (of inpassingsplan) en het vaststellen van een bestemmingsplan (of inpassingsplan).

Bij de verlening van een omgevingsvergunning voor buitenplannen afwijken dient, zoals hierboven besproken, inderdaad een verklaring van geen bedenkingen te worden verleend door provinciale staten. Bij het vaststellen van een inpassingsplan is een verklaring van geen bedenkingen van provinciale staten geen vereiste, immers het inpassingsplan wordt vastgesteld door provinciale staten. Aangezien provinciale staten het inpassingsplan vaststellen, wordt hiermee reeds de goedkeuring verleend. Op basis van het inpassingsplan kan dan de omgevingsvergunning worden verleend, zodat buitenplannen afwijken bij die vergunning niet nodig is. Een verklaring van geen bedenkingen is daarom geen vereiste.

Nog te realiseren ontwikkelingen (CGN)

Twence B.V. heeft in haar aanvraag geen rekeningen gehouden met het feit dat de Christelijke Gemeente Nederland (CGN), in de volksmond ook wel genoemd De Noorse Broeders, pal naast de geplande mest- en vergistinginstallatie van 250.000 ton, slechts gescheiden door een zandweggetje (Elhorsterveld), o.a. een ontmoetingscentrum met nevengebouw, een dienstwoning en een voorzieningengebouw gaan bouwen. Deze gebouwen worden gerealiseerd op een oppervlakte van bijna een halve ha. Daarnaast nog enkele ha aan sportvelden. Verwachte bezoekersaantallen 70.000 personen per jaar.

Het desbetreffende bestemmingsplan Bavinckel is onherroepelijk geworden door de uitspraak van de Afdeling, zaaknr 201605410/1/R3 d.d. 8-2-2017.

Bij het destijds tot stand gekomen bestemmingsplan Elhorst/Vloedbelt is bij Koninklijk Besluit (K.B. nr 91007227 d.d. 3-9-1991) vastgesteld dat er een milieuzone moet worden aangehouden van 250 meter gerekend vanaf de teen van de stort tot aan woonbebouwing of daarmee gelijk te stellen objecten/voorzieningen. Als gevolg hiervan moesten voor de realisatie van de vuilstortlocatie Elhorst/Vloedbelt ca 20-25 woningen worden aangekocht en gesloopt.

Zie hiervoor ook het Koninklijke Besluit van 7 Mei 1993, nr 93.003717 inzake het Bestemmingsplan Elhorst/Vloedbelt.

Antwoord

Deze stellingen over het rekening houden met het voornemen van CGN en de in het verleden genoemde zone van 250 meter zijn ook in de procedure tegen de eerder door GS verleende omgevingsvergunning ingenomen. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft deze stellingen beoordeeld en ongegrond bevonden (zie rechtsoverweging 10). Verder heeft Twence in de planvorming rekening gehouden met het voornemen van CGN en blijkt uit het MER en het daaraan ten grondslag liggende onderzoek dat ter plaatse van CGN en specifiek de daarbij horende dienstwoning geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden.

Nut en noodzaak

Mestfabrieken zijn ecologische waanzin. Dit zegt biochemicus en hoogleraar milieukunde Prof. Lucas Reynders, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, in een uitgave van het blad "Mens, Dier en Peel" van 1-12-2013. (Zie bijlage 10) (www.knakdeworst.nl/stembewustop2maart/?p=7928) en http://www.knakdeworst.nl/stembewustop2maart/wp-content/uploads/2013/12/Lucas_Reijnders_Bioindustrie_Peel.pdf De energieopbrengst van vergistinginstallaties is marginaal. Als er sprake is van vergisting van runder- of varkensmest moet men er evenveel energie instoppen als men er uithaalt aldus Reynders. Ter informatie: Wij verwijzen U naar : <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2183175-is-mestvergisting-de-oplossing-of-boerenbedrog.html>

Ter informatie: op de locatie E/V wordt alleen al aan elektriciteit per jaar 6.000.000 KWh en 700.000 aardgas(equivalenten) verbruikt. Daar tegenover staat een opbrengst van 5.000.000 m3 groen gas.

Voeg daarbij de 2,5 miljard subsidie die de overheid al heeft uitgekeerd en de 1.000.000 km per jaar die door de verladers en uitbesteed vervoer gemaakt worden en de ecologische waanzin is een feit.

Een andere stelling van prof. Lucas Reynders is dat biogasinstallaties (mestvergisters) behandeld dienen te worden als chemische fabrieken waarbij kans is op calamiteiten bij het vrijkomen van grote hoeveelheden gas zoals zwavelwaterstof en methaan waardoor risico op explosies zeer wel aanwezig zijn. (Zie 3.1)

Prof. Lucas Rijnders is de mening toegedaan dat bij toepassing van mestfabrieken er sprake is van "dweilen met de kraan open". Hij verklaart dit als volgt: als mestvergisters netjes werken is de hoeveelheid plantenvoedingstoffen na verwerking van de mest even groot als daarvoor. Echter koolstofverbindingen die omgezet worden in biogas (en die een gunstig effect hebben op de bodemkwaliteit) gaan juist verloren. De netto-energieopbrengst van mestvergisters die draaien op varkensmest is ongeveer nul en waarschijnlijk negatief als het digestaat een warmtebehandeling ondergaat in verband met het doden van ziektekiemen.

Een ander zorgpunt is de ontwatering en het afvalwater van mestfabrieken. Ook dit vreet energie. Daar komt bij dat omgekeerde osmose een buitengewoon lastige techniek is als je met mest werkt. Het organisch materiaal levert heel veel problemen op met het schoonhouden van de menbramen.

Er bestaat ook een toenemend probleem met resistente bacteriën o.a. ESBL, MRSA door overmatig gebruik van antibiotica.

Samengevat, een mestfabriek is hier niet op zijn plaats.

Antwoord

Het Nederlandse mestbeleid is er primair op gericht om fosfaat uit de Nederlandse landbouw en het Nederlandse milieu te verwijderen. Het voornemen van Twence past dus goed in het nationale mestbeleid en is in dit opzicht geen 'ecologische waanzin'. Het voornemen van Twence betreft bovendien een hoogwaardige en efficiënte manier van mestverwerking welke zich met name richt op de productie van bruikbare grondstoffen uit mest. Het biogas dat daarbij vrijkomt, wordt ook nuttig toegepast. Tevens is een combinatie gezocht met het vrijkomende stortgas van de bestaande stortplaats. Daarmee wordt nog een bijdrage geleverd aan andere beleidsdoelen, zoals CO₂-reductie. Kortweg worden met het voornemen dus andere en meer doelen nagestreefd dan zuiver energieopwekking. Zie verder ook hoofdstukken 1 en 2 van deze nota.

Intrekken milieuvergunning 6 maart 2007

In de op 6 Maart 2007 door de provincie Overijssel verleende beschikking (vergunning), kenmerk 2007/0131843 ingevolge de Wet Milieubeheer worden de hier verleende activiteiten waarvoor vergunning is aangevraagd als volgt omschreven:

- *het op of in de bodem brengen van buiten de inrichting afkomstige huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen*
- *het tijdelijk opslaan van afvalstoffen (grond, baggerspecie, secundaire bouwstoffen) en materialen (schone primaire bouwstoffen) in afwachting van nuttige toepassing binnen en buiten de inrichting.*

Deze door de provincie Overijssel verleende Oprichtingsvergunning op 6 Maart 2007 is verleend voor onbepaalde tijd en gold als leidraad voor de activiteiten op de vuilstortlocatie E/V.

De Afdeling heeft in hoger beroep de nieuwe omgevingsvergunning vernietigd.

Daardoor valt men o.a. terug op de Oprichtingsvergunning Wet milieubeheer van 6 Maart 2007, kenmerk 2007/0131843 en 2007/0131861 "Afvalverwerkingsinrichting", op de Veranderingsvergunning Wet milieubeheer van 28 Juli 2009, kenmerk 2009/0118077 "Tijdelijke opslag bodemmassen" en de Veranderingsvergunning Wabo van 5 September 2011, kenmerk 2011?0161233 "Tijdelijke opslag brandbaar afval". Ook valt men terug op de vergunning Natuurbeschermingswet van 25 Maart 2015, kenmerk 2015/0016619, "Het storten, tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking".

De Afdeling heeft in haar uitspraak in hoger beroep tevens vastgesteld dat het storten en het opslaan, be- en verwerken van afvalstoffen niet is toegestaan vanwege het ontbreken van de aanduidingen op de plankaart daar waar deze activiteiten moesten plaats vinden.

De stortlocatie Elhorst/Vloedbelt dient derhalve gesloten te worden omdat de genoemde activiteiten niet meer plaats kunnen vinden.

Reden voor ons U te verzoeken op grond van genoemde feiten en wetsregels de desbetreffende milieuvergunning van 6 Maart 2007 in te trekken c.q. te vernietigen.

Antwoord

De provincie acht het continueren van de bestaande stortplaats van provinciaal belang. Ook Twence wenst deze vergunde activiteit te blijven uitoefenen. Er is dan ook geen reden om tot intrekking van de in 2007 verleende vergunning over te gaan.

Dubbele bestemmingen

Zowel uit de bij de aanvraag overgelegde tekening nr 14A19E bij het Akoestisch onderzoek van DPA als in het PIP, Toelichting, onder afbeelding 3.1 op blz. 13-38 en, zijnde een aanduiding van nog aan te leggen stortcompartimenten NGA en reeds aangelegde stortcompartimenten NGA, met rood gearceerd, blijkt dat een deel van de geplande mestverwerkingsinstallatie gepland is op een gedeelte welke de bestemming "stort" heeft. De realisatie van een verwerkingsinstallatie kan op dit gedeelte daardoor niet plaats vinden. Dit is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Zie ook MER blz. 35/134 afbeelding 2.10.

Antwoord

De titel van de door u genoemde afbeelding 3.1 uit de toelichting bij het PIP luidt: 'Indicatie stortplaats (schetsmatig)'. Kortom: het betreft een schets. De bij het PIP behorende verbeelding is concreter en juridisch bepalend. Hierop loopt de grens tussen de aanduidingen 'verwerkingslocatie' en 'stortlocatie' net iets zuidelijker dan op de in de zienswijzegenomde afbeelding. Twence B.V. zal zich aan deze grens moeten houden. De aanvraag om een omgevingsvergunning is getoetst aan de bij het PIP behorende verbeelding. Van strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel is geen sprake.

Welstand

Er heeft geen toetsing aan de redelijke eisen van welstand plaats gevonden. Ten aanzien van het niet ontvangen van een welstandsadvies werd door G.S. in haar verweerschrift zonder motivering aangevoerd *"Hieruit hebben wij geconcludeerd dat het bouwwerk aan de redelijke eisen van welstand voldoet."*

Nergens is op te maken dat het college dan wel de gemeenteraad van Borne het eens is met de plannen. Een motivering ontbreekt.

Antwoord

Wij hebben de gemeente Borne diverse malen verzocht om advies uit te brengen waaronder een welstandsadvies. De gemeente Borne heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om haar adviesrol op dit punt in te vullen.

Wij hebben Het Oversticht, die belast is met de welstandsadvisering in de gemeente Borne, rechtstreeks gevraagd om een advies op het plan. Op 2 november 2018 hebben wij van Het Oversticht een advies ontvangen. Dit advies luidt dat het plan niet in strijd is met de redelijke eisen van welstand.

Natuurbeschermingswet

Zoals aangegeven op blz. 60 van de ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning is aan Twence BV een vergunning o.g.v. de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor het storten, tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking op de locatie Elhorst/Vloedbelt te Zenderen.

Twence heeft ervoor gekozen om de Nb-vergunning als een zelfstandige procedure te beschouwen. De omgevingsvergunning eveneens.

Dit houdt echter wel in dat inhoudelijk de beide procedures op elkaar afgestemd moeten zijn en er geen verschillen in uitvoering mogen zijn.

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking Nb-wet zitten in de omgevingsvergunning een aantal afwijkingen in nl:

- * een afwijking in tonnage per jaar van 240.000 ton per jaar (Nb-wet) naar 250.000 ton per jaar (omgevingsvergunning)

- * wijziging 2 gasketels, een op aardgas en een op stortgas (Nb-wet) naar één gasketel (omgevingsvergunning)

- * Verder hebben wij geconstateerd dat de situatietekeningen van de plaatsing van de installaties bij de Nb-vergunning in hoeveelheid en in plaatsing afwijken van die van de omgevingsvergunning en andersom o.a. voor wat betreft de aantallen silo's c.q. opslagtanks aan de buitenkant van het gebouw.

- * Twence BV vraagt o.a. aan een beperking van de aanvoer van afvalstoffen voor stort en tijdelijke opslag. Zij wil dit beperken tot 95.000 ton per jaar i.p.v. de vergunde hoeveelheid van 190.000 ton afval per jaar.

Uit het rapport van Odournet op blz. 13 van 79 voor wat betreft de geurberekeningen wordt echter een maximale capaciteit voor bebaalde opslag van 110.454 ton aangehouden, aanzienlijk meer dan de aangevraagde 95.000 ton per jaar. Ook dit is een afwijking t.o.v. de Nb-vergunning.

Twence heeft hierop gereageerd door te verklaren dat de afwijkingen weinig of geen invloed hadden op de uitkomsten. Feit is echter dat in dit geval de grondslag van de aanvraag verlaten werd.

Daarnaast merken wij het volgende op. De verleende Nb-vergunning is o.a. verleend op basis van het vigerende bestemmingsplan. Door een aantal wijzigingen t.o.v. het vigerende bestemmingsplan o.a. verruiming van het ruimtebeslag en substantiële functiewijziging in het PIP, e.e.a. zoals beschreven bij hoofdstuk 23 "Ladder voor duurzame verstedelijking" wijkt de Nb-vergunning af van de oorspronkelijke opzet waardoor mogelijke nadelige significante gevolgen kunnen optreden voor de daarvoor in aanmerking komende Natura-2000 gebieden.

De daarop betrekking hebbende gegevens uit het PIP en de omgevingsvergunning dienen gelijkwaardig te zijn aan de NB-vergunning.

Het PIP maakt t.o.v. de vergunde situatie ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk die significante effecten kunnen hebben op de Natura-2000-gebieden. Hier is dus sprake van een discrepantie waardoor niet aangehaakt wordt bij het bestemmingsplan/omgevingsvergunning. Dit is niet acceptabel. Er dient een nieuwe passende beoordeling gemaakt te worden in het kader van de Nb-wet. (zie art. 2.8 Wet natuurbescherming). Bovendien is er geen sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang.

Antwoord

Wat betreft de verschillen tussen de vergunning op grond van de Wnb en de omgevingsvergunning, alsmede de verschillen tussen het bestemmingsplan en het inpassingsplan, merken wij op dat in het kader van de Aanvulling op het MER is beoordeeld of de stikstofdepositie van het voornemen blijft binnen het stikstofplafond dat is vergund. Dit blijkt het geval te zijn. Gelet hierop en op het feit dat het op grond van de Wnb-vergunning toegestane gebruik één op één in het inpassingsplan is ingepast, zijn wij van mening dat het is uitgesloten dat het inpassingsplan tot meer of andere effecten op Natura 2000 leidt dan in het kader van voornoemde vergunning is beoordeeld. Er hoeft dan ook geen passende beoordeling te worden gemaakt noch hoeft te worden aangetoond dat sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang.

Ladder duurzame verstedelijking

Bij een nieuw bestemmingsplan, in dit geval een PIP, hoort getoetst te worden aan de Ladder van duurzame verstedelijking.

Niet is gebleken dat dit plan getoetst is aan genoemde Ladder van verstedelijking terwijl er wel degelijk sprake is van toename van het ruimtelijk beslag en een belangrijke functiewijziging.

Antwoord

Zie ons antwoord in paragraaf 2.6 van deze nota.

Tonale geluiden

Indien sprake is van tonaal geluid dient op grond van de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening een straffactor gehanteerd te worden.

Bij de geluidsmetingen is geen rekening gehouden met de tonale geluiden. (achteruitrijdsignalen 120 dB(A) met de daarbij behorende straffactor van 5 dB(A) die heel indringend kunnen zijn vooral voor omwonenden.

De aannahme van Twence B.V. dat dit niet voor zal komen wijzen wij met beslistheid af. Er zullen altijd in de praktijk momenten en voorvallen zijn dat vrachtwagens met afval en/of mestsilovrachtwagens bij aanvoer en/of afvoer van de achteruitrijdversnelling gebruik zal moeten maken.

In de aanvraag op blz. 7 van het akoestisch rapport door DPA van 3-5-2018 wordt voor de geluidsberekeningen zelfs uitgegaan van 18 x achteruitrijdsignalen voor mestverwerking en 56 x achteruitrijdsignalen voor storten.

Wij verwijzen U in dit geval naar de uitspraak van de Raad van State nr 200406116/1 d.d. 20-4-2005, ECLI:NL:RVS:2005:AT4245 onder punt 2.8.2. waarbij de Afdeling van mening is dat deze geluidsbron relevant is en dus in het akoestisch rapport betrokken had moeten worden.

Antwoord

De Handreiking Meten en Rekenen Industrielawaai (HMRI 1999) schrijft niet voor dat er een onderzoek naar tonaal geluid moet worden uitgevoerd, maar wel dat rekening moet worden gehouden met bijzondere geluiden (tonaal, impulsief, muziek). Als criterium geldt dat het bijzondere karakter duidelijk hoorbaar is op het beoordelingspunt (in casu: woningen).

Aangenomen wordt dat bedoeld wordt dat vrachtwagens ten behoeve van mestverwerking mogelijk tonaal geluid veroorzaken door achteruitrijsignaleringen. Voor veruit de meeste vrachtwagens is echter sprake van een rondrijroute, van een afgesloten laad-/overslaghal en van een relatief grote afstand tot de meest nabijgelegen woningen. Daarom zal er naar verwachting geen sprake zijn van (duidelijk hoorbaar) tonaal geluid waar op basis van de HMRI rekening mee moet worden gehouden. Ook zijn van de afgelopen jaren geen klachten bekend ten aanzien van tonaal geluid.

Het 18 keer achteruitrijden zoals vermeld in het akoestisch onderzoek (AKO) heeft betrekking op de wisselplaats ofwel bron 118 in het AKO en is gelegen nabij de mestverwerker. Het 56 keer achteruitrijden zoals vermeld in het AKO heeft betrekking op het stortfront en bron 119 in het AKO en is gelegen op het westelijke deel van de stortplaats. Omliggende bebouwing is van deze locaties afgeschermd door grondwallen en/of het bedrijfsgebouw.

Best beschikbare technieken (BBT)

In de Regeling omgevingsrecht zijn documenten opgenomen waarmee rekening moet worden gehouden bij de bepaling van de voor de inrichting of lozing in aanmerking komende BBT. Voor mestverwerkingsinstallatie zijn geen BREF's opgesteld. In de BREF Intensieve veehouderij zijn geen specifieke installaties voor de verwerking/behandeling van mest na het scheiden van de dikke en dunne fractie beschreven. Op grond van de BREF worden afzonderlijke installaties die worden toegepast na scheiding van de dikke en dunne fractie beschouwd als voorwaardelijk BBT. Verder stelt G.S. dat uit ervaringsgegevens bij mestverwerkingsinstallatie blijkt dat een combinatie van verschillende zuiveringstechnieken die voldoen aan omschrijving voorwaardelijke BBT en die na elkaar worden toegepast leiden tot een effluent kwaliteit waarmee een *kansrijke* toetsing aan waterkwaliteitseffecten *mogelijk* is. Elke onderbouwing hiervoor ontbreekt. De kreten "kansrijke toetsing" en "mogelijk is" doen ons het ergste vrezen. Toetsing aan de BBT is dus niet mogelijk. In plaats daarvan worden hier onzekerheden en mogelijkheden aangehaald die niet onderbouwd zijn. Men kan dus spreken van onzorgvuldig handelen en dus in strijd handelen met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord

Wij hebben de installatie getoetst aan de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit en aan andere relevante BBT-conclusies. Daarnaast hebben wij getoetst aan de van toepassing zijnde Nederlandse informatie-documenten over BBT die gelden op grond van bijlage 1 van de Regeling omgevingsrecht. Uit de toetsing blijkt dat de installatie voldoet aan BBT.

De genoemde uitspraak over zuiveringstechnieken en effluentkwaliteit en waterkwaliteitseffecten kunnen wij niet terugvinden in de stukken die behoren bij het PIP, MER en de omgevingsvergunning. Wat hier ook van zij, de directe lozingen waaronder lozingen op het oppervlaktewater zijn door het waterschap getoetst, hetgeen heeft geleid tot het verlenen van een (inmiddels onherroepelijke) Waterwetvergunning.

Tijdelijke geluidswal

Omstreeks 2004 is er ten westen van het overlaadstation een tijdelijke grote en hoge geluidswal aangelegd bestaande uit 150.000 ton Avi bodemassen. Deze geluidswal is 200 meter lang en 12 meter hoog. Destijds specifiek aangelegd voor de geluidsoverlast vanuit het overlaadstation.

Bij het beoordelen van de onderhavige geluidsemissies heeft men rekening gehouden met deze tot nu toe nog steeds aanwezige geluidswal vlak naast en ten westen van het overlaadstation gesitueerd.

Bij de vergunningverlening is destijds bepaald dat deze wal tijdelijk was. De duur van deze was maximaal 3 jaar. Het was de bedoeling dat deze wal te zijner tijd afgebroken en verwijderd zou worden, tot nu toe echter is deze geluidswal nog steeds niet verwijderd. Bij verwijdering wordt de functie van deze geluidswal teniet gedaan waardoor hogere geluidswaarden ontstaan die mogelijk boven de vergunde normen uitkomen. Vooral omwonenden ten westen van de hal zullen na verwijdering meer geluidsoverlast ondervinden. (Grote Bavenkelsweg, Zeilkerweg.)

Hiermede is geen rekening gehouden.

Antwoord

De hier bedoelde wal zal pas worden verwijderd als de stortplaats is volgestort en nadat de wal zijn geluidwerende functie verliest. Op dat moment neemt de volgestorte stortplaats de functie van de geluidwerende wal over. Gelet hierop is het terecht dat in de akoestische onderzoeken met de aanwezigheid van de wal rekening is gehouden.

Overlaadstation

Het overlaadstation bestaat in feite uit een grote overkapping die aan de westzijde geheel open is. Onder deze overkapping worden nieuwe hallen gebouwd waarin de diverse installaties worden ondergebracht ter verwerking van mest en vergisting. Deze nieuwe hallen zijn niet voorzien in het vigerende bestemmingsplan en is er dus sprake van een afwijking in de ruimtelijk ordening van het bestemmingsplan. Ook de talrijke installaties in en rondom het bestaande gebouw zijn niet voorzien in het vigerende bestemmingsplan.

Volledigheidshalve vermelden wij dat het bestaande overlaadstation waarin de eventuele realisatie van de geplande mestverwerking- en vergistinginstallatie op de Elhorst/Vloedbelt zou moeten plaats vinden geen onderdeel uitmaakt van de huidige vigerende milieuvergunning ingevolge de Wet milieubeheer. Overslag van (afval) stoffen is destijds niet aangevraagd en dus niet gegund. Dit overlaadstation was oorspronkelijk bedoeld als overslag van gft. Dit overlaadstation krijgt nu ten onrechte een geheel andere bestemming in strijd met de in het bestemmingsplan opgenomen bepalingen.

Antwoord

Het PIP 'overruled' het vigerende bestemmingsplan. Alle relevante gevolgen die samenhangen met de realisatie van de mestvervaardingsinstallatie zijn in het kader van het PIP en omgevingsvergunning beoordeeld. Conclusie daarvan is dat dit beoogde gebruik van het in de zienswijze bedoelde gebouw in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Met betrekking tot uw stelling dat overslag van (afval) stoffen niet is aangevraagd en dus niet is vergund merken wij voor de volledigheid nog op dat in het ontwerp-inpassingsplan dat afgelopen zomer ter visie heeft gelegen per abuis de term overslaan was opgenomen. In het ontwerp-inpassingsplan dat van 9 november tot en met 20 december 2018 ter inzage lag is deze term geschrapt.

Exploitatieduur

Ook gekoppeld aan het vigerende bestemmingsplan is de exploitatieduur van de locatie E/V. De exploitatieduur van deze locatie is vanaf het begin berekend voor de duur van ca 20 jaren. Dit blijkt uit alle daarop betrekking hebben stukken.

De oorspronkelijk berekende hoeveelheid benodigde afval van ca 525.000 ton/j is inmiddels via een aantal procedures teruggebracht naar de huidige aangevraagde hoeveelheid van 95.000 ton/j. De noodzaak om de locatie E/V aan te houden is dan ook niet meer aanwezig, temeer daar eventuele incidentele stortingen in de praktijk al naar de centrale stortlocatie Boeldershoek worden afgevoerd.

Antwoord

Het argument over exploitatieduur is reeds aan de orde gesteld in de in eerste instantie verleende omgevingsvergunning, en is door de Afdeling bestuursrechtspraak beoordeeld en ongegrond bevonden. Met de in het verleden genoemde exploitatieduur hoeft bij de beoordeling van de aanvraag van Twence geen rekening te worden gehouden. Verwezen wordt naar de uitspraak van de Afdeling van 18 oktober 2017 (rechtsoverweging 11).

De stortplaats is in het LAP3 (2017-2029) opgenomen met een restcapaciteit van circa 3.600.000 m³. Er is geen aanleiding om de stortplaats te sluiten.

Financiële haalbaarheid

Het rendement van een vergistinginstallatie is marginaal en kan naar onze mening alleen voortbestaan als de overheid hiervoor subsidies verleent. Zonder deze subsidies is het exploiteren van een vergistinginstallaties niet lonend en zal op termijn opgeheven moeten worden. In de praktijk zijn al vele vergistinginstallaties failliet gegaan ondanks het feit dat door de overheid reeds 2,5 miljard euro is verleend.

Alleen al aan energie wordt in de inrichting, volgens het aanvraagformulier nr 2015.03, per jaar 6.000.000 kWh aan elektriciteit verbruikt en 700.000 m³ aardgas. De mestvergister levert daardoor 5.000.000 m³ groen gas. Over rendement gesproken.

Volgens hetzelfde formulier wordt t.b.v. "verkeer vervoer en mobiliteit" 1.000.000 km per jaar door verladers en uitbesteed vervoer gemaakt. Dit alles doet ons twijfelen aan de financiële haalbaarheid van het project. Ook de milieubelasting als gevolg hiervan speelt een belangrijke rol. De ironie van mestvergisting is dat gewone drijfmest er eigenlijk ongeschikt voor is. De energiedichtheid is laag, vooral omdat het voor gemiddeld 90% uit water (urine) bestaat. Bij co-vergisting wordt gemiddeld 89% ander organisch materiaal toegevoegd waardoor het rendement sterk wordt verhoogd. (bron: artikel in Volkskrant: Stroom uit stront van Dec. 2015) Twence maakt alleen gebruik van monovergisting.

De vraag is dan hoelang zal de overheid een dergelijke subsidie verlenen. De overheid zal niet tot in lengte van jaren hiertoe overgaan. Daarom zetten wij grote vraagtekens bij de financiële haalbaarheid van de locatie Elhorst/Vloedbelt.

Antwoord

Wij delen de twijfels over de financiële haalbaarheid van het project niet. Voor het project is er een (vertrouwelijke) haalbaarheidsstudie opgesteld waaruit blijkt dat Twence B.V. het mestvervaardingsproject kan financieren en dat de exploitatie met SDE+ subsidie leidt tot een positieve projectrentabiliteit. In de haalbaarheidsstudie is onder meer rekening gehouden met:

- onderbouwing financiering, financieringsplan, gesprekken met financiers (de huisbankiers van Twence hebben een verklaring over een positieve grondhouding van de mogelijke financiering gegeven);
- exploitatieberekening met de specifieke investering, overzicht van de kosten en baten op het gebied van:
 - operationele kosten;
 - energiebatens, deze baten worden, naast de SDE+, gevormd door de marktopbrengsten van de geproduceerde energie;
 - garantie van aanvoer mest (inmiddels is er al een groot deel van de capaciteit (langjarig) gecontracteerd). Ondersteund door belangengroepen en intermediairs wordt nu volop gewerkt aan het verder contracteren van de (varkens)mest;
 - afvoerkosten en baten hoogwaardige producten.

Wat uw opmerking met betrekking tot een exploitatieplan betreft verwijzen wij naar de toelichting bij het PIP. Kort en goed: van het vaststellen van een exploitatieplan kan worden afgezien, indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie anderszins is verzekerd. Dat is het geval, zodat er geen exploitatieplan behoeft te worden opgesteld.

Eindafdichting

Gekoppeld aan het vigerende bestemmingsplan is de wettelijke verplichting om een eindafdichting aan te brengen binnen een bepaalde periode.

Voor de stortplaats zelf is nog steeds geen Afdichtingsplan opgesteld terwijl de berekende exploitatieduur van 20 tot 22 jaar reeds verstreken is. Opening E/V 1994.

Het Stortbesluit kent geen bepalingen waarop het mogelijk is van deze termijn af te wijken.

De daarvoor in aanmerking komende stortcompartimenten dienen volgens het Stortbesluit bodembescherming binnen een periode van 30 jaar nadat de onderafdichting is aangebracht voorzien te zijn van een definitieve bovenafdichting.

Door deel te nemen aan een onderzoek genaamd "Green Deal Duurzaam Storten" welke tot 2028 loopt heeft Twence de mogelijkheid gekozen voor uitstel van deze verplichting door zich aan te sluiten als Potentiële Duurzaam Stortbeheer Locatie. G.S. van Overijssel heeft dit geaccordeerd. Zie hiervoor besluit G.S. van Overijssel nr 2015/0082198 van 12-5-2015.

Wij zijn van mening dat door dit uitstel in jaren de voorlopig aangelegde bovenafdichting en de ponderafdichting niet meer aan de eisen voldoet en gevaar kan opleveren voor het milieu.

Daarbij komt ook nog het feit dat het desbetreffende besluit niet in de daarvoor in aanmerking komende bladen bekend is gemaakt en wij dus geen mogelijkheid hadden hierop te reageren.

Voordat de vergunning door het Ministerie van I & M door middel van plaatsing op de lijst met PDS-locaties wordt aangepast waarbij bezwaar en beroep kan worden ingesteld dient eerst naar onze mening in dit stadium eerst uitvoering te worden gegeven aan een op rechtsvervolg gebaseerd besluit van G.S. van Overijssel waarin onze bezwaren getoetst kunnen worden. Afhankelijk daarvan kan daarna melding plaatsvinden op basis van Green Duurzaam Storten.

Dit nu heeft niet plaats gevonden. De Stichting behoud E/V heeft dit verzoek met haar schrijven van 24-7-2015 aan G.S. van Overijssel aangegeven. Op 15-9-2015 heeft de provincie hierop gereageerd als ontvangstbevestiging en met de mededeling dat ons verzoek zo spoedig mogelijk in behandeling zal worden genomen. Met haar schrijven van 15-1-2016 heeft de provincie tekst en uitleg gegeven over het hoe en waarom maar niet gereageerd op de procedure die zij o.i. hadden moeten volgen. Met andere woorden, het rechtszekerheidsbeginsel is in dit geval niet toegepast waardoor er sprake is van onbehoorlijk bestuur.

Het genoemde besluit van G.S. van Overijssel d.d. 12 Mei 2015 dient naar onze mening teruggedraaid te worden met alle gevolgen van dien.

Antwoord

De stortplaats is vanaf 1994 tot 2000 volop in gebruik geweest en is het storten van afval na 2007 hervat. Ten onrechte wordt dan ook gesteld dat de stortplaats al vele jaren buiten gebruik is.

Met betrekking tot de stelling dat binnen 30 jaar na de onderafdichting een bovenafdichting gerealiseerd zou moeten zijn merken wij op dat stortcompartimenten 1, 2 en 3 op de locatie Elhorst/Vloedbelt worden genoemd in artikel 14d, lid 1 Uitvoeringsregeling Stortbesluit bodembescherming. Gelet op dit artikel en artikel 17c Stortbesluit bodembescherming geldt voornoemde verplichting niet voor de genoemde stortcompartimenten op de locatie Elhorst/Vloedbelt. Compartiment 4a is relatief nieuw en daarvoor geldt nog geen afdichtplicht. Compartiment 4b/5a is nog geheel leeg.

Verder is in paragraaf 6.2.2 van het MER reeds ingegaan op de maatregelen ter bescherming van de ondergrond en het grondwater en is ingegaan op de monitoring van de effectiviteit van die maatregelen. Belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten.

Eeuwigdurende nazorg

Het fonds "eeuwigdurende nazorg" is bij lange na niet in staat om aan deze wettelijke verplichtingen te voldoen. Immers, oorspronkelijk berekend op basis van 525.000 ton afval per jaar wordt thans de hoeveelheid aangevraagd van 95.000 ton afval per jaar.

De kosten hiervoor dienen gereserveerd te worden via de storttarieven zo ook voor de definitieve bovenafdichting.. Aangezien er echter sinds 2000 niet meer gestort wordt en er dus ook geen gelden meer kunnen worden gereserveerd is het nog maar de vraag of aan deze verplichting kan worden voldaan. Er is vanaf de opening in 1994 slechts 6 jaren gereserveerd. Er wordt dus niet voldaan aan de wettelijke verplichting met alle gevolgen van dien. Afval storten op de locatie E/V is niet meer aan de orde. Er is geen garantie dat aan deze verplichtingen wordt voldaan.

Weliswaar is de termijn van 30 jaren nog niet verstreken (2024) doch gezien vanuit het principe zekerheid voor alles en er toch niet meer gestort wordt vanwege gebrek aan afval is het zeker aan te bevelen om tijdig met de nazorg te beginnen. Uit de aanvraag blijkt dat naar verwachting de stortplaats open zal zijn tot 2084.

Antwoord

Zoals wij hierboven meermaals hebben opgemerkt wordt op de locatie Elhorst/Vloedbelt nog steeds afval gestort en zal dat ook in de toekomst blijven gebeuren. Conform de daartoe strekkende regelgeving is in 2016 een nazorgplan goedgekeurd. Op basis daarvan stelt GS de nazorgheffing vast voor deze stortplaats.

Vergunningen ingevolge NB-wet en Waterwet

Bij besluit van 25-3-2015, kenmerk 2015/0016619 heeft het college van de provincie een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor het storten en tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking op de stortlocatie Elhorst/Vloedbelt. Bij uitspraak van de Afdeling d.d. 8-6-2016, kenmerk 201507403/1/R6 is dit besluit onherroepelijk geworden.

Samen met de aanvraag voor de omgevingsvergunning is een aanvraag om een vergunning o.g.v. de Waterwet ingediend. Waterschap Vechtstromen heeft op 6-1-2016, kenmerk 2016/0016851 een positief advies uitgebracht. Hier ging het om de realisatie en exploitatie van een installatie voor de verwerking van mest, door scheiding en vergisting, waarbij afvalwater op waterloop 15-1-0-5 (Flierleiding) wordt geloosd.

Zowel de toen verleende N.B vergunning als de verleende Waterwetvergunning waren afgestemd op de inhoud van de door Twence aangevraagde omgevingsvergunning en dienden als voorloper op de thans in behandeling zijnde omgevingsvergunning.

Het opmerkelijke feit doet zich nu voor dat door de Afdeling in hoger beroep de onderhavige omgevingsvergunning is vernietigd terwijl de beide hierboven vergunningen nog intact zijn.

Wij zien niet in dat deze beide vergunningen nog in stand moeten blijven en verzoeken derhalve deze te vernietigen. Er dient een nieuwe aanvraag ingediend te worden voor beide genoemde vergunningen.

Antwoord

Het is juist dat de vergunning op grond van de Waterwet en de Wnb nog in stand zijn en onherroepelijk zijn. De thans in procedure zijnde omgevingsvergunning en het PIP sluiten wat de activiteiten betreft bij deze vergunningen aan. Er is geen reden om deze vergunningen in te trekken.

Coördinatiebesluit

Op 18-7-2018 heeft G.S, door tijdnood gedwongen, het Coördinatiebesluit vastgesteld om de behandeling van zowel het ontwerp-inpassingsplan als de ontwerp-omgevingsvergunning te coördineren om zodoende tijd te besparen. Dit om te voorkomen dat de reeds toegezegde SDE-subsidie wordt ingetrokken door het RVO als niet tijdig gestart wordt met de bouw van de mestverwerkingsinstallatie op de Elhorst/Vloedbelt. Met andere woorden, het plan wordt er doorgejaast en tijd is de belangrijkste factor.

Wij vragen ons af hoe het mogelijk is dat in de, in een eerder stadium, opgestelde ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning, kenmerk 2018/0332058 al kon worden aangegeven op blz. 30 onder 16.3 "Coördinatie met provinciaal inpassingsplan" dat en ik citeer "De Provincie heeft op 18 Juli 2018 besloten op grond van artikel 3.33 van de Wet ruimtelijke ordening de coördinatieregelen toe te passen."

Met andere woorden, bij het opstellen van de ontwerpbeschikking werd bij voorbaat al aangenomen dat dit Coördinatiebesluit op een later tijdstip door P.S. zou worden goedgekeurd.

De desbetreffende ontwerpbeschikking werd al op 19/7/2018 gepubliceerd. Publicatie van het Coördinatiebesluit heeft pas plaats gevonden op 16-8-2018.

Belanghebbenden worden nu gedwongen om alle stukken tegelijk te bestuderen en samen te vatten in een relatief korte tijd en dan ook nog in de zomervakantie. Dit gaat ten koste van de zorgvuldigheid in de procedures. Daarbij komt nog het feit dat de desbetreffende stukken alleen ter inzage liggen in het Provinciehuis te Zwolle, een afstand van ca 60 km.

Bij gescheiden procedures zou in dit geval wettelijk een termijn van 2 x 6 weken aangehouden worden wat gezien de omvang van het dossier alleszins redelijk zou zijn geweest. Ter informatie, gezien de omvang van de stukken en de ingewikkeldheid van de materie namelijk 7 bijlagen met in totaal 1858 pagina's vereist dit een grondige studie en veel tijdbeslag als basis en onderbouwing voor de in te dienen zienswijze.

Alleen al de vergunningsaanvraag omvat meer dan 800 pagina's.

Daarnaast heeft G.S. er voor gekozen om geen voorontwerp- PIP toe te passen, eveneens om tijd te besparen.

Antwoord

De wet biedt de mogelijkheden om besluiten gecoördineerd voor te bereiden en in procedure te brengen. In dit geval is besloten van deze mogelijkheid van coördinatie gebruik te maken. Daarbij zijn de daarvoor geldende wettelijke regels in acht genomen. Het enkele feit dat het dossier een behoorlijke omvang heeft, maakt niet dat van de coördinatieprocedure geen gebruik zou kunnen worden gemaakt.

Kennisgeving en terinzagelegging

De Provincie verwijst naar de desbetreffende terinzagelegging via Overheid.nl op <https://zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/prb-2018-5238.html>. In deze bekeendmaking wordt door de Provincie als locatie Almelo aangegeven hetgeen niet juist is. Deze locatie moet zijn Zenderen, gem. Borne

De provincie heeft gemeend de stukken van in totaal 1858 pagina's niet fysiek ter inzage te laten leggen in de gemeente Borne en Almelo en bij het Waterschap Vechtstromen, Almelo doch enkel en alleen in Zwolle.

In de kennisgeving wordt niet vermeld dat de Crisis- en Herstelwet hier van toepassing is. Een ontwerpbesluit is ook een besluit.

In de kennisgeving wordt aangegeven dat men de mogelijkheid heeft om binnen 6 weken zienswijzen in te dienen. Niet is aangegeven dat eenieder hiervan gebruik kan maken. De suggestie kan daardoor worden gewekt dat alleen belanghebbenden hiervan gebruik kunnen maken. (zie ook volgende alinea) Op grond van de Algemene wet bestuursrecht en omdat het hier ook een ontwerp-omgevingsvergunning betreft dient "eenieder" de mogelijkheid te worden geboden om in dit geval bezwaren in te dienen. Dit om er zeker van te zijn dat de doelgroep op de hoogte kan zijn van de bekeendmaking.

In het PIP, Regels, wordt in artikel 10 , Algemene regels, onder 10.c vastgelegd dat de bekeendmaking de mogelijkheid vermeldt voor belanghebbenden om schriftelijk en/of mondeling hun zienswijze over het voornemen bij Gedeputeerde Staten kenbaar te maken. Voor zover ons bekeend wordt een zienswijze ingediend bij een ontwerpbeslissing waardoor eenieder in staat wordt gesteld een zienswijze in te dienen. Dit is strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Bij de officiële bekeendmaking en terinzagelegging van genoemde PIP en Omgevingsvergunning op 19-7-2018 is niet opgenomen het provinciale raadsbesluit van 18/7/2018 tot het van toepassing verklaren van de coördinatie-regeling. Dit besluit is bijna 1 maand later op 16/8/2018 separaat gepubliceerd in het Provinciaal Blad waardoor in de desbetreffende kennisgeving niet alle informatie wordt weergegeven en dus strijdig is met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Antwoord

In de kennisgeving zou ten onrechte zijn vermeld dat de activiteit waarop de besluitvorming betrekking heeft in Almelo zou worden gerealiseerd. Nog los van het feit dat wij niet begrijpen waar zou staan dat de inrichting in Almelo wordt gerealiseerd, wijzen wij erop dat de kennisgevingen in het Provinciaal Blad (19 juli 2018, nr. 5238) en in de Staatscourant (19 juli 2018, nr. 39929) volgens ons voldoende duidelijk zijn. Uit zowel het opschrift/de titel als de tekst van de kennisgeving blijkt dat de terinzagelegging betrekking heeft op het ontwerp van het inpassingsplan en de omgevingsvergunning voor de mestvervaardingsinstallatie van Twence in Zenderen. De kennisgeving is op dit punt dan ook voldoende duidelijk en correct.

In de zienswijze is erop gewezen dat de stukken niet fysiek ter inzage zijn gelegd in de gemeente Borne, de gemeente Almelo en bij het Waterschap Vechtstromen. Wij hebben de stukken ter inzage gelegd in het provinciehuis (fysiek) en digitaal via de website van de provincie en bovendien via de website ruimtelijkeplannen.nl. Dat is ook vermeld in de kennisgeving in de Staatscourant en het Provinciaal Blad.

Op deze wijze was het voor een ieder kenbaar waar en wanneer de ontwerpbesluiten en de daarbij behorende stukken ter inzage lagen. Het was dan ook voor een ieder mogelijk om van die documenten kennis te nemen en desgewenst ook een zienswijze in te dienen. Wij menen dat wij hiermee voldaan hebben aan de geldende publicatie-eisen en dat wij aan een ieder de mogelijkheid hebben geboden een zienswijze in te dienen.

Tot slot wordt er in de zienswijze op gewezen dat op de besluitvorming over het project van Twence de Crisis- en herstelwet van toepassing is hetgeen niet is vermeld in de kennisgeving. Dat is juist. Dat laat echter

onverlet dat de Crisis- en herstelwet van rechtswege op dit project van toepassing is. Wij zullen dit ook overeenkomstig artikel 11 Besluit crisis- en herstelwet vermelden in de kennisgeving in het kader van de definitieve besluitvorming en de uiteindelijk te nemen besluiten.

Kennisgeving coördinatiebesluit

Op 18 Juli 2018 hebben Provinciale Staten van Overijssel besloten, kenmerk PS/2018/493, om de procedures om te komen tot een inpassingsplan en omgevingsvergunning voor de mestverwaardingsinstallatie van Twence in Zenderen te coördineren op grond van artikel 3.33 Wro.

Genoemde kennisgeving heeft pas plaats gevonden op 16 Augustus 2018 in het Provinciaal blad terwijl de kennisgeving en terinzagelegging van de daarop betrekking hebbende stukken, het ontwerp-PIP en ontwerp-omgevingsvergunning, al op 19 Juli 2018 zijn gepubliceerd met een terinzagelegging vanaf 9/8/2018. Verder ontbreken relevante gegevens in deze kennisgeving.

Naar onze mening dienen de desbetreffende kennisgevingen op elkaar afgestemd te zijn qua datum en niet bijna 1 maand later. Hier is sprake van het strijdig zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Antwoord

Wij menen dat het coördinatiebesluit tijdig is genomen. Het ontwerp-PIP en de ontwerp-vergunning zijn bovendien opnieuw ter inzage gelegd, waardoor de in de zienswijze benoemde publicatievolgorde is omgedraaid.

Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)

Blz. 1/58 : In Hoofdstuk 1.1.1. van deze NRD wordt aangegeven dat er naast de realisatie van een mestverwerker sprake is van een *"herbestemming van de bestaande stortplaats locatie E/V"*. Wij zijn van mening dat deze omschrijving niet juist is. De bestemming van de bestaande stortplaats blijft zoals die was en is ongewijzigd nl. de bestemming "stort". Er is dus geen sprake van een herbestemming, alleen de hoeveelheid te storten afval per jaar wordt in dit geval teruggebracht van 190.000 ton naar 95.000 ton afval.

Op blz. 15/134 onder 1.2 van de MER is deze omschrijving overgenomen.

Blz. 3/58 : Op de afbeelding 1.4 worden hoeveelheden mest waaronder de 250.000 ton voor de locatie E/V aangegeven in m³ afval. Het s.g. van mest bedraagt ca 1,4.

Op blz. 18/134 bij afbeelding 1.4 van de MER is deze omschrijving eveneens overgenomen.

Op blz. 3/58 wordt nog een onjuistheid vermeld. Er zou rondom de locatie E/V sprake zijn van een *hoge veedichtheid* waardoor de locatie E/V een geschikt centraal punt zou zijn. Dit is niet juist.

De locatie E/V ligt naast het kerkdorp Zenderen en valt onder de gemeente Borne. Zoals o.a. blijkt uit afb. 1.5 op blz. 4/58 (Mestoverschot per gemeente) wordt in de gemeente Borne de minste hoeveelheid mest per jaar geproduceerd nl. slechts 2.000 ton/jaar.

Daarentegen wordt in de gemeente Hof van Twente de meeste mest geproduceerd nl. 240.000 ton/jaar. Met andere woorden, de hoogste veedichtheid heeft niet de gemeente Borne doch de gemeente Hof van Twente. Dit argument kan dus niet aangevoerd worden om de locatie E/V aan te merken als een geschikt centraal punt. Daarbij komt nog het feit dat de Hof van Twente centraal ligt in Oost-Nederland en dus uitermate geschikt is om een mestverwerkingsinstallatie te realiseren..

Antwoord

Met 'herbestemming' wordt bedoeld dat de oude bestemming opnieuw wordt vastgelegd. Dit is in lijn met uw opmerking.

Mest bestaat grotendeels uit water en het soortelijk gewicht van is daarom ongeveer 1,0 (niet 1,4).

In het kader van het MER is een locatiealternatievenonderzoek uitgevoerd en is de locatiekeuze onderbouwd. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie*

vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.¹

Advies Cmer NRD

Op blz. 1, hoofdstuk 1, 1^e alinea van dit advies wordt vermeld dat biogas vrijkomt uit het al *volgestorte deel* van de stortplaats. Dit is niet juist. Geen van de in gebruik zijnde compartimenten zijn al volgestort. In het vigerende bestemmingsplan is voorzien dat er 2 stortheuvels van elk 28 meter gerealiseerd moeten worden. Als gevolg hiervan is een brede basis nodig. Geen van de aangelegde stortheuvels in combinatie met elkaar heeft voldoende basis om deze hoogte te kunnen realiseren. De geschatte aanwezige hoogtes van de tijdelijk afgedichte compartimenten bedragen op dit moment ca 17 meter. Van de berekende 4,8 miljoen m3 is slechts 1,2 miljoen m3 gestort. Op blz. 7/134 en blz. 15/134 van de MER is deze omschrijving overgenomen.

Op blz. 2, hoofdstuk 2.1 wordt geadviseerd om toe te lichten waarom de verwerkingscapaciteit van de stortplaats met de helft tot 95.000 ton per jaar wordt terug gebracht en zo ja in welke mate de aard van de afvalstoffen die gestort of tijdelijk opgeslagen mogen worden gewijzigd. Wij hebben deze toelichting niet kunnen vinden in de MER.

Zowel op blz. 8/134, 16/134 bij 1.2 en op blz. 112/134 bij 12.4.2. van het Mer-rapport wordt gesteld dat er rond de locatie E/V slechts sprake is van enkele verspreide woningen.

Daarentegen wordt op blz. 76/134 bij 8.2 er van uitgegaan dat binnen een afstand van 1 km zich ongeveer 30-40 woningen bevinden. Op blz. 66/134 bij afbeelding 7.4 worden al deze woningen afgebeeld. Uitgaan van de term "enkele verspreide woningen" is misleidend waardoor dit argument ten onrechte wordt gebruikt om de locatie E/V aan te wijzen als geschikte locatie t.o.v. van andere locaties.

Antwoord

Sommige delen van de stortplaats zijn al wel volgestort maar nog niet afgedicht. Zie voor een nadere beschrijving paragraaf 2.2 van het MER. Daarin staat vermeld welke afvalstoffen gestort mogen worden. De jaarlijkse capaciteit van de stortplaats wordt teruggebracht omdat de eerder vergunde jaarcapaciteit nog stamt uit een periode dat er in Nederland nog volop werd gestort. De nu aangevraagde jaarcapaciteit is meer in lijn met de door initiatiefnemer verwachte marktsituatie. In de huidige, feitelijke situatie geldt dat de stortplaats beperkt wordt gebruikt en dat de vergunde capaciteit (in ton/jaar en vrachten/jaar) niet maximaal wordt benut.

In paragraaf 12.4.2 van het MER is nader ingegaan op de bebouwing en bewoning rondom Elhorst/Vloedbelt. Hier staat:

'Elhorst-Vloedbelt ligt op circa 1 kilometer afstand van de woonkern van Zenderen. In afbeelding 12.7 is te zien dat zich rond de locatie circa 30 - 40 vrijliggende woningen (geel) binnen een straal van 1 kilometer bevinden. Binnen een afstand van ongeveer 500 meter gaat het om ongeveer 10 woningen. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op circa 250 meter. Ten westen van het terrein van Twence is ruimte bestemd voor een ontmoetingsplaats van de CGN (Christelijke Gemeente Nederland) en een hovenier. Op dit terrein is ruimte bestemd voor een bedrijfswoning, op eveneens circa 250 meter afstand van het voornemen.'

Het gaat hierbij om afstanden tot de mestverwerkingsinstallatie, zie onderstaande afbeelding.

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

Afbeelding 4.1 Afstand Elhorst-Vloedbelt ten opzichte van vrijliggende woningen (afbeelding 12.7 in het MER)

Op basis van bovenstaande informatie is de conclusie gerechtvaardigd dat rond (nabij) de mestverwerkingsinstallatie enkele woningen zijn gelegen.

Achtervangfunctie stort

Er is een moratorium op stortplaatsen ingesteld inhoudende dat geen nieuwe stortcapaciteit mag worden aangevraagd en verleend.

In de desbetreffende stukken wordt o.a. verwezen naar het feit dat de stortlocatie Elhorst/Vloedbelt te Zenderen dient als achtervangfunctie. Daarbij wordt verwezen naar LAP 3, tabel 10 op blz. 213/375. Bij de provincie Overijssel staan 3 stortplaatsen vermeld met een totale restcapaciteit van 6.170.000 m³ oftewel ca 8.638.000 ton. Er is sprake bij de Boeldershoek van uitgeruilde capaciteit van 1.379.000 m³ oftewel ca 1.930.000 ton.

Totale restcapaciteit ca 10.568.000 ton in Overijssel.

Afgezet tegen de aangevraagde hoeveelheid te storten afval op de E/V zijnde 95.000 ton/j betekent dit een stortduur van 10.568.000 ton : 95.000 ton = ruim 112 jaren.

Naast dit alles is er ook nog sprake van het zgn. 6-jaars criterium, nl. dat er minimaal voor 6 jaar noodzakelijke stortcapaciteit is vergund en het 12-jaars criterium waarbij rekening wordt gehouden met de uitgeruilde capaciteit. Aan deze criteria worden ruimschoots voldaan. Er is een overkill aan stortcapaciteit in Overijssel.

Antwoord

De stortplaats is geen nieuwe stortplaats en daarom is het moratorium niet van toepassing. De stortplaats is reeds vergund en is ook opgenomen als bestaande stortplaats in het LAP3. Over storten staat in het LAP3: *'Bij het streven naar een circulaire economie hoort dat storten tot een minimum moet worden beperkt en op termijn liefst niet meer nodig is. Echter, vooralsnog is storten een fundamentele voorziening die absoluut goed geregeld moet zijn. Dat geldt zowel voor het restafval dat niet nuttig kan worden toegepast of kan worden verbrand, als voor het afval dat normaliter wel nuttig wordt toegepast of wordt verbrand, maar waarvan die verwerking (al dan niet tijdelijk) stagneert. In het laatste geval wordt gesproken van storten als achtervang. Daarnaast is het van belang dat de continuïteit voor het milieuhygiënisch verantwoorde beheer van afvalstoffen is gewaarborgd, dus dat ook in de toekomst voldoende capaciteit beschikbaar is. Storten wordt*

daarom in dit LAP als nutsfunctie gekarakteriseerd en stortplaatsen zijn om die redenen aan te merken als nutsvoorzieningen, als maatschappelijk onmisbare voorzieningen.' Van een 'overkill' aan stortcapaciteit is geen sprake.

Vijfde nota RO

In de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening geldt als uitgangspunt voor het buitengebied dat zowel het voorkómen van verdere aantasting als het herstellen van de kwaliteit van het landelijk gebied aan de orde zijn.

Om de diversiteit in het buitengebied te behouden en te vergroten wordt in sterke mate aangesloten bij landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische kenmerken. In het licht van de Vijfde Nota moet de oprichting van een mestverwerkinginstallatie niet alleen worden beoordeeld op basis van bedrijfsmatige noodzaak van agrarische bedrijven en de technologische ontwikkeling van verwerking in allerlei producten.

Oprichting van mestverwerkinginstallaties en het daartoe bouwen van hallen en loodsen en het graven van bassins etc. tasten de openheid van het buitengebied verder aan en vergroten de verstening. (zie Info Mil Juridisch Kader)

Gezien de aangevoerde argumenten zijn wij van mening dat alleen daarom al de beoogde locatie Elhorst/Vloedbelt niet gebruikt kan worden als locatie voor een mestverwerking- en vergistinginstallatie.

Antwoord

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld, waarbij de Nota Ruimte is komen te vervallen (zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-4888.html>). De vijfde nota RO is dus oud beleid en heeft daarmee geen relevantie voor het onderhavige plan. Het planologisch kader voor het buitengebied is in de SVIR vervangen door de ladder voor duurzame verstedelijking. Zie ook het overzicht in bijlage 2 van de SVIR. In de SVIR is daarbij beschreven dat het Rijk het landschapsbeleid heeft afgeschaft en heeft overgedragen aan (met name) de provincies. In paragraaf 4.3 van de toelichting op het PIP is de landschappelijke inpassing van het voornemen beschreven. Hiermee voldoet het voornemen aan het provinciaal landschappelijk beleid.

Bodemaspecten

T.b.v. het bodemonderzoek kan het zgn. nulsituatie-onderzoek niet volledig vastgesteld worden zolang er geen extra aanvullend onderzoek heeft plaats gevonden. Dit onderzoek dient vooraf plaats te vinden en niet d.m.v. een aan deze vergunning verbonden voorschrift welke na gereedkoming van het plan pas wordt uitgevoerd.

Antwoord

Dit heeft onzes inziens betrekking op onderdeel 3.1.1 van de omgevingsvergunning. Hierin staat:

'Ter vaststelling van de kwaliteit van de bodem als referentiesituatie dient, aanvullend op het reeds uitgevoerde nulsituatieonderzoek - Nulsituatie onderzoek bodem, BilFINGER/ Tebodin nr. 3315001 d.d. 8 december 2014 (kenmerk 2015/0305067), uiterlijk binnen 3 maanden nadat de vergunning in werking is getreden aanvullend onderzoek te worden gedaan. De resultaten moeten uiterlijk 4 maanden nadat de vergunning in werking is getreden aan het bevoegd gezag zijn overgelegd.'

Elders in de beschikking staat:

'Geconcludeerd kan worden dat de aanvraag ten aanzien van het bodemaspect wel ontvankelijk is maar het nulsituatie onderzoek nog niet volledig vastgesteld kan worden pas nadat er extra aanvullend onderzoek is uitgevoerd. Hiertoe is een voorschrift aan deze vergunning verbonden.'

In het kader van het PIP is nader onderzoek gedaan naar de nulsituatie (N.F.C. Veldt, Vooronderzoek bodem, Deventer: Witteveen+Bos 2018). Op basis hiervan is geconcludeerd:

‘Op basis van de beschikbare informatie vormt de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de mestverwerkingsinstallatie geen belemmering voor de voorgenomen bouw/realisatie van de mestvergistingsinstallatie. Wel is de mogelijke aanwezigheid van asbest een aandachtspunt voor de realisatie van de installatie. Het gaat hierbij om veiligheidsrisico's tijdens de bouwwerkzaamheden en de afzetmogelijkheden van vrijkomende grond. Aanbevolen wordt om asbestonderzoek uit te voeren voorafgaand aan de realisatie van de mestvergistingsinstallatie. Effecten op de omgeving zijn uitgesloten.’

Met het voorgaande is voldoende rekening gehouden met de kwaliteit van de bodem en kan de conclusie worden getrokken dat de bodemkwaliteit geen belemmering vormt om het project te realiseren.

Huidige vergunningensituatie

Noch in haar aanvraag noch in de Ontwerpbeschikking onder hoofdstuk "Procedurale aspecten" onder 15.4, blz. 26 is in het overzicht van de huidige vergunningsituatie opgenomen het besluit van 29-4-2015 kenmerk 2015/0116824 inzake de MER waardoor er onjuiste informatie wordt verstrekt.

Antwoord

In het kader van het PIP en bijbehorende omgevingsvergunning is (onverplicht) een milieueffectrapport opgesteld. Aan voornoemd besluit komt derhalve geen betekenis meer toe.

Brandveiligheid

Bij een mestverwerkingsinstallatie van deze grootte horen ook op het gebied van brandveiligheid adequate bestrijdingsmiddelen. Uit het aanvraagformulier bij punt 8 "Brandveiligheid" blijkt dat geen bedrijfsbrandweer aanwezig is en dat slechts draagbare blusmiddelen, brandslanghaspels en mobiele blusmiddelen voorhanden zijn. Wij vragen ons af of deze middelen afdoende zijn om een ernstige calamiteit op dit gebied te bestrijden.

Antwoord

Wij zijn van mening dat de blusmiddelen die ter plaatse aanwezig zijn afdoende zijn om een ernstige brand gerelateerde calamiteit te bestrijden. Volledigheidshalve wijzen wij erop dat een concept van het PIP in het kader van het vooroverleg is voorgelegd aan de Veiligheidsregio. De Brandweer Twente is aangesloten bij de Veiligheidsregio. In dit verband is geoordeeld dat de bluswatervoorziening en de bereikbaarheid op orde zijn¹. Zie ook de volgende bijlagen bij de aanvraag: Brandvoorzieningen en Bereikbaarheid primaire blusvoorzieningen. Verder stelt Twence een (brand)veiligheidsplan op.

Wij wijzen er in dit kader ook nog op dat de Afdeling bestuursrechtspraak in de uitspraak van 18 oktober 2017 ook reeds heeft geoordeeld dat de bluswatervoorzieningen afdoende zijn en voldoen aan de terzake geldende wettelijke regels (rechtsoverweging 7).

¹ Brief van Brandweer Twente d.d. 25 juni 2018 met kenmerk 2018-D10502.

5

PARTICULIER 1

De zienswijze betreft een handgeschreven zienswijze welke hieronder kort is samengevat.

Niet in staat om stukken in te zien en rechtsbescherming

Inspreker beschikt niet over een computer en was niet in staat om naar Zwolle te reizen en de stukken daar in te zien. Inspreker is ziek en is van mening dat hem of haar rechtsbescherming wordt onthouden.

Antwoord

Op 19 juli 2018 is de ter inzagelegging van het ontwerp-PIP en de ontwerp-omgevingsvergunning bekendgemaakt in de Staatscourant. In dit bericht is aangegeven dat de stukken van 9 augustus 2018 tot en met 19 september 2018 tijdens kantooruren konden worden ingezien ter locatie van het provinciehuis in Zwolle en dat de stukken digitaal beschikbaar waren via de site van de provincie Overijssel en dat het PIP tevens via ruimtelijkeplannen.nl kan worden ingezien. In de kennisgeving was tevens een contactpersoon opgenomen voor nadere informatie, waarmee telefonisch contact kon worden opgenomen.

Gedurende de tweede zienswijzenperiode, van 9 november tot en met 20 december 2018, lagen de stukken ook ter inzage in het gemeentehuis van de gemeente Borne.

Woonsituatie en gezondheid

Inspreker woont op ongeveer 400 meter afstand van het voornemen. Inspreker is bang dat ziekten worden verergerd door schadelijke stoffen die in haar richting komen/waaien, met name bij WNW windrichting en met name door het vrachtverkeer van/naar de inrichting, dat moet optrekken als gevolg van de VRI bij de in-/uitrit op de N743.

Antwoord

In het MER zijn de effecten van het voornemen en specifiek van het verkeer op de luchtkwaliteit beschreven. Het gaat daarbij om de emissies van fijn stof en stikstofdioxide. Uit het onderzoek blijkt dat het voornemen niet of nauwelijks een bijdrage levert aan de concentraties fijn stof (maximaal 0,1 µg/m³) en een kleine bijdrage levert aan de concentraties stikstofdioxide (maximaal 0,4 µg/m³). Deze bijdragen leiden niet tot belangrijke nadelige milieu- of gezondheidseffecten. Bovendien zijn de huidige achtergrondconcentraties ruim lager dan de normwaarden en zullen de concentraties fijn stof en stikstofdioxide in de toekomst naar verwachting dalen door het gebruik van bijvoorbeeld schonere transportmiddelen.

Nieuw beleid en kringloopalternatief

Inspreker meent dat de nieuwe landbouwvisie van de Minister het voornemen overbodig maakt omdat met die visie al op afzienbare termijn een balans in de mesthuishouding ontstaat. Met het nieuwe beleid wordt gestreefd naar het sluiten van kringlopen. Inspreker stelt dat het nieuwe beleid ook leidt tot minder dieren (vee) en minder mest. In het door inspreker bijgesloten krantenartikel wordt gesproken over minder import van diervoeder en minder gebruik van kunstmeststoffen.

Antwoord

Het nieuwe beleid van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft geenszins tot gevolg dat het voornemen van Twence B.V. overbodig wordt. Het mestoverschot is dusdanig groot, dat de komende jaren behoefte blijft aan meerdere mestvervaardingsinstallaties, naast de mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V. Bovendien is het voornemen juist in lijn met het streven om kringlopen te sluiten.

STICHTING LEEFBAAR BUITENGEBIED

Zienswijze

Er is onvoldoende algemeen belang dat het maken van het onderhavig inpassingsplan rechtvaardigt. De noodzaak om te komen tot de bouw van de mestfabriek is geen zodanige gewenste installatie dat daarmee gesteld kan worden dat sprake is van provinciale belangen of algemene belangen of dwingende redenen van algemeen belang. Er zijn nu al zeer veel biovergisters op bedrijfsniveau aanwezig en in ontwikkeling dat er straks een overschot is aan mestverwerkingscapaciteit. De mestfabriek in zenden werkt marktversturend en is concurrentievervalsend. Inzicht in de financiële en exploitatie gegevens is niet mogelijk wegens ontbreken van stukken hierover.

Antwoord

Zoals uiteengezet in de toelichting bij het PIP en in hoofdstuk 2 van deze nota zijn wij van mening dat met de realisatie van de mestvervaardingsinstallatie een provinciaal belang is gemoeid. Kort en goed gaat het erom dat het mestoverschot een urgent probleem is, waarvoor zo snel mogelijk een oplossing moet worden geboden. Vandaar dat besloten is hiervoor een PIP op te stellen. Daarbij komt dat het mestoverschot dusdanig groot is, dat er behoefte is en blijft aan de mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V.

Zienswijze

Onderhavige mestfabriek is een zuiver commerciële aangelegenheid ontstaan uit een kapitalistisch model van vraag en aanbod in de markt van de opslag en verwerking van mest. Dat is geen taak voor de provincie om op bestuurlijk niveau de agrarische sector de helpende hand te bieden via het aanbieden van onderhavige besluiten en het bieden van een strolocatie voor mestverwerking. De mestfabriek is een initiatief van een commerciële instelling die middels een reeks contracten met boeren een mestfabriek financieel van de grond probeert te tillen met geld van gewone burgers. Dit lukt alleen met een zak subsidiegeld. Geld dat afkomstig is van WOZ heffingen van burgers. Met andere woorden, mensen uit de stad betalen via de WOZ-belasting de bouw van de mestfabriek.

Er is hier sprake van ongerechtvaardigde overheidssteun en waarvoor geen toestemming is van de Europese Commissie. Steun in de vorm van SDE+ subsidies, steun in de vorm van het aanbieden van goedkope bouwgrond waar de mestfabriek op gebouwd kan worden en steun in de vorm van een bevoegd gezag die grond en gebouwen faciliteert, op een wijze waardoor boeren goedkoop van hun mest afkunnen en biovergisters op lokaalniveau het nakijken hebben. De uitvoerbaarheid staat ter discussie. Alles valt en staat met toekenning van subsidie, maar gegevens daarover zijn niet beschikbaar tijdens de ontwerp-fase. Er heeft ten onrechte geen vooroverleg met de gemeente Borne en andere gemeente plaatsgevonden.

Antwoord

Zoals in het PIP en in hoofdstuk 2 van deze nota is het mestoverschot een urgent probleem. De mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V. levert een substantiële bijdrage aan het oplossen van dit probleem. Gelet hierop heeft de provincie besloten hieraan haar medewerking te verlenen. Het mestoverschot is daarbij dusdanig groot, dat er behoefte is en blijft aan andere mestverwerkingsinstallaties. Wij zijn het dan ook niet eens met uw stelling dat biovergisters op lokaal niveau het nakijken hebben.

Van ongerechtvaardigde overheidssteun is evenmin sprake. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) neemt bij het verlenen van SDE+ subsidies (SDE staat voor Stimulering Duurzame Energieproductie) het Europese Milieusteunkader in acht. In dit kader is bepaald hoeveel financiële steun aan projecten op het gebied van milieubescherming kan worden verleend. Doordat de RVO bij het beoordelen van een subsidieaanvraag beziet hoeveel subsidie op grond van dit kader mag worden toebedeeld, is het uitgesloten dat meer subsidie wordt toebedeeld dan op grond van het Europese kader is toegestaan.

Er heeft een vooroverleg plaatsgevonden met de gemeente Borne. Verder is in het kader van het vooroverleg het concept PIP voorgelegd aan de gemeente Almelo, de Veiligheidsregio, de GGD en het waterschap Vechtstromen.

Zienswijze

Onderhavige activiteit veroorzaakt te veel luchtvervuiling en tast Natura2000-gebieden aan. Vrachtwagens rijden af en aan. Die stikstofuitstoot is niet meegenomen in de vergunning ingevolge de Wet Natuurbescherming. Ten onrechte is niet aangehaakt. De procedure dient derhalve gestaakt te worden. Aan de ladder van duurzame verstedelijking wordt niet voldaan. Aan hoofdstuk 3 van de Wet ruimtelijke ordening wordt niet voldaan. Het is vele malen beter om de mestfabriek te bouwen op de plek waar de meeste mest vrijkomt. En dat is de gemeente Hof van Twente. Daar is bovendien ook voldoende bedrijfsgrond direct beschikbaar. Nu is er geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Het aan- en afvoerkeer vindt plaats op reeds te druk bereden wegen rondom het met verkeer overbelaste dorp Zenderen. De mestfabriek kan daarom bijvoorbeeld ook beter op het regionaal bedrijven RBT bij Bornebroek gerealiseerd worden. Dat sluit direct aan de A35.

Antwoord

De effecten op Natura 2000-gebieden, inclusief de effecten vanwege de uitstoot van vrachtverkeer, zijn ten behoeve van de vergunningverlening en de vaststelling van het PIP onderzocht. In de aanvullingen op het MER zijn de uitgangspunten en de onderzoeksresultaten geverifieerd, zie bijlagen II en III van deze nota. Aanhaken is niet nodig omdat is aangetoond dat het plan past binnen de onherroepelijke Wnb-vergunning.

In het kader van het MER is een locatiealternatievenonderzoek uitgevoerd en is de locatiekeuze onderbouwd. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.'*¹

Zie over de ladder duurzame verstedelijking ons antwoord in hoofdstuk 2.

Uit de zienswijze blijkt verder niet waarom niet wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening. Wij menen dat uit alle onderzoeken blijkt dat hieraan wordt voldaan.

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

Zienswijze

De mestfabriek ligt tegen de gemeentegrens van Almelo en Borne. De stukken lagen ter onrechte niet ter inzage op het gemeentehuis van Borne en evenmin in het gemeentehuis van Almelo. Daardoor is het opstellen van zienswijzen te moeilijk gemaakt en zijn de belangen van SLB en anderen te veel geschaad. Het gaat hier om vele honderden pagina's aan stukken die niet ter inzage zijn aangeboden.

Antwoord

Wij hebben de stukken ter inzage gelegd in het provinciehuis (fysiek) en digitaal via de website van de provincie en bovendien via de website ruimtelijkeplannen.nl. Dat is ook vermeld in de kennisgeving in de Staatscourant en het Provinciaal Blad. Op deze wijze was het voor een ieder kenbaar waar en wanneer de ontwerpbesluiten en de daarbij behorende stukken ter inzage lagen. Het was dan ook voor een ieder mogelijk om van die documenten kennis te nemen en desgewenst ook een zienswijze in te dienen. Wij menen dat wij hiermee voldaan hebben aan de geldende publicatie-eisen en dat wij aan een ieder de mogelijkheid hebben geboden een zienswijze in te dienen.

Nota bene: voor de tweede zienswijzenprocedure is besloten om de stukken ook in het gemeentehuis van de gemeente Borne ter inzage te leggen.

Zienswijze

De besluiten zijn in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. SLB verzoekt u geen medewerking te verlenen aan de plannen en de gevraagde besluiten niet vast te stellen en proceskosten toe te kennen.

Antwoord

Er is geen sprake van strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit verwijt is in de zienswijze ook niet nader onderbouwd. Wij zien geen grond voor het vergoeden van proceskosten.

PARTICULIER 2

Verdacht proces

Ik vind de presentatie van het nu voorliggend document en de weg daar naar toe zodanig dat ik niet uitsluit dat er geen volledige openheid van zaken is en dat actoren en overwegingen een onredelijke waarde toegemeten krijgen:

- a Op mijn verzoek om inzage in het startdocument van Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten krijg ik het antwoord dat het document vertrouwelijk is en dat ik daar dus geen inzicht in krijg. Ik was voornamelijk geïnteresseerd in de overwegingen waarom het PIP wordt gelanceerd en hoe men denkt aan eerdere bezwaren van de Raad van State tegemoet te komen. Tevens vroeg ik mij af wie zo op de het PIP heeft aangedrongen. Ik heb deze vragen nog steeds.
- b Eerst in het voorliggend document (bijlage 3:3.5) lees ik dat de toekomstige installatie valt onder de richtlijnen voor 'grote milieuvervuilende bedrijven'. Het lijkt mij dat deze karakterisering bewust niet is gebruikt: de afweging om een grote milieuvervuilende installatie in een kleine gemeenschap te plaatsen zou immers waarschijnlijk tot een hardere discussie en wellicht een harder verzet hebben geleid, om niet eens te noemen een grotere aandacht van de pers.
- c De ligging van Zenderen wordt stevast gepresenteerd als 'centraal'. In deze redenering is Zenderen dan ook meteen het middelpunt van de wereld: trek een paar cirkels op de kaart om Zenderen en benoem dat als middelpunt. Feitelijk juist, maar het heeft geen relatie met de onderhavige mestproblematiek, waarin Zenderen immers niet het middelpunt- en zeker niet het zwaartepunt is. Om Zenderen toch steeds als centraal te typeren is slechts 'naar de gewenste situatie toe redeneren', daarmee andere locaties bij voorbaat al uitsluitend.
- d De Provincie - tot en met de betrokken Gedeputeerde toe - stelt dat 'veel inwoners van Zenderen' best voor een mestverwerker zijn. Dit is nergens op gebaseerd: er is nooit een enquête ter zake gehouden. Dit soort uitspraken suggereren valselijk dat er een ruim draagvlak onder de inwoners zou bestaan.
- e PIP, omgevingsvergunning en MER zijn doorgaans gescheiden, opeenvolgende processen. De samenvoeging daarvan in een 1.850 pagina's tellend document maakt het mij – met mijn zeer beperkte kennis van zaken – onmogelijk het plan tijdig en compleet te beoordelen. Daarbij komt dat een zeer snelle procedure is voorzien: begin 2019 moet de schop in de grond. Aanvankelijk leek het kritische pad te lopen over een voor Twence noodzakelijke doch in tijd begrensde subsidie, maar Twence sprak dat zelf tegen. Het is mij dus volledig onduidelijk waarom er zo'n tijdsdruk op wordt gelegd. Zou 'zorgvuldigheid' geen zwaardere rol moeten spelen dan "snelheid". De huidige procedure geeft de indruk van een overvaltechniek.

Antwoord

- a De redenen voor het opstellen van het PIP en de wijze waarop aan de bezwaren van de Raad van State wordt tegemoet gekomen, zijn beschreven in hoofdstuk 1 en 2 van deze nota. Die bezwaren zijn overigens niet van inhoudelijke aard. De RvS oordeelde enkel dat het voornemen niet in het vigerende bestemmingsplan paste.
- b De effecten van het voornemen op het milieu, gezondheid en veiligheid zijn in het kader van de vergunningaanvraag en het MER onderzocht. Hieruit blijken geen onaanvaardbare effecten of risico's. In algemene zin geldt juist dat de effecten en risico's minimaal zijn.
- c In het kader van het MER is een locatiealternatievenonderzoek uitgevoerd en is de locatiekeuze onderbouwd. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: 'De Commissie

vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.¹

- d De provincie heeft op verschillende momenten geconstateerd dat er mensen zijn die bezwaren hebben tegen de voorgenomen ontwikkelingen. Om deze groep tegemoet te komen heeft de provincie afspraken gemaakt met Twence over het participatieproces en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). Daarbij is de provincie zich bewust van het feit dat een ontwikkeling nooit op 100 % draagvlak kan rekenen.
- e De provincie is in het besluitvormingsproces ten aanzien van het PIP en de omgevingsvergunning zo zorgvuldig mogelijk te werk gegaan, waarbij ook een uitvoerig participatieproces is doorlopen, met onder meer keukentafelgesprekken met individuele belanghebbenden, rondetafelgesprekken met vertegenwoordigers van belanghebbenden en inloopbijeenkomsten.

Emissies, normen, vergunning

- a Het is mij niet duidelijk waarom gekozen is voor een vrijwillige MER. Het lijkt alsof hiermee een vriendelijk gebaar wordt gemaakt naar de betrokken partijen. Echter, ik kan mij niet voorstellen dat bij de plaatsing van 'grote milieuvervuilende bedrijven' geen verplicht MER is voorgeschreven. Ik ga ervan uit dat een verplichte MER separaat zou moeten worden behandeld en inhoudelijk aan zwaardere kwaliteitsnormen zou moeten voldoen. De omgevingsvergunning lijkt derhalve onvoldoende onderbouwd. Een nadere bestudering is gewenst.
- b De ter inzage liggende documenten melden – natuurlijk – dat alle uitstoot en opslag binnen de gestelde normen valt. Ik heb geen kennis van de stoffen waarom het gaat, noch van de normwaarden. Ik begrijp dat de provincie wettelijk voorgeschreven normen oplegt. Recente 'ongevallen', bijvoorbeeld in het Rijnmondgebied, doen mij twifelen aan de validiteit en aan de hardheid van die normen, zeker gezien de grote hoeveelheden risicostoffen die op het terrein zullen worden opgeslagen en gebruikt. Daar komt bij dat:
 - 1 De provincie Noord-Brabant onlangs de normen voor dit soort installaties heeft aangescherpt, vooral – zo begreep ik – betreffende de uitstoot van bacteriën. Ik zou graag zien dat Overijssel deze aangescherpte norm overneemt, maar ik kreeg geen antwoord op mijn vraag daartoe. Ik kreeg de indruk dat de maatregel hier niet eens bekend was. Overigens blijkt hieruit wel dat een provincie blijkbaar de bevoegdheid heeft wettelijke normen scherper te stellen.
 - 2 Twence verwijst naar veiligheidsonderzoeken die alle zouden tonen dat de uitwerking van eventuele 'ongevallen' binnen de grenzen van het complex zouden blijven, hetgeen al ten minste onwaarschijnlijk klinkt. De worst case daarbij is de inslag van een vliegtuig. Het komt mij voor dat bij dat zo'n incident in een klap alle schadelijke stoffen verbranden. Het is dus maar de vraag of dit inderdaad een worst case is. Daartegenover, enkele inwoners van Zenderen hebben een lijst opgesteld met relatief recente ongevallen bij soortgelijke installaties. Het ging daarbij om langzaam ontsnappende schadelijke stoffen, terwijl dat pas na enige tijd werd ontdekt. Ontruiming en zelfs lichamelijk letsel waren het gevolg. Noch de provincie, noch Twence zijn serieus op die meldingen ingegaan. 'Dat zal bij ons niet gebeuren', was telkens het enige antwoord. Ik zou graag zien dat de provincie en met name Twence de maatregelen aanduiden die zij hebben getroffen om dit soort ongevallen te voorkomen.
 - 3 Twence graag doet voorkomen dat de gebruikte techniek(en) in de praktijk hun veiligheid en betrouwbaarheid hebben getoond. Toch wordt nog in het jaarverslag 2016 van Twence zelf de betrokken technologie 'nieuw' genoemd, die mede in samenwerking met TNO en andere organisaties wordt ontwikkeld. Voor zover ik weet zijn er in de afgelopen twee jaar zodanig weinig of zelfs geen vergelijkbare installaties gebouwd dat de sprong in de classificatie van 'nieuw' naar 'beproefd' te optimistisch lijkt. Het zou derhalve zinvol zijn wanneer Twence aangeeft waar en hoelang al zij (of anderen) qua aard, omvang en gebruikte technologie, vergelijkbare installaties in bedrijf heeft.
 - 4 Tijdens de 'volksraadplegingen' in Zenderen heb ik gevraagd om het uitvoeren van nul-metingen. Mijn bedoeling is om ten minste voor elk van de stoffen die in de omgevingsvergunning of anderszins aan een normwaarde worden gebonden, de huidige waarde – dus zonder installatie – te bepalen. Wanneer de installatie in bedrijf is, kan die meting worden herhaald, zodat er een objectieve maat is waarmee de mate van milieuoverlast kan worden vastgesteld. De provincie bleek slechts

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

bereid nul-metingen te doen enkele maanden nadat de installatie is genomen. Doel hiervan is te controleren of de installatie binnen de wettelijke normwaarde opereert. Hoe zinvol dit ook is, het geeft niet weer welke milieuoverlast en hinder voor de bevolking is ontstaan.

Antwoord

- a Voor dit project is dezelfde procedure doorlopen als voor een verplicht MER. Te weten: kennisgeving en inspraak, ter inzage leggen MER en zienswijzen, toetsadvies door de Cmer. Aanvullend is een NRD opgesteld, is de NRD ter inzage gelegd en aan de Cmer ter advisering voorgelegd. Het opstellen van een NRD en de procedure daaromtrent is altijd vrijwillig. Er is kortom ruimschoots voldaan aan de procedureregels. Het MER voldoet ook qua inhoud aan de wettelijke eisen in de Wet milieubeheer (dit wordt bevestigd door het positieve advies van de Cmer).

- b **Punten 1 en 2:** voor de voorgenomen activiteiten zijn in het kader van de vergunningaanvraag en door de GGD risicoanalyses gemaakt met betrekking tot veiligheid en gezondheid. Hieruit blijken geen onaanvaardbare risico's voor de mensen in de omgeving van de voorgenomen activiteiten. Zie ook onze antwoorden op de zienswijze van de Stichting behoud Elhorst Vloedbelt inzake veiligheid en gezondheid. Wij zien geen aanleiding om te denken dat er (toch) onaanvaardbare risico's op kunnen treden.

Punt 3: hetgeen in het publieksverslag van 2016 over TNO is vermeld staat los van het voornemen voor de mestvervaardingsinstallatie op Elhorst/Vloedbelt. De technieken die Twence wil toepassen op Elhorst/Vloedbelt zijn reeds elders toegepast. Meer in algemene zin worden de best beschikbare technieken (BBT) toegepast. Dit zijn in de bedrijfspraktijk bewezen, effectieve en betaalbare technieken. De toepassing van BBT is ook in de vergunningvoorschriften vastgelegd.

Punt 4: met betrekking tot de nulsituatie geldt dat in het MER per milieuaspect de huidige situatie ('nulsituatie') en referentiesituatie (situatie zonder uitvoering van het voornemen) in beeld is gebracht. Het gaat onder meer om geluidbelasting, luchtkwaliteit en geur. De effecten van het voornemen zijn met de referentiesituatie vergeleken.

Onredelijkheid

De aangeboden documenten stellen dat in dit geval het provinciaal belang boven het lokaal belang wordt gesteld. Daarmee wordt in feite iedere kritiek vanuit de bevolking meteen in de prullenbak gegooid en de PIP wordt een dictaat! Dit is zeer onredelijk en het schept ook de vraag of hier nog wel sprake is van behoorlijk bestuur. Temeer omdat:

- a De provincie aangeeft dat de mestinstallatie 'past in het duurzaamheidsbeleid'. Ik weet dat er allerlei voornemens zijn, doch een plan van aanpak, laat staan een concreet uitvoeringsplan met maatregelen, locaties, verantwoordelijkheden etc., is mij niet bekend. De aanwijzing van de locatie Elhorst Vloedbelt voor de bouw van een mestinstallatie is dus een subjectief besluit.
- b De regering heeft onlangs bekendgemaakt dat zij toe wil naar een cyclische landbouw. Het mestoverschot zal daardoor afnemen. Mede gelet op het feit dat er toch al sprake is van de plaatsing van 70 (!) mobiele/lokale verwerkingsinstallaties in de regio, kan het zijn dat op relatief korte termijn de voorgenomen installatie op Elhorst Vloedbelt niet meer opportuun is. Ik zou wensen dat Provinciale Staten eerst een goede analyse maakt van het nieuwe regeringsvoornemen, alvorens een besluit te nemen over de onderhavige installatie.
- c Zenderen hiermee onterecht een zeer zware last te dragen krijgt. Het wordt hiermee 'het afvalputje' van de regio:
- 1 grote hoeveelheden mest te verwerken in een grote milieuvervuilende installatie;
 - 2 het opnieuw in bedrijf nemen van reguliere vuilstort (onverwacht gereactiveerd onder camouflage van de mestverwerker!!);
 - 3 het storten van grote hoeveelheden asbest, als gevolg van de op zich al onredelijke asbestmaatregelen van de regering;
 - 4 de mogelijke installatie van een windmolenpark;
 - 5 de mogelijke installatie van een zonnepanelenpark. Dit alles op de locatie Elhorst Vloedbelt, een sinds lang inactieve stortplaats, waarvan de heersende idee was dat deze zou worden 'teruggegeven aan de natuur'.
- b Zenderen hiermee ook wordt belast met een toenemende verkeersoverlast. Deze toename is zeer aanzienlijk, naar ik verwacht uiteindelijk nog uitgaand boven de door Twence gepresenteerde berekeningen. Voorts merk ik op dat Twence in meerdere sessies hintte op de mogelijkheid dat inwoners

en/of organisaties in Zenderen voordelen zouden ontvangen van de plaatsing van de mestverwerker. Gedacht werd aan lagere energiekosten door aansluiting van woningen op de biogasinstallatie en/of het plaatsen van zonnepanelen bij sportverenigingen en bedrijven. Er was zelfs sprake van het aanleggen van snelle internetverbindingen. Omdat dat niet ongebruikelijk is in dat soort gevallen, werd de verwachting ter zake versterkt. In de voorliggende documenten is echter niets daarvan opgenomen. Sterker nog, voor zover ik kan nagaan worden de aansluitingen op de gasinstallatie juist uitgebracht naar Almelo.

Antwoord

- a Het duurzaamheidsbeleid van de provincie ziet vooral toe op CO₂-reductie. Het voornemen van Twence draagt hieraan bij.
- b Het voornemen van Twence draagt juist bij aan een cyclische landbouw door het opwaarderen van mest tot herbruikbare grondstoffen. In het MER is beschreven dat voor deze hoogwaardige verwerking van mest een zekere capaciteit noodzakelijk is die op de schaal van individuele boerenbedrijven niet kan worden gerealiseerd.
- c **Punt 1:** de effecten van het voornemen op het milieu, gezondheid en veiligheid zijn in het kader van de vergunningaanvraag en het MER onderzocht. Hieruit blijken geen onaanvaardbare effecten of risico's. In algemene zin geldt juist dat de effecten en risico's beperkt zijn.
Punt 2: de stortplaats heeft en behoudt een achtervangfunctie. Er is geen sprake van een nieuwe ingebruikname, maar voortzetting van gebruik van de stortplaats.
Punt 3: asbest wordt in gesloten pakketten aangeleverd en gestort. De asbeststortplaatsen worden afgedicht. Zodoende kan asbest zich niet verspreiden in het milieu.
Punt 4: de realisatie van een windmolenpark op Elhorst-Vloedbelt is geen onderdeel van het voornemen.
Punt 5: het nu voorliggende PIP voorziet niet in de realisatie van een zonnepark.
- d In het MER zijn verkeersprognoses opgenomen. Hieruit blijken geen (structurele) knelpunten met betrekking tot verkeersdoorstroming en/of verkeersveiligheid. Het vrachtverkeer wordt voorts niet door Zenderen geleid, maar over de randwegenstructuur van Almelo. Het participatieproces inclusief de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) is onderdeel van de procedure. Deels zijn de resultaten daarvan terug te vinden in het PIP, deels zijn verplichtingen opgenomen in de exploitatieovereenkomst tussen provincie en Twence, omdat niet alle resultaten/maatregelen ruimtelijk relevant zijn en daarom juridisch gezien geen onderdeel kunnen uitmaken van het PIP. De andere door u aangehaalde beloftes zijn nooit toegezegd. Mede gezien het participatieproces en de doorlopen planprocedure met mogelijkheden voor inspraak en het indienen van zienswijzen, is er geen sprake van onbehoorlijk bestuur.

Aansprakelijkheid

Het is mij niet duidelijk hoe en bij wie (Twence, Gemeente Borne, Provincie Overijssel, individuele bestuurders aldaar?) de aansprakelijkheid ligt en welke sancties er mogelijk zijn. Juist omdat het hier giftige en in ieder geval ongezonde stoffen betreft meen ik dat verantwoordelijkheden, aansprakelijkheid en sanctiepakket deel uit moet maken van PIP en vergunningverlening. Ik denk daarbij aan:

- a Ongevallen zoals die eerder elders hebben plaatsgevonden: gezondheidsrisico's en geneeskundige behandeling, evacuatie, herhuisvesting.
- b Overschrijding voorgeschreven normen, die de overlast (stank, irritatie, lawaai, verkeersopstoppen en dergelijke) van de bevolking doet toenemen, maar zonder dat dat als ongeval kan worden aangemerkt. Dit betreft de uitstoot en lozingsnormen, maar ook overschrijding van hoeveelheid en aard van de gestorte goederen.
- c Schade waarde eigen woning. De aanwezigheid van een dergelijke grote milieuvervuilende installatie zou mij weerhouden van het kopen van een woning in Zenderen. Ik verwacht dus dat de waarde van mijn woning aanzienlijk zal afnemen, zo niet dat de woning zelfs onverkoopbaar wordt. Ik houd de betrokken bestuurders en Twence daarvoor verantwoordelijk. Ik verwacht in voorkomend geval een passende compensatie. De regeling daartoe zou deel moeten uitmaken van het PIP.

Antwoord

De provincie Overijssel is bevoegd gezag voor de verlening van de Wabo-vergunning en de vergunning op grond van de Wnb, alsmede de handhaving die daarmee verband houdt. Het waterschap is bevoegd gezag voor de verlening van de Waterwetvergunning en handhaving in dat kader. RVO is bevoegd gezag voor de verlening van de SDE+ subsidie en borging van de relevante subsidie-eisen. De arbeidsinspectie is bevoegd

gezag in het kader van de Arbo-wetgeving. De NVWA is bevoegd gezag bij calamiteiten zoals de uitbraak van dierziekten. Bij andere calamiteiten met impact buiten de inrichting neemt de overheid, in casu de veiligheidsregio, de regie en de communicatie over.

Wat betreft de mogelijke waardedaling van uw woning: zodra het PIP onherroepelijk is geworden kunt u overeenkomstig de artikelen 6.1 en 6.6 Wro een verzoek tot vergoeding van planschade indienen bij Gedeputeerde Staten. In dat kader wordt dan beoordeeld of u recht heeft op enige vorm van compensatie.

PARTICULIER 3

Voornemen is overbodig

In de eerste plaats is mijn zienswijze dat de mestvervaardingsinstallatie zoals deze met een mooi woord is gedoopt, overbodig is. Is het niet nu, dan wel over vijf jaar. Immers, momenteel zijn er vele andere ontwikkelingen gaande waarbij het mogelijk wordt op korte termijn de mest op een betere manier tot energieverwekker te benutten dan door middel van verbranding. De verbranding kost geweldig veel energie en levert weinig op. Mijn zienswijze is dan ook, dat de provincie beter geld kan steken in het ontwikkelen van deze duurzame initiatieven dan om voor de korte termijn te kiezen en voor verbranding te kiezen. Natuurlijk, op de korte termijn zijn de boeren van hun mestprobleem verlost. Op de lange termijn is de investering in een verbranding weggegooid geld. Bovendien past dit ook niet in de visie van de minister van landbouw die pleit voor kringloop binnen de land- tuin en veeteelt. Door het verbranden van mest wordt geen kringloop bereikt. Integendeel, de boeren blijven uitbreiden in hun veestapel omdat ze weten dat de mest verbrand kan worden.

Antwoord

Het voornemen van Twence draagt juist bij aan een cyclische landbouw (het sluiten van kringlopen) door het opwaarderen van mest tot herbruikbare grondstoffen. Er is geen sprake van 'verbranding' van mest. Het voornemen wordt verder zo energie-efficiënt en duurzaam mogelijk uitgevoerd. Zo gaat het ontwerp onder meer uit van gesloten systemen, isolatie van gebouwen en silo's, warmtepompen, en de (terug)winning van energie uit stortgas en biogas.

Verkeerssituatie

Daarnaast heb ik een specifieke zienswijze die gericht is op het plan om de mestvervaardingsinstallatie in Zenderen te situeren. De voormalige vuilstort Elhorst Vloedbelt zou een uitermate geschikte locatie zijn omdat een deel van de infrastructuur zich reeds op dit terrein bevindt. Echter, niet gedacht is aan de aan en afvoer van het verkeer dat gepaard gaat met de situering van de mestvervaarding aldaar. Ik meen dat de belofte wordt gedaan dat de mestwagens niet via Zenderen zullen rijden. Controle daarop is bijna onmogelijk, ook al wordt geschermd met GPS systemen en contracten die worden afgesloten met vervoerders. Vervoerders uit Saasveld en de Achterhoek rijden Zenderen echt niet via Almelo aan. De N743 (de weg van Zenderen naar Almelo en vice versa) kent bij de afslag naar de huidige vuilstort stoplichten. Zodra verkeer vanaf de Elhorst Vloedbelt komt, gaan de stoplichten ter plaatse op de doorgang van de N743 op rood. Het verkeer stopt daardoor. Zenderen kent met name in de ochtend- en avondspits al meer dan voldoende verkeer. Meestal staat het dorp rond deze spitsen vol met verkeer. Doordat de stoplichten bij de Elhorst Vloedbelt frequenter op rood zullen staan, zal het verkeer in Zenderen nog minder doorstroming kennen. De mestverwerker is immers vanaf 7.00 uur tot 19.00 uur bereikbaar. Dus ook precies in de toch al zo drukke spits. Met andere woorden, het verkeersprobleem dat de mestvervaardingsinstallatie bij de Elhorst Vloedbelt oplevert wordt zwaar onderschat door de provincie. Het gaat hier namelijk niet alleen om het verkeer dat de installatie bezoekt, maar om de doorstroom van alle overige verkeer.

Antwoord

Het voornemen leidt tot een toename in orde van grootte van maximaal 200 mvt/etmaal op de N783 die reeds met gemiddeld 10.000 mvt/etmaal belast is (+2 %). Bij een totale belasting van ruim 10.000 mvt/etmaal op een 80 km/u weg stroomt het verkeer in de regel goed door en is een kruispuntoplossing met een VRI een logische en veilige oplossing. Ten hoogste in de spits kunnen (kleine)

verstoringen/vertragingen in de doorgaande verkeersstroom ontstaan. Belangrijke nadelige gevolgen voor de verkeersdoorstroming of de verkeersveiligheid vanwege extra verkeer van/naar Elhorst-Vloedbelt zijn daarmee uitgesloten.

Het vrachtverkeer wordt voorts niet door Zenderen geleid, maar over de randwegenstructuur van Almelo. Verder geldt dat aan- en afvoer van 07.00 tot 19.00 uur plaatsvindt (en niet daarbuiten). Hiermee worden belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen voorkomen. Hiervan uitgaande, is ten behoeve van het MER bepaald dat de (maximale) geluidtoename (in dit antwoord gebruikt als indicator voor de milieukwaliteit/kwaliteit van de leefomgeving) vanwege het wegverkeer ongeveer 1 à 2 dB bedraagt. Op basis daarvan is geconcludeerd dat het extra geluid vanwege het extra vrachtverkeer van/naar Twence min of meer wegvalt tegen het geluid van het huidige verkeer op de N783. Aldus kunnen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen worden uitgesloten.

Vooralsnog wordt de routing van het vrachtverkeer niet op een andere manier geborgd dan via particuliere contracten. Dat is vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening ook niet nodig. Twence is overigens wel voornemens om te onderzoeken of het vrachtverkeer ook middels fysieke maatregelen kan worden gedwongen de gewenste route te nemen.

STICHTING BORNE ENERGIE

Voorstander voornemen maar weinig inbreng

De stichting Borne Energie zet zich in voor het energieneutraal maken van de gemeente Borne. Door projecten te realiseren voor het opwekken van duurzame energie en voor het besparen van energie. Daarnaast ondersteunen wij duurzame projecten van andere organisaties om ze verder te helpen. Wij zijn een vrijwilligersorganisatie gedragen door de inwoners van Borne, Hertme en Zenderen. Wij volgen het proces rondom de mestvervaardingsinstallatie met belangstelling. Wij zijn voorstander van een mestvervaardingsinstallatie op de Elhorst Vloedbelt, vanwege de bijdrage aan het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen in de gemeente Borne.

Er is weinig aandacht voor de inbreng en suggesties van inwoners van Borne en in het bijzonder die van de stichting Borne Energie. Hierdoor blijven kansen liggen. Hierbij noemen wij ook de mail die wij op 21 december 2017 kregen via Marleen Volkers van de provincie Overijssel. Hierin staat dat de provincie, in de persoon van Esther Eggink, contact op zou nemen om te praten over de betrokkenheid van Borne Energie en hoe wij een bijdrage zouden kunnen leveren aan het betrekken van de omgeving. Wij betreuren dat we hier niets meer van gehoord hebben. Er is een kans is blijven liggen om samen op te trekken en inwoners te betrekken.

Antwoord

De provincie heeft verschillende malen contact gehad met Borne energie en zal dit net als met alle andere stakeholders ook continueren.

Duurzaamheidspark/zonnepark

In de praktijk is er weinig tot niets gedaan met suggesties uit het participatieproces. Wij hebben aangegeven dat er kansen liggen op de Elhorst Vloedbelt. Met Twence hebben wij in 2014 een intentieverklaring getekend om de mogelijkheden te onderzoeken van een duurzaamheidspark gekoppeld aan educatie waarvan een zonneweide één van de pijlers is. Via een coöperatie zouden inwoners kunnen profiteren zodat ze niet alleen de lasten hebben, maar ook voordelen hebben van het geheel. De PIP gaat nu alleen om het mogelijk maken van de mestvervaardingsinstallatie. Terwijl voor een duurzaamheidspark de bestemming ook gewijzigd moet worden. Na de inwerkingtreding van het PIP is dit niet meer eenvoudig mogelijk. Wij vragen de provincie het PIP zodanig aan te passen dat het mogelijk wordt om een duurzaamheidspark, inclusief zonnepark te realiseren. Ook van de suggesties van andere betrokkenen bij het participatieproces is weinig tot niets terug te vinden in het PIP.

Antwoord

De provincie wil duurzame energie stimuleren en staat open voor een gesprek over verdere verduurzaming van Elhorst-Vloedbelt inclusief het mogelijk realiseren van een duurzaamheids-/zonnepark. Deze ontwikkeling staat echter los staat van het realiseren van de mestvervaardingsinstallatie. De provincie Overijssel vindt het mestoverschot een urgent probleem, waarvoor zo snel mogelijk een oplossing gevonden dient te worden. Het nu aanhaken van andere duurzame initiatieven zorgt voor vertraging.

De opvatting dat de vaststelling van het PIP ervoor zorgt dat het duurzaamheidspark niet meer mogelijk is delen wij niet: het PIP dwarsboomt deze mogelijkheid niet. Het blijft mogelijk om een nieuw PIP vast te stellen of om door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in het onderhavige

PIP ten behoeve van bijvoorbeeld duurzaamheidsinitiatieven. Op dit moment zien wij geen aanleiding om dergelijke initiatieven in het PIP op te nemen.

De suggesties van betrokkenen uit het participatieproces zijn zorgvuldig afgewogen bij de totstandkoming van het PIP. Zo worden onder meer meerdere kwaliteitsmaatregelen gerealiseerd, zie paragraaf 4.3 van de toelichting bij het PIP. Het betreft de volgende maatregelen:

- a hekwerken uit het zicht onttrekken;
- b achteringen verfraaien;
- c open stukken in de randbeplanting aanplanten;
- d parkeerverbod parallelweg autobezoekers bos;
- e parkeervoorziening voor bezoekers bos Zeilkersweg (oostzijde);
- f akkerbloemranden;
- g (wilde) bijenstal/insectenhotel;
- h rustpunt fietsers/voetgangers bij boerderij Erve Vloedbelt;
- i educatief pad;
- j noordzijde (rommel-)hoek verfraaien.

De uitvoering van deze maatregelen wordt geborgd door middel van een tussen de provincie Overijssel en Twente gesloten exploitatieovereenkomst.

Rol gemeente Borne

Wij vinden het ook vreemd dat de provincie het PIP doorzet terwijl de gemeente heeft aangegeven mee te willen werken aan een zorgvuldig proces dat moet eindigen in een wijziging van het bestemmingsplan. Wij vragen de provincie om de regie terug te geven aan de gemeente of desnoods het vervolg van het proces samen met de gemeente te doen. Dit lijkt ons niet meer dan logisch omdat de gemeente beter in staat is om de lokale wensen mee te nemen in het proces.

Antwoord

De gemeente was op dit moment niet bereid een bestemmingsplanherziening voor de mestvervaardingsinstallatie in gang te zetten. In hoofdstuk 2 van deze nota hebben wij uiteengezet waarom met de realisatie van de mestvervaardingsinstallatie een provinciaal belang is gemoeid. Kort en goed gaat het erom dat het mestoverschot een urgent probleem is, waarvoor zo snel mogelijk een oplossing moet worden geboden. Vandaar dat besloten is om hiervoor een PIP op te stellen. Dit alles laat evenwel onverlet dat wij, zoals wij ook op meerdere plekken in deze nota hebben benadrukt, in gesprek blijven met de gemeente.

10

PARTICULIER 4

Keukentafelgesprekken

De keukentafelgesprekken en de bijeenkomsten met bewoners van Zenderen waren steeds gericht op de belangen van de boeren en van een winstgevend industrieterrein van Twence op de locatie Elhorst-Vloedveld. Alle alternatieven die zijn aangedragen van bedrijventerrein Almelo tot locaties in Gelderland waar de meeste mest wordt geproduceerd werden aan de kant geschoven en niet onderzocht.

Antwoord

Alle ideeën die uit de keukentafelgesprekken naar voren zijn gekomen zijn beoordeeld. Zo worden onder meer meerdere kwaliteitsmaatregelen gerealiseerd, zie paragraaf 4.3 van de toelichting bij het PIP. Het betreft de volgende maatregelen:

- 1 hekwerken uit het zicht onttrekken;
- 2 achteringen verfraaien;
- 3 open stukken in de randbeplanting aanplanten;
- 4 parkeerverbod parallelweg autobezoekers bos;
- 5 parkeervoorziening voor bezoekers bos Zeilkersweg (oostzijde);
- 6 akkerbloemranden;
- 7 (wilde) bijenstal/insectenhotel;
- 8 rustpunt fietsers/voetgangers bij boerderij Erve Vloedveld;
- 9 educatief pad;
- 10 noordzijde (rommel-)hoek verfraaien.

De uitvoering van deze maatregelen wordt geborgd door middel van een tussen de provincie Overijssel en Twence te sluiten exploitatieovereenkomst.

In het kader van het MER is een locatiealternatievenonderzoek uitgevoerd en de locatiekeuze is in het MER onderbouwd. De provincie staat achter de locatiekeuze. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedveld en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.'*¹

Enquête/draagvlak

De mening van Twence dat de helft of zelfs meer dan de helft van de bewoners van Zenderen voor deze mestfabriek en met het verdere storten van asbest eens zouden zijn, werd niet door een enquête bevestigd. Dit werd van de bewoners van Zenderen op deze avonden voorgesteld, helaas werd deze punt uit tijdoverweging of als extra optakel van Twence niet opgepakt en doorgevoerd. Een gemiste kans van Twence omdat hun mening weer staat tegenover die van de bewoners van Zenderen.

¹ Persbericht Commissie m.e.r. 12 oktober 2018.

Antwoord

De provincie heeft op verschillende momenten geconstateerd dat er mensen zijn die bezwaren hebben tegen de voorgenomen ontwikkelingen. Om deze groep tegemoet te komen heeft de provincie afspraken gemaakt met Twence over het participatieproces en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). Daarbij is de provincie zich bewust van het feit dat een ontwikkeling nooit op 100% draagvlak kan rekenen.

Verouderd ontwerp/veiligheid

De inmiddels niet meer recente gegevens plan van de mestfabriek en installatie is niet nog eens aangepast en verbeterd. Nadat ons bij de gesprekken met Twence steeds werd verteld dat bij hun alles veilig is, zijn er in juni j.l. een grote brand die 3 dagen duurde en waar zelfs het leger moest helpen en deze maand nog een brand geweest in Hengelo. Veiligheid staat helaas niet bovenaan bij Twence omdat er eerst een ramp moet gebeuren voordat de veiligheidsmaatregelen worden verbeterd. Helaas zie ik bij de oude tekeningen van jaren geleden nog steeds geen extra aanpassingen waar aan een bedrijfsbrandweer of extra camera's en waarschuwingsmiddelen wordt gedacht om de directe 40 bewoners en de 1400 bewoners van Zenderen snel te kunnen waarschuwen en te beschermen voor de giftige gassen.

Antwoord

Veiligheid is uitvoerig onderzocht en ook in het kader van het MER behandeld. Verder is er door Twence een HAZOP-studie (HAZOP staat voor hazard and operability) uitgevoerd. Twence stelt ook een (brand)veiligheidsplan op en het inrichtingsplan, inclusief de locaties van waterputten, is afgestemd met de veiligheidsregio (brandweer).

Veiligheidsoefeningen/proefdraaien

Op dit moment zijn er meerdere veiligheidsoefeningen n.a.v. de grote ramp in Hengelo in juni j.l. op het terrein van Twence in Hengelo geplant. Waarom worden geen oefeningen op de locatie Elhorst Vloedbelt geplant? Waarom wordt niet eerst proef gedraaid? De installatie is volgens Twence meteen veilig, er kan niets mis gaan. Maar een bedrijfsbrandweer is er niet aanwezig. Vallen bij een calamiteit gewonden of doden (ammoniakuitstoot) dan is het te laat. Ik als een van de bewoners van Zenderen de kunnen worden opgeroepen in en om Zenderen in een noodgeval ga niet de gewonden op het terrein helpen. Hoe vaak is het al gebeurd dat iemand ook dood naast een boer lag die de giftige dampen heeft ingeademd van de mesttanks. Eigen veiligheid gaat voor – regel 1.

Antwoord

Voor de start van de bedrijfsvoering wordt de functionaliteit van de installaties getest en de vergister wordt in het begin langzaam gevuld. Reguliere bedrijfsvoering vangt pas aan nadat deze test(s) zijn doorstaan. Verder stelt Twence een (brand)veiligheidsplan op. Het inrichtingsplan, inclusief de locaties van waterputten, is afgestemd met de veiligheidsregio (brandweer).

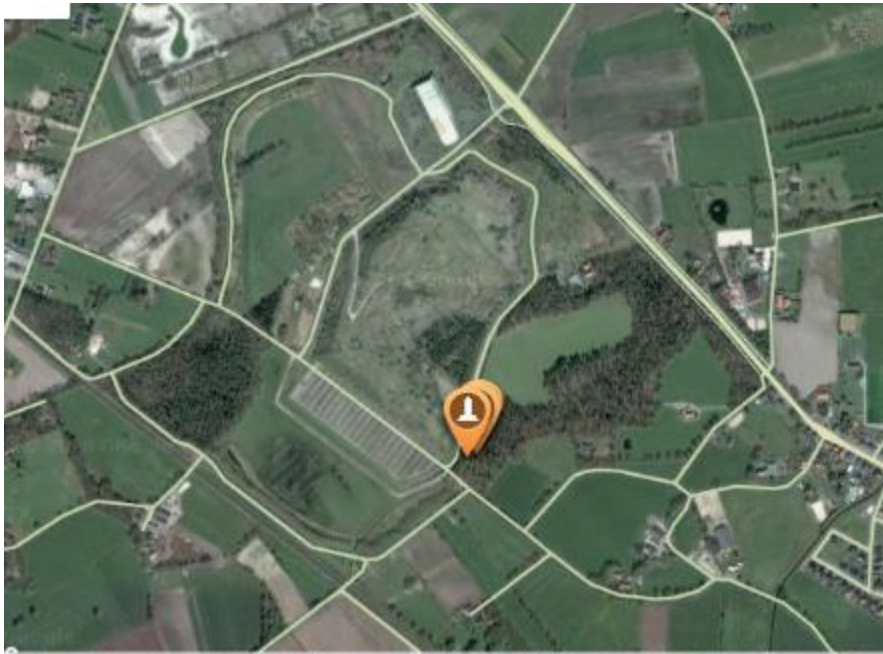
Gedenkplaats Engelse vlieger

Op de avonden met Twence heb ik regelmatig aangegeven dat er een gedenkplaats is voor de Engelse vlieger en een Nederlandse verzetsheld die in het bos zijn vermoord tijdens de Tweede Wereldoorlog. Die denkmaal wordt onderhouden van het Oranje Comité van Zenderen en de scholieren van de basisschool Zenderen. Ieder jaar op Dodenherdenking komen bewoners uit Zenderen en ook familie uit Canada en Engeland naar deze plek. Helaas zou dit vanaf 2021 niet meer kunnen omdat de stank van het industriecomplex Elhorst-Vloedbelt volgens de tekening van Twence in de rode zone ligt. Stank en gevaar van ammoniak kun je kinderen en ook familie van deze verzetshelden niet aandoen. Hiervoor komen ze niet naar Zenderen.

Antwoord

Het monument ligt aan de zuidoostkant van de stortplaats. Op deze locatie zijn, vanwege de afstand tot de mestverwerkingsinstallatie, nadelige effecten vanwege de mestverwerkingsinstallatie uitgesloten. Hinder is alleen mogelijk indien in het meest zuidelijke stortcompartiment afval wordt gestort. Doch is de geurconcentratie ter plaatse dan nog steeds lager dan $0,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentielwaarde (GES-score 1) en kunnen dus belangrijke nadelige effecten worden uitgesloten (zie afbeelding 8.7 in het MER).

Afbeelding 10.1 Locatie monument (<https://www.tracesofwar.nl/sights/61410/Waar-ligt-Lancaster-Monument.htm>)

Gezondheid wandelaars en fietsers

Het project Natura 2000 werd van Twence ook meteen aan de kant geschoven. Hier hoort Zenderen volgens Twence niet bij. De gemeente Borne ziet dit met de dorpen Zenderen en Hertme anders. Fiets- en wandelpaden zijn in de omgeving, de vierdaagse wandel- en fietsevenementen horen steeds erbij net dan de kloosterwandelingen die inmiddels in heel

Overijssel bekend zijn. Ik vraag me echter af wie hier nog graag wil wandelen of fietsen wanneer door Twence zelfs is aangegeven dat wandelaren langs het terrein last kunnen hebben van de ammoniakuitstoot en misschien door de meststank en de bacteriën lost van hun longen kunnen krijgen.

De GGD heeft aangegeven dat de gezondheid gemiddeld niet in gevaar komt. Twence geeft zelfs aan dat er tot 60 keer in het jaar de waarden mogen overstijgen. Dus ook 2 maanden in de zomer. 60 keer is te veel voor de bewoners van Zenderen en de 40 directe aanwonenden (bijlage 11). Natuurlijk ook de fietsers/ scholieren die op het fietspad langs komen. De GGD stelt dat gemiddeld in het jaar de chemische uitstoten niet levensbedreigend voor de directe 40 bewoners en de 1400 bewoners van Zenderen zijn. Dat is dus op de dag waar het gebeurt voor de fietsers en wandelaars met de hond volgens de MER levensbedreigend. Dan kan in juli en augustus niemand van Zenderen in zijn tuin zitten door de stankoverlast en de af en toe giftige uitstoot (calamiteit) van ammoniak. Nergens worden we bewoners meteen gewaarschuwd. Dit zou echter in de plannen van Twence moeten verwerkt zijn. In Hengelo op de locatie Boldershoekweg van Twence in juni 2018 kwam ook pas een persbericht van Twence nadat het al landelijk nieuws was. Dit ontwerp van jaren geleden past niet meer de huidige normen aan.

Antwoord

Voor de voorgenomen activiteiten zijn in het kader van de vergunningaanvraag en aanvullend door de GGD (als second opinion) risicoanalyses gemaakt met betrekking tot veiligheid en gezondheid. In het onderzoek van de GGD is hierbij specifiek aandacht besteed aan effecten op wandelaars. Hieruit blijken geen onaanvaardbare risico's voor de mensen in de omgeving van de voorgenomen activiteiten. Zie verder ook onze antwoorden op andere zienswijzen en onze algemene uitleg in hoofdstuk 2.

Typen mest

In de MER wordt nog eens van varkens- en koeienmest gesproken. Dus er mag niets van geitenmest en/ of kippenmest verwerkt worden in de installatie van Twence op de locatie Elhorst Vloedbelt. Hier zijn namelijk volgens het ministerie van gezondheid in Den Haag wel gezondheidsproblemen ontstaan met de bacteriën en bewoners en toeristen die op de geitenboerderijen waren en ziek werden, kregen nu in 2018 eindelijk een schadevergoeding omdat zij chronisch ziek zijn (bijlage 7).

Antwoord

Het uitgangspunt van het voornemen is de verwerking van 100 % varkensmest, zoals beschreven in hoofdstuk 2 van deze nota.

Metingen

Bovendien geeft Twence in hun aanvraag aan dat zij geen meet- en registratiesysteem hebben die de uitstotende luchtkwaliteit controleert (bijlage 9).

Antwoord

In de tweede aanvulling op het MER is mede naar aanleiding van het advies van de Cmer ingegaan op de monitoring van emissies naar de lucht. Zie bijlage III van deze nota. De uitvoering van monitoring is door middel van vergunningvoorschriften juridisch geborgd.

Nieuw beleid

Dan heeft de minister van landbouw afgelopen week aangegeven dat iedere boer op zijn eigen terrein de mest moest verwerken. Niet de mest door het hele land vervoeren wat hier het geval zou zijn. Van Gelderland naar Zenderen de mest brengen, kan naar het zicht van de minister van landbouw niet meer in 2018.

Antwoord

Zowel in de toelichting bij het PIP als in het MER wordt ingegaan op het mestoverschot. Feit is dat in Nederland niet alle geproduceerde mest kan worden uitgereden over landbouwgrond. Het mestoverschot is daarvan het gevolg en een van de maatregelen om dit overschot te beheersen is de mestverwerkingsplicht. Gelet hierop blijft er een grote behoefte aan de beoogde mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V.

Verkleinen veestapel

Bovendien heeft Nederland maar twee jaar uitstel gekregen van Brussel tot 2020 om hun veestapel te verkleinen en het mestprobleem op deze manier op te lossen. Iedere boer die nu wil stoppen krijgt er van de minister van landbouw een afkoopzom. Varkensflats zijn niet meer van deze tijd. In de winkel worden beter leven producten verkocht. Supermarkten die zich niet daaraan houden worden van wakker dier slecht in het nieuws gebracht.

Antwoord

De hierboven genoemde ontwikkelingen laten onverlet dat er sprake is en blijft van een mestoverschot. Zoals hierboven opgemerkt is dit overschot dusdanig groot, dat er behoefte blijft aan de beoogde mestvervaardingsinstallatie van Twence B.V.

Verkeersbewegingen

Dan het vervoer van de mest naar Zenderen. Dit zou via Almelo moeten, via de A1 en A35. Maar intussen komen al de vrachtwagens die geen mest hebben maar dan toch naar de locatie Elhorst-Vloedbelt willen door Zenderen. Er moet de ammoniak naar Hengelo, de kunstmest, de chemicaliën die voor het proces nodig zijn, het werkende personeel, de medewerkers van de groenvoorziening enz. door Zenderen.

Voor mij is niet duidelijk aan welke dagen Twence de mest wil laten brengen. In de PIP staat dat het aan de werkdagen van 7 tot 19 uur zou zijn. In de aanvraag staat 6 dagen per week (bijlage 5). Dat zou dan ook op feestdagen en in het weekend zijn (bijlage 3 en 6).

In 2021 zijn er bijvoorbeeld maar 252 werkdagen omdat er 7 feestdagen op een werkdag vallen (bijlage 1). Mijn vraag was ook op de inspraakavonden aan Twence hoe ze dan hun norm van 250000 ton mest per jaar willen halen wanneer maar 89 voertuigen per werkdag het terrein op mogen. Het antwoord was "Dat halen we." Hierbij heb ik dus mijn vraagtekens nog steeds. Of er moeten meer vrachtwagens met mest per dag rijden of Twence laat wat in de aanvraag staat 6 dagen in de week (bijlage 6) de mest komen i.p.v. alleen op werkdagen van 7 uur tot 19 uur. Dat is alleen haalbaar wanneer iedere 4 minuten in de 12 uur het stoplicht van Twence op rood gaat. Vrachtwagens met mest en chemicaliën, medewerkers van de groenvoorziening, schoonmaakploegen voor het werkgebied van de medewerkers, vrachtwagens voor de asbeststort (bijlage 3) zijn jaarlijks niet meer 19.000 vrachten met gemiddeld acht vrachten per uur maar 7000 vrachten (bijlage 10), onderhoudsmedewerkers met hun bussen en ga zo maar door.

Dus kort samengevat met de aanvraag van Twence om 6 dagen per week mest en afval te transporteren komt het geheel helemaal fout te staan. Op feestdagen bijvoorbeeld Pinks maandag worden nog steeds 178 bewegingen op het terrein uitgevoerd en ook op zaterdagen- en of zondagen van 7.00 uur – 19.00. Dus alle gegevens die in de MER en in de PIP staan over geluid, CO2 uitstoot enz. zijn op 5 werkdagen berekend en niet op 6 dagen per week. De cijfers van Twence kloppen dus helemaal niet. Dit is erg tegenstrijdig wat Twence ons bewoners tot nu toe heeft verteld en wat in de stukken PIP en MER staan. Je voelt je als bewoner van Zenderen net toen met de stortplaats jaren geleden bedonderd. Verschrikkelijk. Vandaar de aanvraag in de bouwvak en alles onder tijdsdruk meteen doordrukken om de bewoners stiekem weer te belazeren. Eerst van werkdagen spreken en dan ook op feestdagen en in het weekend gaan rijden. Dus meer CO2 uitstoot, meer geuroverlast, meer geluid, geen zondagsrust, meer op- en afremmend verkeer enz. Dit kan niet in het belang van de provincie Overijssel zijn dat hier grove fouten worden gemaakt. Borne is helaas aan de kant gezet (bijlage 2, 3 en 6).

Antwoord

Er vindt aan- en afvoer plaats van maandag tot en met zaterdag van 07.00 - 19.00 uur. Er vindt geen reguliere aan- en afvoer plaats op zon- en feestdagen.

De verkeersgegevens op pagina's 25, 26 en 115 van het MER (versie definitief 01) betreffen werkdaggemiddelden en zijn gehanteerd ten behoeve van de verkeerskundige analyse. Bij de berekening is uitgegaan van gegevens over jaarlijkse transporten, welke dan zijn gedeeld door vijf werkdagen. In werkelijkheid kan er aan- en afvoer plaatsvinden gedurende zes dagen en zijn de verkeersintensiteiten per dag dus lager.

De verkeersgegevens in hoofdstuk 7 van het MER betreffen de maximaal representatieve bedrijfssituatie ofwel de bedrijfssituatie die meer dan twaalf maal op jaarbasis kan voorkomen en die in de hoogste geluidbijdrage op de vergunningspunten resulteert. Die cijfers zijn gehanteerd in het geluidonderzoek.

Aldus schuilt het verschil tussen de beschreven verkeerscijfers in de gehanteerde onderzoeksmethode en daaraan gekoppelde uitgangspunten. En in beide gevallen zijn de verkeerscijfers eerder een overschatting dan een onderschatting. De reden dat voor de verkeerskundige beoordeling is gekozen voor gemiddelden, is omdat de basisgegevens over de N783 ook gemiddelden zijn.

Als voor de verkeerskundige analyse niet 178 passages/dag maar 242 passages/dag wordt gehanteerd, dan leidt dit tot een kleine toename van verkeer op de N783 die reeds met gemiddeld 10.000 mvt/etmaal belast is. Bij een totale belasting van ruim 10.000 mvt/etmaal op een 80 km/u weg stroomt het verkeer in de regel goed door en is een kruispuntoplossing met een VRI een logische en veilige oplossing. Ten hoogste in de spits kunnen (kleine) verstoringen/vertragingen in de doorgaande verkeersstroom ontstaan. Belangrijke nadelige gevolgen voor de verkeersdoorstroming of de verkeersveiligheid vanwege extra verkeer van/naar Elhorst-Vloedbelt zijn daarmee uitgesloten.

Het vrachtverkeer wordt voorts niet door Zenderen geleid, maar over de randwegenstructuur van Almelo. Verder geldt dat aan- en afvoer van 07.00 tot 19.00 uur plaatsvindt (en niet daarbuiten). Hierdoor worden belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen voorkomen. Ten behoeve van het MER is bepaald dat de (maximale) geluidtoename (in dit antwoord gebruikt als indicator voor de milieukwaliteit/kwaliteit van de leefomgeving) vanwege het wegverkeer ongeveer 1 à 2 dB bedraagt. Op basis daarvan is geconcludeerd dat het extra geluid vanwege het extra vrachtverkeer van/naar Twence min of meer wegvalt tegen het geluid van het huidige verkeer op de N783. Dit leidt eveneens tot de conclusie dat belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen kunnen worden uitgesloten.

Groenvoorziening

De hele groenvoorziening die nieuw aangelegd wordt om de installatie te laten verdwijnen en van buiten niet meer zichtbaar te laten verschijnen moet bij nieuwe beplanting onderhouden worden zeker in de zomer. De helft van de bomen van het monument van de slachtoffers van MH 17 zijn nu na deze zomer ook aan vervanging aan toe omdat zij dood zijn. Deze vervoersbewegingen zijn in het plan van Twence helaas niet met opgenomen.

Antwoord

Het aantal medewerkers en onderhoudspersoneel dat binnen de inrichting werkt varieert van tien tot vijftien personen per dag. De resulterende verkeersbewegingen zijn meegenomen in de onderzoeken. De incidentele verkeersbewegingen voor groenaanleg en speciaal groenonderhoud (gemiddeld circa één keer per maand) vallen weg tegen de verkeersbewegingen op de N743 en de dagelijkse verkeersbewegingen van/naar de inrichting.

Excursies

Dan zouden nog excursies van Twence geplant worden naar de locatie Elhorst-Vloedbelt. Eerst vraag ik me af of er echter belangstelling is om tussen vrachtwagen die het terrein op en afrijden met mest, chemicaliën en afval (asbest) rond te lopen en gevaar te lopen onder een vrachtwagen te komen. Bovendien kom je dan in het gevarenterrein rood wat Twence heeft aangegeven waar je last kunt hebben van de ammoniak met brandende ogen en problemen aan de luchtwegen. Maar deze toeristen zijn de telling van Twence niet mee genomen. Die moeten ook via het stoplicht op het terrein komen en ook het terrein weer verlaten (bijlage 12). Die 50 bezoekers die hier zijn aangegeven zijn werknemers buiten Twence monteurs voor onderhoud, vrachtwagenchaffeurs enz.

Antwoord

Er zullen incidenteel excursies plaatsvinden binnen de inrichting. De excursies vinden plaats onder begeleiding. Aan de excursies zal een veiligheidsinstructie voorafgaan.

Fakkel

Dan komt er nog een extra fakkel omdat de mestfabriek (monovergister) te veel gas heeft. Wat is er aan een fakkel die steeds brand nog bio? Ik moet hierbij steeds aan de fakkels van het industriegebied van Bitterfeld in Duitsland denken die je al van de snelweg kilometers ver kunt zien. En het stinkt verschrikkelijk. Hier wordt de leefomgeving van de bewoners van Zenderen ook beperkt. Volgens Twence zou affakkelen van biogas naar verwachting maar viermaal per jaar gebeuren (bijlage 8). Dat levert ook mijn vraagtekens op. Tenslotte geeft Twence in de MER toe dat dit geurhinder geeft. Storingen kunnen vaker optreden en de installatie op proef wil Twence niet gaan laten draaien (bijlage 9).

Antwoord

Er is geen sprake van een permanent brandende fakkel maar alleen een noodfakkel. De fakkel brandt naar verwachting incidenteel. Zie ook de nadere beschrijving en onderbouwing in de aanvullingen op het MER in bijlagen II en III van deze nota.

Verkeer en verkeersveiligheid

Dan is al een groot probleem met het verkeer in Zenderen. Acties voor een omgevingsstraat staat zelfs in Den Haag op het plan en de minister moet tot het eind van het jaar een antwoord geven op het verkeersprobleem in Zenderen. Twence ziet in het geheel helemaal geen probleem wanneer die 178 Bewegingen per werkdag het stoplicht op rood laten gaan (bijlage 4). Het zijn er echter meer bewegingen omdat ze de net benoemde vrachtwagens, monteursbussen en auto's van het vaste personeel niet mee hebben genomen. De toeristen met hun vervoer ook niet die door Zenderen komen. Dan is nog brandweer, controlepersoneel van Twence zelfs enz. Deze straat komt helaas pas over 10 jaar of het duurt nog langer. Wat moeten de bewoners in Zenderen en zeker aan de hoofdstraat voor stankoverlast van afremmende en optrekkende auto's hebben. Net twee stoplichten van Zenderen gehad, je rijdt Zenderen uit en je moet weer afremmen en sta je weer in de file omdat het stoplicht bij Twence op rood staat (bijlage3). En dat alle 4 minuten omdat na 19 uur niets meer op het terrein mag en ook niet meer volgens Twence van het terrein af gaat. (bijlage 2)

Dan is er gemiddeld 3 keer per week door een ongeluk op de A 1 of A 35 bij knooppunt Buren/ Azelo een ongeluk door een aanrijding. Alles staat dan vast en naast de gewone file door Zenderen gaat helemaal niets meer. Dan komen de mesttanks van Twence ook door Zenderen wat van Twence tijdens de inloopavonden al is bevestigd. De vrachtwagens van Twence gaan niet in de file blijven staan maar gaan door Zenderen rijden. Nog meer verkeer in Zenderen (bijlage3 en 4).

Twence heeft een foto van de Almelsestraat gekozen waar geen auto te zien is. Ik heb hierna gevraagd omdat ik hier mee niet in kan vinden. Zelfs in de bouwvak 2018 om 10 uur heb ik foto's genomen voor het poort van de locatie Elhorst Vloedbelt. Hier kwamen auto's, vrachtwagens, bestelbussen en een bus 51 langs. Dat waren 12 motorvoertuigen, 2 fietser of brommers per minuut en zelfs 1 trekker. Wel een momentopname maar niet in het beroepsverkeer en in de bouwvakvakantie. Hier wordt echter een fout beeld geschetst. Afgelopen dinsdag 11 september kwam het onderwerp verkeersprobleem in Zenderen weer in de gemeenteraad ter sprake. En Twence laat de Almelsestraat autovrij zien. Was het maar zo dat hoefde de actiegroep Verkeer Zenderen niet tot naar Den Haag hun stem te laten horen (biilage 4).

Antwoord

Zie het antwoord over verkeersbewegingen hiervoor.

Fietsers

Veiligheid ziet Twence bovenaan staan. Maar dat zie ik ook niet op het fietspad wat langs het gebied van de locatie Elhorst Vloedbelt gaat. Het is dagelijks de schoolweg voor leerlingen die naar Almelo naar het voortgezet onderwijs moeten fietsen, medewerkers van het ROC van Twente die in Almelo of Hengelo werken of andere werkende die met hun fiets van Almelo naar Hengelo of anders om gebruiken. Dat gaat steeds meer met een E-bike die met 40 tot 45 km per uur langs gaan. Hier houden de vrachtwagens geen rekening mee wanneer ze groen hebben en op het terrein willen of van het terrein af willen. Daar hebben wij als bewoners al problemen om de fietsers niet over het hoofd te zien wanneer we op de hoofdstraat willen. Of er komen auto's van links of van rechts en is er een plekje vrij dan moet je weer in de rem voor een ligfiets, een banana die je pas op het laatst ziet en die met 45 km per uur aan komt en E-bikes. Dit gevaarlijk punt heb ik in de gesprekken met Twence regelmatig aangegeven. Helaas is hiermee ook niets gebeurd. Het is de vraag of het weken duurt maar daar komen fietsers onder de vrachtwagens (bijlage 4).

Antwoord

Fietsers en vrachtauto's zijn bij de in-/uitrit van Twence reeds fysiek gescheiden. Tevens is de fietsroute ter plaatse van de in-/uitrit van Twence uitgebogen ten opzichte van de N743 en is er sprake van een brede middenberm op de in-/uitrit van Twence. Zo bestaat er voldoende opstelruimte voor auto's en vrachtwagens alsook een rustpunt voor fietsers. Hiermee bestaat er voor fietsers reeds een veilige situatie.

Tegemoetkoming bewoners Zenderen

Dan is van Twence voorgesteld om iets terug te doen aan de bewoners van Zenderen. Maar er staat niets op papier. Van de ontstaande energie zou Zenderen moeten iets af krijgen. Hierin geloof ik niet. Of is het met de Provence Overijssel bij de aanvraag met onderbouwd van Twence?

Twence zou een nieuw kunstgrasveld voor de voetbalclub ZV betalen om de bewoners van Zenderen achter het plan te krijgen. Hier zie ik ook nog niets op papier van Twence en zeker nog geen nieuw kunstgrasveld voor ZV.

Twence zou ondernemers van Zenderen gebruiken voor de bouw van de mestfabriek en later voor het onderhoud ervan. Hiervan hebben we als bewoners van Zenderen ook niets.

Bovendien staat hiervan niets op papier. Wij als bewoners zien alleen de waarde van onze huizen zakken die later na 2021 niet meer verkoopbaar zijn of veel lager dan de OZB waarde nu is. Maar blijkbaar interesseert dat tot nu toe niemand. Ik heb zelfs de medewerker van Twence gevraagd of hij in Zenderen wil komen wonen. Maar die had geen belangstelling.

Antwoord

De door u beschreven wensen zijn in het proces ter sprake geweest, maar nooit toegezegd. Er is daarnaast een kwaliteitsprogramma opgezet, waarin diverse eisen en wensen vanuit de omgeving zijn gehonoreerd. Zie ook paragraaf 4.3 van de toelichting van het PIP.

Rampen/veiligheid

Dan nog de goederenramp in Zenderen op 6 november 2013 net bij het spoorovergang bij de ijsbaan waar het leger ook tot hulp moest komen. Gelukkig was het geen giftrein die hier regelmatig naar Duitsland rijden. Dit is ons nog in blijvende herinnering. Het spoor verloopt net achter de stortplaats en gebeurt hier iets is de ramp nog groter dan die in juni j.l. in Hengelo locatie Boldershoekweg. Hier zijn ook geen extra veiligheidsmaatregelen voor opgenomen bij Twence hoewel ik dit probleem op de insprekavonden heb genoemd. Het moet eerst weer een ramp gebeuren, dan gaat Twence maatregelen nemen en rampoefeningen inplannen. Waarom niet oefenen voordat de installatie gaat draaien. Veiligheid moet toch voorop staan. In Amersfoort werd afgelopen week ook een grote rampoefening doorgevoerd. Dat kan ook op de locatie Elhorst Vloedbelt. De veiligheid van de omwonenden en de 1400 bewoners van Zenderen is niet gewaarborgd. Andere rampen met mestverwerkers: 27 mei 2008 in Oploo is een mesttankwagen ontploft. 10 februari 2013 is een mestsilo ontploft in Wanroij Brabant, 3 februari 2015 stierf een man in mesttank in Brecht, 8 augustus 2010 is in Rijswijk een mesttank ontploft, op 19 februari 2010 waren er 3 doden in een mesttank in Makkinga, 16 maart 2009 is een man overleden in een mesttank bij een reparatie en op 5 oktober 2010 is een man overleden bij een mestverwerker Reilling in Sterksel Noord-Brabant). Ook in Duitsland waren rampen bijvoorbeeld op 17 februari 2017 is in Strenglin Schleswig-Holstein een mesttank ontploft. Op 27 mei 2015 was een brandend schip met mest voor de kust van Duitsland, de bemanning werd met een helikopter met spoed van boord gehaald en er werd een 5 km veiligheidszone ingericht. De brand werd van grote afstand geblust door de ontploffingsgevaar. En ik zou nog meer kunnen noemen. Dus dat willen we in Zenderen helemaal niet. Te gevaarlijk!

Antwoord

Voor de voorgenomen activiteiten zijn in het kader van de vergunningaanvraag en door de GGD risicoanalyses gemaakt met betrekking tot veiligheid en gezondheid. Hieruit blijken geen onaanvaardbare risico's voor de mensen in de omgeving van de voorgenomen activiteiten. Verder geldt dat voor de start van de bedrijfsvoering de functionaliteit van de installaties wordt getest en dat de vergister in het begin langzaam wordt gevuld. Reguliere bedrijfsvoering vangt pas aan nadat deze test(s) zijn doorstaan. Verder stelt Twence een (brand)veiligheidsplan op. Het inrichtingsplan, inclusief de locaties van waterputten, is afgestemd met de veiligheidsregio (brandweer).

11

PARTICULIER 5

Zienswijze

Hierbij dien ik zienswijzen in tegen ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning
Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen.
De gronden van de zienswijzen dien ik later in.

Antwoord

Wij noteren dat we een zienswijze zonder gronden hebben ontvangen.

12

PARTICULIER 6

Zienswijze

Hierbij dien ik zienswijzen in tegen ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning
Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen.
De gronden van de zienswijzen dien ik later in.

Antwoord

Wij noteren dat we een zienswijze zonder gronden hebben ontvangen.

GEMEENTE BORNE

Zienswijze

U hebt besloten om het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen hernieuwd ter inzage te leggen. De reden voor onze aanvullende zienswijze is dat er door de communicatie rondom de hernieuwde terinzagelegging onduidelijkheid is ontstaan over het waarom hiervan. Dat zetten wij hieronder uiteen.

In uw Persbericht van 7 november 2018 staat de volgende passage:

'De provincie Overijssel legt het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning voor de bouw van een mestverwerkingsinstallatie in Zenderen opnieuw ter inzage. Aanleiding is dat de initiatiefnemer, Twence, haar plannen heeft aangepast. Om zorg te dragen voor een zorgvuldige procedure en besluitvorming hebben Gedeputeerde Staten besloten om de inspraakprocedure die afgelopen zomer is gehouden, opnieuw uit te voeren.'

In de publicatie hernieuwde terinzagelegging staat het volgende:

'Wij hebben eerder op 19-9-2018 reeds kennisgegeven van de terinzagelegging van het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning. Mede naar aanleiding van enkele ingediende zienswijzen hebben wij besloten het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning voor het bouwen en oprichten van de mestvervaardingsinstallatie en de daarop betrekking hebbende stukken opnieuw ter inzage te leggen.'

Uit het persbericht valt af te leiden dat tot hernieuwde terinzagelegging is besloten vanwege aanpassing van de plannen door initiatiefnemer Twence. Uit de genoemde publicatie valt te concluderen dat mede naar aanleiding van enkele zienswijzen is besloten tot hernieuwde terinzagelegging. Er bestaat dus onduidelijkheid over de exacte reden van hernieuwde terinzagelegging.

Daarom hebben wij 8 november 2018 ambtelijk via de mail bij de provincie geïnformeerd welke zienswijzen dan aanleiding hebben gegeven om het plan hernieuwd ter inzage te leggen. In het geval zienswijzen aanleiding hebben gegeven het plan hernieuwd ter inzage te leggen had daarvan een zienswijzennotitie gemaakt moeten worden. Daaruit had duidelijk moeten worden hoe met de zienswijzen is omgegaan en op welke wijze deze aanleiding geven het plan aan te passen. Helaas hebben wij geen reactie gehad op de mail van 8 november 2018. Dat terwijl van uw kant is uitgesproken dat een goede communicatie in dit proces wordt nagestreefd. Hierbij vragen wij u om duidelijkheid over de exacte reden van de hernieuwde terinzagelegging. Mochten enkele zienswijzen aanleiding hebben gegeven tot de hernieuwde terinzagelegging dan willen wij graag weten welke en tot welke aanpassingen dat heeft geleid. Indien zienswijzen aanleiding hebben gegeven tot hernieuwde terinzagelegging dan is er een procedurele fout gemaakt door daarvan geen zienswijzennotitie te maken en de indieners van zienswijzen daarover te informeren.

Antwoord

In de zienswijze is aangegeven dat in het kader van de hernieuwde terinzagelegging een zienswijzennota ter inzage had moeten worden gelegd naar aanleiding van de eerder al ingediende zienswijzen. Er is echter geen rechtsregel die ons daartoe verplicht. Er is anders dan indieners stellen, geen sprake van een procedurefout. En niet valt in te zien dat indieners of anderen benadeeld zijn door de hernieuwde terinzagelegging.

Voor wat betreft de stelling dat er onduidelijkheid is voor de reden voor de hernieuwde terinzagelegging, merken wij allereerst op dat de aanleiding daarvoor is gelegen in zowel enkele planwijzigingen (optimalisaties) als in enkele zienswijzen. De planwijzigingen zijn beschreven in paragraaf 2.7 van voorliggende nota. De wijzigingen betreffen elk planoptimalisaties en geen wezenlijke planwijzigingen. De optimalisaties hebben vooral tot doel om de milieueffecten verder te reduceren of om de zorgen daarover weg te nemen.

De ontwerpbesluiten en de daarbij behorende stukken zijn opnieuw ter inzage gelegd. De ingediende zienswijzen (ook die naar aanleiding van de eerdere terinzagelegging zijn ingediend) worden betrokken bij de definitieve besluitvorming. In het kader van de definitieve besluitvorming omtrent het inpassingsplan en de omgevingsvergunning wordt verantwoord hoe met de zienswijzen is omgegaan. In voorliggende nota – die een bijlage is bij het definitieve inpassingsplan en de definitieve omgevingsvergunning – is dit gedaan.

STICHTING BEHOUD ELHORST VLOEDBELT

Brief en procedure

U heeft gekozen voor een hernieuwde kennisgeving en terinzagelegging van de beide ontwerpbeschikkingen. Daarnaast heeft U in het persbericht van 7-11-2018 aangegeven dat en ik citeer: *“Personen of organisaties die tijdens de eerste inspraakprocedure al een zienswijze hebben ingediend, hoeven die niet opnieuw te doen. Uiteraard krijgen zij wel de mogelijkheid om tijdens de nieuwe inspraaktermijn hun oorspronkelijke zienswijze aan te vullen. De provincie stuurt alle indieners hierover een brief.”* Einde citaat.

Allereerst de volgende bemerking. Tot op heden heeft ondergetekende deze bewuste brief niet ontvangen. Navraag bij enkele andere indieners heeft uitgewezen dat zij deze bewuste brief wel ontvangen hebben.

U gaat er van uit dat de stukken grotendeels hetzelfde blijven en dat daardoor de reeds ingediende zienswijzen automatisch meegenomen worden in de hernieuwde procedure.

Opmerkelijk is dat deze bewuste brieven gedateerd zijn op 6-11-2018 echter verzonden zijn op 14-11-2018.

Het zou juist en formeel correct geweest zijn om deze brieven vóór of tegelijkertijd met de bekendmaking en terinzagelegging verzonden te hebben.

Een ander punt is dat door de diverse aangebrachte wijzigingen, aanvullingen en correcties in de desbetreffende stukken mogelijk zal blijken dat enkele eerder door ons aangehaalde argumenten hierdoor niet meer van toepassing blijken te zijn.

Ondergetekende gaat er van uit dat ook voor hem geldt dat de door hem eerder ingediende zienswijze van 14 September 2018 automatisch wordt meegenomen. Zo niet dan verzoek ik U deze zienswijze als herhaald en ingelast te beschouwen.

Voor de volledigheid doe ik U hierbij deze zienswijze van 14 September 2018 tegelijkertijd met de onderhavige zienswijze van 17 December 2018 nog eens toekomen. (zie bijlage)

Door alle aangebrachte aanvullingen en wijzigingen in de desbetreffende stukken is wel een aanvullende zienswijze nodig welke wij U hierbij onderstaand doen toekomen:

Antwoord

De brief over de tweede kennisgeving en terinzagelegging is wel verzonden naar het adres van de Stichting Elhorst/Vloedbelt en Stichting Gemeenschapsbelangen Zenderen (Dorpsraad). De brief is in eerste instantie evenwel op naam gesteld van de heer Mossel. De heer Mossel heeft de brief naar de provincie teruggestuurd. De provincie heeft daarop direct een nieuwe brief naar de Stichting gestuurd.

Het klopt dat de eerste zienswijze bij de besluitvorming wordt betrokken. Deze zienswijze is hiervoor in deze nota beantwoord.

Procedureel

De bekendmaking met de daaraan gekoppelde ter inzage gelegde stukken hebben niet op de juiste wijze en volgens de wettelijke voorschriften plaats gevonden. G.S. heeft naar aanleiding van aanvullende informatie inzake het MER-rapport en ingediende zienswijzen besloten om het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning voor het bouwen en oprichten van een mestverwerkingsinstallatie en de daarop betrekking hebbende stukken opnieuw ter inzage te leggen. De hierop betrekking hebbende wijzigingen en aanvullingen zijn verwerkt in de desbetreffende stukken.

In het persbericht van 7 november 2018 van de provincie Overijssel met als onderwerp 'Denk en praat mee over mestverwerkingsinstallatie Zenderen' wordt kennis gegeven dat het inpassingsplan en de omgevingsvergunning opnieuw ter inzage wordt gelegd.

De reden hiervoor was dat de Mer-Commissie onvoldoende of niet onderbouwde gegevens had ontvangen en daarom aan Twence een aantal aanvullende vragen heeft gesteld. Twence heeft op basis van deze aanvullende informatie een aantal wijzigingen in de installatie doorgevoerd en de documenten hierop aangepast.

1.1 In dit persbericht wordt aangegeven dat de stukken ter inzage liggen vanaf 8 november 2018 en de termijn duurt tot en met 20 december 2018. Dit is in strijd met de officiële kennisgeving waarin wordt aangegeven dat de stukken in te zien zijn van 9 november 2018 tot en met 20 december 2018.

1.2 In de kennisgeving wordt aangegeven en ik citeer 'U kunt de stukken inzien van 9 november tot en met 20 december 2018.' Niet is aangegeven dat eenieder hiervan gebruik kan maken. De suggestie kan daardoor worden gewekt dat alleen belanghebbenden hiervan gebruik kunnen maken. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht en omdat het hier ook een ontwerp-omgevingsvergunning betreft dient 'eenieder' de mogelijkheid te worden geboden om in dit geval bezwaren in te dienen. Dit om er zeker van te zijn dat de doelgroep op de hoogte kan zijn van de bekendmaking.

1.3 In het persbericht wordt geen melding gemaakt van de volgende mededeling: citaat: *'Wij hebben eerder op 19-9-2018 reeds kennisgegeven van de terinzagelegging van het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning. Mede naar aanleiding van enkele Ingediende zienswijzen hebben wij besloten het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning voor het bouwen en oprichten van de mestvervaardingsinstallatie en de daarop betrekking hebbende stukken opnieuw ter inzage te leggen.'* Einde citaat. Deze melding heeft wel plaatsgevonden in de hernieuwde kennisgevingen terinzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen van 8 november 2018 en in de publicatie van de Staatscourant van 8 november 2018.

1.4 In het persbericht van 7 november 2018 wordt daarnaast nog het volgende vermeld: citaat:

"Personen of organisaties die tijdens de eerste inspraakprocedure al een zienswijze hebben ingediend hoeven die niet opnieuw te doen. Uiteraard krijgen zij wel de mogelijkheid om tijdens de nieuwe inspraaktermijn hun oorspronkelijke zienswijze aan te vullen. De provincie stuurt alle indieners hierover een brief." Einde citaat.

Deze brief is tot op heden door ondergetekende nog steeds niet ontvangen waardoor onzekerheid wordt geschapen over het feit of ondergetekende nu een geheel nieuwe zienswijze moet indienen of alleen een aanvullende zienswijze.

Na het indienen van onze zienswijze d.d. 14 september 2018 hadden wij verwacht dat de provincie een ontvangstbevestiging zou verzenden. Ook dit heeft niet plaats gevonden. Deze essentiële informatie (tekst bij 1.4) ontbreekt ten enenmale in de hernieuwde terinzagelegging. Dit vinden wij een kwalijke zaak omdat de indruk wordt gewekt bij de hernieuwde terinzagelegging dat opnieuw een zienswijze dient te worden ingediend met als gevolg dat alle ter inzage gelegde stukken (ruim 1.900 pagina's) opnieuw bestudeerd zullen moeten worden omdat niet apart is aangegeven welke aanvullingen/wijzigingen op welke pagina waar en in welke stukken zijn aangebracht. Ook in de publicatie in de Staatscourant van 8 november 2018 is deze vermelding niet opgenomen.

Navraag bij enkele andere indieners heeft uitgewezen dat deze wel een op naam gesteld schrijven hebben ontvangen met onder andere de mededeling dat de eerder ingediende zienswijze gehandhaafd blijft. Opmerkelijk is dat dit schrijven pas geruime tijd na de aanvangsdatum voor het indienen van zienswijzen is bekend gemaakt en verzonden. Dit schrijven was opgesteld op 8 november 2018 en verzonden op 14 november 2018. In deze persoonlijk op naam gestelde brief wordt tevens vermeld dat de nieuwe inzage-termijnstart op 8 november 2018 en dat een aanvullende zienswijze kan plaatsvinden vanaf 8 november. Dit is niet juist, het moet zijn 9 november 2018.

1.5 Van de mogelijkheid om apart een eventuele aanvullende zienswijze in te dienen op basis van de aangebrachte veranderingen/aanpassingen wordt in de hernieuwde terinzagelegging ook geen melding gemaakt. In de hernieuwde terinzagelegging is enkel aangegeven dat naar aanleiding van enkele ingediende zienswijzen besloten is om de stukken opnieuw ter inzage te leggen. Er wordt dus niet aangegeven om welke aanpassingen het gaat. Degenen die een zienswijze wil indienen dient dus circa 1.900 pagina's te vergelijken met de originele eerste terinzagelegging om er achter te komen welke wijzigingen zijn doorgevoerd. In totaal dus 2 x 1.900 pagina's Een zo goed als onmogelijke taak binnen het daarvoor geldende tijdsbestek.

1.6 Daarentegen wordt in het persbericht van 7 november in het kader van het MER-rapport wel aangegeven dat er wijzigingen, de MER betreffende, zijn doorgevoerd en dat het met name gaat om verbeteringen in de luchtbehandelingsinstallatie en het toevoegen van een opwerkingsinstallatie voor het groengas dat wordt geproduceerd. Ook hier geldt dat niet wordt vermeld waar in welke stukken en op welke pagina's deze aanvullingen/wijzigingen zijn aangebracht en dat daardoor 2 x circa 1.900 pagina's opnieuw bestudeerd moeten worden. Dit grote aantal pagina's is het gevolg van het vaststellen van het door u genomen coördinatiebesluit.

1.7 De provincie heeft gemeend de hernieuwde stukken van in totaal 1.903 pagina's s niet fysiek ter inzage te laten leggen in de gemeente Almelo en bij het Waterschap Vechtstromen, Almelo, in tegenstelling tot de oorspronkelijke terinzagelegging waarin alleen in Zwolle de stukken ter inzage werden gelegd is in de hernieuwde procedure nu wel aangegeven dat de desbetreffende stukken thans ook in het gemeentehuis van Borne ter inzage liggen. Niet alle stukken echter waren aanwezig, zo ontbrak de complete aanvraag. Voldaan moet echter worden aan de voorwaarde dat de kennisgeving met de daarbij behorende stukken daadwerkelijk al diegenen kan bereiken die naar verwachting bedenkingen kunnen hebben tegen het ontwerpbesluit. Dus ook bij de gemeente Almelo en het Waterschap.

1.8 De Provincie verwijst onder andere naar de desbetreffende hernieuwde terinzagelegging van 8 november 2018 via Overheid.nl op <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/prb-2018-5238.html>. In deze bekendmaking wordt door de Provincie de locatie Elhorst/Vloedbelt als behorende bij de gemeente Almelo aangegeven hetgeen niet juist is. Deze locatie moet zijn Zenderen, gemeente Borne. Deze wijze van bekendmaking valt onder de officiële bron van officiële overheidsinformatie. Het zorgvuldigheidsbeginsel wordt hier geschonden.

Conclusie: uit alle hiervoor aangehaalde feiten blijkt dat genoemde gegevens niet op elkaar afgestemd zijn zodat allerlei misverstanden zijn ontstaan.

Er is niet de vereiste zorgvuldigheid betracht bij de bekendmaking en terinzagelegging met betrekking tot de desbetreffende ontwerp beschikkingen waardoor niet voldaan wordt aan het algemeen rechtsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel. Er dient daarom een nieuwe gecorrigeerde kennisgeving met terinzageleggingen plaats te vinden.

Antwoord

Op 8 november 2018 is in de Staatscourant en het Provinciaal Blad gepubliceerd dat het ontwerp van het inpassingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning voor de mestvervaardingsinstallatie van Twence in Zenderen hernieuwd ter inzage zijn gelegd. De ontwerpbesluiten en de daarop betrekking hebbende stukken hebben vanaf 9 november 2018 tot en met 20 december 2018 ter inzage gelegen in het Provinciehuis en het gemeentehuis van Borne. Tevens zijn de stukken digitaal beschikbaar gesteld via de website van de provincie en is het ontwerp van het inpassingsplan gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl.

Degenen die naar aanleiding van de eerdere publicatie en terinzagelegging zienswijzen hebben ingediend (waaronder ook indieners van deze zienswijze), zijn, omwille van zorgvuldigheid, bij brief bericht dat zij desgewenst aanvullende zienswijzen kunnen indienen, maar dat zij dat niet opnieuw hoeven te doen. Hun eerdere zienswijzen worden namelijk ook meegenomen in voorliggende nota en de besluitvorming over het definitieve plan en de definitieve vergunningen. Namens indieners van de zienswijzen is gesteld dat zij deze brief, anders dan de andere indieners, niet zouden hebben ontvangen. Daarop is hiervoor al gereageerd. Zij wijzen er verder op dat voorgaande passage niet was opgenomen in de kennisgeving in de Staatscourant en het Provinciale Blad. Anders dan indieners van de zienswijze stellen, is er geen rechtsregel die verplicht dit met zoveel woorden op te nemen in de kennisgeving of om daarin indieners van een eerdere zienswijze uitdrukkelijk te wijzen op de mogelijkheid van aanvullende zienswijzen. Gelet op voorgaande, hebben wij niet alleen voldaan aan de wettelijke publicatie-eisen, maar hebben wij daarenboven zorgvuldig gehandeld jegens de indieners van eerdere zienswijzen.

In de zienswijze wordt ons verder verweten dat wij in de kennisgeving niet hebben vermeld welke wijzigingen in het plan zijn aangebracht ten opzichte van de eerdere terinzagelegging en waar die exact zijn opgenomen in de stukken. Wij menen echter dat de kennisgeving voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Wij hebben kennisgegeven van de zakelijke inhoud van de ontwerpbesluiten en hebben bovendien aangegeven dat een ieder naar aanleiding daarvan een zienswijze kan indienen. Uit de stukken blijkt duidelijk waarop de ontwerpbesluiten betrekking hebben. Hiermee hebben wij voldaan aan de wettelijke publicatie-eisen, waarbij er nog op wijzen dat wij alle indieners van eerdere zienswijzen ook bij brief hebben bericht over de hernieuwde terinzagelegging.

Indieners van de zienswijze verwijzen naar een persbericht van 7 november 2018 waarin is vermeld dat de stukken vanaf 8 november 2018 tot en met 20 december 2018 ter inzage liggen. In de formele publicaties staat dat de stukken van 9 november 2018 tot en met 20 december 2018 ter inzage liggen. De formele publicatie (en niet een persbericht) zijn bepalend voor de termijn van terinzagelegging. Daarin is ook een juiste termijn van zes weken vermeld. Voor zover er al enige onduidelijkheid zou kunnen zijn ontstaan door het persbericht, is daardoor niemand benadeeld. Immers, ook in het persbericht stond de juiste einddatum van de terinzagelegging vermeld. Er is dan ook geen gegronde reden voor het nogmaals hernieuwd ter inzage leggen van de stukken.

In de zienswijze wordt gesteld dat in de kennisgeving niet is aangegeven dat een ieder de stukken kan inzien en een zienswijze kan indienen. Uit de kennisgeving wordt volgens ons echter voldoende duidelijk dat een ieder de stukken kan inzien. Bovendien is uitdrukkelijk vermeld dat een ieder een zienswijze kan indienen tijdens de terinzagelegging. Gelet op de bewoordingen van de kennisgeving heeft dan ook een ieder de mogelijkheid gehad om door het indienen van een zienswijze zijn reactie op de ontwerpbesluiten te geven.

In de zienswijze is er nog op gewezen dat de stukken niet fysiek ter inzage zijn gelegd in de gemeente Almelo en bij het Waterschap Vechtstromen. Wij hebben de stukken ter inzage gelegd in het provinciehuis (fysiek) en digitaal via de website van de provincie en bovendien via de website ruimtelijkeplannen.nl. Bovendien heeft terinzagelegging op het gemeentehuis in Borne plaatsgevonden. Dat is ook vermeld in de kennisgeving in de Staatscourant en het Provinciaal Blad. Voor zover de aanvraag niet in het gemeentehuis van Borne ter inzage ligt, geldt dat deze digitaal in ieder geval wel beschikbaar was, en overigens ook via het in de publicatie genoemde telefoonnummer had kunnen worden opgevraagd.

Het was gelet op het voorgaande voor een ieder kenbaar waar en wanneer de ontwerpbesluiten en de daarbij behorende stukken ter inzage lagen. Het was dan ook voor een ieder mogelijk om van die documenten kennis te nemen en desgewenst ook een zienswijze in te dienen. Hiermee is voldaan aan de geldende publicatie-eisen en is een ieder de mogelijkheid geboden om een zienswijze in te dienen.

In het kader van de kennisgeving stellen indieners van de zienswijze tot slot dat in de kennisgeving zou zijn vermeld dat de activiteit waarop de besluitvorming betrekking heeft in Almelo zou worden gerealiseerd. De kennisgevingen in het Provinciaal Blad en in de Staatscourant zijn volgens ons voldoende duidelijk. Uit zowel het opschrift/de titel als de tekst van de kennisgeving blijkt dat de terinzagelegging betrekking heeft op het ontwerp van het inpassingsplan en de omgevingsvergunning voor de mestvervaardingsinstallatie van

Twence in Zenderen. Van een verwijzing naar Almelo in de publicaties is geen sprake. De kennisgeving is op dit punt dan ook voldoende duidelijk en correct.

Coördinatiebesluit

Op 18 juli 2018 heeft G.S. door tijdnood gedwongen, het coördinatiebesluit genomen om de behandeling van zowel het ontwerp-inpassingsplan als de ontwerp-omgevingsvergunning te coördineren om zodoende tijd te besparen. Dit om te voorkomen dat de reeds toegezegde SDE-subsidie wordt ingetrokken door het RVO als niet tijdig gestart wordt met de bouw van de mestverwerkingsinstallatie op de Elhorst/Vloedbelt. Met andere woorden, het plan wordt er doorgejaast en tijd is de belangrijkste factor.

‘Zonder de subsidie heeft het project geen kans van slagen’ zo schrijft G.S. van Overijssel letterlijk in haar Statenvoorstel nrPS/2018/493 d.d. 28 augustus 2018 inzake het coördinatiebesluit PIP Twence Zenderen. Publicatie op 18 augustus 2018 in Provinciaal Blad en Staatscourant.

In dit zelfde Statenvoorstel wordt tevens aangegeven dat volgens de participatieladder dit besluit dient te worden aangemerkt als een gesloten autoritaire bestuursstijl.

Met andere woorden van het gebruikmaken van burgerparticipatie is geen of weinig sprake waardoor inspraakmogelijkheden juist ingeperkt worden terwijl de provincie juist participatie hoog in haar vaandel had staan. De burgerparticipatie bestond overigens in hoofdzaak uit het aanbrengen van groenmaatregelen teneinde op een aantal plekken de desbetreffende locatie aan het zicht te onttrekken.

Wij vragen ons af hoe het mogelijk is dat in de, in een eerder stadium, opgestelde ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning, al kon worden aangegeven op blz. 30 onder 18.3 ‘coördinatie met provinciaal inpassingsplan’ dat het later door P.S. te nemen coördinatiebesluit al bij voorbaat bekend was. Citaat: ‘De provincie heeft op 18 juni 2018 besloten op grond van artikel 3.33 van de Wet ruimtelijke ordening de coördinatieregeling toe te passen.’

Met andere woorden, bij het opstellen van de ontwerpbeschikking werd bij voorbaat al aangenomen dat dit coördinatiebesluit op een later tijdstip door P.S. zou worden goedgekeurd. De desbetreffende ontwerpbeschikking werd al op 19 juli 2018 gepubliceerd. Publicatie van het coördinatiebesluit heeft pas plaats gevonden op 18 augustus 2018. Opmerkelijk is dat de datum van de ontwerpbeschikking niet is vermeld.

Dit coördinatiebesluit heeft een grote impact op het geheel omdat hier sprake is van het samenvoegen van de desbetreffende procedures waardoor binnen 8 weken circa 2 x 1.900 pagina’s opnieuw bestudeerd moeten worden omdat niet is aangegeven welke wijzigingen/aanvullingen in welke stukken en op welke pagina’s hebben plaatsgevonden.

Door dit Coördinatiebesluit worden belanghebbenden nu gedwongen om alle stukken tegelijk te bestuderen en samen te vatten in een relatief korte tijd. De desbetreffende stukken beslaan ruim 1.900 pagina’s. Dit gaat ten koste van de zorgvuldigheid in de procedures.

Bij gescheiden procedures zou in dit geval wettelijk een termijn van 2 x 8 weken aangehouden worden. Ter informatie, gezien de omvang van de stukken en de ingewikkeldheid van de materie vereist dit een grondige studie en veel tijdbeslag als basis voor de in te dienen gefundeerde zienswijze. Alleen al de vergunningsaanvraag omvat meer dan 800 pagina’s. Daarnaast heeft G.S. ervoor gekozen om geen voorontwerp-PIP toe te passen, eveneens om tijd te besparen.

Op 18 Juli 2018 hebben Provinciale Staten besloten om de procedures om te komen tot een inpassingsplan en omgevingsvergunning voor de mestverwaardingsinstallatie van Twence in Zenderen te coördineren op grond van § 3.6.2. Provinciale coördinatieregeling, artikel 3.33 Wro. Dit besluit is destijds tot stand gekomen op basis van de toen geldende inhoud van de te inzage gelegde stukken.

Nu er sprake is van een hernieuwde terinzagelegging op grond van het feit dat er veranderingen/wijzigingen/aanvullingen zijn aangebracht geldt naar onze mening niet meer de Coördinatieregelen van 18-7-2018 doch dienen de nieuwe stukken opnieuw beoordeeld te worden op hun vernieuwde inhoud. om te komen tot een eventueel nieuw Coördinatiebesluit.

Een nadeel van een coördinatieregeling is dat de originele aanvraag, die ten grondslag ligt aan de procedure, niet gewijzigd mag worden op hoofdpunten. Wij zijn van mening dat de originele aanvraag die ten grondslag aan deze procedure wel gewijzigd is op hoofdpunten. Zie *cursieve* tekst hieronder. Het behoeft geen betoog dat wij als appellanten niet de voorkeur geven aan een Coördinatieregeling vanwege de omvangrijke en ingewikkelde materie van dit plan. Als burger dienen wij ca 2 x 1900 pagina's binnen 6 weken bestuderen om een gefundeerde zienswijze op te stellen.

Wijzigingen op hoofdpunten:

- In de oorspronkelijke vergunningsaanvraag voor mestverwerking is Twence uitgegaan van drijfmest bestaande uit een mengsel van koe- en varkensmest. In de nieuwe aangepaste vergunningsaanvraag heeft Twence besloten om enkel en alleen varkensmest te gaan verwerken. Rundveehouders worden hierdoor volledig buiten spel gezet. Varkensmest bevat hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest wat weer gevolgen zal hebben voor hogere emissies van o.a. fosfaat, stikstof en ammoniak.

Dit kan ook gevolgen hebben voor de Natura-2000 gebieden waardoor wellicht een nieuwe passende beoordeling moet worden gemaakt t.b.v. een aan te passen Nb vergunning.

- Vanwege de overstap naar alleen varkensmest zijn de luchtbehandelingsstappen aanzienlijk gewijzigd.

- Het debiet van de schoorsteen m.b.t. ammoniakemissies is verhoogd van 14.000 m³/h naar 18.000 m³/h

- De oorspronkelijke vergunningsaanvraag voorzag in de productie en afzet van biogas. In de nieuwe gewijzigde vergunningsaanvraag wordt dit nu ook gewijzigd. Thans is er sprake van opwerking van groengas. (opwerking tot aardgaskwaliteit) en wordt ingevoerd in het lokale aardgasnet.

- Vergunning loosbaar water is gewijzigd van 225.000.000 liter te lozen water in 200.000.000 liter te lozen water. (varkensmest)

Tenslotte zij opgemerkt dat het totaal aantal pagina's van de oorspronkelijke ter inzage gelegde stukken bestond uit 1858 pagina's. Het aantal pagina's bij de thans aangepaste stukken bedraagt 1903 pagina's. Een indicatie dat er flink wat wijzigingen c.q. aanpassingen hebben plaats gevonden.

Wij concluderen in dit geval dat de originele aanvraag op hoofdpunten gewijzigd is. Op grond hiervan heeft G.S. zelfs een hernieuwde terinzagelegging met alle veranderingen laten plaats vinden. Deze coördinatie had op deze gronden dus niet plaats mogen vinden.

Ook al bestaat niet de mogelijkheid om tegen een Coördinatiebesluit bezwaar en beroep in te dienen dan nog kan een exceptieve toetsing toegepast worden welke er toe kan leiden dat het besluit buiten toepassing blijft indien het in strijd is met een wettelijk voorschrift dan wel in strijd is met een algemeen rechtsbeginsel. Wij zijn van mening dat dit, vooral op het gebied van rechtsbescherming en het zorgvuldigheidsbeginsel, hier het geval is. Reden waarom wij U verzoeken een exceptieve toetsing toe te (laten) passen.

Wij kunnen ons niet verenigen met dit Coördinatiebesluit en verzoeken U dit Coördinatiebesluit te vernietigen.

Antwoord

In de zienswijze wordt verzocht het coördinatiebesluit exceptief te toetsen. Wij merken naar aanleiding van dat verzoek op dat het coördinatiebesluit in overeenstemming met de Wro is genomen en ook rechtmatig is. Dat toepassing van de coördinatieregeling leidt tot een aangepaste procedure ten aanzien van de voorbereiding en rechtsbescherming, zoals indiener opmerkt, is een beoogd gevolg van de coördinatieregeling in de Wro en kan niet leiden tot de conclusie dat het coördinatiebesluit onrechtmatig is.

Overigens zijn wij van mening dat het coördinatiebesluit zorgvuldig is voorbereid. Wij delen dan ook zeker niet de kwalificaties die daaraan in de zienswijze worden gegeven. Wij constateren bovendien dat in de zienswijze beperkingen in de coördinatieprocedure worden gelezen, die er rechtens niet zijn. Het is niet zo dat als gevolg van de beoogde wijzigingen in het project (hiervoor omschreven in paragraaf 2.7) een nieuw coördinatiebesluit is vereist. Het is evenmin zo dat de omgevingsvergunningsaanvraag in verband met het feit dat de coördinatieregeling van toepassing is, niet meer gewijzigd mag worden na het coördinatiebesluit.

Het coördinatiebesluit heeft betrekking op de procedures om te komen tot een inpassingsplan en omgevingsvergunning voor de mestverwaardingsinstallatie van Twence in Zenderen. De ontwerpbesluiten die thans ter inzage zijn gelegd, vallen volledig binnen de reikwijdte van dit coördinatiebesluit en kunnen dan ook gecoördineerd worden voorbereid. Dat de aanvraag op een aantal punten is gewijzigd en dat er opnieuw ontwerpbesluiten ter inzage zijn gelegd, doet daar niet aan af.

Hetgeen in het kader van de coördinatieregeling wordt opgemerkt over de procedurele voorbereiding van het eerder ter inzage gelegde ontwerp van de omgevingsvergunning, is niet langer relevant voor het thans ter inzage gelegde ontwerpbesluit. In de zienswijze wordt er echter ook op gewezen dat toepassing van de coördinatieregeling ertoe leidt dat in één procedure zienswijzen tegen de ter inzage gelegde ontwerpbesluiten moeten worden ingediend. Bij afzonderlijke procedures had dat in twee fasen gekund, aldus indieners van de zienswijze. Dat is op zichzelf juist. Echter, dit gegeven – dat het rechtstreekse en het door de wetgever beoogde gevolg is van de toepassing van de wettelijke coördinatieregeling – rechtvaardigt niet de conclusie dat sprake is van een onzorgvuldige voorbereidingsprocedure.

In de zienswijze wordt gewezen op het feit dat het dossier omvangrijk is. In het kader van de besluitvorming wordt zorgvuldig te werk gegaan waarbij de gevolgen van het project op een zorgvuldige wijze in beeld zijn gebracht en bovendien een milieueffectrapport is opgesteld. Daartoe is op de relevante onderwerpen het nodige onderzoek verricht. Dat leidt bij projecten als deze inderdaad tot een omvangrijk dossier. Dat rechtvaardigt echter niet de conclusie dat niet zorgvuldig wordt gehandeld, integendeel. Het is inherent aan de aard van het besluitvormingsproces in zaken als deze. De besluitvorming daarbij vindt, anders dan in de zienswijze wordt gesuggereerd, geheel plaats binnen de kaders die de wet daarvoor geeft.

Onjuiste kennisgeving MER

WRO: Hoofdstuk 3, Afd. 3.6, § 3.6.2, Art. 3.33, lid 1 onder b en lid 5 en 6 van deze regeling verwijst naar onderstaande noot:

- 5 Indien ten aanzien van de verwezenlijking van een onderdeel van het provinciaal ruimtelijk beleid het maken van een milieueffectrapport krachtens artikel 7.2 van de Wet milieubeheer verplicht is, gaat de kennisgeving, bedoeld in artikel 7.9, eerste lid, onderscheidenlijk de mededeling, bedoeld in artikel 7.27, eerste lid, dan wel artikel 7.24, eerste lid van die wet, vergezeld van een globale beschrijving van de gevolgen voor het ruimtelijk beleid, van de sociaal-economische gevolgen en van de gevolgen voor andere daarbij betrokken belangen, die van die verwezenlijking te verwachten zijn.
- 6 Artikel 3.30, derde lid, is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat in plaats van «bestemmingsplan» wordt gelezen: inpassingsplan.

Niet is ons gebleken dat deze globale beschrijving t.b.v. het MER bij de desbetreffende kennisgeving is toegepast. Niet in het Provinciaal blad nr 4327 d.d. 13-6-2018 en niet in de Staatscourant nr 333256 d.d. 13-6-2018 t.b.v. de NRD Er is daarom niet voldaan aan de hierboven gestelde wettelijke eis. Weliswaar betreft het hier geen verplichte MER doch dit doet niets af aan de intentie en het doel van de kennisgeving.

Antwoord

Zoals in de zienswijze al wordt gesteld, is er geen sprake van een verplicht m.e.r. De kennisgeving had op het hier bedoelde punt wellicht wel beter gekund. Wel geldt dat de genoemde onderwerpen (gevolgen voor het ruimtelijk beleid, sociaaleconomische gevolgen en gevolgen voor andere daarbij betrokken belangen) zijn en worden betrokken in de besluitvorming.

Ontbrekende stukken

Door de Provincie zijn bij de hernieuwde terinzagelegging het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning met de daarin aangebrachte wijzigingen c.q. aanvullingen opnieuw ter inzage gelegd, nu ook bij de gemeente Borne.

Niet alle terzake doende stukken zijn echter bijgevoegd. Naar onze mening zou ook volledigheidshalve o.a. het Statenvoorstel nr PS/2018/493 van 26-6-2018 inzake het Coördinatiebesluit PIP Twence Zenderen, het Coördinatiebesluit van P/S. d.d. 18-7-2018, kenmerk PS/2018/493 en de mededeling van het Coördinatiebesluit op 16-8-2018 als bijlage bijgevoegd moeten worden.

Er is op dit moment nog steeds geen definitief toetsingsadvies door de Mer-Commissie afgegeven. Dit heeft uiteraard gevolgen omdat daarom nog niet alle stukken voorhanden zijn en ter inzage kunnen worden gelegd.

In de bijlagen behorende bij de toelichting van het ontwerp-PIP worden 15 bijlagen vermeld die onderdeel uitmaken van de procedure en ter inzage liggen. Niet alle bijlagen zijn echter vermeld. Zo ontbreekt o.a. het Milieueffectrapport van 3-7-2018 en de 2^e aanvulling van de Mer. Dit laatste was nog niet mogelijk omdat het op dit tijdstip nog niet was opgesteld. Dit had echter wel moeten voor het totale beeld. M.a.w. dit 2^e aanvullende rapport dient nog ter inzage te worden gelegd.

Daarnaast zijn wij van mening dat ook het advies van de Mer-Commissie inzake het NRD van 23-5-2018 en het voorlopig toetsingsadvies van 12-10-2018 en 30-11-2018 (inclusief 1^e aanvulling) en het nog in bewerking zijnde toetsingsadvies (inclusief 2^e aanvulling) als bijlagen vermeld hadden moeten worden en uiteraard ter inzage hadden moeten liggen om het totale beeld weer te geven. Het voorlopig toetsingsadvies van 12-10-2018 was bij de oorspronkelijke terinzagelegging vanaf 9-8-2018 nog niet beschikbaar. Bij de hernieuwde terinzagelegging vanaf 9-11-2018 echter wel. Het aanvullende toetsingsadvies van 30-11-2018 is pas gerealiseerd na de hernieuwde terinzagelegging. G.S. heeft de hernieuwde kennisgeving in een veel te vroeg stadium gelanceerd waarschijnlijk uitgaande van de veronderstelling dat er direct een definitief Toetsingsadvies van de Mer-Commissie zou worden verstrekt.

Dit betekent uiteraard dat deze genoemde stukken alsnog ter inzage moeten worden gelegd.

Dit alles vraagt om een hernieuwde terinzagelegging waarbij alle terzake doende stukken opnieuw ter inzage dienen te worden gelegd.

Antwoord

In de zienswijze is aangegeven dat een aantal stukken ten onrechte niet ter inzage is gelegd. Ten eerste zouden de stukken met betrekking tot het coördinatiebesluit niet zijn bijgevoegd. Daartoe bestaat op grond van de Wro en Awb geen verplichting. Het coördinatiebesluit van 18 juli 2018 is geldig en is op de juiste wijze bekendgemaakt. Daarvan kan een ieder kennisnemen, zoals indieners van de zienswijze blijkens de inhoud van de zienswijze ook hebben gedaan. Er geldt geen verplichting het coördinatiebesluit en onderliggende stukken bij de te coördineren besluiten ter inzage te leggen.

Indieners van de zienswijze hebben verder gesteld dat er nog geen definitief toetsingsadvies door de Cmer is afgegeven. Daarbij wordt er echter aan voorbijgegaan dat de Wet milieubeheer en/of de Wro er niet toe verplicht dat op het moment van de terinzagelegging van het ontwerpplan of het ontwerpbesluit al een advies van de Cmer over het MER beschikbaar is.

Voor het overige geldt dat de door de indieners bedoelde stukken, voor zover al ten onrechte niet ter inzage gelegd, wel openbaar raadpleegbaar waren, zodat een ieder daar eenvoudig kennis van heeft kunnen nemen.

Afstemming met Natuurbeschermingswet

Zoals aangegeven op blz. 60 van de ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning is aan Twence BV een vergunning o.g.v. de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor het storten, tijdelijk opslaan van afvalstoffen en mestverwerking op de locatie Elhorst/Vloedbelt te Zenderen.

Twence heeft ervoor gekozen om de Nb-vergunning als een zelfstandige procedure te beschouwen. De omgevingsvergunning eveneens.

Dit houdt echter wel in dat inhoudelijk de beide procedures op elkaar afgestemd moeten zijn en er geen verschillen in uitvoering mogen zijn.

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking Nb-wet komen in de omgevingsvergunning een aantal afwijkingen voor o.a. :

- * een afwijking in tonnage per jaar van 240.000 ton per jaar (Nb-wet) naar 250.000 ton per jaar (omgevingsvergunning)

- * wijziging 2 gasketels, een op aardgas en een op stortgas (Nb-wet) naar één gasketel (omgevingsvergunning)

- * Verder hebben wij geconstateerd dat de situatietekeningen van de plaatsing van de installaties bij de Nb-vergunning in hoeveelheid en in plaatsing afwijken van die van de omgevingsvergunning en andersom o.a. voor wat betreft de aantallen silo's c.q. opslagtanks aan de buitenkant van het gebouw.

- * Twence BV vraagt o.a. aan een beperking van de aanvoer van afvalstoffen voor stort en tijdelijke opslag. Zij wil dit beperken tot 95.000 ton per jaar i.p.v. de vergunde hoeveelheid van 190.000 ton afval per jaar.

Uit het rapport van Odournet op blz. 13 van 79 voor wat betreft de geurberekeningen wordt echter een maximale capaciteit voor bebaalde opslag van 110.454 ton aangehouden, aanzienlijk meer dan de aangevraagde 95.000 ton per jaar. Ook dit is een afwijking t.o.v. de Nb-vergunning.

Twence heeft hierop gereageerd door te verklaren dat de afwijkingen weinig of geen invloed hadden op de uitkomsten. Feit is echter dat in dit geval de grondslag van de aanvraag verlaten werd.

- * Daarnaast merken wij het volgende op. De verleende Nb-vergunning is destijds verleend op basis van de destijds vigerende vergunning. Door een aantal wijzigingen t.o.v. de vigerende vergunning o.a. verruiming van het ruimtebeslag en substantiële functiewijziging in het PIP, e.e.a. zoals hiervoor beschreven in hoofdstuk 9 "Ladder voor duurzame verstedelijking" wijkt de Nb-vergunning af van de oorspronkelijke opzet waardoor mogelijke nadelige significante gevolgen kunnen optreden voor de daarvoor in aanmerking komende Natura-2000 gebieden.

* In haar hernieuwde kennisgeving met terinzageleggingen van de bijbehorende stukken maakt Twence thans bekend dat er uitsluitend en alleen sprake is van verwerking van varkensmest. In de oorspronkelijke plannen was er sprake van dierlijke drijfmest bestaande uit varkens en/of rundvee en ook als zodanig verwerkt in de aanvraag voor de Nb-vergunning.

Varkensmest bevat hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest.

In de destijds verleende Nb-vergunning is daar geen rekening mee gehouden waardoor er meer impact kan ontstaan op de daarvoor in aanmerking komende Natura-2000 gebieden waardoor mogelijke significante schadelijke effecten kunnen optreden. Hier is geen onderzoek naar gedaan.

* Informatie uit het Toetsingsadvies van de Mer-Commissie geeft aan dat er een permanent zeer hoog stikstofverwijderingsrendement (99.8%) door de luchtzuiveringsinstallatie moet worden gerealiseerd om er voor te zorgen dat niet te veel stikstof neerslaat in Natura 2000-gebieden. Het is nog steeds de vraag of dit in de praktijk gerealiseerd kan worden. Bij een verwijderingsrendement van 99,7% wordt al ruim de norm van de vergunde waarde van 308 kg ammoniak overschreden, er zal dan 50% meer ammoniak uit de installatie vrijkomen met een significante toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Bekend is dat de Natura 2000-gebieden zoals Engbertsdijkvenen nu al overbelast zijn en de natuur daar achteruit gaat door het teveel aan stikstof. De Mer-Commissie wijst er in haar toetsingsadvies van 30 November 2018 op dat er per 11 April 2018 wederom een aantal Natura 2000-gebieden is toegevoegd aan de strengere depositiegrenswaarde van 0,05 mol N/ha.jaar waaronder Engbertdijkvenen, Lonnekermeer, Wierdense Veld, Borkeld, Sallandse Heuvelrug, Buurserzand & Haaksbergerzand en het Vecht- en Beneden-Reggegebied. Deze nieuwe gebieden zijn destijds niet meegenomen en inhoudelijk getoetst. Het is niet duidelijk in welke mate de eventuele extra stikstofdepositie die optreedt ten opzicht van de al vergunde situatie binnen de beschikbare depositieruimte c.q. grenswaarde voor vergunningplicht blijft.

* Bij de oorspronkelijke Nb-vergunning zijn enkele salderingsmaatregelen genomen om het teveel aan uitstoot te compenseren. Deze berekeningen waren eveneens gebaseerd op varkens- en/of koelmest. Deze berekeningen kunnen thans afwijken omdat nu enkel en alleen varkensmest wordt verwerkt, varkensmest bevat veel hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest. Ook hier kan mogelijk sprake zijn van significante schadelijke afwijkingen. Ook hier is geen onderzoek naar gedaan.

De daarop betrekking hebbende gegevens uit het PIP en de omgevingsvergunning dienen gelijkwaardig te zijn aan de destijds verleende NB-vergunning.

In dit geval is er naar onze mening sprake van een discrepantie waardoor niet aangehaakt wordt bij het desbetreffende bestemmingsplan/omgevingsvergunning. Dit is niet acceptabel. Er dient daarom een nieuwe passende beoordeling gemaakt te worden in het kader van de Nb-wet. (zie art. 2.8 Wet natuurbescherming). Bovendien is er geen sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang v.w.b. de locatie E/V.

Rekening dient te worden gehouden met de recente uitspraak van het Hof van Justitie d.d. 7-11-2018 over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) die gevolgen kunnen hebben voor het eventueel verlenen van een nieuw Nb-vergunning voor de mestverwerkingsinstallatie op de E/V te Zenderen.

Antwoord

Voor de mestverwaardingsinstallatie geldt een onherroepelijke Wnb-vergunning. De in de zienswijze benoemde verschillen (planwijzigingen) zijn onderzocht in de aanvullingen op het MER en over dat onderzoek heeft de Cmer een positief toetsingsadvies uitgebracht.

De genoemde wijzigingen betekenen niet dat het project zoals voorzien in het inpassingsplan en de omgevingsvergunning niet langer aansluit bij de verleende Wnb-vergunning. Er is sprake van ondergeschikte wijzigingen die niet leiden tot een toename van de emissies noch stikstofdeposities ten opzichte van de waarden in de Wnb-vergunning.

In paragraaf 3.3.3 van het onderzoek van Olfasense wordt gerefereerd aan eerdere onderzoeken waarin het getal van 110.454 ton per jaar voor tijdelijke opslag van brandbaar afval als één van de scenario's was gehanteerd. Dit heeft, zoals indiener van de zienswijze al aangeeft, relevantie voor wat betreft geurontwikkeling. In het kader van de Wnb-vergunning is er geen directe relevantie. In de Wnb-vergunning zijn wat betreft de stort het aantal vrachtwagenbewegingen maatgevend. In de Wnb-vergunning zijn 7.000 vrachtwagens van/naar de stort opgenomen. 7.000 vrachtwagens komt bij 95.000 ton neer op 13,5 ton per vrachtwagen. De verwachte gemiddelde vracht is 15 ton. Aldus is het aantal vrachtwagens van/naar de stort in beginsel een overschatting. Incidentele 'buffering' kan hierbinnen worden opgevangen. Daarenboven geldt: een aanvoer van 110.454 ton/jaar voor tijdelijke opslag wordt niet vergund in de omgevingsvergunning (Wabo).

Alternatieven in MER

Uit de Wet milieubeheer volgt dat het gaat om een beschrijving van de alternatieven die redelijkerwijze in beschouwing genomen moeten worden als de gevolgen voor het milieu, die daarvan redelijkerwijze te verwachten zijn, mogelijk tot relevante verschillen kunnen leiden.

In onze oorspronkelijke zienswijze gaan wij uitgebreid in op door ons aangevoerde alternatieve locaties waarvan een locatie in de gemeente Hof van Twente onze bijzondere aandacht heeft.

Volgens opgave van Twence zelf heeft in Oost-Nederland en dus ook in Twente de gemeente Borne de minste mestproductie per jaar nl. slechts 2.000 ton. De gemeente Hof van Twente daarentegen de hoogste mestproductie met 240.000 ton per jaar (120 x zoveel) en ook nog centraal in Oost-Nederland. Met andere woorden, de hoogste mestproductie, de hoogste veedichtheid en het grootste aantal veehouders komen voor in de gemeente Hof van Twente.

In de hernieuwde ontwerpbeslissingen heeft Twence een volledige ommezwaai gemaakt voor wat betreft de te verwerken soorten mest. Twence is nu definitief overgestapt van drijfmest geproduceerd door varkens en runderen naar een verwerking van mest uitsluitend en alleen geproduceerd door varkens. Daardoor komt een geheel ander ruimtelijk beeld tevoorschijn.

Wat is namelijk het geval? In de oorspronkelijke vergunningsaanvraag werd uitgegaan van verwerking van mest geproduceerd door koeien en varkens in Oost-Nederland.

In de hernieuwde vergunningsaanvraag is er uitsluitend en alleen sprake van varkensmest.

Na een 3-tal gemeenten in Limburg en Noord-Brabant, nl. Deurne, Venray en Gemert-Bakel staat de gemeente Hof van Twente in Nederland op de 4^e plaats voor wat betreft de meeste varkensbedrijven per gemeente en op de 1^e plaats in Oost-Nederland c.q. Twente. (Bron: Boerenbusiness Aug. 2017). Twence heeft thans definitief gekozen om uitsluitend en alleen varkensmest te gaan verwerken. De PIP en de Omgevingsvergunning met de daarbij behorende stukken zijn hierop aangepast en in procedure gebracht. Rundveehouders worden daardoor buiten spel gezet.

Is het dan niet logisch en redelijk dat een mestverwerkingsinstallatie daar wordt gesitueerd waar de meeste varkensmest wordt geproduceerd. En dus ook de minste milieuoverlast oplevert qua transport, CO₂-uitstoot, fijnstof, verkeersoverlast, geluid, geur, veiligheid, gezondheid en aantasting van het woon- en leefklimaat etc. De gem. Hof van Twente heeft al aangegeven dat zij niet afwijzend staat voor mestverwerking in haar gemeente. De oude stortplaats 't Rikkerink waar ook nog steeds biogas wordt geproduceerd en ook eigendom is van Twence leent zich daar voor. Infrastructuur is nog steeds aanwezig en vervoer over water is in de toekomst mogelijk. Het kanaal grenst aan de locatie. Ook hier behoeft geen extra grond te worden aangekocht. Twence is ook eigenaar van deze locatie. Op dit moment treft men voorbereidingen voor het plaatsen van ca. 40.000 st. zonnepanelen. Biogas, mestverwerking en zonnepanelen op één locatie met veel minder omwonenden en niet op ca 600 meter van de bebouwde kom zoals het dorp Zenderen met ca 1400 inwoners. Opmerkelijk is dat deze mogelijkheid niet door Twence en de provincie is verwerkt in haar MER.

De Mer-Commissie oordeelde in eerste instantie positief over de locatie Elhorst/Vloedbelt t.o.v. de andere met name genoemde alternatieve locaties. Niet alle alternatieve locaties zijn echter meegenomen door Twence. Als echter de voormalige stortlocatie 't Rikkerink in de gemeente Hof van Twente buiten beschouwing wordt gehouden met al haar voordelen o.a. eigendom van Twence, er wordt nog steeds biogas gewonnen, men is bezig om ca 40.000 zonnepanelen te plaatsen, vervoer over water is mogelijk, aanwezigheid van bestaande infrastructuur, Hof van Twente staat open voor mestverwerking, dan geeft dit te denken. Naar onze mening stond bij voorbaat al vast dat de locatie E/V als enige in aanmerking kwam. Dit wordt nog eens bevestigd in het Mer-rapport waarin verklaard werd dat *het initiatief van Twence uitsluitend op de locatie Elhorst/Vloedbelt haalbaar is.*

In het Merrapport van 23-10-2018, blz 10/134 inzake Locatiekeuze wordt voor de keus voor de locatie E/V ook nog eens als reden opgegeven dat bij de locatie E/V gebruik kan worden gemaakt van stortgas en elders niet. Dit is niet juist. Ook bij de door ons aangewezen oude stortlocatie 't Rikkerink in de gemeente Hof van Twente wordt nog steeds stortgas gewonnen en is ook volledig eigendom van Twence met daarnaast allerlei andere voordelen zoals door ons aangehaald in onze oorspronkelijke zienswijze. Op dezelfde blz. vermeldt zij dan ook nog eens en ik citeer: *"Bovenstaande betekent voor Twence dat alleen de Elhorst-Vloedbelt een haalbare businessclass gerealiseerd kan worden"*.

In hetzelfde Merrapport, hoofdstuk 14 bij "Alternatieven", blz 122 wordt ook nog eens verklaard dat en ik citeer: *"Het initiatief is voor Twence uitsluitend op de locatie Elhorst-Vloedbelt haalbaar"*.

Het bevreemdt ons dan ook niet dat de oude stortlocatie 't Rikkerink in de Hof van Twente niet wordt meegenomen bij de alternatieve locaties. De keuze van Twence stond al vast, de locatie E/V was bij voorbaat al bestemd voor mestverwerking.

Opvallend is dat in de haalbaarheidsfase Twence als beoogde locatie heeft aangewezen de leegstaande boerderij De Zandboer aan de Tweekelermarkeweg op het zuidwestelijk deel van de Boeldershoek. Die is volgens Twence geschikt omdat het als voormalige boerderij gebouwen en andere faciliteiten heeft die van pas komen aldus Twence.

Bij de toetsing hiervan bleken enkele bezwaren van de gemeente Hengelo en de omwonenden voldoende te zijn om van deze keuze af te zien.

Uit dit alles kan de conclusie worden getrokken dat hier sprake is van voorbedachte rade en dat de aangegeven alternatieven slechts een wassen neus zijn. De locatie E/V was bij voorbaat al bestemd voor mestverwerking.

In de belangrijke recentelijke Urgenda-uitspraak van het Gerechtshof Den Haag op 9-10-2018 werd vastgesteld dat de Staat onrechtmatig handelt door verdere reductie van de broeikasgassen, vooral CO-2 uitstoot, per eind 2020 na te laten en dat de Staat tenminste 25% moet reduceren per eind 2020. Ook Twence en P.S. dienen zich hieraan te houden.

Door te kiezen voor een locatie met de hoogste veedichtheid en dus de meeste mestproductie in Oost Nederland, gemeten over een exploitatieduur van 10-tallen jaren, kunt U hieraan nu al een belangrijke bijdrage leveren aan de hoognodige beperking van de CO-2 uitstoot. Wij verwijzen U in dit geval tevens naar de "Motie Aanvullend klimaatbeleid" van 7-11-2018, agendapunt 8, motie ingevolge art.62 (lid 3) RvO voor Provinciale Staten van Overijssel 2011 waarin verwoord dat in lijn met het Urgenda-vonnis concrete aanvullende maatregelen nodig zijn om de uitstoot van de broeikasgassen in de provincie Overijssel te verminderen.

Volgens de beleidsnotitie "Biomassa en Mestvergisting" dient men op industrieel niveau ondermeer rekening te houden met het gegeven dat er een directe relatie moet bestaan met een groot areaal landbouwgebied in de directe nabijheid van een vestiging. Ook Twence bevestigt dit in een van haar publicaties. De gemeente Hof van Twente voldoet hier ruimschoots aan met de hoogste mestproductie in Oost Nederland.

Het opnemen van een alternatieve locatie in de gemeente Hof van Twente is in onze ogen daarom onvermijdelijk en dient daarom alsnog meegenomen te worden in het Toetsingsadvies van de Mer-Commissie.

Uit recente opgaven van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van 23-1-2018 blijkt dat in de provincie Overijssel een totale varkensmestproductie bestond van 1.304.000 ton per jaar.

De totale rundveemestproductie bestond uit 10.034.000 ton per jaar. 7.7 keer zoveel als varkensmest.

Twence verwerkt uitsluitend 250.000 ton varkensmest per jaar.

In zijn algemeenheid dient een veehouder zich van 52% van de door zijn vee geproduceerde mest te ontdoen rekening houdende met eigen hoeveelheid grond en aankoop fosfaatrechten. Voor een varkenshouder weegt dit veel zwaarder vanwege gebrek aan eigen grond.

Er is dus voldoende aanvoer van varkensmest.

Dit betekent echter wel dat alle rundveehouders in Overijssel geen gebruik kunnen maken van de mestverwerkingsinstallatie op de Elhorst/Vloedbelt in Zenderen. Zij worden door Twence buitenspel gezet, deze locatie is voor hen verboden gebied terwijl zij toch ca 8 x zoveel rundmest produceren. Hun overvloedige mest moeten zij op een andere wijze zien kwijt te raken. Tijdens de lopende procedure heeft Twence besloten om enkel en alleen varkensmest te gaan verwerken met als onderbouwing dat hier sprake was van een strategisch opzet.

Saillant detail is dat o.a. LTO een van de initiatiefnemers was voor de plannen voor mestverwerking door Twence. Zij krijgen hierbij de kous op de kop.

Uit hierboven genoemde gegevens blijkt dat de gemeente Hof van Twente in Nederland als nr 4 geboekt staat v.w.b. de meeste varkensmestbedrijven en in Oost-Nederland als nr 1.

Een verwerkingslocatie in deze gemeente ligt dus voor de hand waarbij met name de oude stortplaats 't Rikkerink met al haar voordelen, zoals eerder genoemd, in aanmerking komt. Een voordeel waardoor rundveehouders hun overvloedige mest niet naar het Noorden behoeven te transporteren. De besparing aan uitstoot van CO-2 over 10-tallen jaren gemeten is daardoor aanzienlijk waardoor tevens tegemoet wordt gekomen aan de belangrijke recentelijke Urgenda-uitspraak van het Gerechtshof Den Haag op 9-10-2018 waarin werd vastgesteld dat de Staat

onrechtmatig handelt door verdere reductie van de broeikasgassen, vooral CO-2 uitstoot, per eind 2020 na te laten en dat de Staat tenminste 25% moet reduceren per eind 2020. Ook Twence en P.S. dienen zich hieraan te houden.

Door te kiezen voor een locatie met de hoogste veedichtheid en dus de meeste mestproductie in Oost Nederland, gemeten over een exploitatieduur van 10-tallen jaren, kunt U hieraan nu al een belangrijke bijdrage leveren aan de hoognodige beperking van de CO-2 uitstoot.

Opvallend is dat deze locatie niet als alternatief is opgegeven door Twence en dus ook niet beoordeeld kan worden door de Mer-Commissie.

Antwoord

De verwerking van alleen varkensmest is geen planwijziging, laat staan een 'ommezwaai', maar een nadere verduidelijking van het plan, zoals beschreven in paragraaf 2.8 van deze nota. Rundveehouders worden hierdoor ook niet benadeeld, zie ook paragraaf 2.8 van deze nota. Daarenboven geldt dat in de onderzoeken en in het MER reeds is uitgegaan van alleen de verwerking van varkensmest. Aldus kunnen het MER en het advies van de Cmer over het MER nog steeds worden gebruikt als onderbouwing voor het besluit over het PIP en de benodigde vergunningen. Met betrekking tot de locatiekeuze en het onderzoek naar locatiealternatieven verwijzen wij naar onze antwoorden op uw eerdere zienswijze en naar hoofdstuk 2 van deze nota.

Zienswijzen niet meegenomen in toetsingsadvies Cmer

Via de milieueffectrapportage (m.e.r.) krijgt het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming. Via deze procedure wordt het initiatief in een milieueffectrapport (MER) van alle kanten belicht en worden alternatieven onderzocht, zodat weloverwogen keuzes kunnen worden gemaakt. De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de 'moederprocedure'. Dit is de procedure op grond waarvan de besluitvorming plaatsvindt, bijvoorbeeld de bestemmingsplanprocedure, of een omgevingsvergunningsprocedure.

Uit een oogpunt van zorgvuldige besluitvorming heeft Twence er voor gekozen om een vrijwillig MER op te stellen en om vrijwillig de m.e.r.-procedure te doorlopen. Dit is prijzenswaardig.

Het doel van m.e.r. is om te onderzoeken en te beoordelen welke (belangrijke) milieueffecten van een activiteit kunnen worden verwacht. In dat onderzoek en die beoordeling moeten ook redelijke en reële alternatieven worden meegenomen. Het onderhavige MER ziet op zowel het PIP als de omgevingsvergunning.

Van de kant van de Provincie was informeel toegezegd om de van toepassing zijnde argumenten van de ingediende zienswijzen te laten beoordelen door de Mer-Commissie t.b.v. het Toetsingsadvies. Het voorlopige toetsingsadvies over het milieurapport is uitgegeven op 12-10-2018 onder projectnr. 3290.

Op pagina 7, bijlage 1 van dit voorlopige toetsingsadvies heeft de Mer-commissie zichzelf de vraag gesteld met het daarbij behorende antwoord:

"Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?"

Het antwoord daarop was:

"Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen bij haar advies te betrekken".

De reden hiervoor was dat G.S. van mening was dat het meenemen van de argumenten uit de zienswijzen enkele maanden vertraging zou opleveren. Een kwalijke zaak vooral omdat hier sprake is van een vrijwillige MER uit het oogpunt van zorgvuldigheid. Immers, rekening dient te worden gehouden met de mogelijkheid dat aangevoerde argumenten hout snijden en wel degelijk van invloed kunnen zijn op de vergunningverlening. Tijdwinst mag hier geen overheersende rol spelen.

Het vormt totaal geen probleem om de van toepassing zijnde argumenten uit zienswijzen wel ter kennis gebracht van de Mer-commissie. Dit inbrengen van zienswijzen wordt zelfs door de Mer-Commissie gepropageerd omdat het de kwaliteit en bruikbaarheid van de adviezen vergroot. Blijkbaar heeft G.S. redenen om hier van af te wijken om deze argumenten niet mee te laten nemen in het toetsingsadvies van de Mer-commissie. Een kwalijke zaak.

Tijdwinst is hier de waarschijnlijke oorzaak doch dit mag geen overheersende rol spelen door eventuele essentiële informatie niet mee te nemen.

Het feit dat G.S. bewust geen formele opdracht heeft gegeven om de zienswijzen mee te nemen in het toetsingsadvies van de Mer-commissie staat lijnrecht tegenover de opvatting van Twence om een vrijwillige Mer toe te passen uit het oogpunt van een zorgvuldige besluitvorming. Een zorgvuldige besluitvorming houdt o.i. ook in dat ook zienswijzen deel uitmaken van deze besluitvorming en wordt dit ook als een normale gang van zaken beschouwd. Dit wordt onder meer bevestigd door de vermelding bij de terinzagelegging in o.a. het Provinciaal blad d.d. 8-11-2018, nr 8270 en in de Staatscourant d.d. 8-11-2018, nr 63479, waarin G.S. stelt dat de ingediende zienswijzen betrokken worden bij de besluitvorming. Het MER maakt in dit geval deel uit van de besluitvorming.

Opmerkelijk is dat in een algemene toelichting van de Commissie voor de milieueffectrapportage deze Commissie aangeeft dat zij wel graag zienswijzen in een adviestraject betreft omdat het de kwaliteit en bruikbaarheid van de adviezen vergroot.

Door dit alles hebben wij onze twijfels over de objectiviteit van G.S. waardoor zij de schijn van belangenverstrengeling op zich laadt wat in onze optiek toch al het geval was toen G.S. de PIP toepaste na de vernietigende uitspraak in hoger beroep bij de Afdeling.

Van een zorgvuldige besluitvorming zoals Twence dat beoogt is hier dan ook geen sprake.

Uit het voorlopige toetsingsadvies van de Mer-Commissie bleek overigens het volgende bij de vraag: *"Is de informatie in het MER juist en compleet?"* met als antwoord:

"Het MER biedt slechts een globale beschrijving van het verwerkingsproces, de massa-, water- en energiestromen en de milieueffecten. Voor meer informatie wordt geregeld verwezen naar achtergronddocumenten die geen onderdeel uitmaken van het MER. Hierdoor is de informatie lastig navolgbaar. Ook conclusies zijn niet in alle gevallen voldoende onderbouwd. De Commissie is dan ook van oordeel dat nog niet alle informatie beschikbaar is om het milieubelang voldoende mee te kunnen wegen in de besluitvorming. Zij adviseert in een aanvulling op het MER".

G.S. had vanwege het hiervoor aangehaalde uitstel met daaraan gekoppeld het uitstel door de aanvullende informatie voor het toetsingsadvies van de Mer-commissie ruimschoots de gelegenheid om de desbetreffende argumenten uit de ingediende zienswijzen voor het Toetsingsadvies onder de aandacht te brengen van de Mer-commissie en deze mee te laten nemen in het Toetsingsadvies.

Wij zijn daarom van mening dat G.S. formeel bij de Mer-Commissie had moeten aangeven dat ook de van toepassing zijnde argumenten uit de zienswijzen verwerkt hadden moeten worden in het definitieve toetsingsrapport. De sluitingsdatum van de oorspronkelijke zienswijzen was al op 19-9-2018 vastgesteld.

Het feit dat de ingediende zienswijzen niet betrokken zijn bij het toetsingsadvies van de Mer-Commissie is voor ons reden om te verzoeken om de MER opnieuw te laten toetsen waarbij dan wel alle ingediende zienswijzen worden meegenomen zodat uiteindelijk een afgewogen definitief Toetsingsadvies door de Mer-Commissie kan worden verstrekt.

Inmiddels is dit toetsingsrapport op 30-11-2018 uitgekomen.

Echter de hernieuwde terinzagelegging werd al op 8-11-2018 bekend gemaakt waarbij vanaf 9-11-2018 zienswijzen konden worden ingediend. Indieners van zienswijzen konden derhalve pas vanaf 30-11-2018 kennis nemen van de aanvullende Mer-toetsing. De conclusie van de Mer-Commissie op het aanvullende Mer-rapport kon daardoor niet binnen de wettelijke termijn van 6 weken meegenomen worden en dus ook niet als bijlage ter kennis worden gebracht. Daardoor ontbreekt mogelijke essentiële informatie wat niet acceptabel is. Een nieuwe terinzagelegging is o.i. van toepassing.

Daar de oorspronkelijk ingediende zienswijzen gehandhaafd blijven in deze procedure is het raadzaam in de te verwachten nieuwe kennisgeving alsnog de ingediende zienswijzen ter kennis te brengen van de Mer-Commissie zodat recht wordt gedaan aan een zorgvuldige besluitvorming wat door Twence ook beoogd wordt. Zij had anders een vrijwillige MER achterwege kunnen laten.

In hun Toetsingsadvies van 30 November 2018 heeft de Mer-Commissie opnieuw aangegeven dat het bevoegd gezag hen ook deze keer niet in de gelegenheid heeft gesteld om zienswijzen bij haar advies te betrekken.

Antwoord

Vooropgesteld zij dat er op vrijwillige basis is gekozen voor een m.e.r.-procedure. Ook als er van wordt uitgegaan dat de procedurele bepalingen uit hoofdstuk 7 Wet milieubeheer hebben te gelden (zoals artikel 7.12 Wm), kan worden vastgesteld dat daarmee niet in strijd is gehandeld. De Cmer is namelijk niet gehouden om de ingebrachte zienswijzen op het (voor)ontwerpplan of enig ander stuk in haar advies te betrekken. Er is ook direct noch indirect een rechtsregel waaruit de verplichting voor het bevoegd gezag voortvloeit om zienswijzen aan de Cmer ter advisering voor te leggen. Als dat achterwege wordt gelaten is dat geen reden om schijn van belangenverstrengeling aan te nemen.

Bij ons is niet bekend dat er door de provincie een informele toezegging zou zijn gedaan om de ingediende zienswijzen te laten beoordelen door de Cmer. Deze stelling wordt overigens ook niet onderbouwd.

Anders dan wordt verondersteld, is het voor een zorgvuldige besluitvorming niet nodig dat in de ontwerpbesluitvormingsfase op de ontwerpbesluiten en bijbehorende stukken (zoals het MER) ingebrachte zienswijzen door de Cmer worden beoordeeld. De procedureregels met betrekking tot de verplichte plan- en project-m.e.r. geven aan dat het bevoegd gezag dient te motiveren op welke wijze in de besluitvorming rekening is gehouden met de informatie uit het MER alsmede met de ingebrachte zienswijzen en de adviezen van bijvoorbeeld de Cmer. Daaraan is voldaan. In de in de zienswijze bedoelde publicaties wordt in lijn met de vorenbedoelde procedureregels aangegeven dat de ingediende zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming, hetgeen is gebeurd.

Het verzoek om de Cmer opnieuw te vragen om het MER te toetsen tezamen met de ingebrachte zienswijzen willigen wij niet in. De Cmer heeft het MER en de aanvullingen erop reeds zorgvuldig getoetst en er is – als gezegd – geen enkele verplichting om ook zienswijzen door de Cmer te laten beoordelen.

Dat er gedurende en na de inzage termijn van een ontwerpbesluit aanvullingen op het MER worden gemaakt en adviezen van de Cmer tot stand komen, is evenmin strijdig met enige rechtsregel. Er bestaat geen recht voor indieners van zienswijzen om op een toetsingsadvies van de Cmer te reageren wanneer deze niet gereed is ten tijde van de terinzagelegging van de ontwerpbesluitvorming, waarbij voorts van belang is dat dat het (eind)toetsingsadvies van de Cmer niet al gereed hoeft te zijn op het moment van vorenbedoelde terinzagelegging.

Groengasopwerking

In de vernieuwde vergunningsaanvraag wordt thans melding gemaakt van de opwerking van biogas naar groengas (aardgaskwaliteit).

In de hernieuwde ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning worden adviezen gevraagd aan o.a. Gemeente Borne, Waterschap Vechtstromen, Veiligheidsregio Twente en ILT.

Niet is gebleken dat advies is aangevraagd bij de Cogas voor de aflevering van biogas dat na een specifieke bewerking als groengas op het lokale aardgasnet wordt aangeleverd. Ook het voldoen aan de technische voorwaarden en de toestemming voor de levering is, voor zover ons bekend, niet vastgelegd in de desbetreffende aanvraag. Informatie ontbreekt over het gebruik van hulpstoffen, de vrijkomende tussen- en restproducten en over het energieverbruik waardoor onvoldoende te controleren is welke milieueffecten samenhangen met de groengasopwerking. De onderbouwing voor dit alles ontbreekt. Een van de redenen waardoor opnieuw een aanvullende MER moet worden opgesteld. Ook hier wordt het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden.

Antwoord

De aangehaalde punten zijn beschreven in de tweede aanvulling op het MER. De Cmer heeft over het MER en bijbehorende aanvullingen een positief toetsingsadvies uitgebracht. Verder geldt dat in het (oorspronkelijke) MER al een doorkijk was gemaakt naar groengasopwerking.

Nulsituatieonderzoek

In de hernieuwde ontwerpbeschikking Omgevingsvergunning, hoofdstuk 21.2, blz 43/44 wordt verklaard dat het uitgevoerde nulsituatieonderzoek nog niet geheel akkoord bevonden is. De conclusie van G.S. is dat de aanvraag t.a.v. het bodemaspect wel ontvankelijk is maar het nulsituatie onderzoek nog niet volledig vastgesteld kan worden. Dit kan pas nadat er een aanvullend onderzoek is uitgevoerd. Wij zijn van mening dat dit aanvullend onderzoek vóór de besluitvorming dient plaats te vinden en niet achteraf.

Antwoord

Dit heeft onzes inziens betrekking op onderdeel 3.1.1 van de omgevingsvergunning. Hierin staat:

'Ter vaststelling van de kwaliteit van de bodem als referentiesituatie dient, aanvullend op het reeds uitgevoerde nulsituatieonderzoek - Nulsituatie onderzoek bodem, BilFINGER/ Tebodin nr. 3315001 d.d. 8 december 2014 (kenmerk 2015/0305067), uiterlijk binnen 3 maanden nadat de vergunning in werking is getreden aanvullend onderzoek te worden gedaan. De resultaten moeten uiterlijk 4 maanden nadat de vergunning in werking is getreden aan het bevoegd gezag zijn overgelegd.'

Elders in de beschikking staat:

'Geconcludeerd kan worden dat de aanvraag ten aanzien van het bodemaspect wel ontvankelijk is maar het nulsituatie onderzoek nog niet volledig vastgesteld kan worden pas nadat er extra aanvullend onderzoek is uitgevoerd. Hiertoe is een voorschrift aan deze vergunning verbonden.'

In het kader van het PIP is nader onderzoek gedaan naar de nulsituatie (N.F.C. Veldt, Vooronderzoek bodem, Deventer: Witteveen+Bos 2018). Op basis hiervan is geconcludeerd:

‘Op basis van de beschikbare informatie vormt de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de mestverwerkingsinstallatie geen belemmering voor de voorgenomen bouw/realisatie van de mestvergistingsinstallatie. Wel is de mogelijke aanwezigheid van asbest een aandachtspunt voor de realisatie van de installatie. Het gaat hierbij om veiligheidsrisico's tijdens de bouwwerkzaamheden en de afzetmogelijkheden van vrijkomende grond. Aanbevolen wordt om asbestonderzoek uit te voeren voorafgaand aan de realisatie van de mestvergistingsinstallatie. Effecten op de omgeving zijn uitgesloten.’

Met het voorgaande is voldoende rekening gehouden met de kwaliteit van de bodem en kan de conclusie worden getrokken dat de bodemkwaliteit geen belemmering vormt om het project te realiseren.

Diversen

Wij verzoeken U de op het MER betrekking hebbende argumenten die zowel voorkomen in onze oorspronkelijke zienswijze als in deze aanvullende zienswijzen alsnog ter kennis te brengen van de Mer-Commissie zodat zij onze argumenten alsnog mee kunnen nemen in hun toetsingsadvies.

Dit heeft helaas niet plaats gevonden bij onze oorspronkelijke zienswijze van 14 September 2018 en ook niet bij de hernieuwde terinzagelegging, terwijl toch de MER deel uit maakt van een juiste besluitvorming.

Zoals bij punt 9 al is aangegeven stelt de Mer-Commissie er prijs op dat zij wel graag zienswijzen in een adviestraject betreft omdat het de kwaliteit en bruikbaarheid van de adviezen vergroot. Juist daarom heeft Twence gekozen voor een vrijwillige MER om te komen tot een zorgvuldige besluitvorming.

Omdat Twence de spelregels tijdens de procedure veranderd heeft door thans te kiezen voor verwerking van uitsluitend en alleen varkensmest i.p.v. een mix van drijfmest heeft dit uiteraard gevolgen voor de uitkomsten van alle daarvoor in aanmerking komende onderzoeken. Varkensmest heeft b.v. een heel andere samenstelling dan rundveemest. Varkensmest bevat hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest wat weer gevolgen zal hebben voor hogere emissies van o.a. fosfaat, stikstof en ammoniak naar natuurgebieden. Vanwege de overstap naar alleen varkensmest zijn de luchtbehandelingsstappen aanzienlijk gewijzigd.

Daarnaast is Twence ondermeer uitgegaan van rechtstreekse levering van groengas aan het lokale gasnetwerk. De effecten van al deze overschakelingen dienen in alle daarvoor in aanmerking komende stukken aangepast te worden.

Als gevolg van al deze wijzigingen en aanpassingen dienen daarom de desbetreffende hernieuwde stukken opnieuw onder de aandacht van de burger gebracht te worden d.m.v. hernieuwde terinzageleggingen zodat rekening kan worden gehouden met de eventuele gevolgen/effecten bij het indienen van de zienswijzen. Ook de Mer-Commissie is hier een voorstander van.

G.S. van Overijssel heeft op 8 November 2018 een hernieuwde terinzagelegging voorgenomen waarbij zij verwijzen naar de bijbehorende stukken.

Echter niet alle stukken zijn waar nodig aangepast o.a. bij de opnieuw ter inzage gelegde aangepaste vergunningsaanvraag . (862 pagina's). De oorspronkelijke vergunningsaanvraag bestond uit 809 pagina's."

Op blz. 29/862 wordt in de genoemde tabel nog steeds aangehouden dat het hier mest betreft van "varken rund geit en schaap".

Op blz 30/862 wordt in de genoemde tabel nog steeds aangehouden dat het hier mest betreft van "rund en varken".

Op het nieuwe aanvraagformulier nr 2015.03 is het aanvraagnummer en de desbetreffende datum van indiening niet aangepast. Deze zijn hetzelfde aangehouden nl. aanvraagnr. 1720287, datum van indiening 30-9-2015. Daardoor is niet te herkennen of het hier de bestaande aanvraag betreft of de hernieuwde aanvraag waardoor verwarring kan ontstaan..

Op blz. 608/862 van de hernieuwde aanvraag wordt in het rapport van ABV Haukes Inspectiediensten B.V. rapportnr. 12.1005/15 d.d. 29-9-2015 de bodemrisico-analyse besproken die zij heeft uitgevoerd op het adres Boldershoekweg 7554 te Hengelo. De berekeningen zijn blijkbaar gebaseerd op een locatie aan de Boldershoekweg te Hengelo. (O).

In het kader van de vrijwillig MER diende er een Mer-procedure opgesteld te worden met om te beginnen de Notie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Terinzagelegging hiervan heeft plaatsgevonden van 14-6-2018 t/m 12-7-2018. De gegevens hiervoor werden ontleend aan de op dat moment bekende gegevens die hiervoor de grondslag vormden. Deze NRD is door Twence opgesteld op 2 Maart 2018. Advies hierover is uitgebracht op 23 Mei 2018.

Na deze terinzagelegging heeft Twence ingrijpende wijzigingen in de aanvraag aangebracht nl. in plaats van het verwerken van een mengsel van drijfmest van o.a. rundvee en varkens nu enkel en alleen maar varkensmest te gaan verwerken ten koste van de rundveehouders die nu buitenspel gezet worden en maar moeten zien hoe zijn hun overvloedige mest kwijt raken, e.a. zoals door ons nader wordt toegelicht bij punt 7 van deze zienswijze. Varkensmest heeft een heel andere samenstelling en bevat hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest waardoor de desbetreffende berekende emissies zullen afwijken van de oorspronkelijke uitslagen. De grondslag van de NRD is dus verlaten en de gevolgen van de nieuwe wijzigingen zijn niet meegenomen in de NRD. Er dient dus opnieuw een NRD te worden opgesteld.

Op grond van alle door ons aangehaalde en genoemde argumenten, zowel in onze oorspronkelijke zienswijze van 14 September 2018 als in onderhavige zienswijze verzoeken wij U onze bezwaren gegrond te verklaren, de desbetreffende ontwerpbesluiten te vernietigen en verweerder te veroordelen in de proceskosten.

Antwoord

In de gewijzigde procesbeschrijving d.d. oktober 2018 (p. 58 van de aanvraag) staat dat andere mestsoorten dan varkensmest niet worden verwerkt. Dit uitgangspunt is leidend.

Het adres op het rapport van ABV Haukes verwijst naar het hoofdkantoor van Twence B.V. (opdrachtgever van het onderzoek) en is een kennelijke verschrijving. Het onderzoek heeft betrekking op de locatie Elhorst-Vloedbelt.

De overige beschreven punten zijn reeds hiervoor behandeld.

PARTICULIER 7

Type mest

Als eerstes moest ik schrikken dat nu op eens dat Twence alleen nog maar varkensmest wil verwerken. Al die ronde tafelgesprekken met Twence en voorlichtingsavonden in het Syndron in Zenderen ging het met name om de boeren in Twente die dan hun overschot aan mest in Zenderen kwijt kunnen. LTO en ook rundveeboeren waren ruimschoots aanwezig op deze avonden en wij als bewoners moesten horen, dat dit voor hun een oplossing is. Nu zijn al deze avonden voor niets geweest. Ze moeten nu toch hun veestapel verkopen wat Brussel en Nederland wil of de mest naar de achterhoek brengen. Dat wordt dus nog meer verkeer in Zenderen. Rundveemest moet naar de achterhoek of naar het noorden en varkensmest met al die vrachtwagens van het zuiden naar Zenderen. Ik vraag me af waarom dan nu in de nieuwe stukken wordt aangegeven dat er minder verkeer komt. (MER 23-10-2018 blz. 94) Dat is voor mij niet logisch. 80 Procent van de boeren in Twente zijn rundveehouders, zelfs boer Frans van 'boer zoekt vrouw' is naar de rechter gestapt en heeft gelijk gekregen om zijn veestapel weer op het oude stand ca. 180 koeien te krijgen. Al deze boeren gingen ervan uit en ook LTO dat hier op deze locatie in Zenderen terecht kunnen. (zie bijlage 1,2,3 en 9)

Antwoord

De verwerking van alleen varkensmest is geen planwijziging, maar een nadere verduidelijking van het plan, ook worden rundveehouders hierdoor niet benadeeld, zoals beschreven in paragraaf 2.8 van deze nota. Daarenboven geldt dat in de onderzoeken en in het MER reeds is uitgegaan van alleen de verwerking van varkensmest. Aldus kunnen de onderzoeken, het MER en het advies van de Cmer over het MER nog steeds worden gebruikt als onderbouwing voor het besluit over het PIP en de benodigde vergunningen.

Locatiekeuze

Wij bewoners van Zenderen zeiden vanaf begin op al die inspraakavonden dat Zenderen niet de juiste plek is. De meeste varkensboeren zitten in Noord Brabant en in Hof van Twente. Maar niet rond Zenderen. In Tubantia stond op 5 december nog een artikel hierover in de krant. Iedereen verbaast zich dat mest van het zuiden naar Zenderen moet komen. En van Twente wordt nog aangegeven dat het een landelijke visie is. In Den Haag kennen ze niet eens Zenderen. Nog eens, de mestverwerkingsinstallatie hoort niet aan de rand van Zenderen. Er zijn genoeg plekken die we tijdens inspraakavonden en zienswijzen hebben aangegeven maar ook de Stichting Elhorst/Vloedbeld waar die mestverwerkingsinstallatie kan komen om de varkensmest in de directe omgeving te verwerken en niet vrachtwagens vol met varkensmest door heel Nederland te laten rijden om deze varkensmest aan de rand van Zenderen te moeten verwerken. Doe dit bij de varkensboeren en niet in het Groene Poort van Twente in de gemeente Borne die helemaal niet meer in de aanvulling ter sprake komt. Alleen nog maar landelijk beleid.

Antwoord

In het kader van het MER is een alternatievenonderzoek uitgevoerd, zie hoofdstuk 12 van het MER. De locatiekeuze is in hoofdstuk 2 van het MER onderbouwd. De onafhankelijke Cmer heeft het MER beoordeeld en heeft geconcludeerd: *'De Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbeld en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd.'*

Vorige zienswijze

Dan wilde ik graag nadat ik de bevestiging van u heb gekregen dat mijn zienswijze die ik eerder heb ingediend wordt meegenomen. Ik was daarna op 21 november in het gemeentehuis Borne geweest om de nieuwe zienswijze met aanvullende gegevens van Twence in te zien. Het was even zoeken voor de medewerkster van het gemeentehuis maar ik kreeg de stukken ter inzage voorgelegd. Nu viel me op dat er stukken ontbraken bijvoorbeeld de aanvraag van Twence zelf en de bijlage die erbij horen. Ik vroeg erna en de medewerkster vertelde me dat er niet meer aanwezig is. In de zomer heb ik om die reden al enkele stukken van u nagezonden gekregen omdat ik niet alles kon uitprinten. 1000 bladzijden heb ik zelfs uitgeprint om deze in de eerste versie in de zomer te kunnen lezen. Nu dit weer dacht ik op 21 november 2018. Volgens mij zullen de bewoners van Borne en Zenderen niet de mogelijkheid krijgen om de stukken te kunnen lezen. Dit kan toch niet! En dan nog alles versneld doorheen rammen. We voelen ons als bewoners van Zenderen weer belazerd. Niemand mag wat weten (Olfasense blz. 12: "deze gegevens zijn niet openbaar"). Alles draait om de winst van Twence en de gezondheid van de bewoners van Zenderen is geen "landelijk probleem". Het is een probleem van de bewoners van Zenderen en die aan de rand van Almelo wonen. Waarom moeten gegevens geheim worden gehouden? Hier gaat het juist om de luchtkwaliteit en de gevaren van giftige gassen.

Antwoord

Uw vorige zienswijze is in een ander hoofdstuk van voorliggende nota beantwoord.

In de aanvullingen op het MER zijn het proces van vrijkomen van geurende stoffen en andere stoffen en het proces van luchtbehandeling uitgebreid beschreven. De niet-openbare gegevens waarnaar Olfasense verwijst betreffen meetgegevens van een andere installatie, van een andere eigenaar.

Voor zover er stukken niet ter inzage hebben gelegen, merken wij op dat uit de (rest van de) zienswijze blijkt dat van die stukken wel kennis is genomen. Van enige benadeling is dus geen sprake.

Giftige stoffen en chemicaliën

Dan zijn de gevaren van de chemicaliën nog eens duidelijk gemaakt van Twence met de gezondheidsrisico's voor de mensen die dicht in de buurt zijn. In de tekst wordt over hulpstoffen gesproken (zie bijlage 33) wat pur gif is. Het dicht bij zijnde vergiftigingscentrum in Nederland (het is maar 1) zit in Bilthoven (zie bijlage 34). De anderen zijn in België en Duitsland. Ik als EHBO'er in Zenderen wist al dat ik niet ga helpen (zie bijlage 35, 36, 37). Maar in de stukken staat nog eens duidelijk aangegeven dat je niet eens zonder beschermde kleding en handschoenen en gastmasker op het gevaarlijke terrein mag. Ben je besmet moet je de besmette kleder meteen uit, aan de verse lucht en kunstmatig zuurstof toe gediend krijgen, 15-30 minuten spoelen onder de douche, niet braken en meteen naar het ziekenhuis. Alle medische handelingen mag alleen een arts doen in beschermde kleding en handschoenen. Brandweer en andere helper moeten dit ook anders mogen ze het terrein niet op. Bij de RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen 9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen van Sigmar Aldrich veiligheidsinformatieblad zijn geen gegevens aangegeven over ontploffingseigenschappen en gevaar en ook niet over gevaarlijke reacties. Dit moet toch openbaar gemaakt worden (blz. 5 / 8). Dan zijn ook nog de stoffen waarschijnlijk kankerverwekkend (zie bijlage 40). Daar wordt ik niet vrolijk van. Bij Agrium Europe wordt het nog extremer en gevaarlijker omschreven wat we als bewoners van Zenderen in zo een gaswolk te wachten staat (zie bijlage 41). Nu vraag ik me nog steeds af hoe dit alles binnen het terrein kan blijven (zie bijlage 5, 6, en 7). Autobanden moeten afgespoeld misschien zelfs hele auto's. Dit wordt bij ieder incident een grote ramp voor de 1 medewerker, de vrachtwagenchauffeurs en die op het terrein zijn. De wandelaar met de hond is nu uit de aanvulling van Twence verdwenen. Mag die niet meer daar wandelen? Is het te gevaarlijk en wordt de weg afgezet? Wat gebeurt met de schoolgaande kinderen die langs fietsen en die personen die met de fiets naar hun werk gaan? Die moeten allemaal binnen enkele minuten aan de kunstmatige beademing en door een arts worden geholpen. Tegengif is dus in Utrecht of in het buitenland en niet in Almelo. Hengelo is ja toch al niet meer een normaal ziekenhuis daar moet je voor 17 uur naar huis. Twence denkt nog steeds niet aan de bewoners van Zenderen. Waarom? (MER 23-10-2018 blz. 80-81)

Antwoord

De veiligheid- en gezondheidsrisico's zijn uitvoerig onderzocht en ook in het MER betrokken. Conclusie van de onderzoeken is dat er geen sprake is van onaanvaardbare risico's.

Uitgangspunten onderzoek

Olfasense heeft nieuwe berekeningen laten zien en oude cijfers van 2015 laten staan in hun overzichten. Het gaat om het hoofdstuk 5 Toetsing van de Wet luchtkwaliteit. De tabellen met recente metingen en de verslag zijn op 22 oktober 2018 om 11:22:54 op de computer en in het bestand opgeslagen en de metingen van de mestverwerkingsinstallatie (Item 19 in de hoofdgroep Lijst van Schoorstenen, voor rekenmethode luchtkwaliteit-stack5-G, Geomilieu V4.41) op blz. 42 van 77 zijn op 22 oktober om 16:38 opgenomen. De starttijd van de berekening was om 22 oktober 2018 om 11.16 uur (Olfasense blz. 40) Nu vraag ik me af, hoe kan het zijn dat de uitslagen van de metingen van de mestverwerkingsinstallatie voor de nieuwe berekening 5 uur later opgenomen worden of anders gezegd 5 uur eerder al op papier verwerkt zijn en berekend zijn voordat deze gemeten zijn? Hier klopt weer iets niet! Ik voel me samen met ons gezin erg belazerd van Twence. Daar worden cijfers die eigenlijk nieuw gemeten moeten worden fictief in de berekening gezet. Ik hoop echter dat een onafhankelijke partij echte metingen uitvoert waar controle op is. Dit moet echter opnieuw!!! Van de nieuwe cijfers geloof ik niets. De bladzijde 42 (computeruitdraai) die op 11:22:54 is opgeslagen met de tijd 16:38 heeft me erg kwaad gemaakt. Dan kom je natuurlijk tot de conclusie: "Uit de verspreidingsberekeningen blijkt dat ruimschoots kan worden voldaan aan de grenswaarden. De bijdrage van de activiteiten binnen de inrichting aan de immissieconcentraties is zeer gering te noemen." (blz. 30 van 77) Twence geeft de cijfers voor en het bureau olfasense past de cijfers zo aan dat de cijfers 5 uur voor de meting al bekend zijn. Papier is geduldig! Deze aanvullende berekening van de mestverwerkingsinstallatie over de uitstoot van de schoorsteen om de luchtkwaliteit vast te leggen is gewoon niets waard en moet over nieuw. Twence denkt echter dat de tijd te kort is voor de mensen in Zenderen om deze tabellen te lezen. Stukken die niet in Borne liggen en die je dan met moeite op de computer moet lezen en natuurlijk uitvergroten anders kun je deze tabellen ook niet analyseren. Ik vind het een schandaal en ik hoop dat hiermee echter wat gebeurt. Dat kan Twence niet zomaar doen. Fictieve cijfers in de berekening gebruiken die dan in hun berekening zo uitkomen dat de grenswaarden ruimschoots gehaald worden. Mooie berekeningen door Twence betaald maar dat heeft niets met de luchtkwaliteit te maken die je in Zenderen krijgt.

Antwoord

De huidige achtergrondwaarden van de concentraties PM₁₀ en NO₂ liggen ruim (> 50 %) onder de wettelijke grenswaarden. De achtergrondwaarden omvatten alle huidige emissies vanwege bijvoorbeeld verkeer en industrie. De maatgevende emissiebronnen PM₁₀ en NO₂ vanwege het voornemen zijn het verkeer van/naar de inrichting, machines met brandstofmotoren en de gasgestookte ketel binnen de inrichting. De extra emissies van de genoemde bronnen zijn ten opzichte van de achtergrondconcentraties verwaarloosbaar. Overschrijdingen van de wettelijke normen kunnen al bij voorbaat worden uitgesloten.

Bijlage E van het onderzoek van Olfasense toont geen metingen en ook geen rekenresultaten, maar de uitgangspunten die bij de berekeningen zijn gehanteerd. De uitgangspunten kunnen op elk gewenst moment uit het rekenmodel worden gehaald en vastgelegd.

Verkeerscijfers

In de cijfers zijn nu nog steeds niet de vrachtwagens mee genomen in de overzichten waar de eindproducten worden afgevoerd bijvoorbeeld de kunstmest en ammoniak. Dit zijn ook meerdere verkeersbewegingen per dag en week. Die staan nog steeds niet in de aanvullende tabellen. Twence geeft aan dat ammoniak naar Hengelo zou moeten en de kunstmest naar het buitenland wordt verkocht. In elk geval worden al deze vrachtwagens niet genoemd en hiervoor is ook geen berekening gemaakt voor geluid, fijnstof, stank enz. (zie bijlage 19, 20, 21, 22, 25 en 26) Er worden alleen de mesttransporten naar de installatie en de vrachtwagens voor de stort in de tabellen en in de teksten genoemd. Dus hoeveel vrachtwagens met containers en tanks komen naar Twence om dan de verschillende eindproducten op te halen per dag? En wanneer komen deze vrachtwagen en wanneer vertrekken deze vrachtwagen? Ik vind dat Twence nu eindelijk met de juiste cijfers moet komen en de zaak wel degelijk van een onafhankelijke partij laat berekenen.

Dan komt er nog een extra afvoer bij Twence bij 3 dagen per week 1 vrachtwagen CO₂. Dat is dan ook nog overdag. (zie bijlage 27) Weer gaat het stoplicht extra 6 keer per week op rood. Bovendien brengt het laden ook nog 45 minuten extra lawaai. (zie bijlage 29) Nog meer vrachtwagens worden genoemd voor de stortactiviteiten (zie bijlage 28 en 30). Het geluid komt hierbij weer boven uit wat het menselijke oor niet mag hebben zonder oorbeschermers. Bovendien worden nu voor aan- en afvoer 200 vrachtwagens per dag genoemd. En het geluid is 107 en niet rond de 40 wat je mag hebben zonder je gehoor niet te beschadigen. Dat betekent dat Twence weer met het aantal vrachtwagens per dag onduidelijk is. Hoe het in bijlage 31 is genoemd, betekent dat dat het stoplicht meer dan 240 keer per dag op rood gaat met alle gevolgen van dien. (bijvoorbeeld file naar alle kanten van Almelo tot Hengelo en Albergen) Want naast de vrachtwagens zijn ook personenwagens en bestelbussen die op en af rijden. (zie bijlage 4

Antwoord

Het vergunde aantal vrachtwagenbewegingen van en naar de mestverwerkingsinstallatie bedraagt 12.000 per jaar. Daarbij is rekening gehouden met aanvoer van varkensmest, de aan- en afvoer van hulpstoffen en de afvoer van producten. Voor de beeldvorming: een typische tankwagen voor het vervoer van mest kan ongeveer 30 ton vervoeren. Dit zijn omgerekend ruim 8.000 vrachtwagens, bij jaarrond maximale belasting van de mestverwerkingsinstallatie. Met andere woorden: het aantal vergunde vrachtbewegingen is ruim aangehouden.

Er vindt aan- en afvoer plaats van maandag t/m zaterdag van 07.00 - 19.00 uur. Er vindt geen reguliere aan- en afvoer plaats op zon- en feestdagen. Het totale aantal dagelijkse passages van motorvoertuigen is gemiddeld 178 (het daarbij corresponderende aantal motorvoertuigen is 89). Hiertoe is gekomen door het aantal voertuigen per jaar (23.000, 7.000 in het kader van de stort, 12.000 in het kader van de mestverwerking, 4.000 overig) te delen door het aantal werkdagen per jaar (grove aanname 52 x 5). Aangezien de inrichting niet 5 maar 6 dagen per week open is, zullen de intensiteiten per dag juist lager uitvallen.

Bij een totale belasting van ruim 10.000 motorvoertuigen/etmaal op een 80 km/u weg, zoals in de huidige situatie geldt voor de N783, stroomt het verkeer in de regel goed door en is een kruispuntoplossing met een VRI een logische en veilige oplossing. Ten hoogste in de spits kunnen (kleine) verstoringen/vertragingen in de doorgaande verkeersstroom ontstaan. Als gevolg van het extra verkeer naar Elhorst-Vloedbelt neemt het verkeer op de N783 met minder dan 2 % toe. Belangrijke nadelige gevolgen voor de verkeersdoorstroming of de verkeersveiligheid vanwege extra verkeer van/naar Elhorst-Vloedbelt zijn daarmee uitgesloten.

Het vrachtverkeer wordt voorts niet door Zenderen geleid, maar over de randwegenstructuur van Almelo. Verder geldt dat aan- en afvoer van 07.00 tot 19.00 uur plaatsvindt (en niet daarbuiten). Hierdoor worden belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen voorkomen. Ten behoeve van het MER is bepaald dat de (maximale) geluidtoename (in dit antwoord gebruikt als indicator voor de milieukwaliteit/kwaliteit van de leefomgeving) vanwege het wegverkeer ongeveer 1 à 2 dB bedraagt. Op basis daarvan is geconcludeerd dat het extra geluid vanwege het extra vrachtverkeer van/naar Twence min of meer wegvalt tegen het geluid van het huidige verkeer op de N783. Dit leidt eveneens tot de conclusie dat belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en/of de leefbaarheid in Zenderen kunnen worden uitgesloten.

In het MER is een doorkijk gemaakt naar de effecten van de opslag van CO₂ binnen de inrichting. Belangrijke nadelige milieugevolgen zijn daarbij uitgesloten. De opslag van CO₂ is echter geen onderdeel van het onderhavige plan en de vergunningaanvraag.

Het MER en de onderliggende onderzoeken zijn reeds getoetst door een onafhankelijke partij in de vorm van de Cmer.

Wet van Sabine

Dan krijg je in het hele verhaal een berekening van Bronsterkteberekeningen uitstralende geveldelen van DPA maar van iemand die Sabine heet??? Van de proceshal, van de proceshal 2, van VDT en van hal 3 Dag. Dat zijn de bladzijden 2 tot en met 5 die dan steeds weer in de tekst bladzijde 1 aangeven of geen bladzijdenummers hebben. Ik zou toch graag willen weten welke Sabine de berekeningen heeft gemaakt? Zo schrijf je toch geen officieel verslag. Dan kom je meteen weer ongeloofwaardig over en Twence wil ons bewoners van Zenderen overtuigen dat we geen gezondheidsschade aan deze installatie met stort overhouden. Hier geloof je toch niet in wanneer je zo iets moet lezen. Hier is toch niet een tijdschrift als Libelle waar misschien Sabine antwoord geeft?

Antwoord

De 'Berekeningen binnenniveau volgens Sabine' refereren naar de wet van de natuurkundige Wallace Clement Ware Sabine voor de bepaling van nagalmtijden.

Gedenkplaats Engelse vlieger

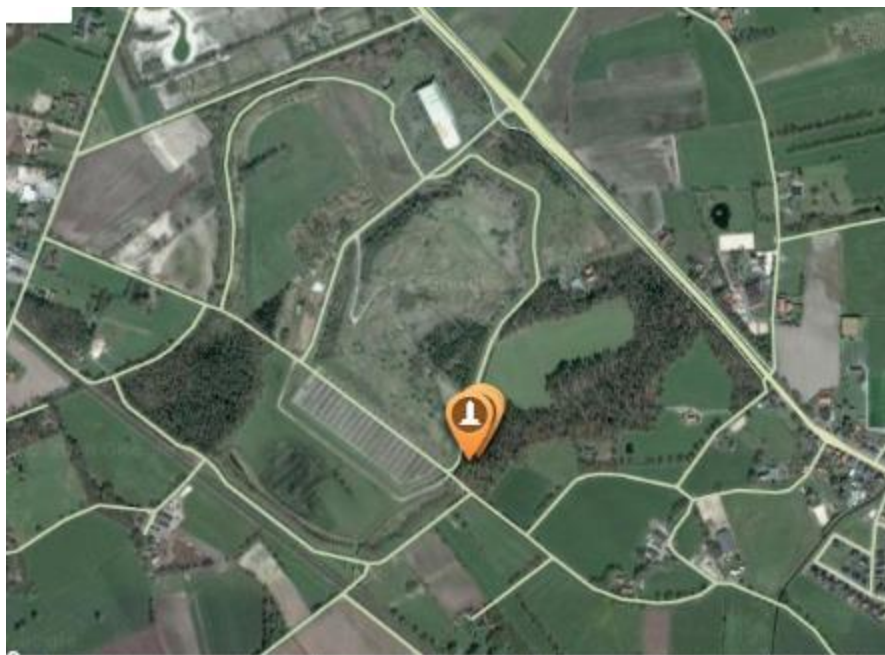
In de hoofdstuk van het archeologische onderzoek wordt de 20^e eeuw helaas niet meer meegenomen hoewel ieder jaar de dodenherdenking een minuut stilte in Nederland in acht wordt genomen. Nu zijn hier in de oorlog in het bos van Zenderen op Elhorst/Vloedbelt 2 mannen dood geschoten, 1 uit Zenderen die in het verzet was en de pilot die met zijn vliegtuig hier was neergestort. Hiervoor is een gedenkplaats ingericht en wordt door familie en bewoners van Zenderen iedere jaar herdacht. Geen één woord staat hierover in het verhaal van Twence. Niemand kan toch meer naast een chemisch gif terrein met de familie uit Engeland op de Dodenherdenking in de stank staan. En is er een ramp dan staan er maar ongeveer 400 mensen in een gif wolk. Dat telt landelijk niet mee. Of wel? Voor ons is het een ramp.

Antwoord

Het monument ligt aan de zuidoostkant van de stortplaats. Op deze locatie zijn, vanwege de afstand tot de mestverwerkingsinstallatie, nadelige effecten vanwege de mestverwerkingsinstallatie uitgesloten. Hinder vanwege geur is alleen mogelijk indien in het meest zuidelijke stortcompartiment afval wordt gestort. Doch

is de geurconcentratie ter plaatse dan nog steeds lager dan $0,5 \text{ ou}_\text{e}/\text{m}^3$ als 98-percentielwaarde (GES-score 1) en kunnen dus belangrijke nadelige effecten worden uitgesloten (zie afbeelding 8.7 in het MER).

Afbeelding 15.1 Locatie monument (<https://www.tracesofwar.nl/sights/61410/Waar-ligt-Lancaster-Monument.htm>)

Uitgangspunten onderzoek

In het onderzoeksrapport van Olfasense is op bladzijde 21 en 22 van de 77 duidelijk te zien dat in de toekomstige situatie: depot brandbaar afval (optie 1 en 2) in compartiment 4b en 5a inclusief mestverwerkingsinstallatie niet aan de bewoners van Zenderen en de bewoners van de Almelsestraat is gedacht. De gedenkplaats onder punt 6 genoemd is ook al in de gedachten van Twence verwijderd. En bij alle overzichtsfoto's zijn dat oude overzichten van Olfasense die fictieve berekeningen op papier gezet hebben. Ze krijgen een opdracht die ze in belang van Twence zo op papier zetten en geurwolken tekenen die aantonen dat wel degelijk geuroverlast is en gifstoffen zich overal in Zenderen kunnen verspreiden. Metingen zijn niet uitgevoerd omdat de meting 5 uur later zou plaats vinden volgens hun gegevens op blz. 42. Of misschien is de meting helemaal niet uitgevoerd. Waarom ook, de cijfers werden 5 uur eerder al in de berekening verwerkt. Bovendien zijn de gegevens niet openbaar.

Antwoord

Zie onze antwoorden hiervoor. Er is geen aanleiding om te twijfelen aan de uitkomsten van het onderzoek. Overigens was dat ook het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak in de uitspraak van 18 oktober 2017 over de eerder verleende vergunning. In rechtsoverweging 15 van die uitspraak wordt het geuronderzoek beoordeeld, met als conclusie dat dit onderzoek deugdelijk is en aan de vergunning ten grondslag kon worden gelegd.

Openingstijden en verkeer

Op bladzijde 11 van 77 gaat Olfasense van 260 werkdagen uit. In 2020 zijn 366 dagen omdat het een schrikkeljaar is. 2020 heeft 8 feestdag die op een werkdag vallen en 112 weekenddagen. Dan kom je op 254 werkdagen. (zie bijlage 23 en 24) Weer is aantoonbaar dat het onderzoeksrapport van Olfasense niet klopt. Hier worden meer werkdagen berekend. Dat betekent dat Twence dus wel degelijk op feestdagen of in het weekend vrachtwagens wil laten rijden. Weer een breuk in de afspraken. Bovendien gaat Olfasense van 10 uur uit (van 7 tot 17 uur). Dat betekent dat er per uur meer vrachtwagen op en af moeten rijden om de hoeveelheid te kunnen brengen. Dus het stoplicht bij Twence staat nog vaker op rood dan wat ik al in mijn eerste zienswijze heb aangegeven. Dan is de file niet alleen tot Borne maar tot Ikea en tot Albergen en andere kant tot Almelo.

Antwoord

Zie de antwoorden hiervoor.

Niet-openbare gegevens

Op bladzijde 12 in het rapport van Olfasense komt het nog erger. Hier worden helemaal geen gegevens meer verstrekt. In de voetnoot 2 wordt aangegeven dat “deze gegevens niet openbaar zijn maar kunnen desgewenst worden ingezien.” Ik ben ervan uitgegaan dat Twence met open kaarten speelt en alle gegevens laat zien. Maar dat is dus niet zo. Ik vraag me af of er überhaupt gegevens zijn. Ik zou deze graag met spoed willen inzien en ik denk andere klagende personen, de Stichting Elhorst/ Vloedbelt en de gemeente Borne ook.

Antwoord

De niet-openbare gegevens waarnaar Olfasense verwijst betreffen meetgegevens van een andere installatie, van een andere eigenaar dan Twence B.V. In de aanvullingen op het MER zijn het proces van vrijkomen van geurende stoffen en andere stoffen en het proces van luchtbehandeling uitgebreider beschreven.

Duitse woorden

Dan worden in Tabel 4.1: Overzicht gehanteerde bronsterktes en bedrijfsduren waar het om belangrijke gegevens gaat om een duidelijk overzicht te krijgen Duitse woorden niet vertaald. Ook in bijlage VII.1 wordt weer over “Luchtwasser” geschreven een waarden berekend. Dit kan toch niet. Het moet toch voor iedere lezer een overzicht in het Nederlands geschreven worden en/ of vertaald. Het gaat hier om vak begrippen waar een bewoner van Zenderen dit direct moet kunnen begrijpen en niet nog een woordenboek moet gebruiken! (zie bijlage 30,32) Ik vind dit weer een aandachtspunt om aan te geven hoe snel en slordig hier alles in elkaar is gezet. En dan ook nog ons lezers maar tot 20 december te geven. Onzorgvuldig wordt hier met overzichten vak begrippen omgegaan.

Antwoord

Aangenomen wordt dat het om tabel 4.1 in het onderzoek van DPA gaat. In die tabel staan geen Duitse woorden. Hetzelfde geldt voor bijlage VII van het onderzoek van DPA. In bijlage VII van het onderzoek van DPA staan overigens geen berekende waarden, maar is een lijst van puntbronnen en bijbehorende uitgangspunten weergegeven.

In algemene zin geldt dat de bijlagen bij de (deel)onderzoeken specialistische informatie bevatten en dat de hoofdtekst van de (deel)rapporten de publieksvriendelijke uitleg van de uitgangspunten en resultaten bevatten.

Niet leesbare stukken

Over niet te leesbare stukken is er nog een mail van Rob Haselbekke aan Rolf Nijboer te noemen over de bluswatervoorziening. (blz. 389/ 862). Zelfs met leesbril is het niet te lezen. Ik vraag me steeds meer af of Twence eigenlijk wil dat de bewoners van Zenderen de stukken kunnen lezen. Hier is alles dubbel en de woorden zijn over elkaar geschreven. Deze mail is dus van Koopbronbemaling. Dat is dan nog te lezen maar de inhoud helaas niet. Alle aanvullingen die Twence nu geeft zijn niet volledig, nauwelijks leesbaar of je mag deze gegevens helemaal niet lezen omdat ze niet openbaar zijn. En dit moeten we als bewoner van Zenderen accepteren? Ik dacht het niet. Alles moet openbaar en leesbaar zijn en volledig aanwezig bij de gemeente Borne. Dat was afgesproken maar Twence komt deze afspraak helaas weer niet na. Dus mijn eis is: De hele aanvulling met her inzage van alle gegevens leesbaar openbaar maken en de bewoners de tijd geven om deze ook in te zien en te kunnen lezen.

Antwoord

Pagina 389 van de aanvraag omgevingsvergunning is per abuis verkeerd geprint en in de definitieve vergunningaanvraag aangepast. Zie verder de antwoorden hiervoor.

Energieparagraaf

De Energieparagraaf Mestverwerking Elhorst Vloedbelt blz. 715 en 716/ 862 is ook helemaal niet te lezen. Blijkbaar doet Twence dit met opzet dat meerdere stukken gewoon niet te lezen zijn. Hier ging het in dit stuk om de efficiëntie van deze installatie. Is die zo goed als wat ons Twence de hele tijd wil vertellen? Nu kun je over de gegevens nog niets lezen. Dit kan toch niet. Alle stukken moeten leesbaar zijn. Ik vind dat hier echter nog Twence aanvullingen moet geven in leesbare bladzijden en deze nog eens herziende versie aan iedereen moet voorleggen. Zo kan het toch niet! Ook staat er iets over voorwaarden van de subsidieaanvraag. Dat mogen we lezers blijkbaar ook niet weten vandaar is alles onleesbaar afgedrukt. De financiering van de hele installatie is blijkbaar toch niet rond en we mogen het niet weten.

Antwoord

Pagina 715 en pagina 716 van de aanvraag omgevingsvergunning zijn per abuis verkeerd geprint en in de definitieve vergunningaanvraag aangepast. Zie verder de antwoorden hiervoor.

Overschrijding grenswaarden

En dan de grenswaarden. Ik hoop dat van een onafhankelijk instituut wordt bijgehouden of de grenswaarden van zwevende deeltjes niet 36 keer worden overtreden i.p.v. 35 keer per 24 uur. Of de stikstofdioxide niet 19 keer of meer zijn overschreden i.p.v. 18 keer per uur. Dat is puur gif in je longen en heeft niets meer met het Groene Poort van Borne en omgeving te maken.(zie bijlage 42)

Antwoord

Zoals hiervoor is beschreven, is er geen aanleiding om aan te nemen dat de grenswaarden wat betreft PM₁₀ en NO₂ zullen worden overschreden. Deze conclusie geldt naast de grenswaarden voor de jaargemiddelde concentraties ook voor het aantal overschrijdingsdagen.

Verkeerscijfers

In de gegevens van Olfasense op bladzijde 27 worden weer andere transportcijfers per dag genoemd (zie bijlage 43). Er is dan sprake van 424 bewegingen bij het stoplicht waar nog steeds de afvoer van de producten niet is met genoemd. Dus is 12 uur (van 7 uur tot 19 uur) gaat 35 keer per dag het stoplicht op rood. En dan moeten nog de vrachtwagens komen voor de afvoer van de restproducten. Dus iedere 2 minuten gaat het stoplicht op rood. Het chaos in Zenderen is dan compleet. Er gaan namelijk alleen de vrachtwagens met mest niet door Zenderen. Het andere verkeer werd ons van Twence verteld gaat wel degelijk door Zenderen. En dan spreekt Twence in hun verslag van dat het verkeer minder wordt en zeker niet opvalt. Het is geen spreiding mogelijk omdat het toch al een komen en gaan is. En dan komen nog de extra mesttransporten van de feestdagen die op een werkdag liggen. Gewoon extreem veel verkeer en zeker niet minder verkeer omdat het opeens alleen maar varkensmest is.

Antwoord

Olfasense gaat in haar rapport uit van 212 bewegingen oftewel 118 motorvoertuigen per dag, niet 424. Onder het kopje 'afwijkende verkeerscijfers' in hoofdstuk 4 van deze nota zijn enige discrepanties tussen de verkeerscijfers uitgelegd en is onderbouwd dat dit geen invloed heeft op de conclusies qua milieueffecten, inclusief verkeerskundige effecten.

Stuiven

In het verslag van Olfasense is op bladzijde 27 en 28 opgenomen dat het materiaal bij de stort niet stuifgevoelig is. Ik dacht van niet. Kunstmest wat op vrachtwagen moet en daarna naar het buitenland wordt getransporteerd is zeker stuifgevoelig bij het storten. (zie bijlage 44). Kunstmest wordt zeker niet bevocht bij het storten. Kunstmest moet juist droog blijven. En dan nog weliswaar ingepakt asbest. Wanneer dat gestort wordt, breekt er van alles en nog wat. Hier klopt dus de omschrijving weer niet.

Antwoord

Anders dan in de zienswijze wordt verondersteld, wordt er geen kunstmest gestort. In het hele proces komt kunstmest niet voor: niet als ingangsmateriaal, niet als hulpstof, niet als tussenproduct, niet als eindproduct. Voor de aflevering van de restproducten geldt het onderstaande.

De (steekvaste) dikke fractie uit de verladingshal wordt geladen op vrachtwagens middels een shovel. De dikke fractie bevat een hoog vochtgehalte en is stuifvrij. De te beladen vrachtwagens rijden een luchtsluis binnen waardoor vrijkomende lucht bij het beladen niet vrijkomt. Voordat de vrachtwagen de hal verlaat, wordt de lading afgezeild.

Alle andere restproducten (RO-concentraat, indampconcentraat, ammoniakwater, spuiwater) zijn vloeibaar en worden afgevoerd met tankwagens. Bij het vullen van de tankwagens wordt de vrijkomende lucht afgezogen in de centrale luchtbehandeling.

Aldus treden er geen belangrijke risico's door stuiven op.

Het storten van asbest gebeurt onder een jarenlang beproefd regime bij Twence en op andere stortplaatsen. Dat regime is gericht op het stuifvrij in het stort brengen van verpakt asbest afval en het meteen afdekken daarvan.

Ammoniak

Gevaarlijke stoffen worden niet alleen als “hulpstoffen” toegediend. Ammoniak als eindproduct is ook gevaarlijk. Dit wordt naar Hengelo getransporteerd. (zie bijlage 45). Ook hier is een fout gemaakt in rapport van Twence. Ammoniak is zo gevaarlijk dat het met in het rapport en veiligheidsbladen is genoemd. Daar is dan ook omschreven dat EHBOers ver weg moeten blijven en alleen een arts en de brandweer in beschermende kleding aan de slag kan gaan. Waarom wordt dit dan van Twence weer niet genoemd? Juist als bewoner van Zenderen maken we ons zorgen om de giftige stoffen die onze gezondheid schaden. We willen niet op een industrieterrein wonen met alle giftige gassen.

Antwoord

Restproducten van het mestverwerkingsproces zijn ammoniak in de lucht en ammoniakwater. Ammoniak in de lucht wordt verregaand gezuiverd, zoals beschreven in de aanvullingen op het MER (zie bijlagen II en III van deze notitie). Ammoniakwater (maximaal 24 % ammoniak en dus minimaal 76 % water) wordt opgevangen en afgenomen door Twence en/of derden voor rookgasreiniging.

Alleen bij direct contact of bij langdurige inademing van hoge concentraties ammoniak, ontstaan belangrijke risico's. Belangrijke risico's voor de bewoners van Zenderen vanwege de opvang en afname van ammoniak zijn uitgesloten.

Conclusie

Na al deze punten die in de herziende PIP en MER zijn verschenen, kan ik nog steeds niets anders aangeven dat hier zo veel mis is, gegevens niet openbaar zijn, hele bladzijdes niet leesbaar zijn, Duitse vaktermen zijn gebruikt dat we bewoners het in het Nederlands niet kunnen lezen, het resultaat van de luchtkwaliteitsmeting van de schoonstenen al 5 uur eerder bekend is dan de meting op papier is aangegeven en dan berekeningen van een “Sabine” zijn gemaakt waar niemand weet welke “fee” hier weer verschenen is. Mijn conclusie is en blijft na deze aanvullingen die eigenlijk geen aanvullingen zijn omdat de gegevens niet gemeten zijn en de rest niet openbaar is. Ik eis nog steeds namens ons gezin en alle bewoners van Zenderen en de directe omgeving van de stort een grondig onderzoek met de juiste cijfers en dan van een onafhankelijke partij die niet van Twence betaald wordt en waar de cijfers binnen de marges blijven, wat van te voren is besproken.

Antwoord

Zie de antwoorden hiervoor. Uw stellingen berusten merendeels op misverstanden. Daarenboven geldt dat het MER is getoetst door de onafhankelijke Cmer en dat de Cmer hierover een positief advies heeft uitgebracht.

Betrouwbaarheid

Op 12 december 2018 komt Twence weer in het nieuws. Ze hebben de oliefabriek Empyro in Enschede overgenomen en op 1 januari 2019 is deze fabriek officieel van Twence. Twence heeft voor een dergelijke overname miljoenen euro's voor over maar om een mestfabriek veraf van Zenderen en het Groene Poort te gaan bouwen daarvoor hebben ze geen geld.

Mensenlevens zijn voor Twence niets waard moet je dan denken als bewoner van Zenderen. Wij moeten met de gevaren leven en hopen dat we gauw gewaarschuwd worden wanneer wat mis gaat in de mestfabriek. Deze crisissituatie is nog niet eens op papier. Wat gebeurt er met de bewoners van Zenderen en de bewoners van de boerderijen in de directe omgeving naast de mestfabriek? Krijgen we medische hulp? En wanneer zijn deze hulpdiensten voor oord? Ik maak me hier ernstig zorgen. Net deze week was een ramp in Lingen en de Nederlandse kant werd ook niet geïnformeerd. Communicatie is erg belangrijk maar dat heeft Twence tot nu toe niet aangetoond. Alles is geheim, moet versneld, wordt niet met de klangbordgroep Zenderen overlegd enz. Twence is voor mij gezien geen betrouwbare partner. Dat zie je ook dat in al die stukken van Twence nooit meer sprake is dat Zenderen een voordeel zou hebben van de mestfabriek bijvoorbeeld om gratis stroom te krijgen, de voetbalvereniging geld zou krijgen voor een nieuw kunstgrasveld, ondernemers (aannemers van Zenderen) bij Twence aan het werk kunnen enz. Deze punten vond ik altijd een omkoping en ik en ons gezin staan er nog steeds hier achter. Maar nergens staat dit op papier, dat we gratis stroom zouden krijgen en aan de mestfabriek mee kunnen verdienen als bewoners van Zenderen. Kort gezegd: We waren en zijn tegen de komst van de mestfabriek en alle gevolgen die deze mee zich brengt. Met name de gevolgen voor onze gezondheid.

Punt 22 noem ik erbij omdat Twence bij de opening van de vuilstort had beloofd deze 2020 te gaan sluiten en het terrein aan de gemeente Borne weer over te dragen. Helaas is dit toen ook niet op papier gekomen en het gevolg is ... Twence weet van niets meer en houdt zich niet aan deze afspraak ook wanneer deze mondeling was. Vandaar weet ik bijna zeker dat de belofde van Twence dat de Zendenaren van de mestfabriek geld overhouden ook weer een losse belofde was aan de Zendenaren die nog aan het twijfelen zijn. Deze belofde is Twence nu al weer vergeten om dat die nergens in de stukken terug komt. Maar nog eens ik was, ben en blijf tegen de komst van de mestfabriek en ons gezin ook.

Antwoord

Bij calamiteiten met impact buiten de inrichting neemt de overheid, in casu de veiligheidsregio, de regie en de communicatie over.

De potentiële effecten op de veiligheid en gezondheid zijn uitgebreid beschreven in het MER. De onafhankelijke Cmer heeft het MER nauwkeurig getoetst en om een tweetal aanvullingen gevraagd. Daarna heeft de Cmer een positief advies afgegeven over het MER inclusief de aanvullingen. Dit proces heeft er ook mede toe geleid dat er extra waarborgen in de bedrijfsprocessen zijn ingebouwd, zoals extra luchtbehandelingsstappen en monitoring van emissies. Er is gezien dit onderzoeksproces en de aanvullende maatregelen geen aanleiding om te concluderen dat er onaanvaardbare risico's voor de mensen in de omgeving zullen ontstaan.

De door u beschreven beloftes zijn in het proces ter sprake geweest, maar nooit toegezegd. Er is daarnaast een kwaliteitsprogramma (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving of KGO) opgezet, waarin diverse eisen en wensen vanuit de omgeving zijn gehonoreerd, zoals reeds in een voorgaande reactie is beschreven.

16

STICHTING LEEFBAAR BUITENGEBIED

De zienswijze van stichting leefbaar buitengebied die is ingediend in de tweede zienswijzenperiode is identiek aan de zienswijze nummer 4, welke is behandeld in hoofdstuk 6 van deze nota.

PARTICULIER 8

Zienswijze

Hierbij dien ik zienswijzen in tegen ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen.

De gronden van de zienswijzen dien ik later in.

Antwoord

Wij noteren dat we een zienswijze zonder gronden hebben ontvangen.

18

PARTICULIER 9

Zienswijze

Hierbij dien ik zienswijzen in tegen ontwerp-inpassingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning
Mestvervaardingsinstallatie Twence in Zenderen.

De gronden van de zienswijzen dien ik later in.

Antwoord

Wij noteren dat we een zienswijze zonder gronden hebben ontvangen.

BIJLAGE: ADVIES BRANDWEER TWENTE

Postbus 1400, 7500 BK Enschede

Provincie Overijssel
t.a.v. de heer L. Wuijster
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

adres
Spaansland 20 Enschede

postadres
Postbus 1400
7500 BK Enschede

telefoon
088 256 7000

Website
brandweertwente.nl

Uw kenmerk 2018/0305092

Ons kenmerk 2018-D10502

Bijlage(n) -

Onderwerp Advies inpassingsplan Mestverwaarding Twence

Datum 25 juni 2018

Behandeld door M. Vastert

Telefoon 088-2568337

E-mail m.vastert@brandweertwente.nl

VERZONDEN 28 JUNI 2018

Geachte heer Wuijster,

Op 7 juni 2018 heeft u Veiligheidsregio Twente gevraagd om advies uit te brengen op het provinciaal inpassingsplan mestverwaarding van Twence op haar locatie Elhorst-Vloedbelt aan de Almelosestraat 3 te Zenderen. U vraagt ons te reageren op de herziene documenten.

Om een mestvervaardingsinstallatie mogelijk te maken is er in september 2015 een omgevingsvergunning aangevraagd. De uiteindelijk verleende vergunning is in een hoger beroep op 18 oktober 2017 vernietigd. Hieraan lagen redenen ten grondslag, anders dan de adviesaspecten waarop Brandweer Twente u adviseert. Wij adviseren op het gebied van de verantwoording van het groepsrisico en de rampenbestrijding.

Opgemerkt wordt dat er, gelet op de activiteiten rondom de installatie, formeel geen sprake is van een inrichting die valt onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

Waar hebben wij naar gekeken

Ons advies gaat over de beheersbaarheid, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid die van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling en de realisatie van een mestverwaardingsinstallatie. Wij hebben in dit kader reeds eerder een advies uitgebracht op de activiteiten bouwen en milieu. Daarin hebben wij het bevoegd gezag geadviseerd te borgen dat geen sprake is van toxische producten van de mestverwerkingsinstallatie en om de uitgangspunten voor bereikbaarheid en bluswatervoorziening op eigen terrein nadrukkelijk te beschrijven. Op beide punten heeft het bevoegd gezag destijds de vergunning met informatie aangevuld.

Op basis van een eerder aanvullend adviesverzoek in het kader van externe veiligheid, d.d. 20 juni 2017, is ons destijds door de gemeente Borne gevraagd te adviseren op de specifieke aspecten van zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid van een incident op de locatie.

Gedeputeerde staten van Overijssel hebben onderzoek gedaan naar het aspect externe veiligheid en heeft daartoe een kwantitatieve risicoanalyse op laten stellen Wij hebben geen aanleiding te veronderstellen dat de plansituatie aanleiding geeft om de destijds opgestelde risicoanalyse te moeten herzien.

De destijds gehanteerde uitgangspunten zijn daarom ook nu als uitgangspunt geloofwaardig:

- De risico's van de installatie op de omgeving zijn beperkt. De risicocontour rijkt tot de inrichtingsgrens. Binnen het invloedsgebied (circa 73 meter) zijn geen mensen aanwezig
- Van een groepsrisico is pas sprake als er een kans is op een incident met meer dan tien dodelijke slachtoffers. Wij zijn van mening dat er daardoor geen sprake is van een groepsrisico.

Zelfredzaamheid

Binnen het invloedsgebied zullen geen personen verblijven. De omgeving kenmerkt zich door het agrarische karakter met her en der enkele woningen. Deze zijn gesitueerd op meer dan 100 meter van de installatie. Wij gaan uit van bewoning door personen die zelfredzaam zijn. Er zijn geen objecten in de omgeving voor de opvang van verminderd zelfredzame personen. Bij incidenten bij de installatie is schuilen het handelingsperspectief. Binnen de woning zullen mensen nog langere tijd veilig zijn.

Aanwezigen in eventueel bedreigd gebied worden -na 2020- gewaarschuwd middels NL-Alert. Dit is bijvoorbeeld het geval als er gevaarlijke stoffen vrijkomen bij een brand of ongeval. In het bericht worden de handelingsperspectieven vermeld, zodat men weet hoe te handelen. Dit kan bijvoorbeeld door het gebied te verlaten, te schuilen of ramen en deuren te sluiten.

Bestrijdbaarheid

Geconstateerd is dat wij dat wij binnen de normtijd uit artikel 3.2.1. van het Besluit Veiligheidsregio's aanwezig kunnen zijn. Voor dit industriële object geldt een normtijd van 10 minuten. De eerste tankautospuiter is zowel in de dagsituatie als in de nachtsituatie met ongeveer 9 minuten ter plaatse. Ook de tweede tankautospuiter arriveert binnen de 10 minuten.

De openbare bluswatervoorziening bestaat uit een brandkraan aan de Almlosestraat bij de afrit naar Elhorst-Vloedbelt. Omdat de afstand van deze brandkraan tot het object te groot is, zijn reeds op het eigen terrein twee geboorde putten voorzien alsmede een opstelplaats voor de brandweer. De ontwerputgangspunten maken deel uit van de vergunning. Daarmee zijn alle voorwaarden voor een effectieve bestrijdingspoging aanwezig.

Advies

De aanleiding tot uw adviesverzoek werd gevormd door een uitspraak van Raad van State en heeft voornamelijk betrekking op juridische aspecten in de vergunningverlening. Op basis van de verstrekte informatie hebben wij geen redenen te veronderstellen dat er wijzigingen zijn in de (veiligheids)situatie. Kortom, de eerder door ons geadviseerde aspecten en gehanteerde randvoorwaarden blijven ongewijzigd, of worden in het vergunningtraject geborgd (bluswater op eigen terrein).

Mocht er zich een incident voordoen waarbij stoffen vrijkomen, dan zijn er nauwelijks effecten te verwachten in de omgeving. Dit komt enerzijds omdat de toxische effecten slechts beperkt buiten de inrichtingsgrens komen en anderzijds omdat in de direct omgeving met name sprake is van agrarisch grondgebruik.

Wij zien dan ook geen redenen om aanvullende maatregelen te adviseren op het huidige inpassingsplan 'Mestverwaarding, locatie Elhorst-Vloedbelt'.

Met belangstelling blijven wij betrokken bij de ontwikkelingen rondom de mestverwaardingslocatie en ontvangen wij graag bericht hoe u met onze adviezen bent omgegaan in het proces. Voor vragen of nadere informatie kunt u terecht bij het team Advies van Brandweer Twente. De contactgegevens vindt u bovenaan deze brief.

Hoogachtend,
namens het bestuur van Veiligheidsregio Twente,

R. Pellewever
sectorhoofd Brandveiligheid

2
9
-
6
-
2
0
1
1
8

BRANDWEER

TWENTE

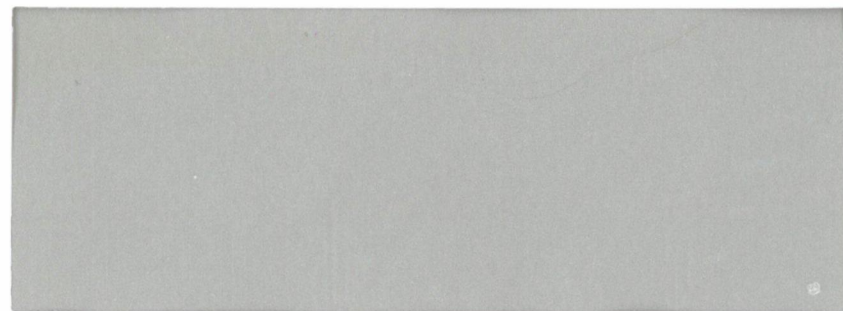
28.06.18

MSG Twente

Gratis retouradres:
Postbus 725
7500 AS Enschede

www.msg.eu

MSG
Business Post

DAADKRACHTIG DESKUNDIG BEHULPZAAM

Brandweer Twente is onderdeel van Veiligheidsregio Twente

BIJLAGE: EERSTE AANVULLING OP HET MER

NOTITIE

Onderwerp	Aanvulling MER
Project	Twence Elhorst Vloedbelt
Opdrachtgever	Twence
Projectcode	105489
Status	Definitief 02
Datum	30 oktober 2018
Referentie	105489/18-016.605
Auteur(s)	P. van Weelden MSc

Gecontroleerd door	mr.dr. R.H.W. Frins
Goedgekeurd door	mr.dr. R.H.W. Frins
Paraaf	

Bijlage(n)	I Analysecertificaat afvalwater
	II Massabalans
	III Stikstofbalans
	IV Warmtebalans (energiebalans)

Aan	Commissie voor de m.e.r.	
Kopie	Twence	Andy Roeloffzen, Jan Kroon
	Soppe Gundelach Witbreuk	Marcel Soppe
	advocaten	

INLEIDING

Deze notitie is opgesteld naar aanleiding van het voorlopig toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. (Cmer)¹ over het MER locatie Elhorst Vloedbelt². In algemene zin luidt het advies: 'de Commissie vindt dat in het rapport de keuze voor de locatie Elhorst-Vloedbelt en de methode van mestverwerking goed is onderbouwd. Welk type mest de installatie ingaat en welke stoffen de installatie uit komen is echter nog onvoldoende duidelijk. Hierdoor is niet te controleren of de effecten, zoals op de luchtkwaliteit, de natuurwaarden en de geuroverlast, zo beperkt zijn als het rapport aangeeft.'³

Na het uitbrengen van het advies van de Cmer is het voornemen van Twence op punten gewijzigd. Er zijn extra luchtbehandelingsstappen aan de mestverwerkingsinstallatie toegevoegd en groengas opwerking is geïntegreerd in de mestverwerkingsinstallatie. Deze wijzigingen zijn opgenomen in de gewijzigde Wabo-vergunningaanvraag en in de gewijzigde ontwerp Wabo-beschikking.

¹ Voorlopig toetsingsadvies Cmer 12 oktober 2018.

² MER locatie Elhorst-Vloedbelt, Witteveen+Bos, 3 juli 2018.

³ Persbericht Cmer 12 oktober 2018.

Hieronder is puntsgewijs het advies van de Cmer beantwoord. Tegelijk zijn bovenstaande wijzigingen en hun effecten nader beschreven.

Leeswijzer

Omdat diverse vragen/opmerkingen van de Cmer, met name die over ammoniak en geur, met elkaar samenhangen, gaan wij achtereenvolgens in op:

- 1 samenstelling mest;
- 2 massa/water- en stikstof- en energiebalans;
- 3 ammoniak- en geuremissies;
 - 1 voorschriften in vergunningen;
 - 2 onderzoeken behorende bij de vergunningen;
 - 3 beschrijving luchtdebieten;
 - 4 beschrijving geur- en ammoniakvrachten;
 - 5 beschrijving luchtbehandeling en zuiveringsrendementen;
 - 6 emissies naar de lucht en toetsing van die emissies aan de vergunningvoorschriften;
- 4 productie en benutting stortgas;
- 5 productie biogas en opwerking naar groengas;
- 6 effecten op natuur door stikstofdepositie;
- 7 verificatie zuiveringsrendement waterzuivering;
- 8 conclusies.

De notitie bevat de volgende vier bijlagen:

- I analysecertificaat afvalwater;
- II massabalans;
- III stikstofbalans;
- IV warmtebalans (energiebalans).

1 SAMENSTELLING MEST

Twence zal alleen varkensmest verwerken. In de gewijzigde vergunningaanvraag wordt ook nog uitsluitend over 'varkensmest' gesproken.

In de milieueffectonderzoeken is reeds uitgegaan van de verwerking van 100 % varkensmest. Zo heeft Olfasense¹ in het geur- en luchtkwaliteitsonderzoek² (bijlage bij Wabo-vergunningaanvraag en het PIP) meetresultaten te KUMAC in Deurne gebruikt. Rombou heeft in het onderzoek naar stikstofdepositie³ (bijlage bij de Nbw-vergunning) dezelfde meetresultaten/uitgangspunten als Olfasense gehanteerd.

Het doel van Twence is juist om een oplossing te bieden voor het overschot aan varkensmest. Varkensmest bevat hogere gehalten fosfaat en stikstof dan rundveemest⁴. De sinds 2014 verplichte mestverwerking heeft als doel fosfaat uit de Nederlandse landbouw te halen. Door de hogere gehalten in varkensmest wordt met de verwerking van varkensmest sneller voldaan aan deze verwerkingsplicht. Door de hogere gehalten in varkensmest is varkensmest ook aantrekkelijker om te verwerken en te exporteren dan rundveemest. Rundveemest verdringt voorts varkensmest omdat akkerbouwers middels rundveemest binnen de aanvoernorm voor fosfaat meer stikstof en kalium kunnen aanvoeren. En door het lagere fosfaatgehalte in vergelijking met varkensmest kunnen veel meer tonnen mest per hectare worden uitgereden.

¹ Voorheen Odournet.

² Olfasense, Geur- en luchtkwaliteitsonderzoek Twence locatie Elhorst-Vloedbelt, TWEN18A2, 23 oktober 2018.

³ Rombou, effectenbeoordeling natuur mestverwerking bedrijfslocatie Elhorst-Vloedbelt, 19 december 2014. En: aanvullend rapport Effectenbeoordeling natuur, 26 juni 2015. En: provincie Overijssel, toezending afschrift beslissing op bezwaarschrift, 14 augustus 2015, kenmerk 2015/0243265.

⁴ <http://www.eurolab.nl/meststof-organisch-v.htm> en ook <https://www.cumela.nl/sites/default/files/Bandbreedtes%20meststoffen.pdf>.

Als antwoord op de vraag van de Cmer inzake de monitoring van de mestsamenvestelling: de samenstelling van de geleverde mest wordt vastgelegd in de contracten met de leveranciers. De samenstelling van die mest wordt gemonitord middels de reeds verplichte mestboekhouding¹ (bevoegdheid NVWA/RVO).

2 MASSA/WATER- STIKSTOF- EN ENERGIEBALANS

Naar aanleiding van het tussentijds toetsingsadvies van de Cmer zijn de processtappen door Twence en de leveranciers gemodelleerd. De hieruit resulterende balansen zijn opgenomen in bijlagen II t/m IV. Ten opzichte van de massabalans die is opgenomen in het MER is in de massabalans in bijlage II van deze aanvulling met name de hoeveelheid spuiwater bijgesteld. De massabalans in het MER ging daarbij uit van grove aannames en grote veiligheidsmarges.

3 AMMONIAK- EN GEUREMISSIES

3.1 Vergunningvoorschriften

In de onherroepelijke Nbw-vergunning zijn de volgende NO_x-emissieplafonds opgenomen.

Afbeelding 3.1 NO_x emissieplafonds Nbw-vergunning

(NO _x)					
Bron	Aantal	Lengte route (m)	Afstand (km/jaar)	Emissiefactor (g/km)	Emissie in kg NO _x /jr
Verkeer en mobiele installaties (binnen inrichting)					
Vrachtwagens – afvalstort	7.000	1.500	10.500	14,28	149,9
Vrachtwagens – mestverwerking	12.000	830	9.660	14,28	142,2
Intern transport en installaties	-	-	-	-	1.750
Personenwagens en bestelauto's	4.000	600	-	0,47	1,1
Verkeer buiten inrichting					
Vrachtwagens	19.000	4.400	83.600	6,03	505,1
Personenwagens en bestelauto's	4.000	8.900	35.600	0,31	11,0
Vaste installaties					
Verwarming kantoor					16,0
Hygienisatie mest					1.109,0
Stortgasketelinstallatie					1.291,0
Totaal					4.975,3

Het NH₃-emissieplafond is ook opgenomen in de Nbw-vergunning.

Afbeelding 3.2 NH₃-emissieplafond Nbw-vergunning

(NH ₃)					
Bron	Concentratie ongezuiverd (mg/m ³)	Reductie luchtwater	Emissie (mg/m ³)	Volumeflux (m ³ /s)	Emissie in kg NH _x /jr
Loods mestverwerking - continu	13	85%	1,95	5	308
Totaal					308

In de voorschriften van de Nbw-vergunning staan verder eisen met betrekking tot de administratie en jaarlijkse rapportage van emissies aan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten van Overijssel).

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/agrarische-administratie-en-registratie>.

In de gewijzigde ontwerp Wabo-beschikking staat over geur:

- de totale geurvracht uit de schoorsteen van de afgasreinigingsinstallatie mag niet meer bedragen dan $9,0 \times 10^6$ odour units per uur¹;
- de geuremissie afkomstig van de ruimteluchtafvoer mag niet meer bedragen dan $0,8 \times 10^6$ odour units per uur;
- de maximale immissiewaarden zijn $0,29 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98 percentielwaarde; $0,75 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 99,5 percentielwaarde; $1,8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 99,9 percentielwaarde.

Bovenstaande emissie- en immissiewaarden komen overeen met de waarden die zijn berekend door Olfasense² (zie hierna).

In de (oude en gewijzigde) ontwerp Wabo-beschikking zijn verder (ongewijzigde) voorschriften opgenomen met betrekking tot onder meer het uitvoeren van geurmetingen, het behandelen van klachten, communicatie met bevoegd gezag en onderhoud en inspecties van geurreducerende maatregelen.

3.2 Onderzoeken behorende bij de vergunningen

Aan de emissieplafonds in de Nbw-vergunning ligt onderzoek van Rombou uit 2014/2015³⁻⁴ ten grondslag. De ammoniakemissies via de schoorsteen zijn door Rombou als volgt berekend:

- men hanteert een emissieconcentratie van $13 \text{ mg}/\text{m}^3$. Deze waarde is gemeten bij het bedrijf KUMAC te Deurne (zie ook de alinea hieronder);
- men hanteert een volumeflux van $5 \text{ m}^3/\text{s}$. Dit komt overeen met een volumeflux van $18.000 \text{ m}^3/\text{h}$;
- dit resulteert in een jaarlijkse emissie van $2.049 \text{ kg NH}_3/\text{jaar}$;
- men hanteert vervolgens een zuiveringsrendement van 85 % en dit resulteert in een emissie na zuivering van $308 \text{ kg NH}_3/\text{jaar}$. De waarde van $308 \text{ kg NH}_3/\text{jaar}$ is opgenomen in de Nbw-vergunning.

KUMAC verwerkt 70.000 ton varkensmest per jaar⁵. KUMAC past geen luchtbehandeling toe. In de Wm-vergunning van KUMAC d.d. 22 oktober 2010 staat: 'De varkensmest wordt per tankauto aangevoerd en gelost in een gesloten mestilo. Vanuit de mestilo wordt de mest door een gesloten buizensysteem verpompt naar de verwerkingshal, waar deze mechanisch wordt gescheiden door middel van een ontwateringstafel en een zeefbandpers. Direct na de mestilo wordt de mest met zwavelzuur aangezuurd waardoor ammoniak en geurcomponenten worden gebonden. De dunne fractie wordt vervolgens behandeld middels een flotatie-unit en omgekeerde osmose. De dikke fractie wordt in de loods opgeslagen en afgevoerd met vrachtwagens. De loods is afgesloten en wordt door middel van mechanische ventilatie afgezogen en via een 15 m hoge schoorsteen afgevoerd. In 2008 zijn aan de uitgaande stroom van de mechanische ventilatie emissiemetingen uitgevoerd door de gecertificeerde instelling PRA Odournet BV (thans Olfasense). Daaruit bleek een gemiddelde ammoniakemissie van 150 gram per uur met een gemiddelde emissieconcentratie van $13 \text{ mg}/\text{Nm}^3$.'

Olfasense heeft haar rapport ten behoeve van de gewijzigde vergunningaanvraag bijgewerkt en daarbij het debiet via de schoorsteen aangepast van $14.000 \text{ m}^3/\text{h}$ naar $18.000 \text{ m}^3/\text{h}$. In het gewijzigde rapport van Olfasense⁶ over geur staat:

'De mestverwerkingsinstallatie wordt volledig gesloten uitgevoerd. De lucht uit de mestverwerkingsinstallatie wordt afgezogen en behandeld in een luchtbehandelingssysteem.

¹ Dit houdt een wijziging in ten opzichte van de oude vergunning en het MER. Het is qua geur de enige wijziging. Verderop is ingegaan op de (verwaarloosbare) effecten van deze wijziging.

² Olfasense, Geur- en luchtkwaliteitonderzoek Twence locatie Elhorst-Vloedbelt, TWEN18A2, 23 oktober 2018.

³ Rombou, effectenbeoordeling natuur mestverwerking bedrijfslocatie Elhorst-Vloedbelt, 19 december 2014.

⁴ In het effectonderzoek van Rombou van 26 juni 2015 is niets gewijzigd aan de ammoniakberekeningen en ammoniakemissies.

⁵ http://www.weda-mestverwerking.nl/wp-content/uploads/2017/06/Referenz-Kumac-Deurne_niederl_WM.pdf.

⁶ Olfasense, Geur- en luchtkwaliteitonderzoek Twence locatie Elhorst-Vloedbelt, TWEN18A2, 23 oktober 2018.

Dit zal een systeem zijn dat bestaat uit meerdere reinigingsstappen, waarmee een zo laag mogelijke gereinigde concentratie kan worden behaald, van ten hoogste 500 ou_E/m³. Twence beoogt hiermee om de Beste Beschikbare Technieken (BBT) toe te passen. De afgassen, totaal 18.000 m³/h, worden via een 12 m hoge schoorsteen geëmitteerd. Uitgaande van een concentratie van 500 ou_E/m³ bedraagt de emissie 9,0 x 10⁶ ou_E/h (continu).'

En: 'Er zijn geen gegevens voorhanden van identieke installaties met een dergelijk luchtbehandelingssysteem. Er zijn wel gegevens voorhanden van metingen bij mestverwerkingsprocessen waar geen luchtbehandelingssysteem wordt toegepast. Bij een mestverwerking met afzuiging van de loads¹ bijvoorbeeld werd een emissie gemeten van 6 Mou_E/h bij een geurconcentratie van maximaal 600 ou_E/m³ en een debiet van circa 10.000 m³/h. Bij een andere vergelijkbare installatie werd recent een geuremissie gemeten van 20 Mou_E/h bij een geurconcentratie van maximaal 1.000 ou_E/m³ en een debiet van circa 20.000 m³/h. Dit laat zien dat de geuremissie van dergelijke processen relatief laag is.'

Niet tegenstaande de volledig gesloten installatie zijn door Olfasense veiligheidshalve diffuse emissies vanwege de opening van de vrachtwagensluis gecalculeerd. Hierbij is uitgegaan van een geurconcentratie van 100 ou_E/m³ en een debiet van 7.500 m³/h. Het debiet is daarbij gebaseerd op het totale volume van de opslaghal + vrachtwagensluis + hygiëniseruimte (zie paragraaf 3.3). De geurconcentratie is 1/5 van de geurconcentratie in de via de schoorsteen uitgeblazen lucht en gaat uit van de toepassing van 'gesloten systemen, een goede afzuiging en het toepassen van een luchtbehandelingssysteem voor de ruimtelucht' (zie paragraaf 3.4) alsook een fluctuerende in plaats van een continue bron (de deuren van de vrachtwagensluis zullen alleen overdag en dan nog alleen gedurende delen van een uur open staan).

Bovenstaande 9,0 x 10⁶ odour units per uur en 0,8 x 10⁶ odour units per uur en de daaruit resulterende immissiewaarden zijn overgenomen in de voorschriften van de ontwerp Wabo-beschikking (zie paragraaf 3.1).

Wijziging ten opzichte van MER

De wijziging van het debiet via de schoorsteen van 14.000 m³/h naar 18.000 m³/h betekent, uitgaande van de methode in het onderzoek van Olfasense, dat de geuremissie via de schoorsteen toeneemt (Rombou hanteerde in het stikstofdepositieonderzoek reeds een debiet van 18.000 m³/h). Ten opzichte van het MER neemt de geuremissie via de schoorsteen toe van 7,0 Mou/h naar 9,0 Mou/h. Dit heeft echter niet of nauwelijks gevolgen voor de maximale immissiewaarden die in de oude en in de gewijzigde Wabo-vergunning(aanvraag) zijn opgenomen, te weten: 0,29 ou_E/m³ als 98 percentielwaarde; 0,75 ou_E/m³ als 99,5 percentielwaarde; 1,8 ou_E/m³ als 99,9 percentielwaarde. Het enige zichtbare resultaat vanwege het gewijzigde debiet is de toename van de maximale geurbelasting (immissie) als 98- en 99,5-percentielwaarde in het scenario dat alleen de mestverwerkingsinstallatie wordt gerealiseerd: van 0,09 naar 0,11 ou_E/m³ als 98-percentielwaarde en van 0,12 naar 0,14 ou_E/m³ als 99,5-percentielwaarde (Olfasense, 23 oktober 2018). In geen geval komt de waarde van 0,5 ou_E/m³ als 98 percentielwaarde in zicht (dat is de drempel voor GES-score 1 alsook de relevante richtwaarde van de provincie Overijssel, zie paragraaf 8.1 van het MER).

In paragrafen 3.3 t/m 3.6 is op basis van de interne processen en de balansen in de bijlage van dit document geverifieerd of met het voornemen kan worden voldaan aan de vergunningvoorschriften.

3.3 Beschrijving luchtdebieten

De gebouwdelen hebben de volgende volumes:

- besturingsruimte 380 m³;
- RO-ruimte 1.690 m³;
- scheidingsruimte 2.790 m³;
- opslaghal 6.000 m³;

¹ Geuronderzoek ten behoeve van aanvraag milieuvergunning KUMAC BV te Deurne, rapportnummer ROBM09D2, februari 2010. Dit plan omvat geen luchtwasser.

- vrachtwagensluis 990 m³;
- hygiëniserie 625 m³;
- totaal circa 12.500 m³.

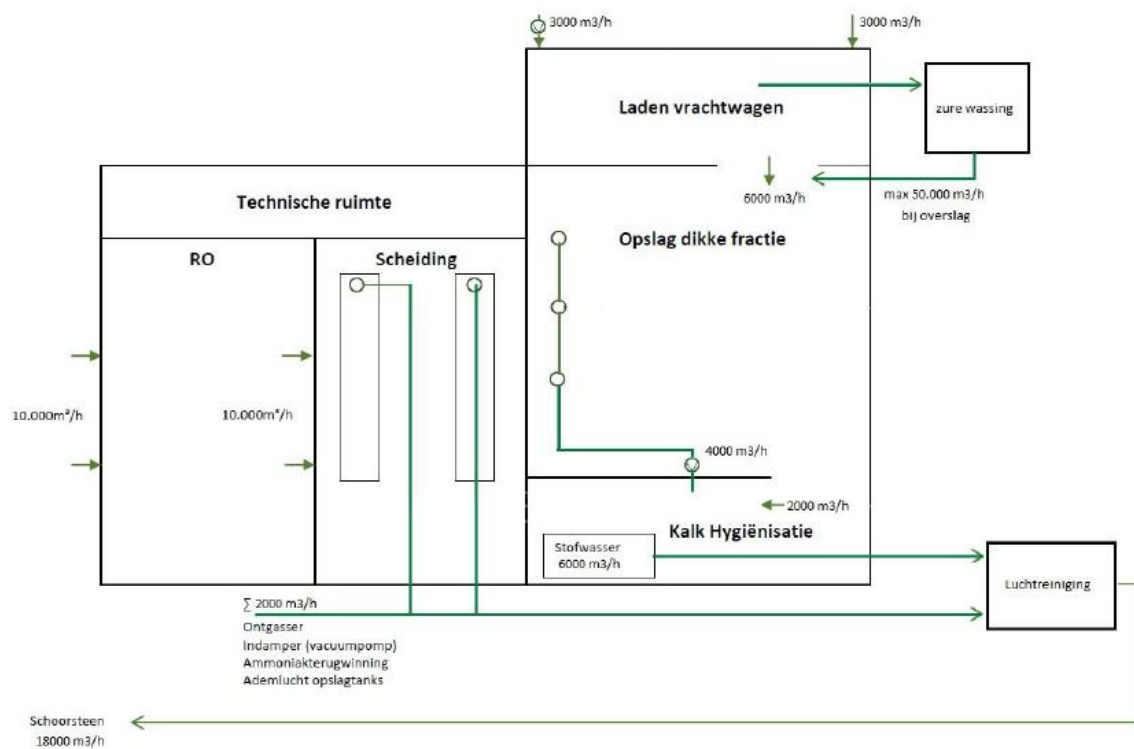
De opslaghal- en hygiëniserieruimte worden doorstroomd met 6.000 m³/h buitenlucht. De RO- en scheidingsruimte worden doorstroomd met 10.000 m³/h buitenlucht.

Het volume (debiet) via de schoorsteen is 18.000 m³/h en dit wordt gesplitst in:

- 6.000 m³/h afzuiging bij de opslaghal/sluis;
- 10.000 m³/h afzuiging scheidingsruimte/RO-ruimte;
- 2.000 m³/h afzuiging van bronnen bij het verwerkingsgebouw.

Onderstaande afbeelding toont naast het bovenstaande dat gedurende overslag maximaal 50.000 m³/h lucht wordt gerecirculeerd via een zure wasser, zonder verhoging van het debiet naar de schoorsteen. Deze luchtrecirculatie is bedoeld om het klimaat tijdens overslag binnen acceptabele grenzen te houden. Onderstaande tekening toont ook de luchtinlaten.

Afbeelding 3.3 Luchtdebieten per gebouwdeel

Het voornemen van Twence voorziet erin dat alle activiteiten met mest plaatsvinden binnen de gesloten hal of binnen gesloten tanks en dat alle lucht wordt afgezogen uit dit gesloten systeem. Daarna moet deze lucht grondig worden gereinigd voordat ze via de schoorsteen naar buiten gaat. Hieronder is ingegaan op de luchtbehandelingsinstallatie.

3.4 Beschrijving geur- en ammoniakvrachten

De uitstoot van NH_3 draagt bij aan stikstofdepositie. NH_3 en H_2S zijn geurbepalend. In onderstaande tabel staan de relevante vrachten die de luchtbehandeling zoals afgebeeld op afbeelding 3.5 ingaan. Hierbij geldt: de restgeurvracht is een aparte vracht, en dient als een reservering voor min of meer onbepaalde geurende stoffen (los van de NH_3 -vracht en de H_2S -vracht).

Tabel 3.1 NH_3 -vrachten en andere geurbepalende vrachten per procesdeel

	NH_3	H_2S	Restgeur
scheidingslijnen + RO	415 g/h	1.000 g/h	120 Mou/h
opslag + hygiënisatie	15,5 kg/h	0	30 Mou/h
overige bronnen	720 g/h	520 g/h	65 Mou/h
totaal (h)	16,6 kg/h	1,5 kg/h	215 Mou/h
totaal (jr)	145 ton	13 ton	-

De concentraties in de ingaande lucht bij 18.000 m^3/h zijn dan:

- 922 $\text{mg NH}_3/\text{m}^3$ ofwel 1.100 ppm;
- 84 $\text{mg H}_2\text{S}/\text{m}^3$ ofwel 60 ppm;
- 12.000 ou/ m^3 restgeur.

Hierna zijn de vrachten per procesdeel nader onderbouwd.

Scheidingslijnen (inclusief RO)

Voor de te verwachten geur- en gasontwikkeling in de mestscheiding zijn referentiemetingen beschikbaar op ruwe (niet vergiste) varkensmest¹. Bij een verwerking van 400 ton/dag² is de totale geurvracht 945 Mou/h bij een debiet van 6.900 m^3/h en een ammoniakvracht van 121 g/h. In de afzuiging is met metingen elders nooit een hogere waarde voor H_2S gemeten dan 35 ppm (50 mg/m^3)³. De H_2S -vracht is dan 350 g/h. Geschat wordt dat de H_2S - en NH_3 -emissies bij vergiste mest ongeveer 66,6 % hoger zullen zijn dan bij ruwe mest.

Vergisting heeft een stabiliserende (mineraliserende) werking op de organische stof waardoor kan worden gesteld dat de (rest)geurontwikkeling door organische componenten (juist) niet hoger zal zijn dan van het ruwe materiaal. Vastgesteld is dat vergiste varkensmest 2 à 4 x minder (rest)geur afgeeft dan ruwe mest⁴. Aangenomen is een factor 3.

Gecorrigeerd voor capaciteit (factor 1,7) en vergisting (factor 1,66 voor H_2S en factor 1/3 voor restgeur), zijn de onderstaande vrachten in de afzuiging van de scheidingslijnen + RO-ruimte berekend. De NH_3 vracht volgt uit de massabalans in bijlage II ($3.000 \text{ kg N/jr} = 342 \text{ g N/h} \times 17/14^{(5)} = 415 \text{ g NH}_3/\text{h}$).

¹ Geur- en ammoniakemissie onderzoek bij VP-systems (America), Buro Blauw, rapport BL2014.7320.01-V01, november 2014.

² Komt neer op 150.000 ton/jaar.

³ Mondelinge opgave VP systems (leverancier).

⁴ Onderzoek naar de geuremissie bij (gebruik van) vergiste mest en onvergistemest, Novem project 2021-02-22-03-004, uitgevoerd door Witteveen+Bos Deventer, project UT370-1, september 2003.

⁵ Omrekenfactor van N naar NH_3 . De molaire massa van NH_3 is 17 g/mol. De molaire massa van N is 14 g/mol.

Tabel 3.2 Afzuiging scheidingslijnen + RO-ruimte

	Geurdrempel	Vracht	Geurvracht	Geuraandeel
NH ₃	0,03 mg/m ³	415 g/h	13,8 Mou/h	1 %
H ₂ S	0,0006 mg/m ³	1.000 g/h	1.666 Mou/h	92,5 %
restgeur	1 ou/m ³	120 Mou/h	120 Mou/h	6,5 %

Hygiëniseratie

Voor de hygiëniseratie wordt aangenomen dat alle in het digestaat opgeloste ammoniak met deze behandeling naar de gasfase wordt gedreven. In de hygiëniseratie wordt maximaal 24.250 ton dikke fractie behandeld (zie de massabalans in bijlage II). Per uur komt dan maximaal 15,5 kg NH₃/h vrij (= 112 ton N/jr zoals weergegeven in de stikstofbalans in bijlage III).

De restgeurvracht is in de hygiëniseratiehal naar verwachting laag. Veiligheidshalve wordt uitgegaan van 30 Mou/h (= 5.000 ou/m³ bij 6.000 m³/h).

Overige bronnen

Vanuit de ontgasser, indamper en ammoniakterugwinning worden drie spuigassen naar de luchtbehandelingsinstallatie geleid. Deze stromen zijn nog niet meegenomen in bovenstaande berekeningen en staan ook niet in de stikstofbalans in bijlage III. De hoofdcomponenten in deze stromen zijn weer H₂S en NH₃. Zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 3.4 Overige geur- en gasstromen (totalen zijn gewogen gemiddelden)

bron	debiet	NH ₃	H ₂ S
Ontgasser	1200 m ³ /h	350 mg/m ³	300 mg/m ³
Indamper non condensables	500 m ³ /h	350 mg/m ³	300 mg/m ³
NH ₃ terugwinning	100 m ³ /h	1000 mg/m ³	0
Ademende tanks	200 m ³ /h	100 mg/m ³ *	30 mg/m ³ *
Chemicaliëntanks bij vullen	500 m ³ /h	0	0
Totaal norm	2000 m ³ /h	360 mg/m ³	260 mg/m ³
Totaal piek	2500 m ³ /h		

Ten overvloede: $2.000 \times 360 \text{ mg/m}^3 = 720 \text{ g/h}$ en $2.000 \times 260 \text{ mg/m}^3 = 520 \text{ g/h}$. De vrachten/uur staan in tabel 3.1.

Naast H₂S en NH₃ mag verwacht worden dat de restgeur in vooral de ontgasserstroom en non-condensables hoog zal zijn. Als deze bepalend zijn en de restgeur veiligheidshalve op 50.000 ou/m³ wordt gesteld, wordt de restgeurvracht van deze stroom 65 Mou/h.

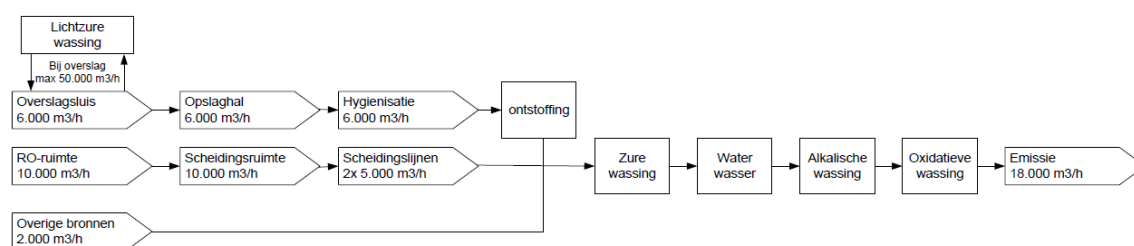
3.5 Beschrijving luchtbehandeling en ammoniak- en geurverwijdering

In het MER staat: 'De geur- en ammoniakreductie zal plaatsvinden met een chemische luchtwasser en actief kool. In de chemische luchtwasser wordt de ammoniak in contact gebracht met zwavelzuur. Dit reageert tot een ammoniumsulfaat oplossing in het spuiwater. Het spuiwater uit de luchtwasser wordt afgezet als meststof en opgeslagen in tank T-252. Na de chemische wassing wordt de lucht gefilterd met een actief koolstoffilter.'

Volgens informatie van het Rijk over zure wassers¹ mag bij zure wassing uit worden gegaan van een reductie van 99 % NH₃ en een restemissie van < 1 mg/Nm³ NH₃. In de praktijk blijken dergelijke waarden ook te kunnen worden gehaald en worden zelfs rendementen van 100 % gehaald². Met een actief koolstoffilter kan nog meer NH₃ af worden gevangen, mits voorzien van specifieke impregnatie voor de verwijdering van NH₃⁽³⁾. Twence was al voornemens om meerdere koolstoffilters toe te passen met specifieke impregnatie voor NH₃ (en H₂S).

Ten opzichte van het MER zijn de luchtbehandelingsstappen gewijzigd, zie onderstaand schema. Ten overvloedige geldt: het onderstaande luchtbehandelingssysteem is opgenomen in de gewijzigde vergunningaanvraag (Wabo) en zal aldus onderdeel gaan uitmaken van de Wabo-beschikking.

Afbeelding 3.5 Luchtbehandelingsstappen

Het gaat om een keten met achtereenvolgens:

- zure wassing/chemische wassing. In de chemische luchtwater wordt ammoniak in contact gebracht met zwavelzuur. Dit reageert tot een ammoniumsulfaatoplossing in het spuiwater. Het spuiwater uit de luchtwater wordt afgezet als meststof en opgeslagen in een tank. Hiermee wordt onder optimale procesomstandigheden tot zeker 99 % NH₃ afgevangen (zie hierboven);
- een waterwasser. De zure en alkalische wassing worden gescheiden door een waterwassing teneinde te voorkomen dat de kleinste druppels ammoniumsulfaat in de alkalische wasser terecht komen. Reeds daarmee wordt dus een zuiveringsrendement NH₃ van nagenoeg 100 % benaderd. Een waterwasser verwijdert onder optimale procesomstandigheden 60 - 85 % (rest)geur⁴;
- alkalische wassing. De alkalische wassing verwijdert zwavelwaterstof en daarmee een aanzienlijk deel van de geur. Hiermee wordt H₂S met een verwijderingsrendement van 90 - 95 %⁵ verwijderd. Eventuele H₂S-slip wordt nog in de oxidatieve wassing verwijderd. Daarmee wordt de oxidatieve kracht ten aanzien van de overige geurcomponenten maximaal benut, met name zwavelcomponenten en aldehyden worden goed afgevangen;
- oxidatieve wassing met geïntegreerde waterwassing. Om restgeur af te vangen, afkomstig van ruwe en vergiste mest, wordt gebruik gemaakt van een sterk oxidatiemiddel (natrium hypochloriet/bleekloog). Hiermee wordt (rest)geur met een verwijderingsrendement van 80 - 90 %⁶ verwijderd. Bij de toepassing van bleekloog zal er enig chloorgas worden gevormd en worden afgevangen in een laatste wasser (met natronloog). Deze wasser zal ook nog verder bijdragen aan de geurverwijdering.

¹ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/zure-gaswasser-acid/>.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/03/rapport-evaluatie-geurverwijdering-door-luchtwassystemen-bij-stallen-deel-2>.

³ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/adsorptie-actief/>.

⁴ [https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/gaswasser-\(algemeen\)/](https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/gaswasser-(algemeen)/).

⁵ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/alkalische-gaswasser/>.

⁶ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/gaswasser-alkalisch/>.

Samengevat worden NH_3 en H_2S dus tot nagenoeg 100 % verwijderd. In de stikstofbalans in bijlage III is berekend: 115 ton N/jaar ingaande vracht in de luchtwater en 0,25 ton N/jaar uitgaande vracht. Dit komt neer op 140 ton NH_3 /jaar ingaande vracht en 303 kg NH_3 /jaar uitgaande vracht. Dit betekent een zuiveringsrendement NH_3 van 99,8 %. Nota bene: in tabel 3.1 staat een totale ingaande vracht van 145 ton NH_3 /jaar. Dit komt door de opdeling van het totale proces in deelprocessen en bijgevolg de afronding per deelproces. Qua zuiveringsrendement geldt dan overigens nog steeds: 99,8 %.

Bij GMB in Zutphen staat een vergelijkbare installatie. Die installatie reduceert circa 2.000 ppm NH_3 naar minder dan 1 ppm NH_3 (zuiveringsrendement van 99,95 %). Met een overmaatse pakking, een goede lucht- en waswaterverdeling, een lagere pH en hoogwaardige componenten wordt dit bereikt¹.

Uitgaande van een ingaande vracht H_2S van 1,5 kg/h en hetzelfde zuiveringsrendement van 99,8 % is er sprake van een H_2S -emissie van 3 g/h.

Voor de verwijdering van restgeur mag worden uitgegaan van een zuiveringsrendement van tenminste 98,5 % ($= 1 - 0,15 \times 0,10$) (hierbij zijn dus alleen waterwassing + oxidatieve wassing meegerekend).

Mochten de rendementen en de emissies in de praktijk tegenvallen, dan heeft Twence nog maatregelen achter de hand in de vorm van met name actief koolstoffilters. De ontwerp Wabo-beschikking schrijft in dit kader het uitvoeren van geurmetingen voor alsook het treffen van maatregelen indien blijkt dat de vergunde normen worden overschreden.

3.6 Toetsing

Uitgaande van een maximale emissie van 308 kg NH_3 /jaar (Nbw-vergunning) en een thans berekende emissie van 303 kg NH_3 /jaar (stikstofbalans in bijlage III) wordt voldaan aan de voorschriften van de Nbw-vergunning.

De geurdrempel van NH_3 is 0,03 mg/m³. Een emissie van 303 kg/jaar komt neer op een geurvracht van 1,15 Mou/h.

De geurdrempel van H_2S is 0,0006 mg/m³. Een emissie van 3 g/h komt neer op een geurvracht van 5 Mou/h.

Uitgaande van een restgeurvracht van 215 Mou/h (zie paragraaf 3.4) en een zuiveringsrendement van 98,5 % wordt er na luchtbehandeling een restgeurvracht van 3,225 Mou/h geëmitteerd.

Er is dus een totale uitgaande geurvracht van ongeveer 9 Mou/h. De totale vergunde geuremissievracht is 9,8 Mou/h waarvan 9,0 Mou/h via de schoorsteen. Geconcludeerd is daarom dat de maximale geuremissie binnen de vergunde geuremissies past. In paragraaf 3.2 is reeds beschreven dat de wijziging van de geurvracht via de schoorsteen van 7,0 Mou/h naar 9,0 Mou/h niet tot wijzigingen leidt qua maximale geurimmissiewaarden. Daarmee houden de conclusies in paragraaf 8.4 van het MER stand.

Aangetekend wordt dat de berekende geurvracht van 9 Mou/h uitgaat van worst case vrachten en ook minder dan maximale zuiveringsrendementen. Bovendien heeft Twence dus nog maatregelen achter de hand (met name actief koolstoffilters).

¹ Bron: P&IP (Frans Horstink).

4 STORTGAS

De nuttige stortgasproductie te Elhorst-Vloedbelt bedroeg in 2015 ruim 70 Nm³/h. Met nuttig wordt bedoeld: aangewend voor energieproductie. De prognose is dat de nuttige stortgasproductie in de toekomst (2020) daalt tot orde grootte 50 m³/h en daarna langzaam verder afneemt¹.

Hierbij geldt dat:

- het stortgas nu wordt gebruikt om een gasmotor in een gebouw van Twence op het terrein Bavinckel aan te drijven (Drienemansweg 4). Hiermee wordt louter elektriciteit opgewekt welke aan het stroomnet wordt gevoed;
- het stortgas zal worden benut voor de invulling van de warmtevraag van de processen op locatie. Met 50 m³/h stortgas wordt voorzien in ongeveer 25 % van de warmtevraag (zie de warmtebalans in bijlage IV). Ook zonder het stortgas kan in de warmtevraag voorzien worden, namelijk door middel van de benutting van het binnen de inrichting geproduceerde biogas en door middel van warmteterugwinning (warmtepomp) bij de groengas opwerking (zie paragraaf 5 van deze notitie). In de praktijk wordt het beschikbare stortgas zoveel als mogelijk benut;
- de nuttige stortgasproductie kan in de toekomst nog worden geoptimaliseerd (waarmee de dalende prognose dus deels kan worden gecompenseerd/bijgesteld). Dit kan door bijvoorbeeld bestaande gasbronnen te verbeteren (verzakking tegengaan/oplossen), door extra bronnen te slaan en/of door een horizontaal onttrekkingssysteem te realiseren.

De volledige warmtebenutting van het stortgas leidt tot een veel hoger energetisch rendement dan louter de opwekking van stroom. Dit is een milieuvoordeel. De benutting van het stortgas voor de mestverwerkingsinstallatie heeft geen gevolgen voor de warmtevraag elders (die warmte wordt nu immers niet benut).

Indien geen stortgas meer wordt geproduceerd, dan wordt er meer biogas binnen de inrichting gebruikt. Dit heeft alleen tot gevolg dat er minder groengas wordt geleverd aan het net. Er treden als gevolg hiervan geen (belangrijke) (nadelige) milieueffecten op.

5 BIOGASPRODUCTIE/GROENGAS OPWERKING EN FAKKELFREQUENTIES

Biogasproductie/groengas opwerking

Het oorspronkelijke voornemen alsook de oorspronkelijke vergunningaanvraag voorzag in de productie en afzet van biogas. Ten opzichte hiervan is het voornemen en ook de vergunningaanvraag gewijzigd. Het voornemen en de vergunningaanvraag omvatten nu groengas opwerking (opwerking tot aardgaskwaliteit) binnen de inrichting. Het groengas wordt op het lagedruk (8 bar) aardgasnet van Cogas afgeleverd. Dit aardgasnet bevindt zich net ten zuidoosten van de stortplaats. Hieronder is nader ingegaan op de kenmerken van biogasproductie en de opwerking naar groengas en de (extra) milieueffecten vanwege groengas opwerking.

In het MER staat op pagina 23: 'Het biogas wordt direct afgevoerd per leiding. In de gasconditionering wordt het biogas gereed gemaakt om getransporteerd te worden. Het geconditioneerde biogas wordt op een biogasleiding (biogashub) afgeleverd. Wanneer op enig moment er geen afname van biogas is op de biogashub, dan wordt dus eerst de buffer volledig gevuld. Wanneer de buffer volledig gevuld raakt, dan pas wordt het overschot aan biogas afgefakkeld in een gesloten noedfakkeld.'

Voordat het biogas naar de biogashub kon worden getransporteerd, moest het biogas dus eerst worden geconditioneerd (voorbehandeld). De voorbehandeling bestaat uit:

- een biogaskoeler. Hiermee wordt water en ammoniak uit het biogas verwijderd;
- een biogas blower. Dit is een ventilator die het biogas door de actief koolvaten blaast;

¹ Bron: administratie Twence.

- filtering met actief kool. Het ruwe biogas wordt door actief koolvaten geblazen om H₂S en eventuele andere verontreinigingen uit het biogas te verwijderen.

Ten opzichte van voorgaande stappen is voor groengas opwerking binnen de inrichting nog het volgende nodig:

- compressie: na de voorbehandeling wordt het biogas naar een druk van 16 bar gebracht. Dit is nodig om het biogas (55-60 % CH₄ en 40-45 % CO₂) te scheiden in groengas en CO₂ (zie de stap hierna). Het systeem bestaat uit een oliegesmeerde schroefcompressor, direct gekoppeld aan een elektromotor. Verder is het systeem uitgerust met luchtkoeling (nood), warmteterugwinning (warmtepomp) en een controlepaneel. Het enige extra milieueffect vanwege de compressie betreft geluid;
- membranen: in de membranen wordt biogas gescheiden in groengas (90 % CH₄) en CO₂ (99 %). Het betreft drie stappen: eerst ruwe scheiding van een CH₄ rijke stroom en CO₂ rijke stroom; ten tweede fijne scheiding van de CH₄ rijke stroom; ten derde terugwinning van CH₄ uit de CO₂ rijke stroom. Het CO₂ dat in de gasopwerking wordt afgescheiden, wordt afgeblazen naar de lucht. Het afblazen van CO₂ naar de lucht vormt geen veiligheid- of gezondheidsrisico;
- poortwachter: om het groen gas te mogen invoeden op het gasnetwerk, dient het gas aan specifieke kwaliteitseisen te voldoen. Een driewegklep fungeert als 'poortwachter' en zal alleen openen naar het gasnetwerk als aan al deze eisen wordt voldaan, en zal het opgewerkte gas terug naar de vergister leiden als het niet aan alle invoedeisen voldoet. Het gas doorloopt dan opnieuw de hiervoor beschreven conditioneringsstappen. Dit leidt niet tot (extra) milieueffecten.

In het geluidonderzoek van DPA van 3 mei 2018, welke als bijlage is toegevoegd bij het OPIP, is reeds groengas opwerking meegenomen. Dit leidt niet tot andere resultaten dan in het onderzoek van DPA van 28 september 2015, waarnaar in hoofdstuk 7 van het MER (over geluid) verwezen wordt. Enige effecten worden voorkomen doordat de groengas opwerking in pandig wordt gerealiseerd (zoals op pagina 130 van het MER reeds als mitigerende maatregel is voorgesteld).

Groengas afzet

Ten eerste beschrijven we de beschikbare capaciteit van het gasnet. Cogas heeft op aanvraag van Twence een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de invoeding van groengas vanuit de toekomstige inrichting van Twence op het gasnet van Cogas. De conclusie hiervan is dat door Twence tenminste 2.100 Nm³/h¹ op het pseudo-gasontvangstation (PGOS)² Almelo kan worden ingevoerd. Daarnaast kan tenminste 700 Nm³/h op het PGOS Hengelo/Borne worden ingevoerd. Er is daarmee dus een totale capaciteit van 2.800 Nm³/h beschikbaar. Er zijn bij Cogas nog twee initiatieven bekend ter grootte van 500 Nm³/h en 1.600 Nm³/h. Deze beide initiatieven zijn nog niet uitgewerkt/vastgesteld. Als beide initiatieven gerealiseerd zouden worden, resteert dus een capaciteit van 700 Nm³/h.

Ten tweede beschrijven we de groengasproductie. Uit 250.000 ton varkensmest produceert Twence 22,5 m³/ton biogas. Uit 6.250 ton bijkomende hulpstoffen³ wordt nog eens 600 m³/ton biogas geproduceerd. De totale biogasproductie is daarmee: 5.625.000 m³ + 3.750.000 m³ = 9.375.000 m³/jaar = 1.070 m³/h. 1070 m³ biogas x 55/88⁽⁴⁾ = 675 m³/h groengas. Veiligheidshalve wordt als uitgangspunt 700 Nm³/h gehanteerd.

¹ Nm³ is de standaard eenheid (volumemaat) waarin aardgas wordt gemeten. Het staat voor de hoeveelheid gas die bij een temperatuur van 0 graden °C, onder absolute druk van 1,01325 bar, een volume van 1 m³ inneemt.

² Een gasontvangstation (GOS) is een administratief verzamelpunt, doorgaans gedefinieerd op de grens van het landelijk gastransportnet en een (deel van een) regionaal gastransportnet, ten behoeve van de uitvoering van een aantal marktfaciliterende taken door de netbeheerder, meestal samenvallend met de plaats van een of meer systeemverbinding(en). Indien het verzamelpunt betrekking heeft op meer dan één systeemverbinding, wordt het ook wel aangeduid als 'pseudo-GOS' (PGOS).

³ Zoals glycerine. Het gaat uitsluitend om producten van de Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

⁴ 55 betreft 55 % methaangehalte van biogas. 88 betreft 88 % methaangehalte van groengas.

Als men de capaciteit van het gasnet en de groengasproductie met elkaar vergelijkt, is de conclusie: beide initiatieven en het initiatief van Twence (= $500 \text{ Nm}^3/\text{h} + 1.600 \text{ Nm}^3/\text{h} + 700 \text{ Nm}^3/\text{h}$) passen binnen de door Cogas aangegeven beschikbare ruimte van $2.800 \text{ Nm}^3/\text{h}$. Er is daarmee dus een robuuste capaciteit beschikbaar voor een verzekerde afzet van groengas. Bovendien zijn er tussen Twence en Cogas reeds afspraken gemaakt over invoeding van groengas op het gasnet van Cogas.

Gasbuffer en fakkelfrequentie

Mede gezien de hiervoor beschreven robuuste afzetcapaciteit van groengas geldt de fakkel als louter een calamiteitenvoorziening en niet als onderdeel van het reguliere bedrijfsproces. Aanvullend geldt het onderstaande.

De biogasinstallatie is uitgerust met een aan de besturing gekoppelde gasdakhoogtemeting. De hoogte van het gasdak wordt continu gemeten en geregistreerd. Er wordt altijd gestuurd op een vooraf ingesteld niveau van het gasdak (circa 60 %). De hoogte van het gasdak is gekoppeld aan de voeding van de biogasinstallatie. Stijgt het dak binnen een bepaalde marge, dan zal het pompsysteem de volgende voedingsbeurt automatisch minder voeden. Mocht de hoogte van het gasdak toch boven een zeker (alarmerend) niveau komen dan wordt automatisch de fakkel ontstoken¹.

De opslagcapaciteit van biogas is twee keer circa 1.670 m^3 , zijnde circa 3.340 m^3 in totaal. Uitgaande van continue gasafzet is binnen bovengenoemd maximaal niveau van het gasdak (60 %) al sprake van een buffer. Gezien de gasproductie per uur is er een buffer van ongeveer drie uur. Bij een onvoorziene situatie zoals een storing in het gasnet worden in beginsel alle processen inclusief de productie van biogas stopgezet. Een storing wordt in de regel binnen twee uur verholpen². Er is daarmee voldoende buffercapaciteit. Indien nodig, kan voor langere tijd gebruik worden gemaakt van een bypass om de vergister heen, waardoor de biogasproductie wordt stopgezet maar de overige mestverwerkingsprocessen wel door kunnen gaan.

In de HAZOP-studie van 6 juli 2017³ is een drietal risico's gesignaleerd⁴ dat verband houdt met gasproductie en het gebruik van de fakkel. Het betreft risico's met een lage waarschijnlijkheid/kleine kans van optreden. Een 'kleine' kans betekent volgens de bijlagen van de HAZOP-studie: circa 1 maal per 10 jaar.

Geconcludeerd wordt dat, door de verzekerde afzet van groengas, diverse veiligheidsmaatregelen (hier overigens niet uitputtend beschreven) en de kleine resterende interne procesrisico's, van relevante emissies ten gevolge van het affakkelen geen sprake is.

6 NATUUR (STIKSTOFDEPOSITIE)

Verandering capaciteit

Voor stikstofdepositie zijn de emissies van NH_3 maatgevend. De emissies van NH_3 dragen voor ongeveer 50 % bij aan de berekende stikstofdeposities op Natura 2000-gebieden⁵. De wijziging van de capaciteit van 240.000 ton per jaar naar 250.000 ton per jaar heeft wat betreft de uitstoot van NH_3 geen nadelige gevolgen. In paragraaf 3 van deze notitie over ammoniakemissies is reeds uitgegaan van de verwerking van 250.000 ton per jaar. Daarbij bleek aan de vergunde waarde van $308 \text{ kg NH}_3/\text{jaar}$ te worden voldaan.

¹ Bron: Biogas Plus Systems BV Deurne.

² Bron: Biogas Plus Systems BV Deurne.

³ KWA adviseurs, Rapport HAZOP Studie Detail Engineering fase, 6 juli 2017.

⁴ Risico met ID 37: geen afname van het biogas met als mogelijk gevolg druk in vergister loopt op en gasdak scheurt. Risico met ID 38: afkeuring met als gevolg extra gasinjectie in vergister. Risico met ID 271: meer productie dan afname van gas met als gevolg overdruk op dak van ontvangstsilo, dak scheurt, gasmengsel komt vrij. Bij risico met ID 38 geldt: afkeuring resulteert in een gesloten toegang tot het gasnet.

⁵ Zie Rombou, 2014.

Het aantal vrachtwagenbewegingen met mest zal door de wijziging van de capaciteit van 240.000 ton mestverwerking per jaar naar 250.000 ton mestverwerking per jaar niet veranderen. Het maximale aantal vrachtwagenbewegingen is in de Nbw-vergunning vastgelegd, zie afbeelding 3.1. Het vergunde aantal vrachtwagenbewegingen van en naar de mestverwerkingsinstallatie bedraagt 12.000. Bij de verwerking van 240.000 ton mest per jaar betekent dit een gemiddelde lading per vracht van 20 ton. Bij de verwerking van 250.000 ton mest per jaar betekent dit een gemiddelde lading per vracht van 20,8 ton (+ 4 %). Een typische tankwagen voor het vervoer van mest kan ongeveer 30 ton vervoeren. Een dergelijke tankwagen kan dus zonder problemen de extra lading vervoeren. Er zijn daarmee geen extra vervoersbewegingen of zwaardere voertuigen nodig. Met andere woorden geldt: het aantal vrachtbewegingen dat is vastgelegd in de Nbw-vergunning is ruim aangehouden.

De capaciteitswijziging heeft geen invloed op de NO_x emissies dan wel worden eventuele extra NO_x emissies ruimschoots gecompenseerd door de wijziging van het hygiëniseringsproces (zie hieronder).

Wijziging vergistingsproces

In voorgaande beschrijving van ammoniakemissies en geuremissies is het gewijzigde vergistingsproces al (integraal) meegenomen.

Wijziging hygiënisatie door kalk in plaats van door verhitting

In voorgaande beschrijving van ammoniakemissies en geuremissies is het gewijzigde hygiënisatieproces al (integraal) meegenomen. Ten overvloede: dit verklaart de relatief hoge ammoniakvracht van ongeveer 15,5 kg/h in de afgezogen lucht uit de opslag- en hygiënisatieruimte.

De NO_x emissies worden door deze wijziging juist verlaagd door het plaatsen van één gasketel in plaats van twee. Voorheen: ketel voor hygiënisatie 1.109 kg NO_x/jaar + ketel stortgas 1.291 kg NO_x/jaar. Nu: één gasketel 1.092 kg NO_x/jaar.

Affakkelen van gas

Zie paragraaf 5 over groengas opwerking en fakkelfrequenties.

AERIUS-berekeningen

Door Rombou zijn op 19 oktober 2018 ter controle verschilberekeningen uitgevoerd met AERIUS. De stikstofdepositie vanwege het gewijzigde voornemen blijkt daarbij in alle beschouwde gebieden lager dan de stikstofdepositie vanwege het 'oude' voornemen. Het gaat om verschillen van orde grootte 0,00 - 0,02 mol N/ha/jaar. Geconcludeerd is daarom dat de nadere uitwerking van het voornemen past binnen de onherroepelijke Nbw-vergunning.

Als uitgangspunten voor de verschilberekening zijn gehanteerd:

- situatie 1 (voornemen anno 2015): 4.992,42 kg NO_x/jr en 308 kg NH₃/jr;
- situatie 2 (voornemen anno 2018): 3.684,42 kg NO_x/jr en 303 kg NH₃/jr.

Nota bene: in de Nbw-vergunning van 2015 is een totale NO_x-emissie van 4.975,3 kg/jr opgenomen. Het verschil met totale NO_x-emissie van de hierboven genoemde situatie 1 ontstaat bij de gewijzigde invoer van de parameters verkeersbewegingen en verkeersemisies in AERIUS ten opzichte van OPS-PRO (het model dat in 2014/2015 is gebruikt). Ten overvloede: aan de verkeersaantallen is niets gewijzigd.

AERIUS geeft als output de grootste positieve verschillen per Natura 2000-gebied. Dit betekent dat bij negatieve verschillen juist de kleinste verschillen worden getoond. Tabel 6.1 toont dus de kleinste verschillen per relevant Natura 2000-gebied.

Tabel 6.1 Kleinste verschillen tussen situatie 1 (anno 2015) en situatie 2 (anno 2018) in mol N/ha/jaar

Natura 2000-gebied	Vershil in mol N/ha/jaar
Lemselermaten	- 0,00
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	- 0,01
Springendal & Dal van de Mosbeek	- 0,01
Lonnekermeer	- 0,01
Landgoederen Oldenzaal	- 0,01
Engbertsdijkvenen	- 0,01
Borkeld	- 0,02
Wierdense Veld	- 0,02
Sallandse Heuvelrug	- 0,02

7 WATERZUIVERING

In de watervergunning van het waterschap Vechtstromen d.d. 26 april 2016 voor het lozen van afvalwater van de mestverwerkingsinstallatie zijn de eisen in onderstaande afbeelding opgenomen.

Afbeelding 7.1 Lozingseisen afvalwater in watervergunning d.d. 26 april 2016

Parameter	Lozingseisen	
	Volume proportioneel etmaalmonster (mg/l)	Steekmonster (mg/l)
CZV	125mg/l	250 mg/l
BZV ₅	10 mg/l	20 mg/l
N-totaal*	5 mg/l	10 mg/l
P-totaal	0,3 mg/l	0,6 mg/l
Ammonium	1 mg/l	2 mg/l
Chloride	150 mg/l	300 mg/l
Natrium	100 mg/l	200 mg/l
Kalium	200 mg/l	400 mg/l
Sulfaat	100 mg/l	200 mg/l
Koper	10 µg/l	20 µg/l
Zink	20 µg/l	40 µg/l

* Totaal stikstof is gedefinieerd als de som van nitraat, nitriet en kjeldahlistikstof

Aanvullend zijn in de vergunning eisen opgenomen voor onder meer de frequentie van controle/bemonstering, administratie van hulpstoffen, mengsels en preparaten, analyse- meet- en bemonsteringsmethoden en beheer en onderhoud. Hiermee is reeds geborgd dat aan de eisen in bovenstaande afbeelding moet en zal worden voldaan.

Verder gaat de vergunning uit van: 225.000.000 liter te lozen water (dit is 90 % van 250.000 ton) ofwel 30 m³/h (225.000.000 / 365 / 24 = 25,7 m³/h) en 0,0083 m³/s. Dit is een worst case benadering: in de procesbeschrijving in het MER is uitgegaan van 80 % loosbaar water uit varkensmest ofwel 200.000 m³ loosbaar water/jaar.

In de vergunning is beschreven waar het water geloosd wordt en in welke hoeveelheid: 'De lozing vindt plaatst op de Flierleiding, en deze stroomt uit in de Azelerbeek. De Azelerbeek stroomt 1.500 m benedenstrooms uit in de Bornsebeek. De huidige toestand van de Bornsebeek wordt zeer sterk bepaald door het effluent van de rioolwaterzuivering (RWZI) te Hengelo.

De zomergemiddelde afvoer van de Bornsebeek bedraagt 0,959 m³/s. Het aangevraagde debiet voor de lozing van het effluent van de mestverwerkingsinstallatie bedraagt 0,0083 m³/s. De bijdrage is kleiner dan 1 % en is daarmee te verwaarlozen.'

In de vergunning is voorts het volgende zuiveringsproces beschreven: 'Voordat het water geloosd wordt, wordt het door middel van waterpolishing ontdaan van nog aanwezige stoffen. De waterpolishing bestaat uit een omgekeerde osmose met een nageschakelde ionenwisselaar. De omgekeerde osmose filtert het water voor meer dan 98 % waarmee het water reeds loosbaar is. Als extra veiligheid is een ionenwisselaar nageschakeld, die functioneert als absolute barrière voor mogelijk nog aanwezige positief geladen deeltjes, zoals metalen en ammonium, en hiermee de kwaliteit van het te lozen water waarborgt.'

Over de effectiviteit van het zuiveringsproces staat in de vergunning: 'Het effluent van de mestverwerkingsinstallatie is gezuiverd door een aantal in serie geschakelde technieken zoals omgekeerde osmose, indamping en een ionenwisselaar. Deze technieken zijn zuiveringstechnieken die zich in de praktijk hebben bewezen. Deze technieken zorgen ervoor dat de in deze vergunning gestelde parameters voor totaal stikstof en fosfaat worden gehaald. Daarnaast is omgekeerde osmose een bewezen techniek voor het tegenhouden van antibiotica, virussen en resistente bacteriën.'

Afgezien van bovenstaande positieve conclusies van het waterschap is dezelfde zuiveringsinstallatie reeds in bedrijf bij de mestverwerkingsinstallatie T.A.J. Willems in America (L) (Agro America/VP Systems). VP Systems is ook leverancier van Twence. Het analysecertificaat in de bijlage van deze notitie toont de gemeten concentraties in het afvalwater van dit bedrijf en toont daarbij aan dat (ruim) aan de vergunde waarden wordt voldaan.

8 CONCLUSIES

In algemene zin geldt dat het voornemen van Twence na nadere detaillering en na nader onderzoek voldoet aan de voorschriften in de eerder verleende vergunningen. Qua emissies van NH₃ en NO_x en stikstofdepositie gelden de planwijzigingen (optimalisaties) juist als een verbetering. Voorliggende aanvulling op het MER leidt daarmee ook niet tot een herziening van de conclusies in het MER d.d. 3 juli 2018. Het MER d.d. 3 juli 2018 is los daarvan wel op drie specifieke punten aangepast (gecorrigeerd):

- vervanging 'dierlijke mest' door 'varkensmest';
- vervanging massabalans in de bijlage van het MER;
- opmerking over wijziging luchtdebiet en geurvracht via de schoorsteen in hoofdstuk 8 over geur.

Het nieuwe MER d.d. 23 oktober 2018 en voorliggende aanvulling d.d. 30 oktober 2018 zullen beiden (opnieuw) worden gepubliceerd.

BIJLAGE: ANALYSECERTIFICAAT WILLEMS AMERICA 2015

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 564465
Project omschrijving : 069792-Steekmonster Willems America Effluent MVI
Opdrachtgever : Waterschap Peel en Maasvallei PsH

Monsterreferenties
4955953 = 069792001 Steekmonster Willems America Effluent MVI

Opgegeven bemonsteringsdatum : 01/12/2015
Ontvangstdatum opdracht : 01/12/2015
Startdatum : 01/12/2015
Monstercode : 4955953
Matrix : Afvalwater

Algemeen onderzoek - fysisch

Q onopgeloste bestanddelen mg/l < 1

Anorganische parameters - metalen

Metalen ICP-MS (totaal):

Q kalium (K) mg/l < 0,5
Q koper (Cu) µg/l < 5
Q natrium (Na) mg/l < 0,5
Q zink (Zn) µg/l < 20

Anorganische parameters - overig

ammonium als N mg N/l 0,38
chloride mg/l < 10
nitraat als N mg N/l 0,091
nitriet als N mg N/l 0,016
Q kjeldahl-stikstof mg N/l < 1
Q totaal fosfaat als P mg P/l 0,10
Q biochem.zuurstofverbr. met ATU (BZV) mg/l 0,83
sulfaat mg/l 4,8

Organische parameters - overig

Q chemisch zuurstofverbruik (CZV) mg/l < 10

Bacteriologisch onderzoek

Q E-Coli k/ml 0,55 inzetdatum 01-12 22:54
Q enterococcen k/ml 0,04 01-12 22:54

Uitbestede veldwaarnemingen

Veldgegevens:

geleidbaarheid mS/m 1,9

Veldwaarnemingen:

bijzondere omstandigheden nee
meterstand flowmeter 7962,8
naam monsternemer MAVO
tijdstip bemonstering 14:05
zuurgraad (pH) 8,72

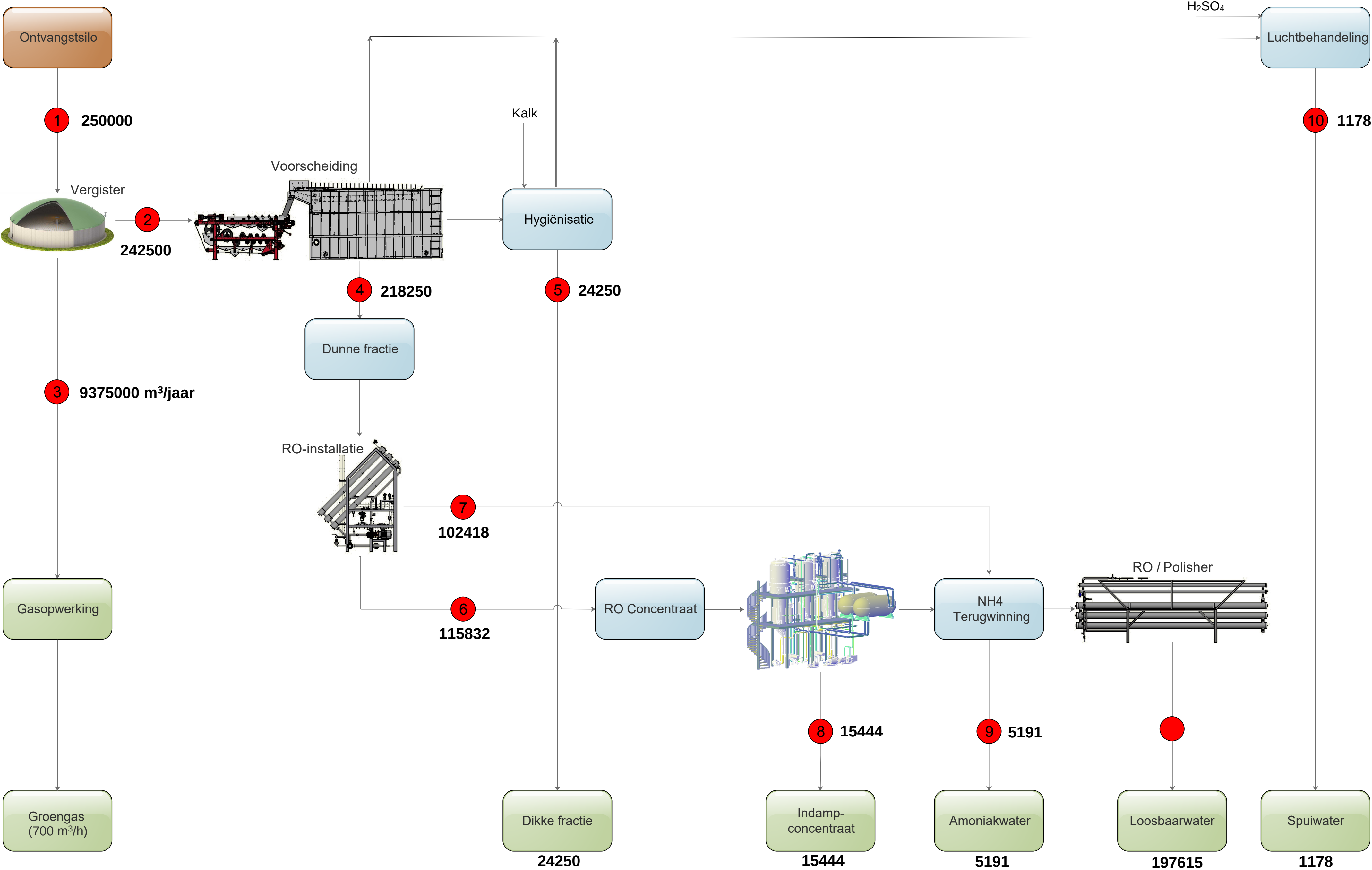
Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.
- De met een 'Q' gemerkte analyses zijn door RVA geaccrediteerd (registratienummer L086).
Opdrachtverificatiecode: FOEX-KJUR-KVBP-KYMP

Ref.: 564465_certificaat_v1

BIJLAGE: MASSABALANS

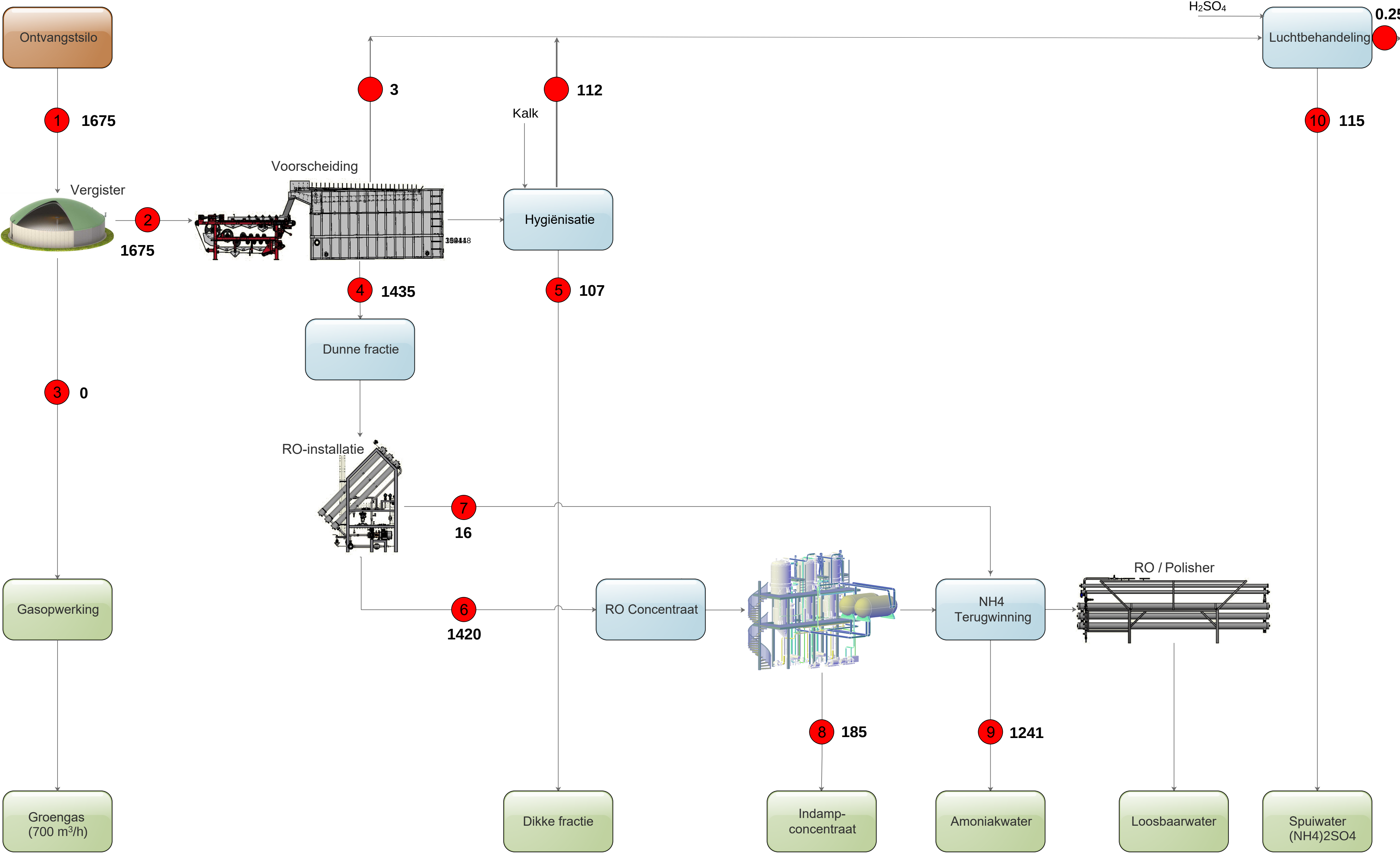
MASSA BALANS
(TON/JAAR)

BIJLAGE: STIKSTOFBALANS

STIKSTOF BALANS
(TON/JAAR)

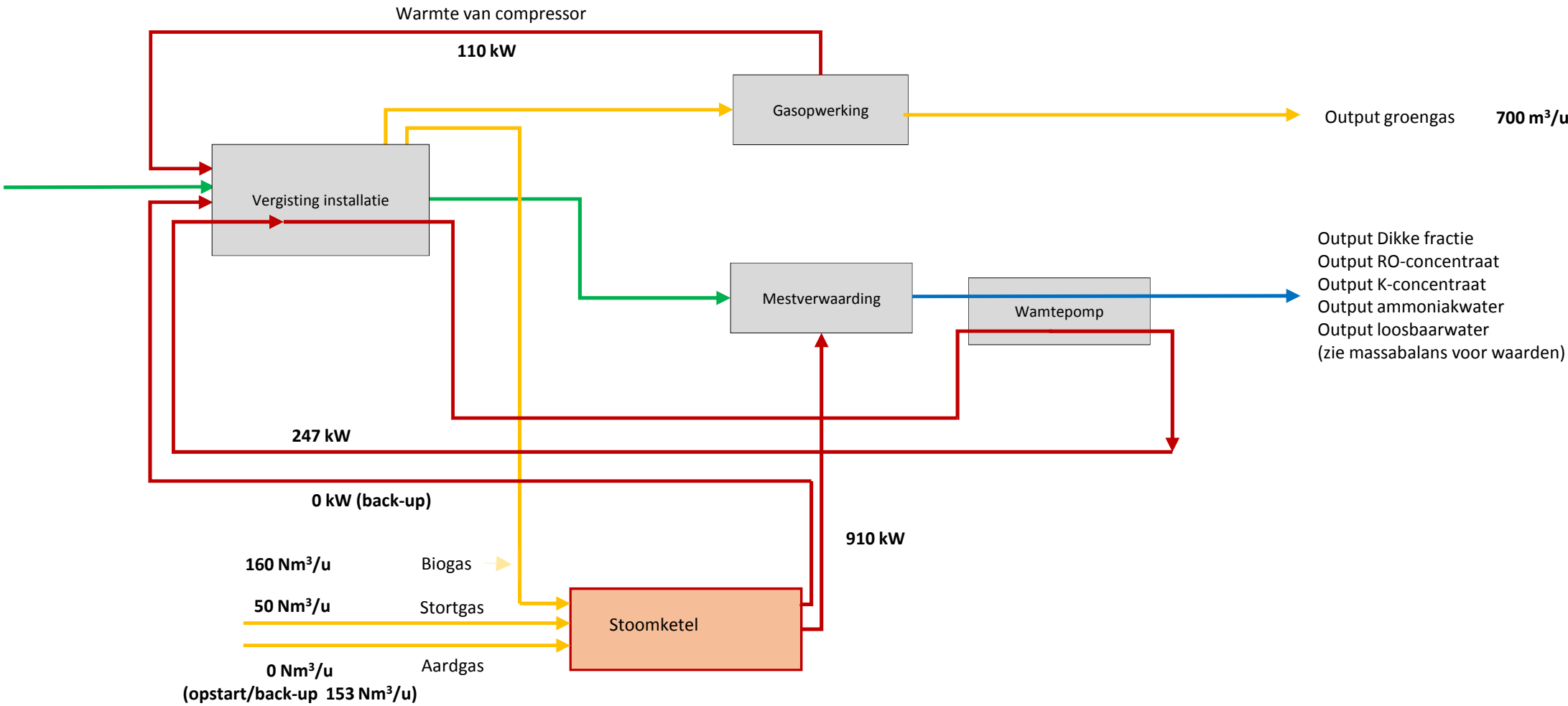

IV

BIJLAGE: WARMTEBALANS (ENERGIEBALANS)

Energiebalans MVI Twence

- Input
- Varkensmest - 250000 ton á 22.5m³ biogas/ton
 - Hulpstoffen (max 5%)
 - Uitgangspunt 2.5% glycerine á 600m³ biogas/ton

Legenda (transport product)

- Output
- Input
- Biogas, stortgas, aardgas
- Warmwater (warmte)

Warmtebalans Twence

Project: Twence
Datum: 12-10-2018
Tek. Nr: Twence energiebalans
Door: Bart van der Burgt

BIJLAGE: TWEEDE AANVULLING OP HET MER

NOTITIE

Onderwerp	Tweede aanvulling MER
Project	Locatie Elhorst Vloedbelt
Opdrachtgever	Twence
Projectcode	105489
Status	Definitief
Datum	3 december 2018
Referentie	105489/18-018.679
Auteur(s)	P. van Weelden MSc
Gecontroleerd door	mevrouw drs.ing. A. van de Werfhorst
Goedgekeurd door	P. van Weelden MSc
Paraaf	

Bijlage(n) -

Aan	Commissie voor de m.e.r.	
Kopie	Twence	Andy Roeloffzen, Jan Kroon
	Soppe Gundelach Witbreuk	Marcel Soppe
	advocaten	

Inleiding

De Commissie voor de m.e.r. (Cmer) heeft naar aanleiding van de aanvulling op het MER d.d. 30 oktober 2018¹ een aanvullend toetsingsadvies over het MER Elhorst-Vloedbelt uitgebracht². In voorliggende notitie (tweede aanvulling op het MER) worden de vragen en opmerkingen in het aanvullend toetsingsadvies van de Cmer beantwoord. Het aanvullend toetsingsadvies van de Cmer luidt in het kort: 'De Commissie m.e.r. heeft het milieueffectrapport voor de mestverwerkingsinstallatie in Borne opnieuw beoordeeld. Met de aanvulling op het rapport is veel nieuwe informatie beschikbaar gekomen over de gevolgen voor de luchtkwaliteit, natuur en geurhinder. Hoe de daadwerkelijke effecten, zoals stikstofuitstoot en geur, gemonitord gaan worden vraagt nog aandacht.'³

1. Zuiveringsrendement ammoniak in relatie tot stikstofdepositie natuur

'De Commissie adviseert voordat besluitvorming plaatsvindt over het Provinciale Inpassingsplan (PIP) en de benodigde omgevingsvergunning inzicht te geven in de wijze waarop de daadwerkelijke ammoniaklast naar de lucht wordt gemonitord. Benoem ook mogelijke maatregelen 'achter de hand'.'

¹ Aanvulling MER Twence Elhorst Vloedbelt, Witteveen+Bos, 30 oktober 2018, referentie 105489/18-016.605.

² Aanvullend toetsingsadvies 30 november 2018, projectnummer 3290.

³ Persbericht Cmer 30 november 2018.

Antwoord

Het luchtbehandelingssysteem bestaat uit meerdere na elkaar geschakelde en in de praktijk bewezen luchtzuiveringstechnieken. Specifiek voor ammoniak geldt:

- eerst zure wassing met een verwijderingsrendement van 99 % en een restemissie van < 1 mg/m³ volgens opgave van het Rijk¹;
- ten tweede waterwassing met nog eens een verwijderingsrendement van > 99 % en nihil restemissie volgens opgave van het Rijk².

Hier komt bij dat inzake de vrijkomende ammoniak bij kalkhygiëniseratie een worst case scenario is aangehouden, waarbij alle ammoniak vrijkomt (= 15,5 kg/h = 2.500 mg/m³ bij 6.000 m³ inhoud opslagruimte en hygiëniseratiehal). In de praktijk worden in vergelijkbare ruimten tot +/- 10 x lagere waarden gemeten (+/- 200 mg/m³).

De voorgenomen gecombineerde luchtbehandeling is zover bekend alleen bij GMB in bedrijf. Aldaar wordt een rendement van 99,95 % behaald (= reductie van 2.000 ppm naar 1 ppm). Bij GMB is sprake van ander ingaand materiaal en andere luchtstromen dan bij het voornemen van Twence, doch zijn de dominante componenten in de luchtbehandeling hetzelfde (NH₃ en H₂S).

Alles overziend kan worden geconcludeerd dat door middel van zure wassing al dan niet gecombineerd met waterwassing een (zeer) lage uitgangskoncentratie wordt bereikt. In algemene zin is ammoniak relatief makkelijk te filteren/verwijderen. Daar komt bij dat bij de berekeningen ten behoeve van het voornemen van Twence is uitgegaan van worst case aannames. Aldus is een rendement van 99,8 % zonder meer realistisch.

Vanwege het belang van een hoog en continu verwijderingsrendement van de onderhavige installatie, treft Twence de volgende maatregelen:

- direct achter de waterwassing wordt een online ammoniakmeting aangebracht. Hiermee wordt het uitgaande ammoniakgehalte continu geregistreerd en bewaakt;
- continue meting van emissierelevante parameters (ERP's) van de luchtbehandelingsinstallatie (zoals temperatuur, druk en debiet).

Als om welke thans niet te voorziene reden dan ook mocht blijken dat het rendement van de installatie minder dan 99,8 % is, zal het waspakket worden vergroot, waarmee de contacttijd wordt verlengd en het zuiveringsrendement wordt verhoogd.

Mocht de luchtbehandelingsinstallatie door een calamiteit uitvallen, bijvoorbeeld door stroomuitval (een gebeurtenis met een zeer kleine kans van optreden), dan wordt passief geventileerde lucht over actief koelfilters geleid, zodat geen onbehandelde lucht naar buiten komt.

2. Groengasopwerking en fakkelfrequentie

'De Commissie adviseert voordat besluitvorming plaatsvindt over het Provinciale Inpassingsplan (PIP) en de benodigde omgevingsvergunning de verschillende processtappen voor de groengasopwerking tot aardgaskwaliteit in meer detail te beschrijven. Geef inzicht in de massa-, energie- en stikstofstromen en de samenhangende milieugevolgen. Geef inzicht in de wijze waarop de fakkelfrequentie en de met het affakkelen gepaard gaande milieugevolgen worden gemonitord.'

A. Groengasopwerking

De groengasopwerking is een fysisch proces. Het betreft de scheiding van CO₂ uit biogas door middel van membranen. De voorgenomen groengasinstallatie bestaat uit louter bewezen technieken en is al op

¹ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/zure-gaswaster-acid/>.

² [https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/gaswaster-\(algemeen\)](https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/luchtemissie/overzicht-factsheets/factsheets/gaswaster-(algemeen)).

meerdere plekken toegepast¹. Hieronder is de groengasinstallatie inclusief biogasconditionering nader beschreven (biogasconditionering is reeds onderdeel van het 'oude' voornemen).

Voorbehandeling

- biogaskoeler; de biogaskoeler is een gas/water-warmtewisselaar waarin het ruwe biogas uit de vergister (+/- 40 °C) wordt gekoeld naar ongeveer 5 °C, met water/glycol (30 %) van 0 °C. Door de temperatuur van het biogas te verlagen, daalt de dampspanning van water waardoor het condenseert. Het condenswater wordt opgevangen in een condensput, en vanaf daar teruggepompt naar de mestverwerkingsinstallatie en gezuiverd volgens de eerder beschreven zuiveringsmethode². Het koelwater wordt geleverd door een koelmachine;
- biogas blower; de biogas blower is een (tweetraps-)centrifugaal ventilator die het biogas door de vergister de actieve koolvaten blaast, en voordruk levert voor de compressor;
- het ruwe biogas wordt door de actieve koolvaten geblazen om H₂S en eventuele andere verontreinigingen uit het biogas te verwijderen. Het H₂S-gehalte wordt voor, tussen en na de koolvaten gemeten om de verzadiging van het actieve kool te controleren.

Compressie

De compressor wordt aangedreven door een elektromotor, en omvat:

- een gasinlaatfilter; in de inlaat van de compressor zit een stoffilter om stofdeeltjes tegen te houden. Condensaat wordt automatisch afgetapt om te voorkomen dat er vocht in de compressor komt;
- een schroefcompressor; de compressor is een oliegesmeerde, één-traps schroefcompressor en bestaat uit twee rotoren. De olie dient voor afdichting en smering. De schroef is direct gekoppeld aan een elektromotor door middel van een lantaarnstuk en een flexibele koppeling. Directe transmissie is voor dit vermogensbereik een belangrijke eigenschap van schroefcompressoren, omdat dit het meest efficiënt is.

Scheiding

- gas/olie separatie; olie en gas worden middels mechanische scheiding en filtering gescheiden. Hierna worden gas en olie luchtgekoeld;
- water/gas warmtewisselaar en condensaat separatie; het gas dat de luchtkoeler verlaat, wordt nog verder gekoeld naar ongeveer 5 °C met water/glycol (30 %) van 0 °C, waardoor vocht condenseert. Het condensaat wordt opgevangen en afgelaten;
- gas/gas warmtewisselaar; om te voorkomen dat er verder in het proces nog meer vocht condenseert, wordt het gas weer 20 °C opgewarmd met het warme gas dat direct uit de perszijde van de compressor komt;
- drie-traps membraanscheiding; de membranen zijn gemaakt van een polymateriaal dat kan worden beschouwd als een filter, waar het CO₂ gemakkelijk doorheen permeëert en het methaan niet. Gemiddeld permeëert het CO₂ 50 keer sneller door het membraanmateriaal dan methaan. De membraanmodule bevat een bundel van duizenden holle buisjes die van polymateriaal gemaakt zijn. Van binnenuit worden deze buisjes op druk gebracht met biogas tot maximaal 16 bar.

Poortwachter

Om het groen gas te mogen invoeden op het gasnetwerk, dient het gas aan specifieke kwaliteitseisen te voldoen. Een driewegklep fungeert als 'poortwachter' en zal alleen openen naar het gasnetwerk als aan al deze eisen wordt voldaan, en zal het opgewerkte gas terug naar de vergister leiden als het niet aan alle invoedeisen voldoet. Het gas doorloopt dan opnieuw de hiervoor beschreven conditioneringsstappen. De kwaliteit voldoet daarna volgens opgaaf van de leverancier binnen 10 - 20 minuten. Dit vanwege het gereguleerde en ook stabiele monomestvergistingsproces, zie verderop, en het feit dat de gehanteerde fysische scheiding door middel van membraantechnologie snel en efficiënt werkt (er is geen tijd nodig voor bijvoorbeeld chemische processen). De poortwachter monitort onderstaande parameters met bijbehorende instrumenten. De kwaliteit van het groengas en de wijze van monitoring voldoen aan de Regeling

¹ Zie ter informatie: <https://www.brightbiomethane.com/nl/biogasopwerking/>.

² Zie het MER en de aanvulling op het MER d.d. 30 oktober 2018 voor beschrijving waterzuivering en waterzuiveringsrendement.

gaskwaliteit¹ respectievelijk het beheerprotocol groengas invoeding². Al deze parameters worden continu bewaakt in het procesbesturingssysteem. De data wordt opgeslagen in een log en is naderhand uit te lezen.

Afbeelding 1 Paramaters en instrumenten poortwachter

Parameter	Instrument
Wobbe index	Gaschromatograaf
Wobbe index uurwaarde	Gaschromatograaf
Calorische waarde	Gaschromatograaf
CH ₄ concentratie	Gaschromatograaf
CO ₂ concentratie	Gaschromatograaf
O ₂ concentratie	Gaschromatograaf
H ₂ S concentratie	Online analyzer
Dauwpunt	Waterdauwpuntsmeter
Temperatuur	Temperatuurtransmitter
Druk	Druktransmitter
THT	Coriolis flow regelaar

Hulpstoffen

In het hoofdproces (fysische scheiding door middel van membranen) zijn geen hulpstoffen benodigd voor de groengasopwerking. De bijkomende hulpstof die het meest frequent vervangen moet worden is het actief kool van de koolfilters. Het actief kool wordt extern (buiten de inrichting) geregenereerd. Het actief kool is daarna weer opnieuw toepasbaar. Het aantal verkeersbewegingen voor het transport van actief kool is circa 2 - 3 per jaar.

Restproducten

Restproducten zijn groengas (+/- 700 m³/h uit ruim 1.000 m³/h biogas), CO₂ (+/- 43,8 %) en water (+/- 54 kg/h condenswater). Groengas wordt geleverd aan het gasnet. CO₂ wordt afgeblazen naar de lucht. Er vindt bij groengas opwerking door fysische scheiding geen extra vorming van CO₂ plaats. Water wordt teruggeleid naar de mestverwerkingsinstallatie en vervolgens gezuiverd volgens de eerder beschreven zuiveringsmethode³. Restwarmte wordt nog benut voor verwarmingsdoeleinden, onder andere voor de vergisting.

Qua milieueffecten geldt nu, zoals reeds beschreven in het MER: 'De opwerking van biogas tot groen gas vereist een compressor en een koelingssysteem, welke geluid produceren. Dit kan eenvoudig gemitigeerd worden door bijvoorbeeld de compressor in pandig te plaatsen. Groengas opwerking leidt niet tot extra stikstofdepositie, omdat gebruik wordt gemaakt van een elektrische compressor.' Verder geldt: CO₂ is niet explosief of brandbaar. Pas bij zeer hoge concentraties is CO₂ schadelijk omdat het zuurstof kan verdringen en inwerkt op het centrale zenuwstelsel. Om situaties met hoge concentraties te voorkomen, wordt de CO₂ concentratie in de installatie continue gemeten met sensoren. De CO₂ wordt bovendien naar een veilige plaats afgeblazen.

Energieverbruik

Het energieverbruik van de groengasopwerking is 360 kWh en is opgebouwd volgens onderstaande tabel. Hier tegenover staat de opwekking van +/- 700 m³/h groengas. 700 m³/h groengas komt neer op ongeveer 7.000 kWh (1 m³ gas = 35,17 MJ en 3,6 MJ = 1 kWh). Ten overvloede geldt: het proces van groengasopwerking wordt elektrisch aangedreven. Er is dus geen sprake van extra emissies naar de lucht door verbranding.

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035367/2016-04-01>.

² <https://www.vemw.nl/Nieuwsoverzicht/2016-10-24-Groen-gas-invoeding-gaskwaliteit.aspx>.

³ Zie het MER en de aanvulling op het MER d.d. 30 oktober 2018 voor beschrijving waterzuivering en waterzuiveringsrendement.

Afbeelding 2 Energieverbruik groengas opwerking

Unit	Installed power	Absorbed power	
Compressor	450	275	kW
Chiller	64	55	kW
Blower	22	18	kW
Ventilatie	2	2	kW
Heating	40	0	kW
Auxiliaries (drycoolers, pumps, etc.)	10	10	kW
Total	588	360	kW

Nota bene: bovenstaande tabel is exclusief 'energiewinst' door terugwinning restwarmte.

B. Fakkelen

Het biogas wordt geanalyseerd voorafgaand aan de groengasopwerking, maar alle biogas gaat de groengasopwerkingsinstallatie in. Van afkeuring van het biogas voorafgaand aan groengasopwerking is dus geen sprake. Deze analyses van het biogas worden, net als de analyses van de poortwachter, gelogd en kunnen worden ingezien. Om een voldoende kwaliteit van het biogas voorafgaand aan groengasopwerking te realiseren, gelden onder meer de hiervoor beschreven conditioneringsstappen voor het biogas, en specifiek de sturing van het H₂S-gehalte. De poortwachter keurt het groengas na groengasopwerking goed (of af) voordat het groengas op het net wordt ingevoerd. Als het groengas wordt afgekeurd, wordt het terug de vergister in geleid. Met afkeuring van het groengas voor levering aan het gasnet is reeds in de HAZOP-studie en dus in de risicobeoordeling met betrekking tot het fakkelen rekening gehouden¹.

Het vergistingsproces betreft louter monomestvergisting van varkensmest. In tegenstelling tot bij covergisting wordt door middel van monomestvergisting van bovendien één mestsoort een stabiele kwaliteit van het biogas gerealiseerd. De kans op wezenlijke fluctuaties in kwaliteit en diensgevolge de risico's op afkeuring van het groengas is nihil.

Met betrekking tot functie en monitoring van de fakkel staat in hoofdstuk 5 van de Wabo-beschikking onder meer:

- het fakkelsysteem mag alleen worden gebruikt als dit in verband is met een veilige 'start up' of 'shut down' noodzakelijk is, of tijdens een noodsituatie;
- met betrekking tot het affakkelen moet een logboek worden bijgehouden, waarin ten minste de volgende gegevens worden geregistreerd:
 - datum, begin- en eindtijd van het affakkelen;
 - aard en oorzaak van het affakkelen;
 - gemeten dan wel berekende hoeveelheid afgefakkeld gas;
- de registratie moet binnen de inrichting aanwezig zijn en moet op verzoek aan controlerende ambtenaren van het bevoegd gezag worden getoond.

Het voorgaande heeft betrekking op de nog te realiseren fakkel bij de biogas-/groengasinstallatie. Er is daarnaast een reeds bestaande fakkel bij de stortgasonttrekkingsinstallatie. Die fakkel is eveneens een noodvoorziening en treedt alleen in werking in de incidentele gevallen waarbij er geen stortgas wordt afgenomen. In de praktijk wordt de fakkel 1 á 2 keer per jaar gebruikt bij onderhoudswerkzaamheden. Belangrijke nadelige milieugevolgen vanwege deze noodfakkel zijn reeds hierom uitgesloten. Deze noodfakkel is bovendien al jaren in gebruik en dus onderdeel van de huidige situatie en geen onderdeel van het voornemen. De fakkelfrequentie en hoeveelheden afgafakkeld gas worden op dezelfde manier gemonitord als de fakkel bij de biogas-/groengasinstallatie. Klachten vanwege de bestaande fakkel zijn niet bekend. Extra belangrijke nadelige milieugevolgen ten opzichte van de huidige situatie kunnen ook daarom worden uitgesloten.

¹ Zie ook de aanvulling op het MER d.d. 30 oktober 2018.

Monitoring geur

‘De Commissie adviseert voordat besluitvorming plaatsvindt over het Provinciale Inpassingsplan (PIP) en de benodigde omgevingsvergunning inzicht te geven in de wijze waarop de daadwerkelijk optredende geuremissies worden gemonitord.’

Antwoord

De monitoring wordt uitgevoerd zoals voorgeschreven in het uitvoeringsbesluit (EU) 2018/1147 tot vaststelling van BBT-conclusies (beste beschikbare technieken) op grond van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad, voor afvalbehandeling, van 10 augustus 2018¹. Hierin wordt gesteld dat het BBT is om, als geurhinder bij gevoelige receptoren wordt verwacht of zich heeft voorgedaan, geuremissies periodiek te monitoren (beschreven als BBT nr. 10). In hetzelfde besluit tot vaststelling van de BBT-conclusies staat dat ‘de monitoring van NH₃ en H₂S kan worden gebruikt als alternatief voor de monitoring van de geurconcentratie’ (BBT nr. 8). De minimale monitoringfrequentie is eenmaal per zes maanden.

Monitoring van geuremissies is geborgd in voorschrift 7.1.7 tot en met 7.1.12 van de omgevingsvergunning.

Twence zal emissierelevante parameters (ERP's) en de emissies van NH₃ continu meten, zoals reeds hiervoor in voorliggende aanvulling is beschreven. Daarnaast zal Twence de H₂S en VOS-emissies bij de opstart en daarna halfjaarlijks meten.

¹ Te vinden op: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D1147&from=NL>.

